સામાયક પ્રતિક્રમણ સૂત્રાર્થ.

નવતત્વ અનુપૂર્વિ સહિત.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

જીવરાજ ઘેલાભાઈ દોશી.

પુસ્તક મળવાનું ઠેકાણું

શા. [illegible]જીવનદાસ રૂગનાથદાસ—જૈન બુકસેલર.

આકાશેઠના કુવાની પોળ—અમદાવાદ.

શ્રી "જૈન" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ.

[illegible]—અમદાવાદ.

સંવત ૧૯૬૩ સને ૧૯૦૭.

કિંમત ૦—૬—૦.

સામાયક પ્રતિક્રમણ

સૂત્રાર્થ.

નવતત્વ અનુપૂર્વિ સહિત.

૧૯૨૩ છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

જીવરાજ ઘેલાભાઇ દોશી.

પુસ્તક મળવાનું ઠેકાણું

શા. ત્રીભોવનદાસ રૂગનાથદાસ જૈન બુકસેલર.

આકાશેઠના કુવાની પોળ—અમદાવાદ.

શ્રી "જૈન" પ્રીન્ટિંગ પ્રેસ.

ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.

સંવત ૧૯૬૩. સને ૧૯૦૬.

કિંમત ૦—૬—૦.

પ્રસ્તાવના.

સામાયક પ્રતિક્રમણ સૂત્રાર્થ. એ પુસ્તકની જોઇએ તેવી સગવડ નહીં હોવાને લીધે, તેમજ દરેક સમુદાયની પરંપરા પ્રમાણે બંધણુઓમાં ફેરફાર હોવાને લીધે, વિદ્યાર્થીઓને ભણવામાં બહુજ અગવડ પડતી હતી તે અગવડ દુર કરવા માટે આ પુસ્તક દરેક સંધવાળાને સરખો લાભ મળી શકે તેટલા માટે અમોએ ઘણી પ્રતો મેળવી, અમારાથી બનતી મહેનતે સુધારો વધારો કરી છપાવેલ છે. અને તેનું શુધી પત્ર પાછળ મુકેલ છે, તેમ છતાં પ્રુફ તપાસતાં અગર છાપ દોષથી કોઇ ભુલ રહી ગયેલ હોય તો સુધારી વાંચવા તસ્દી લેશો. આ પુસ્તકની વેચાણની ઉપજ શેઠ ગીરધર શંકર સ્થાનકવાશી જૈન લાઇબ્રેરી અમદાવાદ ખાતે આપવાની છે.

શ્રી દશવૈકાલિક સૂત્ર.

આ સૂત્ર અતિ ઉપયોગી અને વાંચવા લાયક હોવાથી, તેની પ્રથમ આવૃતી ટુંક મુદતમાં ખલાસ થયેલ છે. હાલમાં તેની (બીજી આવૃત્તિ) જર્મન પ્રોફેસર હર્મન જેકોબી પાસે શુધ્ધ કરાવી, અર્થ-પાઠ અને ભાવાર્થ સહિત અમારા તરફથી દેવનગરી લિપીમાં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું છે. કિમ્મત રૂ. ૨—૪—૦.
શ્રી દશ વૈકાલિક સૂત્ર--મૂલ પાઠ જુદો છાપ્યો છે. કિ રૂ. ૦—૪—૦.

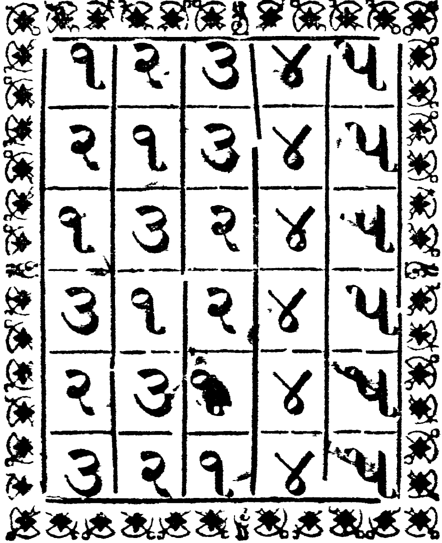
આ પુસ્તક દરેક જૈન બંધુને અવશ્ય ગ્રહણ કરવા યોગ છે, તે વિષે સૂત્ર વાંચી આપ પોતેજ ખાત્રી કરશો. જોઇએ તેમણે નીચેના શીરનામે પત્ર લખવા તસ્દી લેવી. આ પુસ્તકની ઉપજ જૈન ધર્મના પુસ્તકો છપાવવામાં વપરાય છે, ને છેવટ ધર્માદાકાર્યમાં વપરાશે.

શા. ત્રીભોવનદાસ રૂગનાથદાસ જૈન બુકસેલર.
આકાશેઠના કુવાની પોળ—અમદાવાદ.

શા. બાલાભાઇ છગનલાલ જૈન બુકસેલર.
ઢીંકાભટની પોળ—અમદાવાદ.

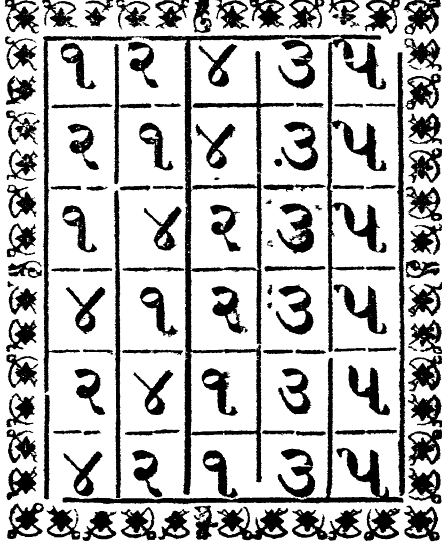
સૂચના—શ્રી ઉતરાધ્યયન સૂત્ર. અર્થ--પાઠ અને ભાવાર્થ સહિત, અમારા તરફથી દેવનગરી લિપીમાં છપાય છે, આ પુસ્તકની વેચાણની ઉપજ બીજા સૂત્રો છપાવવાના કાર્યમાં વપરાશે, ને છેવટ ધર્માદાકાર્યમાં વપરાશે.

૧

૧	૨	૩	૪	૫
૨	૧	૩	૪	૫
૧	૩	૨	૪	૫
૩	૧	૨	૪	૫
૨	૩	[illegible]	૪	૫
૩	૨	૧	૪	૫

૨

૧	૨	૪	૩	૫
૨	૧	૪	૩	૫
૧	૪	૨	૩	૫
૪	૧	૨	૩	૫
૨	૪	૧	૩	૫
૪	૨	૧	૩	૫

∝	ω	∝	م	ω	م
ω	∝	م	∝	م	ω
م	م	ω	ω	∝	∝
ع	ع	ع	ع	ع	ع
عے	عے	عے	عے	عے	عے

ω

∝	ω	∝	ع	ω	ع
ω	∝	ع	∝	ع	ω
ع	ع	ω	ω	∝	∝
م	م	ف	م	م	م
عے	عے	عے	عے	عے	عے

ع

٢

س	ه	س	م	ه	م
ه	س	م	س	م	ه
م	م	ه	ه	س	س
ع	ع	ع	ع	ع	ع
لا	لا	لا	لا	لا	لا

٣

ع	ه	ع	م	ه	م
ه	ع	م	ع	م	ه
م	م	ه	ه	ع	ع
س	س	س	س	س	س
لا	لا	لا	لا	لا	لا

૭

૧	૩	૫	૨	૪
૩	૧	૫	૨	૪
૧	૫	૩	૨	૪
૫	૧	૩	૨	૪
૩	૫	૧	૨	૪
૫	૩	૧	૨	૪

૮

૨	૩	૫	૧	૪
૩	૨	૫	૧	૪
૨	૫	૩	૧	૪
૫	૨	૩	૧	૪
૩	૫	૨	૧	૪
૫	૩	૨	૧	૪

૯

૧	૨	૪	૫	૩
૨	૧	૪	૫	૩
૧	૪	૨	૫	૩
૪	૧	૨	૫	૩
૨	૪	૧	૫	૩
૪	૨	૧	૫	૩

૧૦

૧	૨	૫	૪	૩
૨	૧	૫	૪	૩
૧	૫	૨	૪	૩
૫	૧	૨	૪	૩
૨	૫	૧	૪	૩
૫	૨	૧	૪	૩

૧૧

<table>
<tr><td>૧</td><td>૪</td><td>૫</td><td>૨</td><td>૩</td></tr>
<tr><td>૪</td><td>૧</td><td>૫</td><td>૨</td><td>૩</td></tr>
<tr><td>૧</td><td>૫</td><td>૪</td><td>૨</td><td>૩</td></tr>
<tr><td>૫</td><td>૧</td><td>૪</td><td>૨</td><td>૩</td></tr>
<tr><td>૪</td><td>૫</td><td>૧</td><td>૨</td><td>૩</td></tr>
<tr><td>૫</td><td>૪</td><td>૧</td><td>૨</td><td>૩</td></tr>
</table>

૧૨

<table>
<tr><td>૨</td><td>૪</td><td>૫</td><td>૧</td><td>૩</td></tr>
<tr><td>૪</td><td>૨</td><td>૫</td><td>૧</td><td>૩</td></tr>
<tr><td>૨</td><td>૫</td><td>૪</td><td>૧</td><td>૩</td></tr>
<tr><td>૫</td><td>૨</td><td>૪</td><td>૧</td><td>૩</td></tr>
<tr><td>૪</td><td>૫</td><td>૨</td><td>૧</td><td>૩</td></tr>
<tr><td>૫</td><td>૪</td><td>૨</td><td>૧</td><td>૩</td></tr>
</table>

૬૩

૧	૩	૪	૫	૨
૩	૧	૪	૫	૨
૧	૪	૩	૫	૨
૪	૧	૩	૫	૨
૩	૪	૧	૫	૨
૪	૩	૧	૫	૨

૬૪

૧	૩	૫	૪	૨
૩	૧	૫	૪	૨
૧	૫	૩	૪	૨
૫	૧	૩	૪	૨
૩	૫	૧	૪	૨
૫	૩	૧	૪	૨

٩٤

م	ه	م	ع	ه	ع
ه	م	ع	م	ع	ه
ع	ع	ه	ه	م	م
س	س	س	س	س	س
ى	ى	ى	ى	ى	ى

٩٥

س	ه	س	ع	ه	ع
ه	س	ع	س	ع	ه
ع	ع	ه	ه	س	س
م	م	م	م	م	م
ى	ى	ى	ى	ى	ى

ك	ه	ك	ي	ه	ي
ه	ك	ي	ك	ي	ه
ي	ي	ه	ه	ك	ك
ع	ع	ع	ع	ع	ع
ص	ص	ص	ص	ص	ص

ع	ه	ع	ي	ه	ي
ه	ع	ي	ع	ي	ه
ي	ي	ه	ه	ع	ع
ك	ك	ك	ك	ك	ك
ص	ص	ص	ص	ص	ص

૧૯

૨	૪	૫	૩	૧
૪	૨	૫	૩	૧
૨	૫	૪	૩	૧
૫	૨	૪	૩	૧
૪	૫	૨	૩	૧
૫	૪	૨	૩	૧

૨૦

૩	૪	૫	૨	૧
૪	૩	૫	૨	૧
૩	૫	૪	૨	૧
૫	૩	૪	૨	૧
૪	૫	૩	૨	૧
૫	૪	૩	૨	૧

અનુક્રમણિકા.

ફુટક બોલ

ઉઘાડે મુખે તથા દિવાને અજવાળે વાંચવું નહીં.

સામાયકવ્રત (સમભાવ)

પાઠ ૧ લો નમસ્કારનો.

નમો અરિહંતાણં.	ન—નમસ્કાર હોજો, અ—રાગ દ્વેષ તથા ઘન ઘાતી ચાર કર્મ જેવા કે ૧ જ્ઞાનાવર્ણિ ૨ દર્શનાવર્ણિ ૩ મોહની ૪ અંતરાઇ તે કર્મરૂપી વેરીને હણનાર એવા શ્રી અરિહંતદેવને.
નમો સિદ્ધાણં.	ન—નમસ્કાર હોજો, સિ—સકળ અર્થ અથવા કાર્ય સાધી અથવા સિદ્ધ કરી સર્વ કર્મનો ક્ષય કરનાર એવા શ્રી સિદ્ધ ભગવંતજીને.
નમો આયારયાણં.	ન—નમસ્કાર હોજો, આ. *છત્રીસગુણે કરી સહીત તથા જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપ અને વિર્ય એ પાંચ આચાર પાળે અને પળાવે એવા શ્રી આચાર્યજીને.
નમો ઉવઝ્ઝાયાણં.	ન—નમસ્કાર હોજો, ઉ. §પચીસ ગુણે કરી સહીત સુત્રના અર્થ સુદ્ધ ભણે અને ભણાવે એવા શ્રી ઉપાધ્યાયજીને
નમો લોએ સવ્વ સાહુણં.	ન—નમસ્કાર હોજો, લો. અઢીદ્વીપરૂપી લોકને વિશે, સ. સર્વ સા. જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપના સાધનહાર, જઘન બેહજાર

* છત્રીસ ગુણ. § પચીસ ગુણ જુઓ છેવટ પાને.

ક્રોડ ઉત્તકૃષ્ટા નવહજાર ક્રોડ એવા શ્રી સ્ધુજીને જે ૨૭ ગુણે કરી સહિત છે. આ ગુણછેવટ બતાવ્યા છે.

આ પાંચ પદ ચંદપન્નતિ સૂત્ર મધ્યે છે

પાઠ ૨ જો.

તિખ્ખુત્તો અથવા વંદના.*

તિખ્ખુત્તો, આયાહિણં.	તિ-ત્રણવાર, આ. બે હાથ જોડી મસ્તકે અંજલી કરી જમણી તરફ કાનથી ઉંચે થઇ ડાબી બાજુએ લઇ જઇ ફરી જમણા કાન સુધી આવ્રતન કરી
પયાહિણં વંદામિ	પ-પ્રદક્ષણા કરી, વં. વાંદુછું, સ્તુતિ અથવા ગુણ ગ્રામ કરૂંછું.
નમંસામિ, સક્કારેમિ	ન-કાયા નમાડી પંચાંગ (બે ઢીંચણ બે હાથ અને મસ્તક) ધરતીને અડાડી નમસ્કાર કરૂંછું સ. સત્કાર દઉંછું.
સમ્માણેમિ કલ્યાણં.	સ-સનમાન દઉંછું, ક. કલ્યાણ કારીછો (હે પુજય તમે)
મંગલં, દેવયં, ચેઇયં	મં-માંગલિક કરનાર (એટલે વિધ્ન અથવા અશુભ કર્મના ટાળનાર), દે. ધર્મદેવ છો, ચે-જ્ઞાનવંત છો (છકાયના જીવને સુખ દાતા છો.
પજ્જુવાસામિ	પ-પુજવા લાયક છો. (હું તમારી મન, વચન અને કાયાએ કરી યથા યોગ્ય સેવા ભકિત કરૂંછું)

* ત્રણ પ્રકારની વંદના માટે જુઓ પાનું છેવટ.

આ વંદનાનો પાઠ ભગવતી પ્રમુખ સૂત્ર મધ્યે છે.

આ તિખ્ખુત્તાનાં પાઠમાં શરૂઆતમાં દરીયાપુરી સઘાડામાં નીચે મુજબ વધારાનો પાઠ છે.—

મત્થએણં વંદામિ—મસ્તકે કરી નમન કરૂં છું.

પાઠ ૩ જો.

ઇરિયા વહિનો (પંથાદિકને વિષે પાપ લાગેલું હોય તેનું નિવર્તન કરવાનો)

ઇચ્છામિ પ-ડિક્કમિઉં	ઇ—ઇચ્છું છું—વાંચ્છું છું, પ—પાપ કર્મ થકી નિવર્તવાને
ઇરિયા વહિ યાએ	ઇ-પંથને વિષે હિંડતા વ. વાટે વહેતાં ચાલતાં થકાં.
વિરાહણા-એ	વિ-કોઇ જીવની વિરાધના થઇ હોય.
ગમણા ગ-મણે	ગ-જતાં આવતાં.
પાણક્કમણે	પા-પ્રાણીજીવ, કક. બગાદિકથી ચંપા-ણો કચરાયો હોય.
બીયક્કમણે	બી-બીજ (સચેત-વાવવાથી ઉગે તે) કક. કચરાયા હોય,
હારયક્કમણે	હ-સચેત દ્રો પ્રમુખ લીલોતરી. ક્કં. ચંપાણી હોય.

ઓસા—ઉત્તિંગ	ઓ-ઠાર-ઝાકળનું પાણી. ઉ-ભૂયા તથા કીડી પ્રમુખના દર (કીડીયારૂં)
પણગ—દગ	પ-પંચવર્ણી લીલફુલ દ-કાચું પાણી (સચેત)
મટ્ટી-મક્કડ	પંચ વરણી મોટી ૪૩ જાતની કાચી પૃથ્વી. મ-કરોળીયાના પડ
સંતાણા-સંકમણે	સં-કરોળીયાની જાળ, સં-એ દસ બોલ સમસ્ત પ્રકારે ચંપાયા કચરાયા હોય
જે-મે.જીવા વિરાહિયા	જે-જે કોઇ મેં-મ્હારે જીવે જી-પ્રાણી જીવ વિ-વિરાધ્યા હોય-દુઃખી કર્યા હોય
એગિંદિઆ	એકદ્રિય જીવ જેને માત્ર એક (કાયા) સ્પર્શેન્દ્રિ છે એવાં પ્રાણી જીવ જેવા કે પૃથ્વી-પાણી-અગ્નિ-વાયુ અને વનસ્પતિ એ પાંચ થાવર
બે ઇંદિઆ	બેઇંદ્રિય જીવ જેને (કાયા અને મ્હોં) સ્પર્શેન્દ્રિ અને રસેન્દ્રિ એ બે ઇન્દ્રિઓ છે એવાં પ્રાણી-જીવ જેવા કે કીડા-વાળા-પુરા શંખ-છીપ-ગડોળા-અળસીયા-પગ વિનાના જીવ-કૃમી વિગેરે
તે ઇંદિયા	ત્રણ ઇંદ્રિવાળા જીવ (કાયા મ્હો-નાક) સ્પર્શેન્દ્રિ રસેન્દ્રિ અને ઘ્રાણેન્દ્રિ એ ત્રણ ઇંદ્રિઓ છે એવાં પ્રાણી જીવ જેવાં કે કીડી મકોડી-જુ-લીખ-માંકણ-કંથવા--ચાંચણ-ધનેડા વિગેરે
ચઉરિંદિયા.	ચાર ઇદ્રિવાળા જીવ (કાયા-મ્હોં-નાક-આંખ) સ્પર્શેન્દ્રિ રસેન્દ્રિ ઘ્રાણેન્દ્રિ-

	ચક્ષુ ઇંદ્રિ એ ચાર ઇંદ્રિ છે એવાં પ્રાણી જીવ જેવાં કે માંખી, મસલાં, ભમરા, તીડ ડાંસ, વીંછી, પતંગીયાં, કુદાં વિગેરે
પંચિંદ્રિયા.	પાંચ ઇંદ્રિવાળા જીવ (કાયા-મ્હોં-નાક આંખ-કાન) સ્પર્શેન્દ્રિ, રસેન્દ્રિ, ઘ્રાણેન્દ્રિ, ચક્ષુઇન્દ્રિ, શ્રોતેન્દ્રિ એ પાંચ ઇંદ્રિછે એવાં પ્રાણી જીવ, જેવાં કે જલચર ખેચર દડકાં સર્વ તિર્યંચ તથા મનુષ દેવ નારકી એ પંચેન્દ્રી જીવ
અભિહયા	અ-સામા આવતા હણ્યા હોય
વત્તિયા.	વ-વાટલા (ઢગલા) કીધા હોય તથા ધુળ કાદળમાં ઢાંકયા હોય
લેસીયા	લે-ભોય તથા ભીંતસાથે મસળ્યા હોય
સંઘાઇયા	સં-માંહોમાહે શરીરે શરીર મેળવી અથવા એકઠા કરી પીડા ઉપજાવી હોય
સંઘટ્ટિયા	સં-એક પાસું થોડું ફેરવીને અથવા એક પાસાએ અડકવાથી પીડા ઉપજાવી હોય
પરિયાવિયા	પ-સઘળાં પાસાં ફેરવી પીડા ઉપજાવી હોય
કિલામિયા	કિ-કિલામના ખેદ ઉપજ્યો હોય
ઉદ્દવિયા	ઉ-ધ્રાસકો (ત્રાસ) પાડયો હોય
ઠાણા ઓઠાણં	ઠા-પોતાના રહેવાના સુખના સ્થાનકથી બીજે દુઃખના સ્થાનકે
સંકામિયા	સં-મુકયા હોય
જીવિયાઓ.	જી.-જીવતર થકી

વવરોવિયા	વ–ચુકાવ્યા માર્યા હોય
તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં	ત–તે વિરાધનાનું મિ–નિષ્ફળ થાઓ મિ–માહરૂ દુ–દુષ્કૃત (પાપ) કર્મ

પાઠ ૪ થો.

તસ્સ ઉત્તરીનો (વધારે પ્રાયશ્ચિત આલોવવાને કાઉસ્સગ કરતાં તેમાં આગાર જણાવવાનો)

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણં	ત–(પાછળ જે ગમણા ગમણના અતિચાર આળોવ્યા પડિકમ્યા) તેને, ઉ–પ્રધાન કહેતાં વિશેષ શુદ્ધ, ક–કરવા ભણી
પાયછિત્ત કરણેણં	પા–પાપનું છેદન, કા–કરવા ભણી
વિસોહિ કરણેણં	વિ–આત્માને વિશેષે, સો–(પાપ રૂપી મલ ફીટવે કરી) નિર્મળ પણુ–શુદ્ધ, ક–કરવા ભણી
વિસલ્લી કરણેણં	વિ–(આત્માને) માયા, નિયાણ અને મિથ્યાત્વ દર્શન એ ત્રણ શલ્ય રહિત, ક–કરવા ભણી;
પાવાણં કમ્માણં	પા–(અઢાર પાપસ્થાનક સેવવાથી થએલા એવા) પાપ, ક–(આઠ અશુભ) કર્મ
નિગ્ઘાયણ, ઠાએ	નિ–ટાળવાને, ઠા–અર્થે
ઠામિ, કાઉસ્સગ્ગં	ઠા–કરૂંછું; કા–કાયાને હલાવવી નહિ તે કાર્યોત્સર્ગને;

અન્નત્થ	(કાઉસગમાં ૧૩ જાતના આગાર છે તે આગારથી કાઉસગ ભાંગે નહી) એટલા આગાર;
૧ ઉસસિએણં	ઉ–શ્વાસ ઉંચો લેવાથી;
૨ નિસસિએણં	નિ–શ્વાસ નીચો મુકવાથી;
૩ ખાસિએણં	ખા–ઉશ્વરસ (ખાંસી) આવવાથી;
૪ છીએણં	છી–છીંક આવવાથી;
૫ જંભાઇએણં	જં–બગાસુ આવવા થકી;
૬ ઉડુએણં	ઉ–ઓડકાર આવવાથી;
૭ વાયનિસગ્ગેણં	વા–અધો વાયુના સંચરવાથકી;
૮ ભમલિએ	ભ–ફેર કે ભમરી આવવા થકી,
૯ પિત્ત	પિ–ઉલટી થવાથી;
૧૦ મુચ્છાએ	મુ–મુર્છા આવવા થકી;
૧૧ સુહુમેહિં	સુ–થોડું, અં–અંગાદિક;
અંગ સંચાલેહિં	સં–સંચરવા (હાલવા) થકી,
૧૨ સુહુમેહિં	સુ–થોડા, ખે–બળખો (થુંક) નીકળવાથી;
ખેલ સંચાલેહિં	સં–સંચરવા (હાલવા) થકી
૧૩ સુહુમેહિં દિઠિ	સુ–થોડી; દિ–આંખ (દૃષ્ટિ);

સંચાલેહિં	સં-આંખી પાંખી કરવાથી;
એવમાઇએહિં	એ-એ ઉપર કહ્યા તે ૧૩ બોલ;
આગારેહિં.	આગારનામા બીજા પણ ભયાદિક પ્રસંગે કાઉસગ્ગ કરવાથી કાયા હાલે તેવાનો આગાર (આ કારણોથી કાયા હાલે ને હાથ પગ ઉંચા નીચા થાય તે થકી દોષ નથી;
અભગ્ગો	અ-એ પ્રમાણે સર્વથા (દેશ થકી) કાઉસ્સગ્ગ ભાગે નહી;
અવિરાહિઓ	અ-સર્વથા વિરાધે પણ નહી (થોડોએ ભાગે નહી)
હુજ્જમે કાઉસ્સગ્ગો	હું-હોજો; મે-માહરો કા-કાઉસગ્ગ (ક્યાં સુધી તેની મર્યાદા કહે છે);
જાવ, અરિહંતાણં	જા-જ્યાં સુધી, અ-અરિહંતનું નામ સંભારૂં;
ભગવંતાણં	ભ-ભગવંતનું નામ સંભારૂં.
નમોક્કારેણં.	ન-નમસ્કાર મંત્રના પાંચ પદ કહું
નપારેમિ	ન-પારૂં નહિ (કાઉસગ્ગ)
તાવકાયં	તા-ત્યાં સુધી, કા-કાયા (શરીર) ને;
ઠાણેણં	ઠા-એક સ્થાનકે નિશ્ચલપણે રહેવાથી તથા ઉભા રહેવાથી;
મોણેણં	મો-મૌનપણે રહેવાથી;
ઝાણેણં	મનને એક નિરમલ ધ્યાનથી;

અપ્પાણં વોસિરામિ	અ-પોતાની કયાને, વો-વોસરાવુંછું, તજુ છું.

અહીયાં (ઇરિયાવહી પાઠનો તથા એક નમોક્કાર) કાઉસ્સગ્ગ કરી છેવટ "નમોઅરિહંતાણું," શબ્દ કહીને કાઉસ્સગ્ગ પાળવો.

પાઠ ૫ મો.

લોગસ્સ અથવા ચઉવી સંથાનો

(આત્માને શુદ્ધ કરવા માટે ચોવિસ તિર્થંકર દેવની સ્તુતિ કરવાનો)

લોગસ્સ	લો-ચૌદ રાજલોકને વિષે;
ઉજ્જોયગરે	ઉ-ઉદ્યોત એટલે પ્રકાશના કરણહાર,
ધમ્મ,તિત્થ યરેજિણે	ધ-ધર્મ રૂપી; તિ-ચાર તિર્થના કરનાર (સાધુ,સાધવી, શ્રાવક, શ્રાવિકા); જિ-રાગ દ્વેષના જીતણહાર;
અરિહંતે	અ-ઘનઘાતિ ચાર કર્મના ટાળનાર તથા ચોસઠ ઇંદ્રના પુજનીક શ્રી અરિહંત દેવનું;
કિત્તઇસ્સં	કિ-નામ લઇને ગુણ કીર્તન કરૂંછું;
ચઉવીસંપિ	ચ-ચોવીસ ભગવંત, અ-અને બીજા પણ,
કેવલી	કે-કેવળજ્ઞાની તિર્થંકર દેવ (મહાવિદેહ ક્ષેત્રે જે કેવલી છે તે). હવે ચોવીસ તિર્થંકર થઇ ગયેલ તેના નામ કહેછે.

૧ ઉસભ	ઉ-૧ રૂષભદેવ સ્વામિ;
૨ અજિયં	અ-૨ અજીતનાથ સ્વામિ;
ચ, વંદે	ચ-વળી વ. વાંદુછું-નમુંછું,
૩ સંભવ	સં-સંભવનાથ સ્વામિ,
૪ અભિનંદ ણું, ચ	અ-અભિનંદન સ્વામિ; ચ-વળી;
૫ સુમઇં,ચ	સુ-સુમતિનાથ સ્વામિ; ચ-વળી;
૬ પઉમપ્પ હું	પ-પદ્મપ્રભુ સ્વામિ;
૭ સુપાસં	સુ-સુપારશ્વનાથ સ્વામિ;
જિણું, ચ	જિ-રાગ દ્વેષના જીતનાર; ચ-વળી,
૮ ચંદપ્પહું વંદે	ચં-ચંદ્રપ્રભ સ્વામિ, વં-વાંદું છું;
૯ સુવિહિં, ચ, પુષ્પદંતં	સુ-સુવિધિનાથ સ્વામિ, ચ-વળી, બીજું નામ પુ-પુષ્પદંત સ્વામિ;
૧૦ સીયળ	સી-સિતળનાથ સ્વામિ;
૧૧ સિજ્જંસ	સિ-શ્રેયાંસ પ્રભુ સ્વામિ;
૧૨ વાસુપુજ્જં ચ	વા=વાસુપુજ્ય સ્વામિ; ચ-વળી,
૧૩ વિમલ	વિ-વિમળનાથ સ્વામિ;
૧૪ અણંતં ચ, જિણું	અ-અનંતનાથ સ્વામિ, ચ-વળી; જિ-રાગ દ્વેષના જીતણહાર,

૧૫ ધમ્મં	ધ-ધર્મનાથ સ્વામિ,
૧૬ સંતિં	સં-શાંતિનાથ;
ચ વંદામિ	ચ-વળી, વં-વાંદુંછું, નમુંછું;
૧૭ કુંથું	કુ-કુંથુંનાથ સ્વામિ,
૧૮ અરં,ચ	અ-અરનાથ સ્વામિ, ચ-વળી;
૧૯ મલ્લિં	મ-મલ્લિનાથ સ્વામિ,
વંદે	વં-વાંદુછું.
૨૦ મુણિસુવ્વયં	મુ-મુનીસુવ્રત સ્વામિ;
૨૧ નમિ જિણું	ન-નમિનાથ સ્વામિ;
ચ, વંદામિ	ચ-વળી; વાંદુછું;
૨૨ રિટ્ઠનેમિં	રિ-અરિષ્ટ નેમિનાથ સ્વામિ;
૨૩ પાસં, તહ	પા-પાર્શ્વનાથ સ્વામિ; ત-તેમજ;
૨૪ વદ્ધમાણું	વ-વર્ધમાન સ્વામિ (મહાવીર)
ચ	ચ-વળી,
એવંમએઅભિથુયા	એ-એણી પ્રકારે ૨૪ ભગવંતના નામ કહીને; મ-મે; અ-સ્તવના કરી;
વિહુય, રય, મલા	વિ-ટાળ્યા છે, ર-કર્મ રૂપી રજ, મ-મેલને
પહીણ જર મરણા	પ-ખપાવ્યા છે; જ-જરા; મ-મરણ જેણે
ચઉવીસં,	ચ-ચોવિસ તિર્થંકર,

પિ જિણુવરા	પિ-બીજા પણ, જિ-રાગ દ્વેષાદિકના જીતનાર જીનેશ્વર દેવ;
તિત્થયરા, મે	તિ-એહેવા જે તિર્થંકર દેવ તે, મે-મુજને
પસીયંતુ	પ-પ્રસન્ન થાઓ;
કિત્તિય	કિ-શુભ વચન યોગે કરી ગુણ ગ્રામ કીધા
વંદિય	વં-કાયા યોગે કરી વાંદ્યા,
મહિયા	મ-મન યોગે કરી પૂજ્યા,
જે, એ, લોગસ્સ	જે-જે, (ઋષભાદિક કહ્યા) એ-તે લો-આ લોકને વિષે
ઉત્તમા, સિદ્ધા	ઉ-ઉત્તમ,પ્રધાન, સિ-સકળ કાર્ય સાધ્યાં એહેવા શ્રી સિદ્ધ ભગવંતજી;
આરૂગ્ગ	આ-સર્વ રોગ રહિત (આરોગ્ય)
બોહિલાભં	બો-સમકિત બોધનો; લા-લાભ;
સમાહિ,વર	સ-ભાવ સમાધિ, વ-પ્રધાન,
મુત્તમં,દિંતુ	મુ-ઉત્તમ એ વાનાં મને, દિ-દિઓ, આપો,
ચંદેસુ, નિમ્મલયરા	ચં-ચંદ્રમા થકી, નિ-અતિ નિર્મળ
આઇચ્ચેસુ	આ-સુર્ય થકી,
અહિયં	અ-અધિક,
પયાસયરા	પ-પ્રકાશના કરણહાર છો,
સાગર	સા-મોટા સમુદ્ર થકી,
વર	વ-પ્રધાન,

ગંભીરા	ગં-ગંભીરછો,
સિદ્ધા, સિ-દ્ધિં	સિ-સકળ કર્મ ક્ષય કરી સિ-મોક્ષ, પહોચ્યા એહવા (સિદ્ધભગવંતજી)
મમ, દિસંતુ	મ. મુજને દિ. મોક્ષ દીઓ,

પાઠ ૬ ઠો.

સામાયક આદરવાની વિધિનો.

(નવાં આવતાં સર્વ પાપને રોકવાનો પાઠ.

(આંહી ગુર્વાદિકને વિધિ સહિત વંદન કરી સામાયકની આજ્ઞા માગવી.

દ્રવ્ય થકી, સાવજ્જ	દ્ર-કાયાએ કરી સા-પાપ કર્મના
જોગ સેવવાના	જો-વ્યાપાર (જોગના) સે. કરવાની
પચ્ચખાણ	પ૦-બંધી
ક્ષેત્ર થકી આખાલોક-પ્રમાણે	ક્ષે-ક્ષેત્ર (જમીન) થકી આ૦ સર્વ લોક પ્રમાણે,
કાળ થકી, બેઘડીસુધી (અંતર્મુહુર્ત્ત) તે ઉપરાંત	કા-વખતમાં બે, બે ઘડીથી ઓછુ ન રહે તે-તે વખત ઉપર

ત્રિણુનમ્મો કાર ગણીન પારૂત્તિવાર સુધી	ત્રિ–ત્રણ નમ્મોકારના પાઠનો કાઉસગ્ગ કરી ન–પારવામાં ન આવે ત્યાં સુધી,
*ભાવ થકી છ કોટીએ પચ્ચખ્ખાણ	ભા–મરજીથી છ–પાપના જીવના ભાગા છે તે માંહેના છ ભાંગાની પ–બંધી,
કરેમિ, ભંતે	ક–કરૂંછું, ભં–હે પુજ્ય (ભયના અંતના કરણહાર,)
સામાઇયં	સા–સમતારૂપી લાભવાળું સામાયક વ્રત તેહને વિષે,
સાવજ્જંજોગં	સા–પાપના, જો–વ્યાપાર (કામની)
પચ્ચખ્ખામિ	પ૦ બંધી કરૂંછું.
જાવ નિયમ	જા–જ્યાં સુધી, નિ–મર્યાદા (બાંધી) કરેલી છે તેનો અંત આવે ત્યાં સુધી.
પજ્જુ વાસામિ	પ–ભકતી કરૂંછું, સેવુંછું,
દુવિહં,	દુ–બે કરણે,
તિ વિહેણં	તિ–ત્રણ યોગે કરી,

*દરીયાપુરી ગચ્છવાળા છ કોટીને બદલે આઠ કોટીએ પચ્ચખાણ એમ પાઠ બોલે. છ કોટીને આઠ કોટીની સમજણ જુઓ પાને ૧૫.

નકરેમિ, ન- કારવેમિ	ન-હું પોતે પાપ કરૂં નહિ ન-બીજા પાસે પાપ કરાવું નહી (આ બે કરણ)
મણસા વયસા	મ-મને કરી વ-વચને કરી.
કાયસા*	કા-કાયાએ કરી (એ ત્રણ યોગ)
તસ્સ ભંતે	ત-પૂર્વે અઢાર પાપસ્થાનક સેવ્યા તેથી ભ૦ પુજ્ય.
પડિક્કમામિ	પ-નિવર્તુ છું.
નિંદામિ	નિ-નિંદુંછું (આત્માની સાક્ષીએ)
ગરિહામિ	ગ-ગુરૂની સાક્ષીએ ગરહુંછું.
અપ્પાણં વેસિરામિ	અ-પોતાના આત્માને, વો-તજું છું

---

* કરંતં, પિ, અન્નં, ન સમણુ, જાણામિ-ક૦ કર્ત્તા, પિ-પણ, અ૦ બીજા પ્રત્યે સ૦ રૂડું જાણવું નહી.

વયસા, કાયસા-વ-વચને કરી-કા-કાયાએ કરી (વચન અને કાયાએ બે યોગે બીજાનું કરેલું પાપ રૂડું નહી જાણવા પચ્ચખુંછું.) આટલા બોલ બોલવાનો આ કોટી પંથવાળાનો અભિપ્રાય છે.

પાઠ ૭ મો.

નમોથ્થુણંનો પાઠ.

બીજી મધ્યમ વંદનાનો પાઠ

(આત્માને શુદ્ધ ગુણ ધારણ કરવાને જે સર્વોત્તમ પદ પામ્યા છે તેમના ગુણ જણાવવાનો પાઠ)

૧ નમોથ્થુણં	ન-નમસ્કાર હોજો થ્થુ-વચનાલંકારે (નામને અનુસારે)
૨ અરિહંતાણં	અ-અરિહંતદેવને,
૩ ભગવંતાણં	ભગવંત (જ્ઞાનવંત-મહિમાવંત યશાવંતને,)
૪ આઇગરાણં	આ-શ્રુત્ર, ચારિત્ર ધર્મની આદિના કરણહાર છે.
૫ તિત્થયરાણં	તિ-સાધુ, સાધવી, શ્રાવક, શ્રાવિકારૂપ ચતુર્વિધ તિર્થના કરણહાર છે.
૬ સયંસંબુદ્ધાણં	સ-પોતે ઉપદેશ વિના બુઝયા છે. (વળી તેઓ કેવા છે)
૭ પુરિસોત્તમાણં	પુ-પુરૂષ માંટે ઉ-ઉત્તમ પ્રધાન છે,
૮ પુરિસસીહાણં	પુ-પુરૂષ માંહે, સી-સિંહ સમાન છે, (નર્ભય છે.)
૯ પુરિસ,વર	પુ-પુરૂષ માંહે વ-પ્રધાન,

પુંડરીયાણં	પું-ઉજ્વળ કમળ સમાન છે, (નિર્લેપ પણા માટે.)
૧૦ પુરિસ, વર, ગંધ, હ-ત્થીણં	પુ-પુરૂષ માંહે વ-ઉત્તમ ગં-ગંધ હસ્તી સમાન છે (પરતીર્થીના નાસવા માટે)
૧૧ લોગુત્ત-માણં	લો-લોક માંહે ઉ-ઉત્તમ છે (૨૪ અ-તિશય, ૩૫ પ્રકારની વચન વાણીના ગુણે કરી બીરાજમાન છે.)
૧૨ લોગના-હાણં	લો-લોકોના નાથ છે (ક્ષમાના કરણ-હાર છે.)
૧૩ લોગહિ-યાણં	લો-લોકના હિતકારક છે (છકાયના રક્ષા કરનાર છે.)
૧૪ લોગપ-ઇવાણં	લો-લોક માંહે પ-દીવા સમાન છે, (પદાર્થના પ્રકાશ કરનારા છે)
૧૫ લોગપ-જ્જોયગ-રાણં	લો-લોક માંહે પ૦ અતિશે ઉદ્યોતના કરણહાર છે. (મિથ્યાતાદિક તિમિર દૂર કરનારા છે.)
૧૬ અભય-દયાણં	અ-અભયદાનના દાતાર છે (સાત ભયને ટાળણહાર છે)
૧૭ ચકખુ-દયાણં	ચ-જ્ઞાનરૂપી નેત્રના દાતાર છે,
૧૮ મગ્ગદ-યાણં	મ- મોક્ષમાર્ગના દાતાર છે,
૧૯ સરણદ-યાણં	સ-ભયભ્રાંત પ્રાણીને શરણના દાતાર છે,

૨૦ જીવદ-યાણં	જી-સંયમ જીવતવ્ય(જીવતરના) દાતાર છે
૨૧ બોહિદ-યાણં	બો-સમકિત બોધ બીજના દાતાર છે,
૨૨ ધમ્મદ-યાણં	ધ-દશવિધ યતિધર્મના દાતાર છે,
૨૩ ધમ્મદે-સિયાણં	ધ-શ્રુત ધર્મ, ચારિત્ર ધર્મની દેશનાના દેનાર છે,
૨૪ ધમ્મના-યગાણં	ધ-ધર્મના નાયક છે,
૨૫ ધમ્મસા-રહીણં	ધ-ધર્મરૂપી રથના સા-સારથી છે,
૨૬ ધમ્મ, વ ર ચાઉરંત ચક્ક વ-ટ્ટીણં	ધ-ધર્મને વિષે વ-પ્રધાન ચા-નરકાદિક ચાર ગતિના અંતના કરવા માટે ચ-ચક્રવર્તિ સમાન છે,
૨૭ દીવો	દી-સંસાર સમુદ્ર માંહે ડુબતા પ્રાણિ-જીવને દ્વિપ-બેટ સમાન છે,
૨૮ ત્તાણં	તા-તાપ-દુઃખના નિવારણહાર છે,
૨૯ સરણ	સ-સંપદાના તથા આધારના દેનાર છે, (આશરો આપવા યોગ્ય છે,)
૩૦ ગઇ	ગ-ચારગતિના જીવને,
૩૧ પઇઠા	પ-સંસારમાં પડતા જીવને આધાર ભૂત છે,
૩૨ અપ્પડિ [illegible]ય	અ-નથી હણાણા એવા

વર,નાણં-દંસણ ધ-રાણં	વ. પ્રધાનના-જ્ઞાન દ-દર્શનના ધ-ધરણહાર છે,
૩૩ વિયટ્ટ-છઉમાણં	વિ-વિટલિ ગયું છે છ-છદમસ્થપણું (જેહને)
૩૪ જિણાણં	જિ-પોતે રાગદ્વેષના જીતણહાર,
૩૫ જાવયાણં	જા-બીજાને રાગદ્વેષના જીતાવણહાર,
૩૬ તિન્નાણં	તિ-પોતે સંસાર સમુદ્રના તરણહાર છે,
૩૭ તારયાણં	તા-પરને સંસાર સમુદ્રના તારણહાર છે,
૩૮ બુદ્ધાણં	બુ-પોતે તત્વજ્ઞાનના બુઝણહાર (સમજનાર) છે.
૩૯ બોહિયાણં	બો-બીજાને તત્વજ્ઞાનના બુઝાવણહાર (સમજાવનાર) છે,
૪૦ મુત્તાણં	મુ-પોતે બાહ્ય અને અભ્યંતર બંધનથી (કર્મથી) (મુકાણા) મુક્ત થયા છે,
૪૧ મોયગાણં	મો-પરને બાહ્ય અને અભ્યંતર બંધનથી મુકાવવા સમર્થ છે,
૪૨ સવ્વન્નૂણં	સ-સર્વ પદાર્થના જાણ છે,
૪૩ સવ્વદરિસિણં	સ-સર્વ પદાર્થના દેખણહાર છે,(વળી જેઓ કેવી ગતિને પામ્યા છે તે કહે છે,)
૪૪ સિવ	સિ-ઉપદ્રવ રહિત,

૪૫ મચલ	અ-અચળ,
૪૬ મરૂય	અ-રોગ રહિત,
૪૭ મણુંત	અ-અંત રહિત,
૪૮ મખ્ખય	અ-ક્ષય રહિત,
૪૯ મવ્વા-બાહ	અ-બાધા પીડા રહિત,
૦ મપુણ શવંત્તિ	અ-(જ્યાં) ફરી નથી અવતરવું,
૫૧સિદ્ધિ ગ ઇનામધેય	સિ-એહવી જે સિદ્ધગતિ, ના-જેનું એવું નામ છે,
૫૨ ઠાણું,સં પત્તાણું	ઠા-એહેવું શાશ્વતું સ્થાનક છે તેને પામ્યા છે.
૫૩ નમોજિ ણાણું	ન-નમસ્કાર હો જિ૦ એહેવા સિદ્ધ જેઓ મોક્ષે પહોચ્યા તેમને

પાઠ ૮ મો.

સામાયક પારવાની વિધિનો

(સામાયક વ્રત ધારણ કરેલ તેમાં દુષણ લાગેલ હોય તે શુદ્ધ કરવાને પાઠ)

(સામાયકનો (કાળ) વખત પુરો થએથી આ વિ-ધિ કહેવી.)

દ્રવ્ય થકી સાવજજ જોગનાં પચ્ચખ્ખાણ કર્યાં હતાં તે પુરા થયાં તે પાળું છું. ક્ષેત્ર થકી આખા લોક પ્ર

માણે કાળ થકી બે ઘડીને આશરે ભાવ થકી છ કો-
ટીએ પચ્ચખ્ખાણ કર્યાં હતાં તે પુરાં થયાં તે પાળું છું.
એહવા નવમા સામાયક વ્રતના

પંચ અઇયા ર	પં-પાંચ અતિચાર
જાણિયવ્વા	જા-જાણવા (પણ)
ન સમાયરિ યવ્વા	ન-આદ કરવા નહિ
તંજહા	તં-તે જેમ છે તેમ
તે આલો ઉં	તે-આલોચું-કહું છું
૧ મણ દુપ્પ ણિ હાણે	મ-મન દુ-દુષ્કૃત્ય-માહું પ્રવર્તાવ્યું હોય
૨ વય દુપ્પ ણિ હાણે	વ-વચન દુ-માહું (પાપ માંહે) પ્ર-વર્તાવ્યું હોય
૩ કાય દુપ્પ ણિ હાણે	કા-કાયા દુ-દુષ્કૃત્ય માહિ (પાપ માહે) પ્રવર્તાવી હોય
૪ સામાઇય સ્સ સઇઅ કરણયાએ	સા-સામાયક કીધેલ છતા અ-કીધું છે કે નહી એમ બરાબર ખબર ન રહી હોય
૫ સામાઇય સ્સ અણવ ઠ્ઠિયસ્સ કર ણયાએ	સા-સામાયકને અ-નિર્માણ કીધેલો વખત પુરો થયા વિના પાળ્યું હોય.
તસ્સ મિ. ચ્છા મિ	ત-તેહેનુ મિ-મારે નિષ્ફળ થાઓ.

દુક્કડં (૧)	દુ-દુષ્કૃત્ય પાપ (તે સામાયક સંબંધી જે કાંઇ દોષ લાગ્યો હોય તે નિષ્ફળ થાઓ)
સામાયક સમકાએણં	સા-સામાયકને સ-સર્વ પ્રકારે કરી
૧ ફાસિયં	ફા-સ્પર્શી કર્યો હોય
પાલિયં	પા-પાળ્યું હોય
૩ તિરિયં	તિ-કાંઠે પહોચાડયું હોય એટલે મર્યાદા બાંધી તે પ્રમાણે પાળી હોય
કટ્ટિયં	કિ-વૃતાદિક પચ્ચખ્ખાણના ગુણકિર્ત્તન કીધાં હોય
પસોહિયં	સો-શુદ્ધ રીતે કર્યું હોય
૬ આરાહિયં	આ. આરાધ્યું હોય
૭ આણાએ	આ-વિતરાગ દેવની આજ્ઞા પ્રમાણે
૮ અણુપાલિયં	આ-પાળતાં
૯ નભવઇ	ન-થયું ન થયું હોય તો
તસ્સ મિચ્છામિ	તેહનું પાપ મારે નિષ્ફળ થાઓ
દુક્કડં (૨)	(સામાયક વ્રત સંબંધી જે દોષ લાગ્યો હોય તે નિષ્ફળ થાઓ)
સામાયકમાં	સામાયકમાં

૧ દસ મનના	દસ પ્રકારે મનનો દોષ લાગ્યો હોય
૨ દસ વચનના	સામાયકમાં દસ પ્રકારે વચનનો દોષ લાગ્યો હોય
૩ બાર કાયાના	સામાયકમાં બાર પ્રકારે કાયાનો દોષ લાગ્યો હોય
બત્રિસ દોષ માંહેલો જે કોઇ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં (૩)	ઉપરના ત્રણ જાતના દોષ માંહેલો જે કાંઇ દોષ લાગ્યો હોય તો તે નિષ્ફળ થાઓ
સામાયકમાં	સામાયકમાં સ્ત્રીઆદિ સંબંધી
૧ *સ્ત્રીકથા	કથા વારતા કરી હોય
૨ ભત્ત કથા	ભ–ભોજન પાણી સંબંધી વાતચીત
૩ દેશ કથા	દે–દેશ ગામ સંબંધી કથા વારતા કરી હોય
૪ રાજ કથા એ ચાર કથા માંહેલી કથા કરી હોય તો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં (૪)	રા–રાજ કારભાર સંબંધી વાતચીત ઉપર કહેલી ચાર કથા માહેલી હરકોઇ કથા વાર્ત્તા સામાયકમાં કરી હોય તો તે નિષ્ફળ થાઓ.

* સ્ત્રીએ પાઠમાં પુરૂષ કથા કહેવી.

સામાયકમાં	સા-સામાયકને વિષે
૧ આહાર સંજ્ઞા	આ-ખાવાની ઇચ્છા કરી હોય.
૨ ભય સંજ્ઞા	ભ-બીક લાગી હોય
૩ મિહુણ સંજ્ઞા	મિ-મૈથુન સેવવાની ઇચ્છા થઇ હોય
૪ પરિગ્ગહ સંજ્ઞા	પ-પૈસા ટકા સંબંધીની (માયાની) ઇચ્છા કરી હોય
એ ચાર સંજ્ઞા માંહેલી સંજ્ઞા કરી હોય તો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં (૫)	ઉપર કહેલી ચાર સંજ્ઞા માંહેલી હરકોઇ સંજ્ઞા સામાયકમાં કરી હોય તો તે નિષ્ફળ થાઓ
સામાયક ૧ વિધિએ લીધું ૨ વિધિએ પાળ્યું ૩ વિધિ કરતાં અવિધિ થઈ હોય તો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં (૬)	સામાયક વિતરાગની આજ્ઞા પ્રમાણે લીધી, આજ્ઞા પ્રમાણે સામાયક પાળી, નિર્વધ્ય કરણીમાં સાવધ્ય કરણી થઇ હોય ને સામાયક વ્રતમાં કાઇ દોષ લાગ્યો હોય તો તે નિષ્ફળ થાઓ.
સમાંયકમાં	સા-સામાયકને વિષે

૧ અતિક્રમ	અ-પાપનું કામ કરવાના પ્રણામ થાય
૨ વ્યતિક્રમ	વ્ય-તે કર્તવ્યમાં સામું ચાલવામાં આવે (વસ્તુ લેવા ચાલે)
૩ અતિચાર	અ-પાપ કર્મ સેવવામાં તૈયાર થવાય (પાપ થયું)
૪ અણાચાર	અ-ને પાપ થયું હોય તે સંબંધીનો (પાપ ભોગવ્યું.)
જાણતાં અજાણતાં	જાણે અજાણે
મને, વચને કાયાએ કરી કોઇ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં (૭)	મન, વચન, કાયાએ કરી કોઇ દોષ લાગ્યો હોય તો તે નિષ્ફળ થાઓ
સામાયકમાં	સામાયકમાં
૧ કાનો, ૨ માત્રા ૩ મીંડી, ૪ પદ ૫ અક્ષર ઓછો, અધિક	કાનો-માત્રા-મીંડી-પદ-અક્ષર ઓછો અધિક

વિપરીત ભણાણો હોય તો અનંતા સિદ્ધ કેવળીની સાખે માહારે તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં (૮)

વિપરીત ભણાણો હોય તો અનંતા સિદ્ધ કેવળીની સાખે કાંઈ દોષ લાગ્યો હોય તો તે નિષ્ફળ થાઓ

આ સામાયક પાળવાની વિધિ પ્રતિક્રમણ કરતી વખતે આ જગાએ કહેવા નહી પણ તમામ પ્રતિક્રમણ કરી રહ્યા પછી જો સામાયક થયું હોય તો આ વિધિ પ્રમાણે પાળવી.

(પાઠ ૨ જો.)

વંદના ત્રણ પ્રકારની છે તેના નામ

૧ જઘન્ય વંદણા–સાધુ સાધવીનો સમાગમ થતા ત્રણવાર તિખ્ખુત્તોનો પાઠ ભણી નમસ્કાર કરવો તે.

૨ મધ્યમ વંદણા–વ્રતાદિક ધારણ કરતી વખતે નમોથ્થુણંનો પાઠ ભણી નમસ્કાર કરવો તે

૩ ઉત્તકૃષ્ટ વંદણા–પાપાદિક અતિચાર નિવર્તન કરતી વખતે ઇચ્છામિ ખમાસમણનો પાઠ ભણી નમસ્કાર કરવો તે

(પાઠ ૬ ઠો.)

સામાયક આદરવાની વિધિ.

છ કોટીએ પચ્ચખ્ખાણ–એટલે મન, વચન–કાયા એ ત્રણ યોગે પાપ કરૂં નહીં ને મનવચન કાયા એ ત્રણ યોગે બીજા પાસે પાપ કરાવું નહીં.

આઠ કોટીએ પચ્ચખ્ખાણ–એટલે મનવચન કાયાએ ત્રણ યોગે પાપ કરૂં નહીં, મનવચન કાયાએ ત્રણ યોગે પાપ કરાવું નહીં એમ છ.

વચન અને કાયા એ બે યોગે બીજાને પાપ કરતા રૂડું જાણું નહીં એમ આઠ ભાંગા થયા.

સામાયકમાં દસ પ્રકારે મનના દોષ લાગે છે તે.

૧ નિરવિવેકી મનથી કરે

૨ યશકીર્તિની વાંચછનાએ કરે

૩ ધનનો લાભ વાંચ્છે

૪ ગર્વ (અભિમાન) કરે

૫ ભયથી કરે

૬ (પુત્ર–ધનાદિક) નું નિયાણું કરે

૭ સામાયકના ફળનો સંદેહ કરે

૮ અવિનય કરે

૯ પરભવે પોતાને અમુક જાતની રિદ્ધી દેવતાની પદ્ધી મળે એવી વાંછના કરે

૧૦ રોષ કરે

આ દસ દોષો મનના પ્રણામથી નીપજે છે.

---

(૨) સામાયકમાં જે દસ પ્રકારે વચનના દોષ લાગેછે તે.

૧ કુવચન બોલે (૨) કોઇને ધાસ્કો ફાળ પડે તેવી ભાષા બોલે

૩ ગાયન કરે

૪ પોતાને છાંદ બોલે એટલે પોતાનું છીદ્ર છુપાવી બીજાની વાત ઉચારે

૫ સુત્ર સંબંધી ખોટો વિવાદ કરે

૬ કલેશ કરે

૭ રાજ્યદ્વારાદિક કથા વિકથા કરે

૮ હાંસી મશ્કરી કરે

૯ સંપદા વિના ઉતાવળો બોલે

૧૦ અવ્રતિને જવા આવવાને આજ્ઞા આપે

આ દસ દોષો વચનના પ્રણામથી નીપજે છે

---

૩ સામાયકમાં જે બાર પ્રકારે કાયાના દોષ લાગે છે તે

૧ વસ્ત્ર તથા ભુજાએ કરી પલાંઠી બાંધે (પગ ઉપર પગ ચઢાવે નહી)

૨ આસન આઘું પાછું ફેરવે (અસ્થિર આસને બેસે)

૩ ચપળપણે સર્વ દિશાએ જુએ (દૃષ્ટિ ચંચળ કરવી)

૪ ઘર સંબંધી પાપકારી કર્મ કરે (ઘરના કામ સંભારે)

૫ ભીંત અને સ્તંભાદિકે અઠેલીને બેસે (ઓઠીંગણ લીએ)

૬ અંગ ઉપાંગ અતિ સંકોચે (અંગ મરડે)

૭ આળસ મરડે તથા ધર્મ કાર્યમાં આળસ કરે.

૮ ટાચકા ફોડે

૯ પુંજ્યા વિના શરીર ખંજોળે

૧૦ શરીરનો મેલ ઉખાડે

૧૧ વિસામણ કરાવે (અંગ ચંપાવે)

૧૨ નિદ્રા કરે

આ બાર દોષ કાયાથી નીપજે છે.

ઉપર બતાવ્યા મુજબ દસ મનના દસ વચનના અને બાર કાયાના મળી કુલ બત્રીશ દોષો ટાળીને સામાયક વ્રત કરવું.

સામાયક કરવાની વિધિ

પ્રથમ પુર્વ અથવા ઉત્તર દિશા સમીપે જમીન પુંજીને બેસી કટાસણું (પાથરણું) પુંજીને પાથરવું. પછી મોહપતિ પડિલેહણ કરીને બાંધવી. ગોછો અથવા રજોહરણ પડિલેહણ કરી રાખવો. લઘુ નીતનું ભાજન જોઇ રાખવું. પહેરવાનું કપડું હાથ સાડા પાંચનું પેહેરવું અને ઓઢવાનું કપડું હાથ પાંચનું ઓઢવું. પછી નીચેની વિધિ પ્રમાણે અનુક્રમે સામાયક કરવી.

૧ પ્રથમ નમોક્કાર મંત્ર ભણવો

૨ પછી તિખ્ખુતોનો પાઠ ભણવો

૩ ઇરિયા વહિનો પાઠ ભણવો.

૪ તસ્સ ઉત્તરીનો પાઠ ભણવો.

અહીંઆં-ઇરિયાવહી પાઠનો તથા એક નમોક્કાર (નમસ્કાર મંત્ર) નો કાઉસ્સગ્ગ કરી (કાયા સ્થિર રાખીને) કાઉસ્સગ્ગ પુરો થયે નમો અરિહંતાણં શબ્દ કહીને કાઉસ્સગ પારવો.

૫ લોગસ્સનો પાઠ કરવો.

પછી ઉભા થઇ આસનથી નીચે ઉતરી પંચ અંગને વાળી વિધિ સહીત ગુરૂવાદિકને તિખ્ખુત્તોનો પાઠ ત્રણવાર ભણી વંદણા કરી સામાયકની આજ્ઞા માગવી અથવા ગુરૂ ન હોય તો પુર્વ તથા ઉત્તર દિશા સન્મુખ ઉભા થઇને શ્રીમંધરસ્વામીની આજ્ઞા માગવી.

૬ ગુરૂની આજ્ઞા મલ્યા પછી દ્રવ્ય થકીનો સામાયક આદરવાની વિધિનો પાઠ ભણી સામાયક કરવી.

૭ જમણો ઢીંચણ ધરતી ઉપર થાપી ડાબો ઢીંચણ ઉભો રાખી બે હાથ જોડી અંચલી મસ્તકે અડકાવી નમોથ્થુણંનો પાઠ બે વખત કહેવો. તેમાં પહેલું નમોથ્થુણં શ્રી સિદ્ધ ભગવંતજીને કરવાનું છે તેમાં એમ સમજવાનું કે પ્રથમના ૪૩ બોલ કહેલા છે તે પ્રમાણે શ્રી અરિહંત હતા ને જેઓ સિદ્ધ થએલા છે તેમને માટે પાછલા દસ બોલ જાણવા.

બીજી નમોથ્થુણં શ્રી અરિહંત દેવને કરવાનું છે તેમાં એવી રીતે સમજવાનું જે પ્રથમ ૪૩ બોલ કહેલા છે તે પ્રમાણે તેઓ બિરાજમાન છે તે તેઓ પાછળના દસ બોલમાં બતાવ્યા મુજબ સિદ્ધ થવાના કામી છે. આ બીજું નમોથ્થુણં પેહેલા નમોથ્થુણંની માફકજ "સિદ્ધિ ગઈ નામધેયં" શબ્દ સુધી કહેવું ને (પર)માં "ઠાણં સંપત્તાણં", શબ્દો બદલે "ઠાણં-સંપાવિઉં કામાણં અથવા કામસ્સ શબ્દ બોલવો ને ત્યારપછીના શબ્દ બોલવા નહી.

પછી સામાયક પુરી થતા સુધી ધર્મ ધ્યાન કરવું.

૮ સામાયક પુરી થએ (૧) થી (૫) પાઠ ઉપર મુજબના ભણી સામાયક પાળવાની વિધિનો ૮ મો પાઠ કહી નમોથ્થુણં બે વખત કહી નમોક્કાર મંત્ર ત્રણવાર ભણવો.

ઇતિ સામાયક કરવાની વિધિ સંપુર્ણ.

અથ શ્રી પ્રતિક્રમણ સૂત્ર

વિધિ.

સવિનયે ઉભા થઇ બે હાથ જોડી મસ્તકે અંજલી કરી ગુર્વાદિકને વંદન કરી પેહેલા આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી પછી નીચે મુજબ પાઠ ભણવો.

ઇચ્છામિણં-ઇચ્છુંછું વાંચ્છુંછું

ભંતે-હે પુજ્ય

તુબ્ભેહિં-તમારી

અભણુંનાયસમાણું-આજ્ઞા માગીને

દેવસિ-દિવસ સંબંધી

પડિક્કમણું-વ્રત પચ્ચખ્ખાણમાં જે કોઇ દોષ લાગ્યા હોય તેથી નીવર્તવું, મુક્ત થવું તે,

ઠાએમી-એક સ્થાને બેસીને

*દેવસિ-દિવસ સંબંધી

જ્ઞાન-જ્ઞાન

દર્શણ-દર્શન

ચારિત્ર-કર્મરૂપી ઢગલાનું ખપાવવું

*તપ-તપશ્ચર્યાને વિષે

દહાડે પડિકમણુ કરે તો દેવસિ જ્ઞાન દરસણ ચારત્ર એટલું કહેવું (તપ શબ્દ કહેવો નહી કેમકે

અતિચાર-વૃત ભાંગવાને તૈયાર થવું

ચિતવનાર્થે-વિચારવાને અર્થે

કરેમિ-કરૂં છું.

કાઉસ્સગ્ગં-કાયા સ્થીર રાખવી

અહી "નમો અરિહંતાણં" નો સામાયકનો પાઠ નીચે મુજબ ભણવો.

નમો અરિહંતાણં-નમો સિદ્ધાણં-નમો આયરિયાણં-નમો ઉવઝ્ઝાયાણં-નમો લોએ સવ્વસાહુણં.

આહી "કરેમિભંતે સામાઇયં" થી "જાવ અપ્પાણં વોસિરામિ" સુધીનો સામાયકનો પાઠ ના. ૬ નીચે મુજબ ભણવો. "કરેમિ-ભંતે, સામાઇયં-સાવજ્જં જોગં-પચ્ચખ્ખામિ-જાવનિયમ પજ્જુવાસામિ દુવિહં-તિવિહેણં-નકરેમિ-નકારવેમિ મણસા, વયસા, કાયસા તસ્સભંતે-પડિક્કમામિ-નિંદામિ-ગરિહામિ--અપ્પાણં વોસિરામિ."

તપ આદર્યા હોય તે પુરા થયા પછી રાત્રિ પડીકમણામાં કેહેવાય, રાત્રિએ પડીકમણુ કરે તો (રાયસિ, જ્ઞાન, દરશણ, ચારિત્ર તથા તપ) કહેવું.

પાઠ ૨ જો.

ઇચ્છામિ-ઇચ્છું છું

ઠામિ-એક ઠામે રહીને

કાઉસ્સગ્ગં-કાયા સ્થીર રાખવી

જો, મે-જે, મે

દેવસિઓ-દિવસ સંબંધી

અઇયારો-અતિચાર

કઓ-કીધા હોય

કાઇઓ-કાયાએ કરી

વાઇઓ-વચને કરી

માણસિઓ-મને કરી

ઉસૂત્તો-સુત્રથી વિરૂદ્ધ પરૂપણાં કીધી હોય

ઉમ્મગ્ગો-જૈન માર્ગ મુકી અન્ય માર્ગ લીધો હોય.

અકપ્પો-કલપે નહિ એવું કામ કીધું હોય

અકરણિજ્જો-નહિં કરવા જોગ કીધું હોય

દુઝ્ઝાઓ-માઠું ધ્યાન ધર્યું હોય

દુવિચિંતિઓ-વિષયાદિકની માઠી ચિંતવણા કીધી હોય.

અણાયારો-આચરવા જોગ નહિ તે આચર્યું હોય

અણિચ્છિયવ્વો-ઇચ્છવા જોગ નહિ

અસાવગ-શ્રાવકને નહિ કરવા જોગ

પાઉગ્ગો-પાપકારી વ્યાપાર કીધો હોય.

નાણે-જ્ઞાનને વિષે

તહ-તેમજ

દંસણે-સમકિતને વિષે

ચરિતા ચરિત્તેય-શ્રાવકનાં ચારિત્ર વિષે

સુએ-સુત્ર સિદ્ધાંતને વિષે

સામાઇએ-સમતારૂપ સામાયકને વિષે

તિન્હં-ત્રણ પ્રકારની

ગુત્તીણં-ગુપ્તીનાં વિષે

ચઉન્હં-ચારે પ્રકારની

કસાયાણં-કષાઅનાં વિષે (કષાઅ એટલે ક્રોધ માન માયા લોભ)

પંચન્હ-પાંચ પ્રકારનાં (પેહેલાં પાંચ વ્રત.

મણુવ્વયાણં-ઊણાં વ્રત માટે (ઊણાં એટલે નાના)

તિન્હં-ત્રણ પ્રકારની

ગુણવ્વયાણં-ગુણવૃત માંહી ૬ ઠું ૭ મું ૮ મું વૃત

ચઉન્હં-ચાર પ્રકારનાં

સિખ્ખાવ્વયાણં-શિક્ષા વૃતમાંહી ૯ મું ૧૦ મું ૧૧ મું ૧૨ મું વૃત

બારસ્સ વિહસ્સ-બાર પ્રકારનાં

સાવગ-શ્રાવકનાં

ધમ્મસ્સ-ધર્મના વિષે

જં, ખાડયં-જે કાંઇ થોડું પણ ખંડિત કીધું હોય

જં, વિરાહિયં-જે કાંઈ થોડી વિરાધના કીધી હોય

તસ્સ-તેહનું

મિચ્છામિ દુક્કડં-પાપ થયેલું નિષ્ફલ થાઓ

અહી સામાયકનો પાઠ ૪ થો એટલે "તસ્સ ઉત્તરી કરણેણં" થી "જાવ અપ્પાણં વોસિરામિ સુધી" સંપૂર્ણ પાઠ કહેવો.

અહીઆં ઉભા રહીને

૧ નવાણું અતિચાર તથા એક નમોકકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી "નમો અરિહંતાણં" કહીને કાઉસ્સગ્ગ પાળવો.

નવાણું અતિચારનો પાઠ જુઓ ઉ૧૪ પાને (અશકતપણું હોય તો નીચે બેસીને કાઉસ્સગ્ગ કરવો.)

૨ નવાણું અતિચાર આવડતા નહી હશે તો ચાર લોગસ્સનો (જુઓ સામાયક પાઠ ૫) અથવા અત્રિસ નમોક્કારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો.

ઇતિ સામાયક આવસ્યક પ્રથમ અધ્યયન સંપૂર્ણમ્.

બીજો આવસ્યક.

અહીં ઉભા થઇ "તિખુતા" નો પાઠ ભણી ગુર્વાદિકને વંદના કરી બીજા આવસ્યકની આજ્ઞા માગવી. પછી ઉભે ઉભે સામાયક પાઠ ૫ મો લોગસ્સનો આખો પાઠ "લોગસ્સ ઉજ્જોયગરે" થી "જાવસમંહિસંતુ" સુધી સંપુર્ણ કહેવો.

ઇતિ ચઉવીસંથ્થો આવસ્યક દ્વિતિય અધ્યયન સંપુર્ણમ.

ત્રીજો આવશ્યક.

આંહી ઉભા થઇ "તિખુતાનો" પાઠ ભણી ગુરૂઆદિકને વંદના કરી ત્રીજા આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી.

(પાઠ ૩ જો.)

ઇચ્છામિખમાસણાનો

આ પાઠ બે વખત કહેવાનો છે અને બેસતી વખતે ઊકડુ આસનથી (એટલે ઢીંચણ બંને ઉંચા રાખી બે હાથ મસ્તકે લગાડી) પાઠ ભણવો.

ઇચ્છામિ-ઇચ્છું

ખમા-ક્ષમાવંત

સમણો-સાધુ

વંદિઉ-વાંદુછું

જાવણિજ્જાએ-શરીરની યથા શકતી પરમાણે

નિસીહિયાએ-નિષેધ કરીને અશુભ જોગ હોય તેને

અણુજાણહ-આજ્ઞા દીઓ

મે મિ-મને મર્યાદા માંહે

ઉગ્ગહં-આવવાની આજ્ઞા

નિસીહિ-અશુભ જોગ નિષેધીને શરીરે કરી

અહોકાયં-એમ તમારી કાયાને

કાયસંફાસં-મારીકાયાએ ફરસી હોય તે

ખમણિજ્જો-ખમજો

ભે-પુજ્ય

કિલામો-મેં દુઃખ ઉપજાવ્યું હોય તો તે ખમજો.

અપ્પ-ગઇ છે

કિલંતાણું-કીલામના જેની

બહુ-ઘણું
સુભેણ-સુભયોગે કરી
ભે-તમારો પુજ્ય
દિવસો-દીવસ
વઇક્કંતો-વહીગયો ચાલ્યો ગયો
જત્તાભે-જાત્રા રૂપ પુજ્ય
જવણિજ્જંચ-જીતી છે ઇંદ્રી યથા શકિત પ્રમાણે
ભે-તમે હે પુજ્ય
ખામેમિ-ખમાવું છું
ખમા સમણો-ક્ષમા સહિત સાધુ
દેવસિયં (રાયસિયં)-દીવસ સંબંધી (રાત્રીનુ પડિકમણુ કરતી વખતે)
વઇક્કમં-અવિનય થયો હોય
આવસિયાએ-અવશ કરણીના અતિચાર થકી
પડિક્કમામિ-નીવર્તુ છું
ખમાસમણાણં-ક્ષમાવંત સાધુની
દેવસિયાએ (રાયસિયાએ)-દીવસ સંબંધી (રાત્રીના પડિક્કમણા સંબંધી)
આસાયણાએ-આસાતના
તિત્તીસન્નયરાએ-તેત્રીશ તથા અનેરે પ્રકારે
જંકિંચિ-જે કોઈ
મિચ્છાએ-ખોટું કીધું હોય
મણુ-મન
દુક્કડાએ-માઠું પ્રવર્તાવ્યું હોય
વય-વચને

---

*રાયસિ-રાત્રીનુ પડિકમણુ કરતી વખતે "દિવસો"ને બદલે "રાયસિ" શબ્દ બોલવો

દુક્કડાએ-માઠું બોલ્યો હોઉં

કાય-કાયા

દુક્કડાએ-માઠી પ્રવરતાવી હોય

કોહાએ-ક્રોધ કીધો હોય.

માણાએ-માન કીધું હોય

માયાએ-માયા એટલે કપટ કીધું હોય

લોભાએ-લોભ કીધો હોય

સવ્વકાલિયાએ-સર્વ કાળને વીષે

સવ્વ મિચ્છોવયારાએ-સર્વ જે કાંઈ ખોટું કીધું હોય

સવ્વ-સર્વ

ધમ્માઇ-ધર્મની

ક્રમણાએ-કરણીને વીષે.

આસાયણાએ-આસાતના કીધી હોય

જો મે-જે મેં

દેવસિઓ (રાયસિઓ)-દિવસ સબંધી (રાત્રી સબંધી)

અઇયારો-અતિચારો

કઓ-કીધા હોય

તસ્સ-તે અતિચારને

ખમાસમણો-ક્ષમાવંત સાધુ

પડિક્કમામિ-વેગળા કરૂછું

નિંદામિ-નિંદુછું ખોટું કર્યું એમ કહુંછું

ગરિહામિ-ગહુંછું ગુરૂની શાખે

અપ્પાણં-આત્માને

વોસિરામિ-તજુંછું

"આવસિયાએ" આ શબ્દ ફકત પહેલી વખત સદરહુ પાઠ બોલતી વખતેજ કહેવો. બીજી વખત ઈચ્છામિખમાસમણાનો પાઠ બોલતી વખતે કહેવાની જરૂર નથી. કારણ કે અવગ્રહ ની બહાર નીકળવુ નથી. સ્થાનકે બેસી રહી પાઠ કહેવો.

ઇતિ શ્રી તૃતિય વંદના આવશ્યક સંપૂર્ણ
આંહી ઉભા થઇ "તિખુતોનો" પાઠ ભણી ગુર્વા દિકને વંદના કરી ચોથા આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી

પાઠ ૪ થો

આવશ્યક ચોથો

દિવસ સંબંધિ જ્ઞાન દરશણ ચારિત્ર તપને વિશે જે અતિચાર લાગ્યા હોય તે આલોઉં

આગમે-સૂત્ર સિદ્ધાંત

તિવિહે-ત્રણ પ્રકારનાં

પન્નતે-પરૂપેલ છે

તંજહા-તે જેમ છે તેમ કહે છે

સુત્તાગમે-સુત્ર પાઠથી આગમ

અથ્થાગમે-અર્થ આગમ એટલે સુત્રના અર્થ કરવા

તદુભયા ગમે-સુત્ર અને અર્થ એ બેથી જ્ઞાન

એહવા શ્રી જ્ઞાનને વિષે જે અતિચાર લાગ્યા હોય તે આલોઉં	ઉપર કહેલા ત્રણ જ્ઞાનાદીકનેવિષે જે પાપ લાગ્યુ હોય તે નિવારણ કરૂંછું

જંવાઇદ્ધં-સુત્ર આઘાં પાછાં ભણ્યા હોય

વચ્ચા મેલિયં-ધ્યાન વિના વારેવારે સુત્ર ભણ્યા હોય (અનેરા શાસ્રના વચન મુકયા હોય)

હીણખરં-ઓછો અક્ષર ભણ્યો હોય

અચ્ચખરં-અધીક અક્ષર ભણ્યો હોય

પયહીણં-પદ ઓછું ભણ્યો હોય

વિણય હીણં-વીનય રહીત ભણ્યો હોય

જોગહીણં-મનવચન કાયાનાં જોગવિનાં ભણ્યો હોય

ઘોસહીણં-શુદ્ધ ઉચ્ચાર રહિત ભણ્યો હોય

સુઠુદિન્નં-રૂડું જ્ઞાન અવનિતને દીધું હોય

દુઠુ પડિછિયં-અવનિત પણે જ્ઞાન લીધું હોય

અકાલે કઓસઝ્ઝાઓ-ચાર સંધ્યાકાળ આદિ બાર અકાળ તે કાળમાં સઝાય કીધી હોય

કાલેન કઓ સઝ્ઝાઓ-ખરો વખત છે તે ટાણે સઝાય ન કીધી હોય.

અસઝ્ઝાઇએ સઝ્ઝાયં-લોહી પરૂ આદિ અપવિત્રાઇની જગોએ સઝાઅ કીધી હોય

સઝ્ઝાઇએ ન સઝ્ઝાયં-સઝાઅ કરવા જોગ જગા છે ત્યાં સઝાઅ ન કીધા હોય

તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં-પાપ થએલું નિષ્ફળ થાઓ

પાઠ ૫ મો.

સમકિતનો.

દંસણ-સદ્દહણા આસ્તા.
સમકિત-ખરા ધર્મનું આચરણ
પરમત્થ-નવે પદાર્થનો અથવા સિદ્ધાંતનો
સંથવોવા-પરિચય કરવો તેનો સમાગમ અથવા અભિયાસ કરવો
સુદિઠ-ભલી દૃષ્ટીથી જોયા છે
પરમત્થ-સુત્રનઃ અર્થ
સેવણા-સેવના કરવી (એવા ગુરૂજીની)
વાવિ-અથવા
વાવન્ન-સમકિત પામીને ખશી જાય
કુદંસણ-અન્ય દર્શનો જે સમકિત પામ્યા નથી તેનો
વજજણા-ત્યાગ કરવો
સમ્મત્ત-એ સમકિતની
સદ્દહણા--શુદ્ધ શ્રધા
એહવા સમકિતના સમણો વાસએણં-એવા સમકિતનાં વ્રત ધારી શ્રાવકને
સમત્તસ્સ-સમકિતના
પંચ-પાંચ
અઇયારા-અતિચાર
પેયાલા-મોહોટા
જાણિયવ્વા-જાણવા
નસમાયરિયવ્વા-આચરવા નહિં
તંજહા-જેમ છે તેમ

તે-તે

આલોઉં-કહું છું નિવારણ કરૂંછું

સંકા-જૈન ધરમમાં સંદેહ આણ્યો હોય

કંખા-અન્ય માર્ગની ઇચ્છા કરવી તે.

વિતિગિચ્છા-કરણીનાં ફળમાં સંદેહ આણે

પરપાસંડ-પરસંસા મીથ્થાતીની પરસંસા કરી હોય

પરપાસંડ-મીથ્થાત્વનાં પરૂપકનો

સંથવો-સમાગમ કીધો હોય

એ પાંચ અતિચાર માંહિલો જે કોઇ અતિચાર લાગ્યો હોય તે

તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં-પાપ થએલું નિષ્ફળ થાઓ

(પાઠ ૬ ઠો.)

અણુવ્રત પેહેલું.

પહિલું-પેહેલું

અણુવ્રત-સાધુનાં વૃતથી ઓછું

થૂલાઓ-મોહટા

પાણાઇ વાયાઓ-પ્રાણી જીવમાત્ર હણ્યા હોય તેથી

વેરમણં-નિવરતું છું

ત્રસજીવ-હાલતા ચાલતા જીવ

બે ઇંદિયા-બે ઇંદ્રીવાલા (કાયા અને મુખ)

તે ઇંદિયા-ત્રણ ઇંદ્રિવાલા (કાયા મુખ અને નાસિકા)

ચઉરિંદિયા-ચાર ઇંદ્રીવાલા (કાયા મુખ નાસીકા અને આંખ)

પંચિંદિયા-પાંચ ઇંદ્રીવાલા (કાયા મુખ નાસીકા આંખ અને કાન)

જાણી-જાણીને

પીછી-ઓલખીને

સ્વસંબંધી-પોતાનાં સગાસંબંધી

શરીર માહિલા પીડાકારી-પોતાનાં શરીર માહેલા પીડા ઉપજાવે એવા કરમીઆ પ્રમુખ સીવાયનાં

સ અપરાધી-પોતાનો અપરાધ જેણે કર્યો હોય તે

વિગલેંદ્રિવિના-ભાન વગરનાં

આકુટી-જાણી જોઈને

હણવા-હણવાની

નિમિત્ત-બુદ્ધિએ.

હણવાના-હણવાનાં

પચ્ચખાણ-બંધી

તથા સુક્ષ્મ એકેંદ્રિ પણ હણવાના પચ્ચખ્ખાણ } તેમજ ઝીણા એક ઇંદ્રિવાલા જીવ મારવાની બંધી

જાવ જીવાએ-જ્યાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી

દુવિહં-બે કરણે કરી

તિવિહેણં-ત્રણ જોગે કરી

ન કરેમિ-કરૂં નહિ (હીંસા)

નકારવેમિ-બીજા પાસે કરાવું નહિં

મણુસા-મને કરી

વયસા-વચને કરી

કાયસા-કાયાએ કરી

એહુવા-એવા

પહિલા-પેહેલા

થૂલ-મોહટા

પ્રાણાતિપાત-જીવ હણવાથકી

વેરમણં-નિવરતવાનાં

વૃતનાં-વૃતનાં

પંચ અઇયારા-પાંચ અતિચાર

પેયાલા-મોહટા

જાણિયવ્વા-તે જાણવા

નસમાયરિયવ્વા-પણ આદરવાનહિ

તંજહા-તે જેમછે તેમ

તે આલોઉં-કહુંછઉં (નિવારણ કરૂછુ)

બંધે-કોઇ જીવને તાણીને બાંધ્યો હોય

વહે-ભારે માર માર્યો હોય

છવિછેએ-અવયવ છેદયા હોય

અઇભારે-અતિભાર ભર્યો હોય

ભત્ત પાણવોછએ-અનપાણી ભોગવતાં એટકા વ્યા હોય તે

તસ્સ મિચ્છામિદુક્કડં-પાપ થએલું નિષ્ફળ થાઓ

પાઠ ૭ મો

અણુવ્રત બીજું

બીજું-બીજું
અણુવ્રત-ઉણુંવૃત
થૂલાઓ-મોહટું
મૂસાવાયાઓ-જુઠું બોલવાથી
વેરમણં-નિવરતું છું
કન્નાલીક-કન્યા તથા વર સંબંધી કામમાં
ગોવાલીક-ગાય ભેંસ આદિ ઢોર સંબધી કામમાં
ભોમાલીક-જમીનના કામમાં
થાપણ મોસો-થાપણ ઓળવવામાં
મોટકી કુડીસાખ-મોહટી ખોટી સાક્ષી આપવામાં
ઇત્યાદિક-એ વિગેરે
મોટકૂં-મોહટું
જુઠું બોલવાનુ પચ્ચખ્ખાણ-જુઠું બોલવાની બાધા
જાવજીવાએ-જ્યાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી
દુવિહં-બે કરણ
તિવિહેણં-ત્રણ જોગે કરી
નકરેમિ-કરૂં નહિં
નકારવેમિ-કરાવું નહિં
મણસા-મને કરી
વયસા-વચને કરી

કાયસા-કાયાએ કરી

એહવા બીજા થૂલ-એહવા બીજા વ્રતમાં મોટું

મૃષાવાદ-જુઠું બોલવું

વેરમણું-નિવરતવું

વ્રતનાં પંચ-એ વ્રતના પાંચ

અઇયારા-અતિચાર

જાણિયવ્વા-જાણવા

નસમાયરિયવ્વા-પણ આદરવા નહિં

તંજહા-તે જેમછે તેમ

તે આલોઉં-કહુંછું

સહસ્સા ભખ્ખાણે-ધ્રાસકો પડે એવું બોલવું

રહસ્સા ભખ્ખાણે-કોઇની છાની વાત ઉઘાડી કરવી

સદારામંત ભેએ-પોતાની સ્રીનાં મર્મ ઉઘાડા કરવા

મોસોવ એસે-ખોટો ઉપદેશ કરવો

કૂડલેહ કરણે-ખોટા લેખ કર્યાં હોય

તસ્સ મિચ્છામિદુક્કડં-તે પાપ થએલું નિષ્ફળ થાજો

પાઠ ૮ મો

અણુવ્રત ત્રીજું

ત્રીજું અણુવ્રત-ત્રીજું સાધુથી ઓછું વ્રત

થલાઓ-મોટું

અદિન્ના દાણાઓ-ચોરી કરવાથી

વેરમણં-નિવરતું છું

ખાતરખણી-ખાતર ખોદીને

ગાંઠડી છોડી-ગાંસડી છોડીને

તાલું પર કુંચિએ કરી-કોઈનું તાલું બીજી કુંચીએ ઉઘાડીને

પડી વસ્તુ ધણીઆતી જાણી-કોઇ પડી વસ્તુનો કોઇ ધણી છે એમ જાણ્યાં છતાં લેવી

ઇત્યાદિક-એ વિગેરે

મોટકું અદત્તાદાન લેવાના પચ્ચખ્ખાણ	મોહટું અણદીધેલું લેવાની બંધી

સગા સંબંધી-પોતાનાં સગા સંબંધીની

વ્યાપાર સંબંધી-વ્યાપાર નિમિતે

તથા નિભ્રમી વસ્તુ ઉપરાંત-તથા ભરમ વિનાની હલકી વસ્તુ (બજરની ચપટી દાતણ)

અદત્તાદાન-અણ દીધેલું

લેવાના પચ્ચખ્ખાણ-લેવાની બંધી

જાવજીવાએ-જ્યાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી

દુવિહં-બે કરણ

તિવિહેણં-ત્રણ જોગે કરી

ન કરેમિ-કરૂં નહિ (ચોરી)

નકારવેમિ-કરાવું નહિં (ચોરી)

મણુસા-મને કરી

વયસા-વચને કરી

કાયસા-કાયાએ કરી

એહવા ત્રીજાથૂલ-એવા ત્રીજા વ્રતમાં મોટું

અદત્તાદાન-અણદીધેલું લેવું

વેરમણું-નિવરતવું (તજવું)

વ્રતના-વ્રતનાં

પંચ-પાંચ

અઈયારા-અતિચાર

જાણિયવ્વા-જાણવા

ન સમાયરિયવ્વા-આચરવા નહિં

તંજહા-તે જેમ છે તેમ

તે આલોઉં-કહું છું

તેન્નાહડે-ચોરાઉ વસ્તુ લીધી હોય

તક્કરપ્પઉગે-ચોરને મદદ કરી હોય

વિરૂદ્ધ રજ્જાઇક્કમ્મે-રાજ્ય વિરૂદ્ધ તથા દાણ ચો-
 રી કરી હોય

કૂડ તોલે-ખોટું તોલ્યું હોય

કૂડમાણે-ખોટું માપ્યું હોય

તપ્પડિરૂવગવવહારે-વસ્તુ ફેરફાર કરી સારી વસ્તુ દેખાડી નક્સી આપી હોય

તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં-તે પાપ થએલું નિષ્ફ-
ળ થાઓ

પાઠ ૯ મો

અણુવ્રત ચોથું.

ચોથું અણુંવ્રત-ચોથું સાધુથી ઓછુ વૃત
થૂલાઓ-મોહટું
મેહુણાઓ-મૈથુન થકી
વેરમણં-નિવરતુંછું
સદારા-પોતાની સ્ત્રીથીજ (આ પદ પુરૂષે
બોલવું)
સંતોસીએ-સંતોષ રાખવો
અવસેસં-બીજી સ્ત્રી સાથે
મેહુણવિહંનો-મૈથુન સેવવાનાં
પચ્ચખ્ખાણ-બંધી
અને સ્ત્રીને સભર્તાર-પોતાનાં ભરથારથીજ (આ
પદ સ્ત્રીએ બોલવું)
સંતોસીએ-સંતોષ રાખવો
અવસેસં-બીજા પુરૂષ સાથે
મેહુણવિહંનો-મૈથુન સેવવાનો
પચ્ચખ્ખાણ-બંધી
અને જે સ્ત્રી પુરૂષને-અને જે સ્ત્રી પુરૂષને

મૂળ થકી કાયાએ-સર્વથા કાયાએ કરી

મેહુણં સેવવાના પચ્ચ-ખ્ખાણ-હોય તેહને } મૈથુન સેવવાની બંધી કરી હોય તેહને

દેવતા મનુષ્ય તિર્યંચ સંબંધી } દેવતા મનુષ્ય અને પશુ વિગેરે સંગાથે

મેહુણને-મૈથુન સેવવાની

પચ્ચખ્ખાણ-બંધી

જાવ જીવાએ-જ્યાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી

દેવતા સંબંધી-દેવતા સંબંધી

દુવિહં-બે કરણે કરી

તિવિહેણં-ત્રણ જોગે કરી

ન કરેમિ-કરૂં નહિં

નકારવેમિ-કરાવું નહિં

મણસા-મને કરી

વયસા-વચને કરી

કાયસા-કાયાએ કરી

મનુષ્ય-મનુષ્ય

તિર્યંચ સંબંધી-પશુ વીગેરે સંબંધી

એગવિહં-એક કરણ

એગવિહેણં-એક જોગે કરી

નકરેમિ-એ કામ કરૂં નહિં

કાયસા-કાયાએ કરી

એહવા ચોથાથૂલ-એવા ચોથા મોટા

મેહુણ-મૈથુન

વેરમણં-નિવર્તવાના

વ્રતના-વ્રતના

પંચ-પાંચ

અઇયારા-અતિચાર

જાણિયવ્વા-જાણવા

ન સમાયરિયવ્વા-આદરવા નહિ

તંજહા-તે જેમ છે તેમ

તે આલોઉં-કહું છું

ઇત્તારય પરિગ્ગહિયગમણે	પોતાની પરણેલી નાની ઉમરની સ્ત્રી સાથે પરિચય ભોગ ભોગવે તો અતિચાર
અપરિગ્ગહિય ગમણે	જે સ્ત્રી સાથે સગાઇ થઇ છે પણ લગ્ન થયાં નથી અને ઉંમરે મોટી છે તે સાથે ભોગ કરે તો અતિચાર

અનંગ કીડા-પરસ્ત્રી સંગાથે કાંઇપણ જાતની કામ કીડા કીધી હોય

પર વિવાહ કરણે-બીજાનાં વિવાહ મેળવી આપ્યા હોય

કામ ભોગેસુ-કામ ભોગને વિશે

તિવ્વાભિલાસા-ઘણી ઇચ્છા રાખી હોય

તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં-તે પાપ થએલું નિષ્ફળ થાઓ

(પાઠ ૧૦ મો.)

અણુવ્રત પાંચમું

પાંચમું અણુવ્રત-પાંચમું સાધુથી ઓછુંવ્રત
થૂલાઓ-મોહટું
પરિગ્ગહાઓ-પરિગ્રહ થકી
વેરમણું-નિવરતુંવું
ખેત્ત-ખેતર આદિ ખુલી જમીન
વત્થુનું-ઘરઆદ ઢાંકેલી જમીનની
યથા પરિણામ-યથા શક્તિ પ્રમાણે મર્યાદા કરવી તે
હિરણ-રૂપાની
સોવનનું-સોનાની
યથાપરિમાણ-યથાશક્તિ પ્રમાણે મર્યાદા કરવી તે
ધન-મહોરઅ્વ નાણાની
ધાનનું-ચોવીસ જાતનાં અનાજ
યથાપરિમાણ-યથાશક્તિ પ્રમાણે મર્યાદા કરવી તે
દુપદ-મનુષ્ય આદિ બે પગા પ્રાણીની
ચઊપદનું-ચોપગાં ઢોરની
યથાપરિમાણ-યથાશક્તિ પ્રમાણે મર્યાદા કરવી તે
કુવિયનું-ઘર વખાર આદિની
યથાપરિમાણ-યથાશક્તિ પ્રમાણે મર્યાદા કરવી તે
એ યથાપરિમાણ કીધું છે } એ પ્રમાણે જેવી જેવી મર્યાદા કીધી છે

તે ઉપરાંત પોતાનો પરિગ્રહ કરી રાખવાના પચ્ચખ્ખાણ	તે થકી વધારે પોતાની (દોલત) પરિગ્રહ કરવાની બંધી

જાવજીવાએ-જ્યાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી.

એગવિહં-એક કરણે કરી

તિવિહેણં-ત્રણ જોગે કરી

નકરેમિ-કરૂં નહિં (મર્યાદા ઉપર દોલત રાખું નહિં)

મણસા-મને કરી

વયસા-વચને કરી

કાયસા-કાયાએ કરી

એહવા પાંચમા થૂલ-એવા પાંચમાં મોટા

પરિગ્રહ-દોલતની

પરિમાણ-પ્રમાણ (મર્યાદા ઉપરાંત)

વેરમણં વ્રતના-નિવરતવાનાં વૃતનાં

પંચ-પાંચ

અઇયારા-અતિચાર

જાણિયવ્વા-જાણવા

નસમાયરિયવ્વા-આદરવા નહિં

તંજહા-તે જેમછે તેમ,

તે આલોઉં-કહું છઉં

ખેત્ત-ખેતર આદિ ખુલી જમીનની

વથ્થુ-ઘર આદિ ઢાંકેલી જમીનની

પમાણાઇક્કમે-મર્યાદા કીધી હોય તે ઉપરાંત અજાણતા મર્યાદા ઉલ્લંઘન કરી હોય

હિરણ-રૂપાની
સોવન્ન-સોનાની
પ્પમાણાઇક્કમે-મર્યાદા કીધી હોય તે ઉપરાંત અ-
જાણતાં મર્યાદા ઉલંઘન કરી હોય
ધન-મહોરબંધ નાણાની
ધાન-ચોવીસ જાતનાં અનાજની
પ્પમાણાઇક્કમે-મર્યાદા કીધી હોય તે ઉપરાંત અ-
જાણતાં મર્યાદા ઉલંઘન કરી હોય
દુપદ-મનુષ્યઆદિ બે પગાં પ્રાણીની
ચઉપદ-ચોપગાં ઢોરની
પ્પમાણાઇક્કમે-મર્યાદા કીધી હોય તે ઉપરાંત અ-
જાણતાં મર્યાદા ઉલંઘન કરી હોય
કુવિય-ઘર વખાર આદિની
પ્પમાણાઇક્કમે-મર્યાદા કીધી હોય તે ઉપરાંત અ-
જાણતાં મર્યાદા ઉલંઘન કરી હોય.
તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં-તે પાપ થએલું નિષ્ફળ
થાઓ.

પાઠ ૧૧ મો

વ્રત છઠું (ગુણવ્રત)

છઠું દિસિ વ્રત-છઠું દિશાઓની મર્યાદા બાંધ-
વાનું વ્રત

ઉર્દ્ધ દિસિનું-ઉંચી ચઢવી પડતી દિશાનું (પર્વત આદિનું)

યથા પરિમાણ-યથા શક્તિ પ્રમાણે મર્યાદા કરવી તે

અધો દિસિનું-નીચી એટલે હેઠે જવાની દિશાનું

યથા પરિમાણ-યથા શક્તી પ્રમાણે મર્યાદા કરવી તે

તિરિય દિસિનું-જલ સ્થલ બન્ને ઠેકાણેની ચારે દિશાનું

યથા-પરિમાણ-યથા શક્તિ પ્રમાણે મર્યાદા કરવી તે

એ યથા પરિમાણ } એ પ્રમાણે મર્યાદા કીધી છે
કીધું છે તે ઉપરાંત } તે સિવાય

સઇચ્છાઇ-પોતાની મરજીથી

કાયાઇ જઇને-શરીરે જઇને

પાંચ-પાંચ

આશ્રવ-પાપ (જીવહિંસા જુઠ ચોરી મૈથુન પરિગ્રહ)

સેવવાનાં-ભોગવવાની

પચ્ચખ્ખાણ-બંધી

જાવજીવાએ-જ્યાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી

દુવિહં-બે કરણે કરી

તિવિહેણં-ત્રણ જોગે કરી

નકરેમિ-હું કરૂં નહિં

નકારવેમિ-કરાવું નહિં

મણસા-મને કરી

વયસા-વચને કરી

કાયસા-કાયાએ કરી

એહુવા છટ્ઠા-એવા છઠા
દિસિ-છ દિસાએ જતાં પાપ લાગ્યું હોય તે
વેરમણં-નિવરતું છું
વ્રતનાં-વ્રતનાં
પંચ-પાંચ
અઇયારા-અતિચાર
જાણિયવ્વા-જાણવા
ન સમાયરિયવ્વા-આચરવા નહિં
તંજહા-તે જે છે તેમ
તે આલોઉં-કહું છું
ઉઢ્ઢદિસિ-ઉંચી ચડવી પડતી દિશા
૨પમાણાઇક્કમે-મર્યાદા કીધી હોય તે ઉપરાંત અ-
જાણતાં મર્યાદા ઉલંઘન કરી હોય
અધોદિસિ-નિચી એટલે હેઠે જવાની દિશા
૨પમાણાઇક્કમે-મર્યાદા કીધી હોય તે ઉપરાંત અ-
જાણતાં મર્યાદા ઉલંઘન કરી હોય
તિરિય દિસિ-જલસ્થલ બને ઠેકાણેની ચારે દિશા
૨પમાણાઇક્કમે-મર્યાદા કીધી હોય તે ઉપરાંત અ-
જાણતાં મર્યાદા ઉલંઘન કરી હોય
ખેત્તવુઢ્ઢી-એક દિશા ઘટાડીને બીજી દિશા વધા-
રી હોય
સઇ અંતર ધાએ-સંદેહ પડયા છતાં આગળ
ચાલ્યું જવાયું હોય.

---

* "કરંતંનાણું જાણાઇ વયસા કાયસા" એ મા-
હિ રહિને "એગવિહં તિવિહેણં નકરેમિ મણસા,
વયસા, કાયસા" આટલો પાઠ આઠ કોટી ગચ્છવાળા
વધારે બોલે છે.

તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં-તે પાપ થએલું નિષ્ફળ થાઓ

પાઠ ૧૨ મો

સાતમું વ્રત (ગુણ વ્રત)

સાતમું વ્રત-સાતમું વ્રત

ઉવભોગ-એક વખતે ભોગવાય તે (અન વીગેરે)

પરિ ભોગવિહં-વારંવાર ભોગવાય તે (ઘરેણાં વસ્ત્ર વિગેરે)

પચ્ચખ્ખાયમાણે-બંધી કરતાં થકા

૧ ઉલ્લણિયાવિહં-અંગ લુવાના વસ્ત્રની વિધી

૨ દંતણવિહં-દાતણની મર્યાદા

૩ ફુલવિહં-ફુલની મર્યાદા

૪ અભ્યંગણવિહં-તેલ આદિ શરીરે ચોપડવાની મર્યાદા

૫ ઉવટ્ટણવિહં-શરીરે મરદન કરવાની પીઠી વીગેરે વસ્તુની મર્યાદા

૬ મંજણવિહં-નાહવાનાં પાણી વીગેરેની મર્યાદા

૭ વથ્થવિહં-વસ્ત્ર વિગેરેની મર્યાદા

૮ વિલેવણવિહં-સુખડ આદિ વિલેપન કરવાની વસ્તુની મર્યાદા

૯ પુપ્ફવિહં-જાઇ જુઇ આદિ ફુલની મર્યાદા
૧૦ આભરણુ વિહં-ઘરેણા આદિ પહેરવાની મર્યાદા
૧૧ ધૂપવિહં-અગરબત્તી આદિ ધુપની મર્યાદા
૧૨ પેજજવિહં-પીવાની વસ્તુ ઓશાડકાથની મર્યાદા
૧૩ ભખ્ખણુવિહં-સુખડી આદી ખાવાની વસ્તુની મર્યાદા
૧૪ ઉદનવિહં-લાસું ધાન ખાવાની મર્યાદા (લુખું ધાન) કાચુ પાકુ ધાન ખાવાની મર્યાદા
૧૫ સૂપવિહં-કઠોર ખાવાની મર્યાદા
૧૬ વિગયવિહં-ઘી દુધ દહિં માખણ તેલ ગોળ ખાંડ સાકર મધ દારૂ માંસ એ અગીઆર જાતનાં વિગયની મર્યાદા
૧૭ સાગવિહં-લીલોતરી શાકની મર્યાદા
૧૮ માહુરવિહં-દાક્ષ બદામ વિગેરે જાતના મેવાની મર્યાદા
૧૯ જમણવિહં-અમુક વખતે ખાવાની મર્યાદા (તોલ તથા વખતની)
૨૦ પાણિવિહં-પાણીની મર્યાદા (તોલ તથા વખતની
૨૧ મુખવાસ વિહં-સોપારી લવીંગ એલચી તજ આદિ મુખવાસની મર્યાદા
૨૨ વાહનિવિહં-પગરખાં વિગેરે પેહેરવાની મર્યાદા
૨૩ વાહનવિહં-ગાડી ઘોડા રથ વહાણુ આદિ વાહનમાં બેસવાની મર્યાદા

૨૪ સચ્ચવિહં-શૈયાદિક સુવા બેસવાનાં આસન વાપરવાની વિધિ

૨૫ સચિત્તવિહં-સચેત વસ્તુ વાપરવા તથા ખાવાની મર્યાદા

૨૬ દવ્વવિહં-લુણ હીંગ ગુંદર આદિ સચેત અચેત વસ્તુ ખાવાની મર્યાદા.

ઇત્યાદિકનું-એ છવીસ બોલનું

યથા પરિણામ કીધું છે-યથા શક્તિ પ્રમાણે મર્યાદા કીધી છે

તે ઉપરાંત-કીધેલી મર્યાદાની ઉપરાંત

ઉવભોગ-એક વખત જે ભોગવાય તે (અન્ન વિગેરે)

પરિભોગ-વારંવાર ભોગવાય તે (ઘરેણા વસ્ત્ર વિગેરે)

ભોગ નિમિત્તે-વાપરવા અથવા સેવવાનાં માટે

ભોગવવાના પંચ્ચખ્ખાણ-ભોગવવાની બંધી

જીવ જીવાએ-જ્યાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી

એગવિહં-એક કરણે

તિવિહેણં-ત્રણ જોગે કરી

નકરેમિ-હું પોતે કરૂં નહિં

મણુસા-મને કરી

વયસા-વચને કરી

કાયસા-કાયાએ કરી

એહવા આતમા-એવા આતમાં વ્રતમાં

ઉવભોગ-એક વખતે ભોગવાય તે

પરિભોગ વારંવાર ભોગવાય તે

દુવિહે-એ બે પ્રકારે

પન્નતે-કહેછે, પરૂપેછે

તંજહા-તે જે છે તેમ

ભોયણાઉય-ભોજન થકો

કમ્મઉય-કર્મ (વ્યાપાર) થકી

ભોયણાઉય-ભોજન થકી

સમણોવાસએણં-શ્રાવકને

પંચ-પાંચ

અઇયારા-અતિચાર

જાણિયવ્વા-જાણવા

નસમાયરિયવ્વા-આદરવા નહિ

તંજહા-તે જેમ છે તેમ

તે આલોઉં-તે કહુંછું

૧ સચિત્તાહારે-સચેત વસ્તુનો મર્યાદાથી વધારે ઉપયોગ કર્યો હોય

૨ સચિત્ત પડિબદ્ધાહારે-સચેત વસ્તુ સાથે લાગેલ જેવા કે લીંબડાનો ગુંદ વાગેરે ખાધું હોય

૩ અપ્પોલિઓસહિ ભક્ખણયા-થોડી પકવેલી વસ્તુ કે જેમાં જીવનાં પ્રદેશ રહી ગયા હોય (તરતનો તૈયાર કરેલ આટો વીગેરે) એવી વસ્તુ ખાધી હોય

૪ દુપ્પોલિઓસહિ ભક્ખણયા-ભડથાં એટલે કાંઇ કાચી અને કાંઇ પાકી ચીજ પકવી ને ખાધી હોય

૫ તુચ્છો સહિ ભખ્ખણુયા–થોડું ખાવું અને વ-ધારે નાંખી દેવુ એવી (સીતાફળ શેરડી આદિ) વસ્તુ ખાધો હોય

કમ્મઉણું–વ્યાપારનાં

સમણોવાસએણું–શ્રાવકને

પન્નરસ્સ–પંદર પ્રકારે

કમ્માદાણાઇ–કર્મ આવાના કારણુ–ઠેકાણા

જાણિયવ્વા–જાણવા

નસમાયરિયવ્વા–પણ આદરવા નહિં

તંજહા–તે જે છે તેમ

તે આલોઉં–તે કહું છું

૧ ઇગાલ કમ્મે–અગ્નીનો વેપાર લુવાર આદિ ૨૧ જાતની ભઠીઓનો વેપાર કીધો હોય

૨ વણ કમ્મે–વનનાં ઝાડો કપાવવાનો વ્યાપાર કીધો હોય

૩ સાડી કમ્મે–સોઠ કરીને વસ્તુ વેચવી (જલેબીનો આથો ગાર કરી વેપાર કરવો) તથા ગાડા પૈડા વીગેરેનો વેપાર કીધો હોય

૪ ભાડી કમ્મે–ગાડાં ઘોડાં ઘર આદિ નવાં કરાવી ને ભાડા ખાવાને વેપાર કીધો હોય

૫ ફોડી કમ્મે–પૃથ્વીનાં પેટ ફોડાવવાં કુવા વાવ સલાટ ખેડ આદિ વેપાર કીધો હોય

૬ દંતવાણિજ્જે–હાથી આદિનાં દાંત વીગેરેનો વેપાર કીધો હોય

૭ કેસવાણિજજે-ચમરી ગાય આદિના વાળનો વેપાર કીધાં હોય

૮ રસવાણિજ્જે-તેલ ઘી આદિ તથા મદિરાદિક રસનો વેપાર કીધો હોય

૯ લખ્ખવાણિજ્જે-લાખ આદિ રંગવાની વસ્તુનો વ્યાપાર કીધો હોય

૧૦ વિસવાણિજજે-અફીણ સોમલ વિખ આદિ ઝેરી વસ્તુનો વ્યાપાર કીધો હોય

૧૧ જંત પીલણ કમ્મે-ઘાણી ચરખા આદિ યંત્રો વડે કાંઇ પીલાવવાનો વેપાર કીધો હોય

૧૨ નીલચ્છણ કમ્મે-કાન નાક અવયવ છેદવા

૧૩ દવગ્ગિદાવણયા-દાવાનળ પુણ્ય કે આજીવકાને અરથે લગાડયા હોય

૧૪ સર દહ તલાગ પરિ સોસણયા } સરોવર કુવા તલાવ ઉલેચાવ્યા હોય

૧૫ અસઇ જણ પોસણયા-હીંસક જીવ પાળી પોષીને વેપાર કીધો હોય

તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં-તે પાપ થએલું નિષ્ફળ થાઓ

પાઠ ૧૩ મો

અણુવ્રત ૮ મું (ગુણવ્રત)

આઠમું વ્રત-આઠમાં વ્રતમાં

અનર્થ દંડનું-અર્થવિના દંડાય તેથી

વેરમણું-નિવરતુછું

ચઉવિહે-ચાર પ્રકારે

અણુત્થાદંડે-અર્થ વિના દંડાય તેથી

પન્નતે-કહે છે.

તંજહા-તે જે છે તેમ

અવઝ્ઝાણાચરિયં-માઠું ધ્યાન ધરવાથી

પમાયાચરિયં-પ્રમાદ આચરવાથી

હિંસપ્પયાણું-હિંસા થાય એવા શસ્ત્ર આપવાથી

પાવકમ્મોવએસં-પાપ કર્મનો ઉપદેશ આપવાથી

એહવા આઠમાં-એવા આઠમાં વૃત્તમાં

અનર્થદંડ-અર્થ વિના પાપ આવે તે

સેવવાના પચ્ચખાણ-કરવાની બંધી

જાવ જીવાએ-જ્યાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી

દુવિહં-બે કરણે

તિવિહેણું-ત્રણ જોગે કરી

નકરેમિ-હું પોતે કરૂં નહિં

નકારવેમિ-બીજા પાસે કરાવું નહિ

મણસા-મને કરી

વયસા-વચને કરી

કાયસા-કાયાએ કરી

એહવા આઠમા-એવા આઠમાં

અણુત્થાદંડ-અર્થ વિના પાપ લાગે તે

વેરમણું-નિવરતવાનાં

વ્રતના-વ્રતનાં

પંચ-પાંચ

અઇયારા-અતિચાર

જાણિયવ્વા-જાણવા

નસમાયરિવ્વા-આદરવા નહિં

તંજહા-તે જે છે તેમ

તે આલોઉં-કહું છું

કંદપ્પે-કામ વધે એવા કર્તવ્ય કર્યા હોય અથવા કથા કરી હોય

કુકુઇએ-કુચેષ્ટા કરી બીવરાવ્યા હોય

મોહરિએ-મોઢેથી મીઠું બોલી પાછળથી [illegible]રી રીતે વરતાયું હોય

સંજુત્તાહિ ગરણે-ઘણા હથીઆરો એકઠાં કર્યા હોય

ઉવભોગ-એક વાર ભોગવવાની વસ્તુ

પરિભોગ-વારંવાર ભોગવવાની વસ્તુ

અઇરત્તે-અધીક ભેગી કીધી હોય

તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં-તે પાપ થએલું નિષ્ફળ થાઓ

(પાઠ ૧૪ મો.)

અણુવ્રત ૯ મું (શિક્ષાવ્રત)

નવમું સામાયક-નવમું સમતા રૂપી સમાયકનું

વ્રત-વ્રત

સાવજ્જ જોગનું-પાપનો વેપાર કરવાથી
વેરમણં-નિવરતવું
જાવનિયમ-જ્યાં સુધી મર્યાદા કીધી છે ત્યાં સુધી
પજ્જુવા સામિ-શુભ જોગને સેવે
દુવિહં-બે કરણે
તિવિહેણં-ત્રણ જોગે કરી
ન કરેમિ-હું પોતે કરૂં નહિં
નકાર વેમિ-બીજા પાસે કરાવું નહિં
મણુસા-મને કરી
વયસા-વચને કરી
*કાયસા-કાયાએ કરી
એહવી સદહણા-એવી શ્રધા
પરૂપણા-પરૂપણા
(સામાયકનું અવસર આવે સામાયક) કરીયે-કરીએ
તિવારે-તે વખતે
ફરસનાએ કરી-સામાયક કરી બેસવું તે
સુદ્ધ-શુધ
એહવા નવમાં-એવા નવમાં
સામાયક વ્રતનાં-સમતા રૂપી સામાયક વ્રતનાં
પંચ અઇયારા-પાંચ અતિચાર
જાણિયવ્વા-જાણવા
નસમાયરિયવ્વા-આદરવા નહિં
તંજહા-તે જેમ છે તેમ

---

* "કરતંનાણું જાણાઇ વયસા કાયસા" આ પાઠ આઠકોટી ગચ્છવાળા વધારે બોલે છે.

તેઆલોઉં-તે કહું છું

૧ મણ દુપ્પણિહાણે-સમાયક કીધી છે તેમાં મન માઠું વરત્યું હોય

૨ વય દુપ્પણિહાણે-વચન માઠું વરત્યું હોય

૩ કાય દુપ્પણિહાણે-કાયા માઠી વરતાવી હોય

૪ સાંમાઇયસ્સસઇ અકરણયાએ — સામાયક કીધું છે છતાં કર્યું છે કે નથી કર્યું એની ખબર બરાબર રહી ન હોય

૫ સામાઇયસ્સઅણ વઠિયસ્સ કરણયાએ — સામાયક કીધેલ છે છતાં તેનાં માટે મુકરર કરેલ વખત પુરો થયા સિવાય પાળ્યું હોય

તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં-તે પાપ થએલું નિષ્ફળ થાઓ.

પાઠ ૧૫ મો

અણુવ્રત ૧૦ મું (શિક્ષાવ્રત)

દશમું-દશમું

દેસાવગાસિક-દિશા ધારવાનું

વ્રત-વ્રત

દિન પ્રત્તે-દિવસ પ્રત્યે એટલે હમેશાં

પ્રભાત થકા-સવારથી

પ્રારંભીને-બીજે દિવસ ઉગ્યા સુધી આદરીને

પૂર્વાદિક-ઉગમણી દિશા આદિ

૭ દિસિ-છ દિશાઓમાં

જેટલી ભૂમકા-જેટલી જગ્યાની
મોકલી રાખી છે-મર્યાદા કરી છે
તે ઉપરાંત-તે ઉપરાંત
સઇચ્છાએ-પોતાની ઇછાથી
કાયાએ જઇને-કાયાએ જઇને
પાંચ આશ્રવ-પાપ લાગે એ પાંચ ઠેકાણા
સેવવાના-સેવવાની
પચ્ચખ્ખાણ-બંધી
જાવ અહોરત્તં-એક દિવસ અને એક રાત્રી સુધી
દુવિહં-બે કરણે
તિવિહેણં-ત્રણ જોગે કરીને
નકરેમિ-હું કરૂં નહિં
નકારવેમિ-બીજા પાસે કરાવું નહિં
મણસા-મને કરીને
વયસા-વચને કરીને
*કાયસા-કાયાએ કરીને
જેટલી-જેટલી
ભૂમિકા-જગ્યા
મોકલી રાખી છે-મોકળી રાખી છે
તે માંહિજે-તેમાં
દ્રવ્યાદિકની-જે વસ્તુ ખાવા પીવા વાપરવા વીગેરેની
મર્યાદા કીધી છે.-મર્યાદા કીધી છે તે હદ
તે ઉપરાત-તે ઉપરાંત

---

* " કરંતંનાણુ જાણામિ વયસા કાયસા " આ પાઠ આઠકોટી ગચ્છવાળા વધારે બોલે છે.

ઉવભોગ-એક વખત જે ભોગવાય તે

પરિભોગ-વારંવાર ભોગવવાની વસ્તુ

ભોગ નિમિત્તે-ભોગવવાની ઇચ્છાએ

ભોગવવાના-સેવવાનાં

પચ્ચખ્ખાણ-બંધી

જાવ અહોરતં-એક દિવસ અને એક રાત્રી સુધી

એગવિહં-એકકરણે કરી

તિવિહેણં-ત્રણ જોગે કરી

નકરેમિ-હું કરૂં નહિં

મણસા-મને કરી

વયસા-વચને કરી

કાયસા-કાયાએ કરી

એહવા દસમા-એવા દશમાં

દેસાવગાસિક-દિશા ધારવાનું

વ્રતના-વ્રત માંહેનાં

પંચ અઇયારા-પાંચ અતિચાર

જાણિયવ્વા-જાણવા

નસમાયરિયવ્વા-આદરવા નહિં

તંજહા-તે જેમ છે તેમ

તે આલોઉં-તે કહું છું

આણવણપઉગે-અમુક હદની મર્યાદા કીધી છે તે-
ની બહારથી વસ્તુ મંગાવી ઉપયોગ કર્યો હોય

પેસવણપઉગે-મર્યાદા કીધા ઉપરાંત ચાકર આદી

બીજા પાસે વસ્તુ મંગાવી યા મોકલી ઉપયોગ કર્યો હોય

સદ્દાણુંવાએ-સાદ કરી બીજાને સમજાવી મર્યાદા કીધેલ હદ ઉપરાંતથી બોલાવેલ હોય

રૂવાણુંવાએ-મર્યાદા કીધા છતાં પોતાનું સ્વરૂપ બતાવી બીજાને સમજાવી કોઇને બોલાવેલ હોય

બહિયા પોગ્ગલ પખવે-હદ કીધા ઉપરાંત બહાર કાંકરા આદિ નાંખી કોઇને બોલાવેલ હોય

તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં-તે પાપ થએલું નિષ્ફળ થાઓ

પાઠ ૧૬ મો

અણુવ્રત અગિઆરમું (શિક્ષા વ્રત)

અગ્યારસું-અગિઆરમું

પોષધવ્રત-ધર્મ કરણીથી આત્માને પોષવો તે

અસણું-અન્ન પ્રમુખ ખાવાનાં

પાણું-પાણી પ્રમુખ પીવાના

ખાઇમં-મેવો સુખડી પ્રમુખ

સાઇમંનુ-સોપારી આદિ મુખવાસની વસ્તુ ખાવાની

પચ્ચખ્ખાણ-બંધી

અબ્રહ્મનું-મૈથુન સેવવાની

પચ્ચખ્ખાણ-બંધી

મણિસુવણનુ-મણી સોના વિગેરે આભુષણ પહેરવાની

પચ્ચખ્ખાણ-બંધી

માલાવન્નગ-ફૂલ વિગેરે માળાનો

વિલેવણનો-કાન્તી વધે તેવા સુખડ આદિ પદાર્થ
નો લેપ કરવાની

પચ્ચખ્ખાણ-બંધી

સથ્થ, મુસલાદિક-શસ્ત્ર હથિયાર સાંબેલાદિક

સાવજ્જ જોગનો-પાપકારી વેપાર કરવાની

પચ્ચખ્ખાણ-બંધી

જાવ અહોરત્તં-એક દિવસ અને એક રાત્રી સુધી

પજ્જુવાસામિ-પોષધ વ્રતમાં એ પ્રમાણે આચરવું

દુવિહં-બે કરણ

તિવિહેણં-ત્રણ જોગે કરીને

ન કરેમિ-હું કરૂં નહિં

નકારવેમિ-બીજા પાસે કરાવું નહિં

મણસા-મને કરી

વયસા-વચને કરી

*કાયસા-કાયાએ કરી

એહવી-એવી

સદ્દહણા-શ્રધા કરવાનું

પરૂપણા-પરૂ પવાનું

(પોસાનો અવસર આવે પોસો કરીએ)-કરીએ

તિવારે-તેવારે

ફરસનાએ કરી-પો.પો કર્યો તે

શુદ્ધ-શુદ્ધ થાઓ

---

* "કરંતંનાણું જાણાઇ વયસા કાયસા" આ પાઠ આઠકોટી ગચ્છવાળા વધારે બોલે છે.

એહવા અગ્યારમા-એવા અગિઆરમાં

પડિપુન્નુ-સંપુર્ણ

પોષધવ્રતના-પોષધવ્રતનાં

પંચ અઈયારા-પાંચ અતિચાર

જાણિઅવ્વા-જાણવા

નસમાયરિયવ્વા-આચરવા નહિં

તંજહા-તે જેમ છે તેમ

તેઆલોઉં-તે કહું છું

અપ્પડિલેહિય-બરાબર તપાસીને પડીલેહણ કીધું ન હોય

દુપ્પડિલેહિય-માઠી રીતે પડીલેહણ કીધું હોય

સેજા સંથારએ-સેજા આદિ પાટ વિગેરે તરણાદિકની પથારીનો સંથારો

અપ્પમજ્જિ-પુંજયું ન હોય

દુપમજ્જિય-માઠી રીતે પુંજયું હોય

સેજા સંથારએ-સેજા આદિ પાટ વિગેરે તરણાદિકની પથારીનો સંથારો

અપ્પડિલેહિય-બરાબર તપાસીને પડીલેહણ કીધું ન હોય

દુપ્પડિલેહિય-માઠી રીતે પડીલેહણ કીધું હોય

ઉચ્ચારપાસવણભૂમિ-દિશા જવાની અથવા પીસાબ કરવાની યા માતરું પરઠવાની જગોને

અપ્પમજ્જિય-પુંજયું ન હોય

દુપ્પમજ્જિય-માઠી રીતે પુંજયું હોય

ઉચ્ચારપાસવણભૂમિ-દિશા જવાની અથવા પીશાબ કરવાની યા માતરૂં પરઠવાની જગ્યાને

પોસહસ્સ-પોતાને

સમ્મં-સર્વથાપ્રકારે

અણુણું-રૂડી રીતે

પાલણયા-સેવે નહિં

તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં-તે પાપ થએલું નિષ્ફળ થાઓ

પાઠ સતરમો.

અણુવ્રત બારમું, (શિક્ષાવ્રત)

બારમું અતિથિ બારમું જેનો આવવાનો અમુક વખત નથી એવા સાધુજીને પોતાના માટે નીપજાવેલી વસ્તુમાંથી આપવાનું

સંવિભાગવ્રત-ભાગ કરવા રૂપી વ્રત

સમણે-સાધુ સાધવીને

નિગ્ગંથે-ધન રહીત

ફાસુ-અચેત

એસણીજજેણું-નિરદોશ

અસણું-અન

પાણું-પાણી

ખાઈમં-સુખડી વીગેરે મેવો

સાઇમં-સોપારી લવિંગ આદિક મુખવાસ

વથ્થ-વસ્ત્ર

પડિગ્ગહ-પાત્રા

કંબલ-કામળી

પાયપુચ્છણેણું-રજોહરણા આદિ

પાઢાયારૂ-આપીને પાછા લેવાય તેવી વસ્તુ

પીઢ-બાજોઠ

ફલગ-પાટ

સેજા-સેજા આદિ સ્થાન

સંથારએણું-તરણાદિકના પથારીનો સંથારો

ઉસહ-એકજ વસ્તુનું કાઢેલું ઓષધ

ભેસજ્જેણું-ઘણી વસ્તુ ભેળી કરાને કીધેલું ઓષધ

પડિલાભેમાણે-સાધુજીને ભાવ કરી આપતાં થકા

વિહરામિ-વીચરૂં

એહવી સદહણા-એવી સરધા

પરૂપણા-પ્રસિધપણે કરવી તે

સાધુસાધવીની જોગવાઈ મીલે-સાધુ સાધવીનો જોગ મળે

તિવારે-તે વખતે

ફરસનાએ કરી-કાયાએ કરી

શુદ્ધ-નિરદોષ

એહવા બારમા-એવા બારમાં

અતિથિ-જેનો આવવાનો અમુક વખત નથી એવા સાધુજીને

સંવિભાગ વ્રતના-ભાગ કરવા રૂપી વ્રતનાં (તેમના નિમિતે રાખી મેલવું એટલે તેને દાન દેવું તેમ-અભીલાષા કરવા રૂપી વ્રત)

પંચ અઇયારા-પાંચ અતિચાર

જાણિયવ્વા-જાણવા

નસમાયરિયવ્વા-આચરવા નહિં

તંજહા-તે જેમ છે તેમ

તેઆલોઉં-તે કહું છું

સચિત્તનિખ્ખેવણિયા-સચેત ભોજન યાતો ભોજનમાં અચેત વસ્તુ નાંખીને આપ્યું હોય અથવા સચેત ઉપર અચેત વસ્તુ હોય છતાં આપ્યું હોય

સચિત્તપેહણિયા-સચેત ભોજન યા ભોજનથી ઢાંકેલી અચેત વસ્તુનો આહાર આપ્યો હોય

કાલાઇક્કમ્મે-વખત લાગી ગયો હોય તેવી બગડેલી વસ્તુ વહોરાવી હોય અથવા જમતી વખતે સાધુ ચીંતવન કર્યું ન હોય

પરોવએસે-પોતે સુઝતા છતાં બીજાને વહોરાવવાનું કહ્યું હોય યાતો પોતાની આપવા જેવી વસ્તુ છતાં બીજાની આપવા આદેશ કીધો હોય

મચ્છરિયાએ-સાધુજીને દાન આપી અહંકાર કીધો હોય

તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં-તે પાપ કીધેલું નિષ્ફળ થાઓ

પાઠ અઢારમો.

(અણુસંણ) સંથારાનો પાઠ.

અપચ્છિમ-બીજું કાંઇ કામ કરવાનું નથી

મારણંતિય-પંડીત મરણનાં અવસરે

સંલેહણા-માઠા કામ થકી દુર કરવો

પોષધસાલા-પોષો કરવાની જગ્યા

પૂંજીને-જતના સહીત વાળીને

ઉચ્ચારપાસવણ-દિશા તથા પિસાબનં

ભૂમિકા-જગ્યા

પડિલેહિને-નજરે જોઇ રાખીને

ગમણાગમણે-જાતાં આવતાં કોઇ જીવ ચંપાણો હોય

પડિક્કમીને-ઇરીઆવહી. પડીકમીને (પ્રાયશ્ચીત કરીને)

દર્ભાદિક-ડાભ વિગેરેનાં તરણાની

સંથારો-(પથારી)

સંથરીને-પાથરીને

દર્ભાદિક સંથારો-ડાભ વિગેરેનાં તરણાની પથારીપર

દરૂહિને-બેસીને

પુર્વ તથા ઉત્તર દિશિ-પુર્વ અગર ઉત્તર દિશા તરફ

પલ્યંકાદિક-પલાંઠી વાળી અથવા શકિત પ્રમાણે

આસણે બેશીને-આસન વાળીને

કરયલ-બે હાથ

સંપગ્ગહિયં-જોડીને

સિરસાવત્તયં-માથાને આવર્તન કરી

મથ્થએ-માથા ઉપર

અંજલિકટ્ટુ-અંજલી અડાડી રાખીને

એવંવયાસી-એમ કહે

નમોથ્થુણં-નમસ્કારહો

અરિહંતાણં-અરિહંત દેવને

ભગવંતાણં-ભગવંતને

જાવસંપત્તાણં-ઇત્યાદિ જેઓ મોક્ષને પોહ્યા તેહને

એમ અનંતા-એવી રીતે અનંતા

સિદ્ધને-સિદ્ધ ભગવંતજીને

નમસ્કાર-વંદણા

કરીને-કરીને

વર્તમાન-ચાલતા વખતના

પોતાના-પોતાનાં

ધર્માચાર્યને-ધરમગુરૂને

નમસ્કાર કરીને-વાંદીને

પૂર્વે-પહેલાં

જે વ્રત-જે વ્રત

આદર્યા છે-લીધા છે

તે આલોઇ-તે વ્રત સંભાલીને કહી

પડિક્કામ-પ્રાયશ્ચિત કરી

નિંદી-નિંદા કરી (આત્માની સાક્ષીયે)

નિસલ્લ થઇને-શંકા રહીત થઇને

સવ્વં-સર્વ પ્રકારની

પાણાઇવાયં-જીવ હિંસા કરવાની

પચ્ચખ્ખામિ-બાંધી

સવ્વં-સર્વ પ્રકારનું

મુસાવાયં-જુઠું બોલવાની

પચ્ચક્ખામિ-બંધી (પચ્ચખાણ કરૂં છું

સવ્વં-સર્વ પ્રકારનું

અદિન્નાદાણં-ચોરી કરવાની

પચ્ચક્ખામિ-બંધી

સવ્વં-સર્વ પ્રકારની

મેહુણં-મૈથુન સેવવાની

પચ્ચક્ખામિ-પચ્ચખાણ કરૂં છું

સવ્વં-સર્વ પ્રકારની

પરિગ્ગહં-પૈસા રાખવાની

પચ્ચક્ખામિ-બંધી (પચખાણ કરૂં છું)

સવ્વં-સર્વ પ્રકારનું

કોહં-ક્રોધ કરવાનું

પચ્ચક્ખામિ-પચખાણ કરૂં છું

જાવ જયાં લગી

મિચ્છાદંસણ-અઢારમું પાપ સ્થાનક

સલ્લં-સાલ

અકરણિજ્જં જોગં-કરવા જોગ નહિ તેવા પાપકારી

વેપાર કરવાની

પચ્ચક્ખામિ-બંધી

જીવજીવાએ-જયાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી

તિવિહં--ત્રણ કરણ

તિવિહેણં-ત્રણ જોગે કરીને

નકરેમિ-હું પોતે કરૂં નહિં

નકારવેમિ બીજા પાસે કરાવું નહિં

કરંતંનાણુંજાણાઈ કોઇ પાપ કરે તે
રૂડું જાણું નહિં

મણસા-મને કરી

વયસા-વચને કરી

કાયસા-કાયાએ કરી

એમ અઢાર-એવી રીતે અઢાર જાતનાં

પાપ સ્થાનક-પાપનાં મુળ સેવવાનાં ઠેકાણાંની

પચ્ચખ્ખાને-બંધી કરીને

સવ્વં-સર્વ પ્રકારનું

અસણં-અન

પાણં-પાણી

ખાઇમં-સુખડી મેવો વીગેરે

સાઇમં-મુખવાસ

ચઊવિહં-એ ચાર પ્રકારની

પિઆહારં-અને બીજા

પચ્ચખ્ખાન-બંધા કરૂંછું

જીવજીવાએ-જ્યાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી

એમચ્ચારે-એ ચારે પ્રકારની

આહાર-આહારની

પચ્ચખ્ખાને-બંધી કરીને

જંપીયં-જે પ્રીયકારી

ધમ્મં-આમારૂં

સરીરં-શરીર

ઇઠં-ઇષ્ટકારી

કંતં-કાંતિવંત

પિયં-પિયકારી

મણુન્નં-મન ગમતુ

મણામં-મનને અતિ વહાલું

થિજંજ-ધીરજવાન

વિસાસિયં-વિશ્વાસનું ઠેકાણું

સમયં-માનવા-જોગ

અણુમયં-રૂડુ માનવા જોગ

બહુમય-ઘણું માનવા જોગ

ભંડ-બહુ મુલાં ઘરેણાંનાં

કરડગ-કરંડીઆ

સમાણું-સમાન

(રયણ)-રત્નના

(કરંડગ -કરંડીઆ

(ભુયં) તુલ્ય

માણુંસિય-રખેને ટાઢ લાગે

માણુંઊન્હું-રખેને તાપ લાગે

માણંખુહા-રખેને ભુખ લાગે

માણુંપીવાસા-રખેન તૃષા લાગે

આણંબાલા-રખેને સર્પ ડંસે
આણુંચોરા-રખેને ચોર લઇ જાય
આણુંદંસા-રખેને ડાંસ કરડે
આણુંમસગા-રખેને મચ્છર કરડે
આણુંવાહિયં-રખેને કાંઇ પણ જાતની વ્યાધિ થાય
પિતિયં-રખેને પીત થાય
સંભિમ-રખેને સલેખમ થાય
સન્નિવાઇયં-રખેને ત્રિદોષ થાય
વિવિહારોગાયંકા-રખેને વિવિધ પ્રકારનો રોગ થાય
પરિસહો વસગા-રખેને બાવીશ પ્રકારનાં પરિશ્રમ થાય
ફાસા ફુસંતિ-એવી એવી જાતના કોઇ પણ સ્પર્શ થાય
ત્તિકટુ-એમ કહીને
એયં-એવું
પિયણં-પ્રિયકારી
ચરિમેહં-છેલ્લા
ઊંસાસ નિસાસેહિં-શ્વાસોશ્વાસ સુધી
વોસરામિ-તજુંછું
ત્તિકટ્ટુ-એમ કહીને
એમ-એવાજ રીતે
શરિર-શરીરને
વોસિરાવાને-તજીને
કાલં-કાળ
અણુવકંખમાણે-અણુવાંછતો થકો

વિહરામિ-વંચરે

એહવી-એવી

સદહણા-શ્રધા

પરૂપણા-પરૂપણાથી

અણસણનું અવસર આવે-સંથારાનો વખત આવે

અણસણ કરૂં-સંથારો કરૂં

તિવારે-વખતે

ફરસનાએ કરી શુદ્ધ-પાપ રહિત થાઓ

એહવા-એવા

અપચ્છિમ-સર્વથી છેલ્લા

મારણંતિય-મરણની વખતે

સંલેહણા-સલ્ય કાઢીને

ઝૂસણા-અણસણ સેવવાના

આરાહણાના-આરાધવાના

પંચ અઇયારા-પાંચ અતિચાર

જાણિયવ્વા-જાણવા

નસમાયરિયવ્વા-આદરવા નહીં

તંજહા-જેમ છે તેમ

તે આલોઉં-તે કહું છું

ઇહલોગાસંસપ્પઊગે-અહીંથી મુઆ પછી મનુષ્યના
 સુખની વંછા કરવી

પરલોગાસંસપ્પઊગે—દેવલોકના સુખની વાંછા
 કરવી તે

જીવિયાસંસપ્પઊગે-જીવવાની વાંચ્છાના કરી હોય

મરણાસંસપ્પઊગે-સંથારામાં તુંક વખતમાં મરી જવાની ઇચ્છા કરી હોય

કામભોગ સંસપ્પઊગે-કામ ભોગ કરવાની વાંચ્છના કરી હોય

તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં-એ પાંચ અતિચાર મધ્યેના કોઇપણ અતિચાર લાગ્યો હોય તેનું પાપ મહારે નિષ્ફળ થાઓ

એમ સમકિત પૂર્વક બાર વ્રત સંલેખણા સહિત તથા નવાણુ અતિચાર એહને વિષે જે કોઈ અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ, અતિચાર, અણાચાર, જાણતાં અજાણતાં, મન, વચન, અને કાયાએ કરી સેવ્યા હોય, સેવરાવ્યાં હોય, સેવતા પ્રત્યે અનુમોદ્યા હોય તે અનંતા સિદ્ધ કેવલીના સાખે તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં

(પાઠ ૧૯ મો.)

(અઢાર પાપસ્થાનકનો)

અઢાર પાપ સ્થાનક સેવ્યાં હોય તે આલોઊંછું

૧ પ્રાણાતિપાત-પ્રાણી જીવની હીંસા

૨ મૃષાવાદ-અસત્ય જુઠું બોલવું

૩ અદત્તાદાન-ચોરી કરવી

૪ મૈથુન-મૈથુન સેવવું

૫ પરિગ્રહ ૬ ક્રોધ-પ. દોલત રાખવી ક્રો. ક્રોધ કરવો.

૭ માન. ૮ માયા-અહંકાર કરવો મા. માયા કપટ કરવું

૯ લોભ ૧૦ રાગ-લોભ-અનંતી તૃષ્ણા રાખવી સ્. સ્નેહ પ્રીતી કરવી

૧૧ દ્વેષ-અદેખાઇ કરવી

૧૨ કલહ-કલેશ કરવો

૧૩ અભ્યાખ્યાન-આળચડાવવું

૧૪ પશુન્ય-ચાડી કરવી

૧૫ પરપરિવાદ-પારકા અવર્ણવાદ-વાંકા બોલવા

૧૬ અરઈરઈ-રતી અરતી-ખુશી-દીલગીરી-રાખવી.

૧૭ માયામોસો-કપટ સહીત જુઠું બોલવું

૧૮ મિચ્છાદંસણસલ્લ ખોટી દ. શ્રદ્ધાનું સ. સલ્ય રાખવું (ખોટા દેવ ગુરૂ અને ધર્મનું સલ્ય રાખવું)

એ અઢાર પાપ સ્થાનક સેવ્યાં હોય, સેવરાવ્યાં હોય, સેવતા પ્રત્યે અનુમોધ્યા હોય (રૂડું જાણ્યું હોય) તો અનંતા સિદ્ધ કેવલીની સાખે તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં.

પાઠ ૨૦ મો.

પચિસ પ્રકારના મિથ્યાત્વનો.

પચિસ પ્રકારનું મિથ્યાત્વ લાગ્યું હોય તે આલોઉં છું.

૧ અભિગ્રહિકમિથ્યાત-ખરા ખોટાની ખબરવોના જે ખોટાને પકડી રાખે અને મુકેનહીં તે

૨ અનાભિગ્રહિક મિથ્યાત-કોઇ મતને ગણું
નથી તે (બધા દેવ અને ગુરૂના મતને માને તે)

૩ અભિનિવેસિકમિથ્યાત-પોતે પકડેલો મત ખોટો
જાણે છતાં મુકે નહીં તે

૪ શાંશયિકમિથ્યાત-સ્વમત ધર્મ સબંધી શંકા
આણે તે

૫ અણાભોગ મિથ્યાત-સમકીત અને મિથ્યાત્વ સં-
બંધીનું બીલકુલ જાણપણું નથી તે

૬ લોકિકમિથ્યાત-આલોકમાં (દુનીયામાં) જે દેવ
ગુરુ અને ધર્મની વિપરીત સ્થાપના કરેલી છે તે
પ્રમાણે વરતે અને તેમના નામના પર્વ કરે તથા
હીંસા ધર્મ માને તે

૭ લોકોત્તરમિથ્યાત-તીર્થંકર દેવની બીજા પાખંડી
મતની પેઠે માનતાં કરે તે (સ્થાપેલ ચીત્રેલ અને
ઘડેલ ચીજ કે જેમાં ગુણ નથી તેની માનતા માને તે

૮ કુપરાવચનમિથ્યાત-ત્રણસેંહ તેસઠ પાખંડીના
મતને માને અને તેઓના વચન સાચાં કરી
માને તે

૯ જિન મારગથી ઓછુંપરૂપે તે મિથ્યાત-જીવ તાંદુલ
કે અંગુષ્ટ માત્ર છે એવા પ્રકારની ઓછી પરુ
પણા કરે તે

૧૦ જિન મારગથી અધીકુપરૂપે તે મિથ્યાત-જીવ સર્વ
વ્યાપક છે એવી જાતનીઅધીક પરૂપણા કરે તે

૧૧ જિન મારગથી વિપરીત પરૂપે તે મિથ્યાત-જીવ

સ્વર્ગ–નર્ક–આદી કાંઇ નથી ફકત પંચ

ભુત રૂપેજ છે એમ વિપરીત રીતે પરૂપણા કરે તે

૧૨ ધરમને અધરમ કહે તે મિથ્યાત–ધર્મ તે દયામય છે. અને જે વિતરાગ દેવે પરૂપેલો છે તેને અધર્મ કરીને માને તે

૧૩ અધરમને ધરમ કહે તે મિથ્યાત–હીંસ્યાદીક અ-ઢાર પાપ સ્થાનકથી દુભુષિત હોય એવાને સદ્ધર્મ કરીને માને તે

૧૪ જીવને અજીવ કહે તે મિથ્યાત–જીવ પાંચ ભુતની સત્તાથી ચૈતન્યપણાને પામેલ છે તે બીલકુલ સ-તારહીત એટલે નીરજીવ છે એમ માને તે

૧૫ અજીવને જીવ કહે તે મિથ્યાત–જેનામાં કોઇ પણ રીતે ચૈતન્ય નથી છતાં તેનામાં જીવ છે એમ ખોટી રીતે શાબીત કરી માને તે (જેવી રીતે કઠોળમાં છાશ મલવાથી જીવ ઊત્પન થાય છે એવું માને તે)

૧૬ જિન મારગને અન્ય મારગ કહે તે મિથ્યાત–જૈન માર્ગ–ધર્મને–અન્ય માર્ગ ધર્મ (ખોટો ધર્મ) માને તે

૧૭ અન્ય મારગને જીન મારગ કહે તે મિથ્યાત–અ-ન્ય માર્ગ જે ખોટો ધર્મ છે, તે ખરો જૈન ધર્મ છે, એમ માને તે

૧૮ સાધુને કુસાધુ કહે તે મિથ્યાત–સાધુના સકલ ગુ-ણે કરીને વીભુષીત છે એવા સંત જનોને દુર્ગુણી કુસાધુ તરીકે માને તે

૧૯ કુસાધુને સાધુ કહે તે મિથ્યાત–સાધુના ગુણથી

બિલકુલ વિમુખ છે. એવાને સંપુર્ણ ગુણી સાધુ તરીકે માને તે

૨૦ આઠ કર્મથી મુકાણા તેને કહે જે નથી મુકાણા તે મિથ્યાત-આઠ કર્મથી જેઓ મુક્ત થયા છે તે મને હજુ જન્મ મરણ-આદી થવાનું છે. મતલબ કે તેઓ હજુ કર્મ રહીત છે એમ માને તે

૨૧ આઠ કર્મથી નથી મુકાણા તેને કહે જે મુકાણા તે મિથ્યાત-સંસારીક જીવ જેઓ દંભથી અને પોતાના ડોલથી બીજા પાસે પોતાને પરમેશ્વર કેહરાવે પણ તેઓ આઠ કર્મ સહીત છે છતાં તેઓ કર્મ રહીત છે, એમ માને તે

૨૨ અવિનય મિથ્યાત-ગુર્વાદીક વડીલ સંત પુરૂષોનો વિનય કરે નહીં તે

૨૩ અકીરીયા મિથ્યાત-સંયમાદીક માહે જે ક્રીયા કરવાની છે તેને માને નહીં તે

૨૪ અગનાન મિથ્યાત-અજ્ઞાન અજાણાપણાને શ્રેય કરી માને તે

૨૫ આસાતના મિથ્યાત-ગુર્વાદીકની આશાતના કરે તે

એ પચીશ પ્રકારનું મિથ્યાત્વ માહારે જીવે સેવ્યું હોય, સેવરાવ્યું હોય તો અનંત સિદ્ધ કેવળીની સાખે તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં.

પાઠ ૨૧ મો. ચૌદ પ્રકારના સમુર્છિમનો.

ચૌદ પ્રકારના સમુર્છીમ મનુષ્ય સંબંધી પાપ લાગ્યું હોય તે આલોઉં.

૧ ઊચ્ચારેસુવા–વડી નીતમાં ઊપજે તે
૨ પાસવણેસુવા–લઘુ નીતમાં ઊપજે તે
૩ ખેળે સુવા–બલખા–થુંકમાં ઊપજે તે
૪ સંઘાણે સુવા–નાકના લીંટમાં ઊપજે તે
૫ વંતે સુવા–વમનમાં ઊપજે તે
૬ પીત્તે સુવા–પીતોડા નાંખવામાં ઊપજે તે
૭ પુએ સુવા–પરૂ–પાચમાં ઊપજે તે
૮ સોણીએ સુવા–શોણિત–રૂધિર–લોહીમાં ઊપજે તે
૯ સુક્રિ સુવા–વિર્યમાં ઊપજે તે
૧૦ સુક્રપોગળ પરિસાડીએ સુવા–વીર્યાદીકના પુદગલ સુકાયેલા ભીના થઇ તેમાં ઊપજે તે
૧૧ વીગયજીવ કલેવરે સુવા–જીવ ગયા પછી રહેલા કલેવરમાં ઊપજે તે.
૧૨ ઇથીપુરિસ સંજોગસુવા–સ્ત્રી પુરૂષના સંજોગ–સંભોગથી ઊપજે તે
૧૩ નગરનીધમણે સુવા–નગર માંહેની ખાળમાં ઉ-પજે તે
૧૪ સવ્વે સુચેવ અસુચ્ઠાણે સુવા–સર્વ પ્રકારની અસુ-ચી–ગંદકીના સ્થાનક જેવાં કે ચરસેવેર કાનનો મેલ આદિ ઠેકાણામાં ઊપજે તે

એ ચોદ પ્રકારના સમુર્છિમ સંબંધી કાંઇ પણ પાપ લાગ્યું હોય તો તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં

(ત્યાર પછી પાઠ બીજો નીચે મુજબ ભણવો)

ઇચ્છામિ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં, જો, મે, દેવસિઓ, અઇયારો, કઓ, કાઇઓ, વાઇઓ, માણસિઓ, ઉસ્સુત્તો. ઉમ્મગ્ગો, અકપ્પો, અકરણિજ્જો, દુજ્ઝાઓ, દુવિચિંતિઓ, અણાયારો, અણિચ્છિયવ્વો, અસાવગ, પાઉગ્ગો, નાણે, તહ, દંસણે, ચરિત્તા, ચરિત્તેય, સુએ, સામાઇએ, તિન્હં, ગુત્તીણં, ચઉન્હં, કસાયાણં, પંચન્હં, અણુવ્વયાણં, તિન્હં ગુણવ્વયાણં, ચઉન્હં, સિક્ખાવયાણં, બારસ્સ, વિહસ્સ, સાવગ, ધમ્મસ્સ, જંખંડિયં, જંવિરાહિયં, તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં,

(ત્યાર પછી સમાયકનો નિચે મુજબ પાઠ ભણવો)

નમો અરહિંતાણં, નમો સિદ્ધાણં, નમો આયરિયાણં, નમો ઉવઝ્ઝાયાણં, નમોલોએ, સવ્વ સાહૂણં

(ત્યાર પછી કરેમિ ભંતેનો નીચે મુજબ પાઠ ભણવો)

કરેમિ, ભંતે. સામાઇયં, સાવજંજ જોગં, પચ્ચખ્ખામિ, જાવનિયમ, પજ્જુવાસામિ, દુવિહં તિવિહેણં નકરેમિ, નકારવેમિ, મણસા, વયસા, કાયસા, તસ્સભંતે પડિક્કમામિ, નંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ.

પાઠ ૨૨ મો મંગલિકનો.

(આ પાઠ બોલતાં સુધી ડાબો ઢીંચણ ધરતી ચાંપી જમણો ઢીંચણ ઉભો રાખી બે હાથ જોડી પગે લાગી બેશીને ભણવો)

ચત્તારિ મંગલં-ચાર જાતનાં માંગલીક

અરિહંતા મંગલં-શ્રી અરિહંત દેવ માંગલીક છે

સિદ્ધા મંગલં-શ્રી સિદ્ધ ભગવંતજી માંગલીક છે

સાહુ મંગલં-સાધુજી માંગલીક છે

કેવલી-કેવલીનો

પન્નતો-પરૂપેલો

ધમ્મો-ધર્મ

મંગલં-માંગલીક છે.

ચત્તારિ લોગુત્તમા-લોકને વિષે ચાર (બોલ) ઉત્તમ છે

અરિહંતા લોગુત્તમા-શ્રી અરિહંત દેવ, લોકને વિષે ઉત્તમ છે

સિદ્ધા લોગુત્તમા-શ્રી સિદ્ધ ભગવંતજી લોકને વિષે ઉત્તમ છે

સાહૂ લોગુત્તમા-પાંચમહાવ્રતનાં ધારણ કરનાર સાધુજી લોકને વિષે ઉત્તમ છે

કેવલી-કેવલીનો

પન્નતો-પરૂપેલો

ધમ્મો-ધર્મ

લોગુત્તમા-લોકને વિષે ઉત્તમ છે

ચત્તારિ-ચાર પ્રકારનાં
સરણં-શરણ
પવ્વજ્જામિ-અંગિકાર કરૂંછું
અરિહંતા-શ્રી અરિહંત દેવનું
સરણં-શરણ
પવ્વજ્જામિ-અંગીકાર કરૂંછું
સિદ્ધા-શ્રી સિદ્ધ ભગવંતજીનું
સરણ-શરણ
પવ્વજ્જામિ-અંગીકાર કરૂંછું
સાહૂ-સાધુનું
સરણં-શરણ
પવ્વજ્જામિ-અંગીકાર કરૂંછું
કેવલી-કેવલીનાં
પન્નતો-પરૂપેલ
ધમ્મો-ધરમનું
સરણં-શરણ
પવ્વજ્જામિ-અંગીકાર કરૂંછું

એ ચાર મંગલીક ચાર ઉતમ ને ચાર શરણ કરે જેહ, ભવ સાગરમાં તરે તેહ-એ ઉપર કહેલાં ચાર મંગલીક, ચાર ઉતમને ચાર શરણાં જે કોઈ પ્રાણી કરે તે સમુદ્રરૂપી સંસારમાં બુડે નહિ

સકળ કર્મનો આણે અંત-સઘલા પાપનું છેવટ લાવે

મોક્ષ તણા સુખ લહે અનંત-સ્વર્ગના અનંત સુખ લઇ શકે

ભાવ ધરીને જે ગુણ ગાય–નીરમળ મનથી તેના ગુ-ણુ ગાન કરે

તેહ જીવ તરીને મુકતે જાય–તે જીવ સમુદ્ર રૂપી સં-
  સારમાં તરીને મુકિત પંથ જાય

સંસાર માંહિ સરણા ચાર–આ સંસારમાં વિશેશ
  ઉત્તમ ઉપર કહ્યા મુજબ ચાર શરણાં છે

અવરસરણા નહિં હોય–બીજું કોઇ શરણ નથી

જે નરનારી આદરે તેને–જે સ્ત્રી પુરૂષ અંગીકાર
  કરે તેને

અક્ષય અવિચળ પદ હોય–નાશ વિનાનુ
  ચળે નહિં તેવું પદ પ્રાપ્ત થાય

અંગુઠે અમૃત વસે લબ્ધિ તણો ભંડાર ગુરૂ ગૌતમને સમરીએ તો મનવાંછિત ફળ દાતાર

(હવે પ્રતિક્રમણનો પાઠ બીજો નિચે મુજબ ભણવો) ઇચ્છામિ, ઠામિ,કાઉસ્સગ્ગં,જો,મે. દેવસિઓ અઇયારો, કઓ, કાઇઓ,વાઇઓ, માણુસિઓ ઉસ્સુત્તો, ઉમ્મગ્ગો, અકપ્પો, અકરણિજ્જો, દુઝાઓ, દુવિચિં-તિઓ, અણાયારો, અણિચ્છિયવ્વો, અસાવગ, પાઉગ્ગો, નાણે,તહ,દંસણે,ચરિતા ચરિત્તે,સુએ,સામાઇએ, તિન્હં, ગુત્તીણં, ચ[illegible]ન્હં, કસાયાણં, પંચન્હં, અણુવ્વયાણં, તિન્હં ગુણવ્વયાણં, ચઉન્હં, સિખ્ખાવ્વયાણં, બાર-સ્સ, વિહસ્સ, સાવગ ધમ્મસ્સ, જંખંડિયં, જંવિરા હિયં, તસ્સ મિચ્છામિદુક્કડં,

(ત્યાર પછી ઇરિયાવહિનો સામાયકનો ત્રીજો પાઠ નીચે મુજબ કહેવો)

ઇચ્છામિ, પડિક્કમિઉં, ઇરિઆ, વહિયાએ, વિરાહણાએ ગમણા, ગમણે, પાણુક્કમણે, બીયક્કમણે હરિયક્કમણે,ઓસ્સા, ઉત્તિંગ, પણગ, દગ, મટ્ટી મક્કડા સંતાણા, સંકમણે, જે, મે, જીવા, વિરાહિયા, એગિંદિયા, બેઇંદિયા, તેઇંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા, અભિહયા, વત્તિયા, લેસીઆ, સંઘાઇઆ, સંઘટ્ટિયા પરિયાવિયા,કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઓઠાણા,ઓઠાણું સંક્રમિયા,જીવીઆઓ, વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છામિદુક્કડં,

સમણ સુત્ર.

સમણ સુત્ર પાંચ શ્રી સાધુ મુનિરાજને વિશેષે કરીને આળોચવાના છે પણ પડિમાધારી શ્રાવક ને દેશથી અને તેમાં વિશેષે કરીને પોસાદિક વ્રત કરે તે વખતે આલોચવા જોઇએ તેથી શ્રાવકને પણ સમણ સુત્ર પાંચ કહેવા હરકત નથી—

હરકોઇ વ્રતમાં નિદ્રા કરી હોય તો ઉઠે ત્યારે ઇરિયાવહિઆનો પાઠ કહી ચારલોગસ્સ તથા પેહેલા સમણસુત્રનો કાઉસગ્ગ કરવો—

પાઠ ૨૩ મો.

સમણુ સુત્ર પહેલું.

અત્ર ગુર્વાદિકને યથા વિધી વંદના કરી સમણ સુત્રની આજ્ઞા લેવી.

ઇચ્છામિ—ઇચ્છું છું
પડિક્કમિઉં—પાપ થકીનીવરતવા
પગામ સિજાએ-ઘણું સુઇ રહેવાથી

નિગામસિજ્જાએ-ઓઢવા પાથરવાનાં ઘણા પાગરણ રાખવાથી

સંથારા ઊવટ્ટણાએ-શૈયા ઉપર સુતાં સુતાં અણપુંજયે પાસુ ફેરવવાથી

પરિયટ્ટણાએ-વારંવાર વગર પુંજયે પાસુ ફેરવ્યુ હોય

આઊંટ્ટણાએ-જતના રહિત હાથ પગ આદિક શરીરનાં અવયવ સંકોચવાથી

પસારણાએ-જતના રહિત હાથ પગ આદિક સરીરનાં અવયવ લાંબા કરવાથી

છપઇ-છપગી તે જુ આદિ જીવ

સંઘટ્ટણાએ-ચંપાવાથી

કુઇએ-કુચેષ્ટા કરવાથી સ્ત્રી આદીની ઇચ્છાથી ગમે તેમ બોલાવાથી

કક્કરાઇએ-ઉઘાડે મુખે બોલવાથી

છીએ-ઉઘાડે મુખે બ

જંભાઇએ-ઉઘાડે મુખે બગાસું ખાવાથી

આમોસે-અણ પુંજે શરીર ખંજવાળવાથી

સસરખ્ખામોસે-સચેતરજ માટી આદીને સ્પર્ષ કરવાથી

આઊલ માઊલાએ-ચીત આકુળ વ્યાકુળ થવાથી (સ્વપનામાં જે અતિચાર લાગે તે નીચે મુજબ)

સુવણ વત્તિયાએ-સ્વપ્ના માંહે કાંઈ પણ જાતની વૃતી થવાથી (અથવા અનેક જાતના રૂપ દેખવાથી)

ઇથિવિપરિયા સિયાએ-સ્વપ્નમાં સ્ત્રી સાથે મૈથુન આદી સંભોગની ઇચ્છા થઇ હોય તે

દિઠિવિપરિયા સિયાએ-સ્વપ્નામાં વીપરીત રીતે દૃષ્ટી થઇ હોય એટલે સ્ત્રી સાથે દૃષ્ટીથી ક્રીડા થઇ હોય તે

મણવિપરિયા સિયાએ–સ્વપ્નમાં મન વીપરીત થયું હોય એટલે સ્ત્રી સંગાથે મનથી ભોગ કર્યો હોય તે

પાણ ભોયણ વિપરિયાસિયાએ–સ્વપ્નમાં પાણી ભોજન વીપરીત રીતે કીધું હોય એટલે ખરાબ રીતે ખાવા પીવાનું કર્યું હોય તે

જો મે દેવસિઓ–ઉપર જેટલા બોલ કહ્યા તેમાંથી જે કોઇ મારે જીવે દીવસ સંબંધી

અઇયારો કઓ–અતિચાર કીધા હોય

તસ્સ મિચ્છામિદુક્કડં–તેનું થએલું પાપ મુને નિષ્ફળ થાઓ

પાઠ ૨૪ મો.

સમણ સુત્ર બીજું.

પડિક્કમામિ–પાપ થકી નીરવરતુંછું (ગોચરી કરવા જવાના)

ગોયરગ્ગચરિયાએ–ગાયની પેઠે અગ્ર ભાગ લેવો તે થોડો થોડો (અહાર પાણી લેવું તે)

ભિખ્ખાયરિયાએ–ભીક્ષા માગવા એટલે અહાર વહોરવા જવું તે (તેમાં જે અતિચાર લાગે તે કહેછે)

ઉગ્ધાડ કવાડ–વગર આજ્ઞાએ કમાડ ઉઘાડીને અંદર પેસવું

ઉગ્ધાડણાએ–અરધ ઉઘાડું કમાડ ઠેલીને અંદર પેસવુ તે

સાણા, વછા,–શ્વાન, (કુતરા) વાછડા

દારા–બાલક (સાથે)

સંઘટ્ટણાએ—અડીને કે ઓળંગીને જાય તે

ઠંડિપાહુડિયાએ—કોઇની નીમીતે રાખી મેલેલું લીધુ હોય.

બલિ પાહુડિયાએ—બાકળા ઉછાળવા સારૂં કીધા હોય તે લીધા હોય

ઠવણા પાહુડિયાએ-ભિક્ષુકાદિક મારે કાંઇ રાખી મેલ્યું હોય તે લીધુ હોય તે

સંકિએ—શંકાવાલું (અસુઝતું) હોય તે લીધુ હોય તે

સહસ્સાગારે—શુદ્ધ અપાય તેવું છે કે નહિ તેની ખાત્રી કર્યા વગર ઉતાવલથી વહોરે અથવા વહોરાવનાર વગર કહે એકદમ વહોરાવે તેવું લીધું હોય તે

અણેસણાએ—અજાણે અસુઝતો (અકલ્પનીક) આહાર લીધો ભોગવ્યો હોય

પાણેસણાએ—અજાણે અસુઝતું પાણી લીધુ હોય યા પીધુ હોય

પાણ ભોયણાએ—બે ઇદ્રિયાદિક ગર્ભિત અથવા તો સડેલા બગડેલા કે જેનો કાળપુરા થઇ રહ્યા હોય એવા આહાર પાણી લીધા હોય

બીયભોયણાએ—બીજ સહીત (સચેત) ભોજન લીધુ હોય.

હરિયભોયણાએ—લીલોતરી સહીત (સચેત) ભોજન લીધુ હોય

પછાકમિયાએ—આહાર વહોરાવ્યા પછી કોઇ હાથ લગાડયો હોય

પુરેકમ્મિયાએ-આહાર લીધા પહેલાં દોષ લગાડયો હોય તે

અદિઠહડાએ-નજરે નથી દેખાતું ત્યાંથી આણી દીધેલું લીધું હોય તે

દગસંસઠહડાએ-કાચા પાણીનો સ્પર્ષ કરી દીધેલો આહાર લીધેલો હોય

રયસંસઠહડાએ-સચેત રજનોસ્પર્ષ થએલ લીધું હોય તે

પારિસાડણિયાએ-વેરાતું ઢોળાતું વહોરાવતાં છતાં લીધું હોય યા ઝાઝું વેરી નાખી દીધું હોય

પારિઠાવણિયાએ-પરઠવા લાયક આહાર લીધો હોય તે

ઓહાસણભિખ્ખાએ-વારે વારે વસ્તુ માગી લીધી હોય તે

જંઉગ્ગમેણં-જે દોષ વહોવરાવનારથી લાગ્યા હોયતે

ઉપ્પાયણેસણાએ-જે દોષ વહોરનારથી લાગે અથવા વહોરનાર અને વહોરાવનાર એ બનેથી લાગે તે

અપડિસુદ્ધં-એ (બેતાલીશ) દોષ સહીત શુદ્ધ નહિં એવા આહાર પાણી

પડિગાહિયં-લીધા હોય તે

પરિભુત્તવાં-ભોગવાણા હોય

જંનપરિઠવિયં-જે નાંખી દેવા લાયક એટલે પરઠવા યોગ્ય હોય અને પરઠવેલ ન હોય તે

તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં-તેનું પાપ મારું નિષ્ફળ થાઓ

પાઠ ૨૫ મો.

સમણુ સુત્ર ત્રીજું.

(કોઇ વ્રતમાં પડિલેહણ કીધું હોય ત્યારે " ઇ-રિયાવહિયા " કાઉસ્સગ્ગ. સાથે ત્રીજા સમણ સુત્રનો પણ કાઉસ્સગ્ગ કરવો.)

પડિક્કમામિ-પાપ થકી નીવરતું છું

ચાઉકાલ-સઝાય કરવાનાં ચાર વખત

સજ્ઝાયસ્સ અકરણયાએ-(સવારનો પોર, સાંઝે, આગલી રાતે, પાછલી રાતે) સઝાય પાઠ ન કીધો હોય

ઊભયકાલં-બે વખત (સાંઝે, સવારે)

ભંડાવગરણસ્સ-પાત્રાદિક, વસ્ત્રાદિકને,

અપડિલેહણયાએ-જોયાં તપાસ્યાં કે પડિલેહણ કર્યાં ન હોય

દુપડિલેહણયાએ-માઠી રીતે જોયાં તપાસ્યાં કે પડિલેહણ કર્યાં હોય તે

અપ્પમજ્જણાએ-પુંજ્યા ન હોય તે

દુપ્પમજ્જણાએ-માઠી રીતે પુંજ્યા હોય તે

અઇક્કમે-અતિક્રમ (પાપ કરવાનો વિચાર) કીધો હોય તે

વઇક્કમે-વ્યતિક્રમ (પાપ કરવાને તૈયાર) થયો હોય તે

અઇયારે-અતિચાર (પાપનું કામ કરવા કરાવવા) લાગ્યો હોય તે

અણાયારે–અનાચાર (પાપ) કીધું હોય તે
જો, મે,–જે મહારે જીવે
દેવસિઓ–દિવસ સંબંધી
અઇયારો–અતિચાર. (પાપનાં કામ)
કઓ–કીધાં હોય તે
તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં–તેનું પાપ મારે નિષ્ફળ થાઓ.

પાઠ ૨૬ મો.

સમણ સુત્ર ચોથું.

પડિક્કમામિ–નીવરતું છું
એગવિહે–એક પ્રકારનાં
અસંજમે–અસંજમપણું
પડિક્કમામિ–નીવરતું છું
દોહિં–બે પ્રકારનાં
બંધણેહિં–બંધનથી
રાગ બંધણેણં–સ્નેહનાં બંધનથી
દોસબંધણે–દ્વેશ બંધનથી,
પડિક્કમામિ–નીવરતું છું
તિહિં–ત્રણ પ્રકારની
દંડેહિં–દંડથી
મણદંડેણં–મને કરીને દંડાવું તે (અશુભમન કરવું તે)
વયદંડેણં–વચને કરી દંડાવું તે

કાયદંડેણં-કાયાએ કરી દંડાવું તે

પડિક્કમામિ-નીવરતુંછું

તિંહિં-ત્રણ પ્રકારની

ગુત્તિહિં-ગુપ્તીનાં દોષથી

મણગુત્તિએ-મનને શુભ પરિણામે કરી ગોપવી રાખવું

વયગુત્તિએ-વચનને શુભ પરિણામે કરી ગોપવી રાખવું

કાયગુત્તિએ-કાયાને શુભ પરિણામે કરી ગોપવી રાખવી તે

પડિક્કમામિ-નીવરતુંછું

તિંહિં-ત્રણ પ્રકારના

સલ્લેહિં-શલ્યાદિકનાં દોષથી

માયાસલ્લેણં-માયા કપટ રાખવું તે

નિયાણસલ્લેણં-નિયાણું કરવું (તપનું ફળ માગવું તે

મિછાદંસણસલ્લેણં-ખોટો દંભ રાખવો તે

પડિક્કમામિ-નીવરતુંછું

તિંહિંગારવેહિં-ત્રણ પ્રકારનાં અંહકાર વિગેરે દોશથી

ઇઢ્ઢિગારવેણં-રિદ્ધીનો ગર્વ કરે તે

રસગારવેણં-મીઠાં ભોજન કરવાનો ગર્વ કરે તે

સાયાગારવેણં-માનસિક સુખનો ગર્વ કરે તે

પડિક્કમામિ-નીવરતુંછું

તિંહિં-ત્રણ પ્રકારનાં

વિરાહણાએ-વિરાધના-ભંગ લગાડવાથી

નાણુવિરાહણાએ-જ્ઞાનમાં ભંગ પાડવાથી

દંસણવિરાહણાએ-સમકિતમાં ભંગ પાડવાથી

ચરિત્તવિરાહણાએ-ચારિત્ર કરણીમાં ભંગ પાડવાથી

પડિક્કમામિ-નીવરતું છું

ચઉહિં-ચાર પ્રકારનાં

કસાએહિં-કષાય કરવાનાં દોષથી

કોહકસાએણં-ક્રોધ કષાય કરવો તે

માણકસાએણં-માન અહંકાર કરવો તે

માયાકસાએણં-માયા કપટ કરવો તે

લોભકસાએણં-લોભ કરવો તે

પડિક્કમામિ-નીવરતું છું

ચઉહિંસન્નાહિં-ચાર પ્રકારની સંજ્ઞા વાંછના કરવાનાં દોષથી

આહાર સન્નાએ-આહારની ઇચ્છા કરવી તે

ભયસન્નાએ-ભય બીકથી કરવું તે

મેહુણસન્નાએ-મૈથુનની ઇચ્છા કરવી તે

પરિગ્રહસન્નાએ-પુંજી વસ્ત્રાદિકની ઇચ્છા કરવી તે

પડિક્કમામિ-નીવરતું છું

ચઉહિં-ચાર પ્રકારની

વિકહાહિં-પાપની કથા કરવાનાં દોષથી

ઇથિકહાએ-સ્ત્રી સંબંધી એટલે તેનાં રૂપ વિગેરે સંબંધી ચાર પ્રકારની કથા કરવી તે

ભત્તકહાએ-ભોજનની ચાર પ્રકારની કથા એટલે રૂડું ભુડું કહ્યું હોય તે

દેસકહાએ-ચાર પ્રકારની દેશનાં આચાર-યા પેહેર વેશની વાત કેહેવી તે

રાયકહાએ-રાજાની ચાર પ્રકારની પ્રાક્રમની વાત કેહેવી તે

પડિક્કમામિ-નીવરતું છું

ચઉહિં-ચાર પ્રકારનાં

ઝઝાણેહિં-ધ્યાન દોષથી

અટ્ટેણં ઝઝાણેણં-વીષય સંબંધી ધ્યાન કરવાથી

રૂદ્દેણં ઝઝાણેણં-રૂદ્ર ધ્યાન હિંસાદિકનું ધ્યાન ધરવાથી

ધમ્મેણં ઝઝાણેણં-ધર્મ સંબંધી ધ્યાન એટલે તે ન ધર્યું હોય

સુક્કેણં ઝઝાણેણં-શુકલ ધ્યાન-નિર્મળ ધ્યાન ન ધરવાથી

પડિક્કમામિ-નીવરતું છું

પચહિં-પાંચ પ્રકારની

કિરિયાહિં-ક્રીયાના દોષથી

કાઇયાએ-કાયાએ કરી

અહિગરણિયાએ-હથિયારાદિક અધિકરણથી દોષ લાગે તે

પાઉસિયાએ-પર ઉપર દ્વેષ રાખવાથી દોષ લાગે છે

પારિતાવણિયાએ-પર જીવને પરિતાપનાં સંતાપ ઉ-જાવવાથી દોષ લાગે તે

પાણાઇવાયકિરિયાએ-જીવની ઘાત કરવાથી જે પ્રાણાતિપાતનો દોષ લાગે તે

પડિક્કમામિ-નીવરતું છું

પંચહિં-પાંચ પ્રકારનાં
કામ ગુણેહિં-કામ વધવાનાં દોષથી
સદ્દેણું-શબ્દ થકી એટલે ગાનતાન કરવાથી
રૂવેણું-સ્રીયાદિકનાં રૂપ નીરખવાથી
ગંધેણું-વાસનાં લેવાથી
રસેણું-રસનો સ્વાદ ચાખવા લેવાથી
ફાસેણું-સ્પર્ષ કરવાથી
પડિક્કમામિ-નીવરતું છું
પંચહિં-પાંચના પ્રકારનાં
મહવ્વએહિં-મહાવૃતનાં દોષથી
સવ્વાઓ પાણાઇવાયાઓ-સર્વથા પ્રકારે ત્રિવિધિ ત્રિવિધિ જીવની હિંસા કરવાથી
વેરમણં-નીવરતું છું
સવ્વાઓ-સર્વથા પ્રકારે
મૂસાવાયાઓ-જીઠું બોલવાથી
વેરમણં-નીવરતુ છું
સવ્વાઓ-સર્વથા પ્રકારે
અદિના દાણાઓ-અદતાદાન લેવા એટલે ચોરી કરવાથી
વેરમણં-નીવરતું છું
સવ્વાઓ-સર્વથા પ્રકારે
મેહુણાઓ-મૈથુન સેવવાથી
વેરમણં-નીવરતું છું
સવ્વાઓ-સર્વથા પ્રકારે
પરિગ્ગહાઓ-પરિગ્રહ રાખવાથી

વેરમણં-નીવરતું છું (એ પાંચ પ્રકારના મહાવ્રત પાલનારા મુનીરાજની અસાતના)

(૧ થૂલાઓ-મોટે પ્રકારે

પાણાઇવાયાઓ-જીવની હીંસા કરવાથી

વેરમણં-નીવરતું છું

થૂલાઓ-મોટે પ્રકારે

મૂસાવાયાઓ-જુઠું બોલવાથી

વેરમણં-નીવરતું છું

થૂલાઓ-મોટે પ્રકારે

અદિના દાણાઓ-અદતાદાન લેવા એટલે ચોરી કરવાથી

વેરમણં-નીવરતુ છું

થૂલાઓ-મોટે પ્રકારે

મેહુણાઓ-મૈથુન સેવવાથી

વેરમણં-નીવરતું છું

થૂલાઓ-મોટે પ્રકારે

પરિગ્ગહાઓ-પરિગૃહ રાખવાથી

વેરમણં-નીવરતું છું (એ પાંચ અણુવ્રતના વીશે જે કાંઈ દોષ લાગ્યો હોય તે તસ્સ-મિછામિદુક્કડં)

પડિક્કમામિ-નીવરતું છું

પંચહિં-પાંચ પ્રકારની

સમિએહિં-સુમતોનાં દોષથી (નીચે મુજબ)

ઈરિયાસમિએ-વાટે ચાલતાં જોઇને ચાલવું તે સુમતિ

ભાસાસમિએ-બોલતાં દોષ ન લાગે તેવું બોલવું તે સુમતિ

એસણાસમિએ-દોષરહિત આહાર લેવો તે સુમતિ

આયાણ-લેતાં

ભંડ, મત્ત, નિખ્ખેવણા-વસ્તુ પાત્રાદિક ઉપગરણ મુકતાં

સમિએ-દોષ લાગે તે

ઉચ્ચાર-વડિ નીતિ (ઝાડો)

પાસવણ-લઘુનીતિ (પેશાબ)

ખેલ, જલ,—બળખો, મેલ, (શરીરનો)

સંઘાણ-લીંટ (નાસીકાદીકની)

પારિઠાવણિયા-પરઠવતાં

સમિએ-સુમતિથી દોષ લાગે તે (એ પાંચ સુમતી ત્રણ ગુપ્તીનાં પાલનાર મુનીરાજની આસાતનાં થઇ હોય તો તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં)

પડિક્કમામિ-નીવર્તું છું

છહિં-છ પ્રકારના

જીવનિકાએહિં-જીવનાં સમુહની વિરાધનાનાં દોષથી

પુઢવીકાએણં-પૃથ્વીની જાત માટી પ્રમુખનાં વીરાધનાં કરી હોય તે

આઉકાએણં-અપકાય પાણી પ્રમુખની વીરાધના કરી હોય તે

તેઉકાએણં-અગ્નિ પ્રમુખની વીરાધના કરી હોય તે

વાઉકાએણં-વાયરા પ્રમુખની વારાધના કરી હોય તે

વણુસ્સઇકાએણું-વનસ્પતિ પ્રમુખની વીરાધના કરી હોય તે

તસ્સકાએણં-બે ઇંદ્રિયાદિક જીવની વીરાધના કરી હોય તે (એ છ કાય જીવની વીરાધના થઇ હોય તો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં

પડિક્કમામિ-નીવરતું છું

છહિં-છ પ્રકારની

લેસાહિં-લેસ્યા એટલે જીવનાં પ્રણામ, મન

કિન્હલેસાએ-અત્યંત હિંસા કરવાનું મન

નીલલેસાએ-ક્રોધ દવેષ આદિ દુરાચાર કરવાનું મન

કાઉલેસાએ-અન્ય સ્ત્રી એટલે પરદારા પ્રત્યે ભોગ ભોગવવાના પરિણામથી

તેઉલેસાએ-દયા ધ્યાનાદિક ધર્મ જાણી આદરવાથી

પમ્હલેસાએ-ક્ષમાવંત સુશીલ સાધુપણાનાં પરિણામથી

સુક્કલેસાએ-ધર્મ ધ્યાનનું સુકલધ્યાનધાએ રાગ દવેશ જેણે જીત્યા છે તથા સુમતી ગુપ્તી સહીત એવા ગુણ હોય તે (એ છ લેસા માંહી ત્રણ લેસા માઠી આવી હોય અને સારા ન આવી હોય તો તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં).

પડિક્કમામિ-નીવરતું છું

*સતહિંભય ઠાણેહિં-*એ સાત પ્રકારના ભય સેવ્યા

*આ લોકભય, પરલોકભય, ધનભય, અકસ્માત ભય, આજીવાકા ભય, મરણ ભય, અપજસ ભય, (એ સાત ભય)

હોય તો તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં

(§) અઠહિંમય ઠાણેહિં-(૧) આઠ પ્રકારનાં મદ કર્યાં હોય તો તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં

*નવહિંબભચેર ગુત્તિહિં-*એ નવ વાડ વિસુદ્ધ બ્રહ્મચર્યનાં પાળનાર સાધુ મુનીરાજની આસાતના થઇ હોય તો તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં

(§ જાતિમદ, કુળમદ, બળમદ, રૂપમદ, તપમદ, લાભમદ, સુત્રમદ, ઠકરાઇમદ, (એ આઠ મદ)

*પેહેલી વાડે બ્રહ્મચારિ સ્ત્રી પસુપંડગ રહિત થાનક ભોગવવું.

બીજી વાડે સ્ત્રી પુરૂષની કથા વારતા કરવી નહિં

ત્રીજી વાડે સ્ત્રી પુરૂષને એક આસને બેસવું નહિં

ચોથી વાડે સ્ત્રી પુરૂષનાં અંગોપાંગ નીરખવા નહિં

પાંચમી વાડે સ્ત્રી પુરૂષ ભીતત્રાટાનાં અંતરે માઠા શબ્દ સાંભળે નહિં

છઠ્ઠી વાડે સ્ત્રી પુરૂષને પુર્વનાં કામ ભોગ સંભારવા નહિં

સાતમી વાડે સ્ત્રી પુરૂષને દિન દિન પ્રતિ સરસ આહાર કરવો નહિં

આઠમી વાડે સ્ત્રી પુરૂષને દાબી ચાંપી આહાર કરવો નહિં

નવમી વાડે સ્ત્રી પુરૂષને નાહી ધોઇને શરીરની સંસુખા શોભા કરવો નહિં

*દસવિહે સમણધમ્મે-એ દશ યતિધર્મનાં પાલનાર
  સાધુ મુનીરાજની આસાતના થઇ હોય તો
ઇક્કારસહિં, ઉવાસગ પડિમાહિં-અગીઆર પ્રકારની
  શ્રાવકની પ્રતિમા એટલે તપની જાત
બારસહિં, ભિખ્ખૂ પડિમાહિં બાર પ્રકારની સાધુની
  પ્રતિજ્ઞા એટલે જે સાધુ એકલા વીચરી પ્રતિમા
  કરવા ચાહ તે
તેરસહિં, કિરિયા ઠાણેહિં-તેર પ્રકારની ક્રી
  યા એટલે કરમ બાધવાનાં ઠેકાણા
ચઉદ્દસહિં, ભૂયગા મેહિં-ચઉદ પ્રકારના જીવના જથા
પન્નરસહિં, પરમાહમ્મિ એહિં-પંદર પ્રકારનાં પર-
  આધામી એટલે ઘણા અધરમી દેવતા કેમ જે ના-
  રકાને પીડા કરે છે

* દશ પ્રકારનો સાધુનો ધર્મ-(૧) ક્ષાંતિ-ક્ષમા (૨) મુક્તિ-નિર્લોભપણું (૩) અજ્જવે-કપટ રહિત પણું (૪) મદ્દવે-માન રહિતપણું (૫) તવે-બાર પ્રકારનો તપ કરવો (૬) સંજમે-સંજમ પાળવું. (૭) લઘવે-નિર્મળપણું (૮) સચ્ચે-સાચપણું (૯) ચિયાએ-ધન રહિતપણું (૧૦) બ્રહ્મચર્ય-મૈથુનનો ત્યાગ

સોલસહિં ગાહા સોલસએહિં-સુયગડાંગ સુત્રનાં પ્ર-
  થમ સુત સ્કંધનાં સોળ અધ્યયન છે
સત્તરસ્સ વિહે અસંજમેહિં-સત્તર ભેદે અસંયમ
અઠારસાવહે અબંભેહુ-અઢાર પ્રકારનું અબ્રહ્મચર્ય
એગુણવીસાએ નાયજ્ઝયણેહિં-શ્રી જ્ઞાતા ધર્મ કથા
  સુત્રના પ્રથમ સુત સ્કંધના ઓગણીશ અધ્ય
  યન છે

વીસાએ અસમાહી, ઠાણેહિં-વીસ પ્રકારનાં અસમા-
ધીનાં ઠેકાણાં, મોક્ષ મારગને વીશે એકાંત ચિતની
સ્થીરતા થકી વીપરીત તે અસમાધી.

એકવીસાએ, સબલેહિં-એકવીશ પ્રકારનાં સબળા
દોષ કે જેથી ચારીત્રને હાની પોહચે.

બાવીસાએ પરિસહેહિં-બાવીશ પ્રકાર-
નાં પરીસા એટલે ઉપદ્રવ.

તેવીસાએ, સુયગડજ્ઝયણેહિં-સુયગડાંગ સુત્રનાં પેહેલાં
તથા બીજા સુત સ્કંધનાં મલીને તેવીશ અધ્યન છે.

ચઉવીસાએ દેવેહિં-ચોવીશ જાતનાં દેવતા તે

પંચવીસાએ ભાવણાહિં-પચીશ પ્રકારની ભાવના તે

છવીસાએ, દસાકપ્પ વવહારણં, ઉદ્દેસણ કાલેણં-
છવીશ અધ્યન તે દશા સુતસ્કંધનાં ૧૦ અધ્યન
વૃહદ કલ્પનાં ૬ અધ્યન, વ્યવહારસુત્રનાં ૧૦ અ-
ધ્યન એ કુલ ૨૬ અધ્યન છે.

સતાવીસાએ અણગાર ગુણેહિં-સતાવીશ સાધુનાં
ગુણ છે.

અઠાવીસાએ આયારપ્પ કપ્પેહિં-અઠાવીશ સાધુનાં
આચાર છે તેમાંના પચીશ અધ્યન આચારંગ
સુત્રમાં છે તથા ત્રણ અધ્યન નીશીથ સુત્રમાં છે.

એગુણત્તીસાએ પાવસુયપ્પ સંગેહિં,-ઓગણત્રીશ
પ્રકારનાં પાપ સુત્ર છે.

તીસાએ મહા મોહણીઠાણેહિં-ત્રીશ પ્રકારનાં મહા
મોહનીનાં ઠેકાણા છે.

એકત્તીસાએ સિદ્ધાઈ ગુણેહિં-એકત્રીસ સિદ્ધ ભગ-

વંતના ગુણ

બત્તીસાએ જોગ સંગહેહિ-બત્રીશ પ્રકારનાં જોગનો સંગ્રહ કરવો.

તેત્તીસાએ, આસાયણાએ-તેત્રીશ પ્રકારની ગુરૂની અસાતનાં અવનાયતે ટાળવી,

અરિહંતાણં આસાયણાએ-અરિહંત દેવની અસાતનાં કીધી હોય એટલે તેનાં વાંચે કાંઇ ખાટું ચિંતવ્યું હોય તેનું નીવારણ કરૂંછું.

સિદ્ધાણં આસાયણાએ-સિદ્ધની અસાતનાં કીધી હોય તે વિશે કાંઇ સંદેહ આણ્યો હોય.

આયરિણાણં આસાયણાએ-આચાર્યજીની અસાતનાં કીધી હોય

ઉવઝઆયાણં અસાયણાએ-ઉપાધ્યાયજીની અસાતનાં કીધી હોય

સાહુણં આસાવણાએ-સાધુની અસાતનાં કીધી હોય.

સાહુણીણં આસાયણાએ-સાધવીની અસાતનાં કીધી હોય

સાવયાણં આસાયણાએ-શ્રાવકની અસાતનાં કીધી હોય.

સાવયાણં આસાયણાએ-શ્રાવીકાંની અસાતનાં કીધી હોય.

દેવાણં આસાયણાએ-ચાર જાતનાં દેવતાની શ્રદ્ધા આણી ન હોય.

દેવીણં આસાયણાએ-દેવતાની દેવીનું ભુડું બોલા

અસાતનાં કીધી હોય.

ઇહલોગસ્સ આસાયણાએ-આ લોક જે મનુષ્ય તિર્યંચનાં ભવ તેની નાસ્તી કહી અસાતનાં કીધી હોય

*પરલોગસ્સ આસાયણાએ-પરલોક જે દેવતા નારકીનાં ભવ તેની નાસ્તી કહી અસાતનાં કીધી હોય.

કેવલીપન્નતસ્સ ધમ્મસ્સ આસાયણાએ-કેવળીનાં પરૂપેલ ધરમ તેનું માઠું બોલો તેની અસાતનાં કીધ હોય.

સદેવમણુયા સુરસ્સલોગસ્સ આસાયણાએ-દેવતા મનુષ્ય અને અસુર સહીત જે લોક તેની શ્રધા ન આણી અસાતનાં કીધી હોય.

સવ્યપાણભુય જીવસત્તાણં-સર્વ જીવ જે પ્રાણ સાસ્વતા પણું તથા સત્તા સહીત છે તેની શ્રધા ન આણી આસાતનાં કીધી હોય.

કાલસ્સ આસાયણાએ-ત્રણ કાળ નથી એમ કહી અસાતના કીધી હોય.

સુયસ્સ આસાયણાએ-સુત્ર સિદ્ધાંતવિશે શકલાવી અસાતનાં કીધી હોય.

સુયદેવયાએ આસાયણાએ-સુત્ર દેવ જે તિર્થંકર તેની આસાતનાં કીધી હોય.

વાયણારિયસ્સ આસાયણાએ-વાંચણી આપનાર આચાર્યની આસાતના કીધી હોય.

જવાઇદ્ધં-સુત્ર આધા પાછાં ભણાણાં હોય.

---

* ઉપર મુજબ આસાતનાના તેત્રીસ બોલ થાય છે માટે ॥ કેવલીણં આસાયણા ॥ એ બોલ લખ્યો નથી.

વચ્ચામેલિયં-ઉપયોગવિના વારંવાર સુત્ર ભણ્યા હોય.

હીણુખ્ખરં-અક્ષર ઓછો બોલાવ્યો હોય.

અચ્ચખરં-અક્ષર અધીક બોલાવ્યો હોય.

પયહીણં-પદ ઓછું બોલાવ્યું હોય.

વિણયહીણં-વિનય રહીત ભણ્યો હોય.

જોગહીણં-ધ્યાન રાખવા વીના ભણ્યો હોય.

ઘોસહીણં-શુદ્ધ ઉચ્ચાર રહીત ભણ્યો હોય.

સુઠુદિન્નં-સારૂં જ્ઞાન અવનિતને ભણાવ્યું હોય.

દુઠુપાડછિયં-પ્રમાદ સહીત આળસે ભણ્યો હોય.

અકાલેકઓ સઝ્ઝાઓ-કવખતે સઝાય કીધી હોય.

કાલે ન કઓ સઝ્ઝાઓ-બરાબર વખતે સઝાય ન કીધી હોય

અસજ્ઝાઇએ સઝ્ઝાઇયં-અપવિત્ર સ્થાનકમાં સઝાય કીધી હોય.

સઝ્ઝાઇએ ન સઝ્ઝાઇયં-સઝાય કરવાની બરાબર જગો છે ત્યાં સઝાય ન કીધી હોય.

તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં-તે સરવે ખોટું થએલું નિષ્ફળ થાઓ.

પાઠ ૨૭ મો.

સમણ સુત્ર પાંચમું

નમો ચઉવીસાએ-ચોરાસી દેવાધી દેવને નમસ્કાર થાઓ

તિત્થયરાણું-ચાર તિર્થનાં કરનારા શ્રી તિર્થંકર દેવને
ઉસભાઇ-રૂષભ દેવઆદી
મહાવીર-મહાવીર સ્વામી (પર્યંત)
પજ્જવસણાણં-નમસ્કાર કરૂં છું
ઇણમેવ-એવા તિર્થંકર દેવનો ભાંખેલો
નિગ્ગંથં-નિગ્રંથ (ધન રહીતનો)
પાવયણં-સાધુનો ધરમ પરૂપેલ છે
સચ્ચં-સત્ય છે
અણુંત્તરં-સર્વેથી ઉત્તમ છે.
કેવલીયં-કેવળ જ્ઞાનીનો પરૂપેલ છે
પડિપુન્નં-પરિપુર્ણ એટલે સકળવિધા ગુણ સહીત છે
નેપાઉયં-ન્યાય યુકત છે
સંસુદ્ધં-પુરો શુદ્ધ છે.
સલ્લકત્તણં-સલ્લ વહેમનો કાપનાર છે
સિદ્ધિ-એવો સિદ્ધ થવાનો
મગ્ગં-મારગ છે
મુત્તિમગ્ગં-આઠ કર્મથી મુકત થવાનો મારગ છે.
નિજ્જાણમગ્ગં-સકળ કર્મનો છેડો લાવવાનો મારગ છે
નિવ્વાણમગ્ગં-કર્મતાપ નીવારી શીતલતા પામવાનો
મારગ છે
અવિતહ-જેવો ભગવંત દેવે કહ્યો છે:
અવિસંધિં-સંદેહ રહીત માર્ગ.
સવ્વ દુખ્ખ-શારીરીક અથવા માનસીક સર્વ પ્રકાર-
નાં દુખને

પહિણુમગ્ગં-ક્ષય પમાડવાનો ખપાડવાનો માર્ગ છે

ઇથંઠિયા-એ માર્ગનાં વીશે રહ્યા થકી

જીવાસિઝ્ઝંતિ-જીવ સિદ્ધ થાય

બુઝ્ઝંતિ-સકળ પદાર્થને જાણે

મુચ્ચંતિ-કર્મથકી મુકત થાય

પરિનિવ્વાયંતિ-જન્મજરા મરણનાં દુઃખને નિવારી
સીતલી ભુત થાય

સવ્વદુક્ખાણ મંતંકરંતિ-સર્વ પ્રકારનાં દુઃખનો અંત
કરે છે.

તં, ધમ્મં,-તેવા ધર્મને

સદ્દહામિ-સદહું છું

પત્તિયામિ-પ્રતિત આણું છું

રોયામિ-રોચવું છું

ફાસેમિ-સ્પર્ષ કરૂં છું

પાલેમિ-પાળું છું

અણુપાલેમિ-દ્રવ્ય ક્ષેત્રકાળ અને ભાવ એ સરવે
પ્રકારે કરીને પાળું છું

તં ધમ્મં-તેવા ધર્મને

સદ્દહંતો-બીજાને શ્રદ્ધા અણાવતો

પત્તિયંતો-પ્રતિત નિશ્ચય કરાવતો થકો

રોયંતો-રોચવાવતો થકો

ફાંસતો-સ્પર્ષાવતો (અદરાવતો થકો)

પાલંતો-પળાવતો થકો

અણુપાલંતો-દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાળ અને ભાવ એ સર્વ પ્રકારે પળાવતો થકો.

તસ્સધમ્મસ્સ,-તે ધર્મ

કેવલી, પન્ન,-કેવળ જ્ઞાનીએ પરૂપેલો છે

તસ્સ-તેનાં વિષે

અબ્ભુઠિઓમિ-સાવધાન, ઉદ્યમવંત થયો છઉં

આરાહણાએ-સર્વ પ્રકારે આરધનાં પાળવાને

વિરઓમિ-નિવરત્યોછું

વિરાહણાએ-વિરાધનાં કરવાથી.

અસંજંમ પરિયાણામિ-અસંયમને પાપનાં અઢાર સ્થાનકે છાંડુંછું

સંજમં-સંયમને સતર ભેદે

ઉવસંપજામિ-અંગિકાર કરૂંછું

અંબભં-અબ્રહ્મચર્યને અઢાર ભેદે

પરિયાણામિ-છાંડુંછું

બંભં-બ્રહ્મચર્યને અઢાર ભેદે

ઉવસંપજામિ-અંગીકાર કરૂંછું

અકપ્પં-અકલ્પનીક અહારાદિકને

પરિયાણામિ-છાંડુંછું

કપ્પં-કલ્પનીક અહારાદિકને

ઉવસંપજામિ-અંગીકાર કરૂંછું

અન્નાણં-અજ્ઞાન, (અજાણપણાને)

પરિયાણામિ-છાંડુંછઉ

નાણું-જ્ઞાનને

ઉવસંપજામિ-અંગીકાર કરૂંછું

અકિરિયં-મિથ્યાત્વ અધર્મની ક્રીયા કરણીને

પરિયાણામિ-છાંડુંછઉં

કિરિયં-સમકિતાદિની ક્રીયા કરણીને

ઉવસંપજામિ-અંગીકાર કરૂંછું

મિછત્તં-મિથ્યાત્વ ખોટી સદ્દહણાને

પરિયાણામિ-છાંડુંછઉં

સમ્મતં-સમકિત-શુદ્ધ-ખરી સદ્દહણાને

ઉવસંપજામિ-અંગીકાર કરૂંછું

અબોહિં-અબોધ-દુર્બોધપણું ઉપરાજે તેવા કર્તવ્યને

પરિયાણામિ-છાંડુછઉં

બોહિં-બોધ સુબોધપણું પ્રાપ્ત થાય તેવા કર્તવ્યને;

ઉવસંપજામિ-અંગીકાર કરૂંછું

અમગ્ગં-જૈન માર્ગથી વિરૂદ્ધ એવા અન્ય મારગને.

પરિયાણામિ-છાંડુંછું

મગ્ગં-જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર તપ એ ચાર મોક્ષ માર્ગને.

ઉપસંપજામિ-અંગીકાર કરૂંછું

જંસંભરામિ-જે દોષ મુને સાંભરે છે તે

જંચ ન સંભરામિ-જે દોષ વલી નથી સાંભરતા તે;

જં પડિક્કમામિ-જેનું મેં પ્રાયશ્ચિત નિવર્તન કીધું છે તે

જંચ ન પડિક્કમામિ-જેનું વલી મેં પ્રાયશ્ચિત નીવર્તન કીધું નથી તે

તસ્સસવ્વસ્સ–તે સઘળા

દેવસિયસ્સ–દીવસ સંબંધી કીધેલા તેના

અઇયારસ્સ–અતિચાર જે લાગ્યા હોય તે

પડિક્કમામિ–આલોઇ નિવરતું છું

સમણોહં–શ્રમણ એટલે સાધુ હું છઉં

સંજયવિરય–સંયતિછું, સંસારથી વિરકતછું

પડિહય–આવતા થકા હણ્યા છે

પચ્ચખ્ખાય–બંધી કરીને

પાવકમ્મે–પાપ કર્મને

અનિયાણો–નિયાણા રહીત

દિઠ્ઠી–સમકિત દૃષ્ટિ

સંપન્નો–સહીતછું

માયામોસં–માયા કપટ જુઠું–અસત્ય

વિવજ્જઓ–તજી દીધું છે

અઠ્ઠાઇ જેસુદીવ–જે અઢી દવીપ

સમુદ્દેસુ–બે સમુદ્રને વિષે

પન્નરસ–પાંચ ભરત પાચ ઇરવત અને પાંચ મહા વિદેહ એ પંદર

કમ્મભૂમિસુ–કર્મ ભૂમીનાં ક્ષેત્રનાં વિષે

જાવંતિ કેઇ,–જેટલા કોઇ

સાહુરયહરણ–સાધુ છે તેહને રજોહરણ કે જેથી રજ કાઢી શકાય

ગુછગ્ગ, પડિગ્ગહ–ગોછા, પાત્રા,

ધારા-ધારણ કરનાર, રાખનાર છે

પંચ, મહુવ્વય, ધારા,-પાંચ મહાવ્રતનાં ધારણહાર છે

અઠારસ્સ સહસ્સ,-અઢાર હજાર

સીલંગ, રથ, ધારા,-બ્રહ્મચર્ય સહીત સાધુનાં આચા
રરૂપી. રથના ધારણહાર છે

અખ્ખય આયાર-અક્ષય, આચાર,

ચરિત્તા-ચરિત્ર જેણે આચર્યા છે

તે સવ્વે-તેઓ સઘળાને

સિરસા-મસ્તક નમાવીને

મણુસા-શુદ્ધ અંતઃકરણથી

મથ્થએણં-મસ્તકે કરીને

વંદામિ-વાંદું છઉં

ખામેમિ-ખમાવું છઉં

સવ્વેજીવા-સર્વ જીવોને

સવ્વેજીવાવિ-સર્વ જીવો તમે

વિખમંતુમે-તમે મારા અપરાધની ક્ષમા કરજો

મિત્તમે-મિત્રતા છે, માહરે.

સવ્વભુએસુ-સર્વ જીવ સાથે

વેરમઝં-વેરભાવ મારે

નકેણઇ-કોઇની સાથે નથી.

એવમહં-એવે પ્રકારે હું

આલોઇયં-કહું છઉં

નિંદિયં-નિંદુ ભુડું જાણું છઉં

ગરહિયં-ગ્રહું છું ખરેખરૂં કહું છઉં

દુગંછિયં-દુઃગચ્છા કરૂં છું (પાપની)

સવ્વં-સર્વે આંતચારની

તિવિહેણં-ત્રીવિધે ત્રીવિધે મનવચન અને કાયાએ

પડિક્કંતો-નિવર્તન કરૂં છું

વંદામિ-વાંદુછઉં

જીણ ચઉવીસં-ચોવિસ જીન તિર્થંકર ભગવાન પ્રત્યે

દેવને વંદણા ખામણી

આંહી બન્ને ઢીંચણ અધર રાખી બે ઇચ્છામી ખમાસણા ભણવા તે પછી નીચા પડી પંચપદને નમસ્કાર કરવો અને ઉભા થઇ ગુર્વાધિકને વંદણા કરી વંદણાં કે ખામણાની આજ્ઞા માગવી.

પેહેલી વંદણા.

(ખંભાત સંઘાડાને અનુસરીને)

નમોકેહેતા નમસ્કાર કરૂં છું. અરિહંતાણં કેહેતાં. અરીહંત દેવજી પ્રત્યે તે અરિહંત દેવજી કેવા છે ઉપંન્નાનાણંદર્સન ધરા અરહાજીન કેવલી ત્યાં પચ્ચુપનં મનાધયં વિયાનિતા અનંતા અનંતા દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાલ ભાવની વાત જાણી દેખી રહ્યા છે. જીહાં સુરહેસ માત્ર છાનો નથી, પુદગલ પ્રમાણ માત્ર છાનો નથી, એક હજાર અષ્ટ ઉત્તમ લક્ષણ ધણી છે. વજ્ર રૂષભ નારાચ સંઘયણનાં ધણી છે, સમચઉરંસ "સંઠાણના ધણી છે, જઘન્યતો બહુતેર વરસનું આયુષ્ય, ઉતકૃષ્ટો ચોરાસી લાખ પુર્વનું આયુષ્ય, ચોસઠ ઇંદ્રનાં પુજનીક, ચોત્રીસ

અતિસય કરી સહીત, પાંત્રીસ પ્રકારની સત્ય વચન વાણીએ કરી અલંકૃતિ, તિણલોક મઈયા, તિણલોક પુજનિક, તિણલોક નાથ, તિણલોક ઠાકોર, તિણલોક દેવાધી દેવ ભારંડ પંખીની પેરે અપ્રમાદપણે વિચરે છે. અનંતુ જ્ઞાન છે, અનંતુ દર્શન છે, અનંતુ ચારિત્ર છે, અનંતા તપબલ વિર્યના ધણી છે, છકાયનાં દયાળ, છકાયનાં રખપાલ, છકાયના પીયર, જગત ગુરૂ જગત જીવન જગત આધાર સમોસરણ માહે બેસીને બાર પ્રકારની પ્રખદા માહે જીવદયા ધર્મોપદેશનાં દાતાર છે. માહણો માહણો શબ્દના કરણહાર છે. સંસારરૂપી સમુદ્ર માંહે બુડતા ભવ્ય જીવને સતર ભેદે સંજમ રૂપીના વાએ કરી મોક્ષરૂપી પારણનાં વીશે પોહોચાડણહાર છે. જઘન્યતો વીસ તિર્થંકર ઉતકૃષ્ટા એકસોને સીતેર તીર્થંકર, જઘન્ય તો બે કરોડ કેવલી ઉતકૃષ્ટા નવકરોડ કેવલી વર્તમાનકાળે જે તિર્થંકર ભગવંત માહાવિદેહ ક્ષેત્રનાં વિષે વિચરતા હોય તેમને મારી તમારી વંદણા હજો અને એક હજાર અષ્ટવાર ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છઉં.

બીજી સીદ્ધની વંદણા.

નમો તેહેતાં નમસ્કાર કરૂં છું સિદ્ધાણં કેહેતાં સિદ્ધ ભગવાનને તે સિદ્ધ ભગવંતજી કયાંછે, ધરતીનાં સમીભુમિતળા થકી સાતસે નેવું જોજન ઉંચા જઇએ તે વારે તારામંડલ આવે, ત્યાંથી દસ જોજન ઉંચા જઇએ તે વારે સુર્યનું વિમાન આવે, ત્યાં થકી એંસી જોજન ઉંચા જઇએ તે વારે ચંદ્રમાંનું વિમાન આવે, ત્યાં થકી ચાર જોજન ઉંચાં જઇએ ત્યારે નક્ષત્રનું વિમાન આવે, ત્યાંથી ચાર જોજન બુધનો તારો ઉંચો

છે, ત્યાંથી ત્રણ જોજન શુક્રનો તારો ઉંચો છે, ત્યાંથી ત્રણ જોજન બ્રહસ્પતિનો તારો ઉંચો છે, ત્યાંથી ત્રણ જોજન મંગળનો તારો ઉંચો છે, ત્યાંથી ત્રણ જોજન શનીશ્ચરનો તારો ઉંચો છે, એ નવસેં જોજનમાં જ્યોતિષ ચક્ર છે તે ઉપરાંત અસંખ્યાતા જોજન ક્રોડ ક્રોડિ ઉંચાપણે ચડીએ તે વારે પેહેલો સુધર્મ નામે દેવલોક અને બીજો ઇસાન દેવલોક આવે. પેહેલામાં બત્રીસ લાખ વિમાન છે, બીજામાં અઠાવીસ લાખ વિમાન છે. સતાવીસેં જોજનનાં ભોંયતળા છે, પાંચસેં જોજનનાં ઉંચા બને મેહેલ છે, વિમાન પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજન ક્રોડ ક્રોડિ ઉંચા જાય ત્યારે ત્રીજો સનતકુમાર દેવલોક અને ચોથો માહેંદ્ર દેવલોક આવે, ત્રીજામાં બાર લાખ વિમાન છે ચોથામાં આઠ લાખ વિમાન છે, છવીસેં જોજનનાં ભોંયતળા છે, છસેં જોજનનાં ઉંચા મેહેલ છે. બે મળી પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. ત્યાંથી અસંખ્યાંતા જોજન ઉંચા જઇએ તેવારે પાંચમું બ્રહ્મલોક દેવલોક આવે તેમાં ચાર લાખ વિમાન છે પચીસેં જોજનનાં ભોંયતળા છે સાતસેં જોજનનાં મેહેલ ઉંચા છે અને પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઉંચા જઇએ તેવારે છઠો લંતક દેવલોક આવે તેમાં પચાસ હજાર વિમાન છે પચીસેં જોજનમાં ભોંયતળા છે અને સાતસેં જોજનનાં ઉંચા મેહેલ છે અને પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજન ક્રોડા ક્રોડી ઉંચા જઇએ તેવારે સાતમો માહાસુક્ર દેવલોક છે તે માંહી ચાલીસ હજાર વિમાન છે ચોવીસેં જો-

જનનાં ભોંયતળા છે, આઠસો જોજનનાં મેહેલ ઉંચા છે, પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે, ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઉંચા જઇએ તેવારે આઠમો સહુસાર દેવલોક છે તે માંહિ છ હજાર વિમાન છે, ચોવીસે જોજનનાં ભોંયતળા છે અને આઠસેં જોજનનાં મેહેલ ઉંચા છે ને પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે, ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઉંચા જઇએ તેવારે નવમો આણુત દેવલોક અને દસમું પ્રાણત નામે દેવલોક એ બેમાં ચારસેં વીમાન છે તેવીસેં જોજનનાં ભોંયતળા અને નવસેં જોજનનાં મેહેલ ઉંચા છે એ બે મલી પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજન ક્રોડા ક્રોડી ઉંચા જઇએ તેવારે અગ્યારમું આરણ દેવલોક અને બારમું અચ્યુય દેવલોક આવે એ બેમાં ત્રણસે વિમાન છે, તેવીસેં જોજનનાં ભોંયતળા અને નવસેં જોજનનાં મેહેલ ઉંચા છે એ બે મલી પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજન કોડા કોડ ઉંચા જઇએ તેવારે નવ ગ્રૈવેયક આવે તેહનાં નામ પહેલું ભદ્દે, બીજુ સુભદ્દે, ત્રીજું સુજાએ, ચોથું સુમાણસે, પાંચમું પ્રીયદંસણે, છઠું સુદંસણે, સાતમું આમોહે, આઠમું સુપડીબુદ્ધે, નવમું જશોધરે એ નવ ગ્રૈવેયકમાં ત્રણ ત્રીક છે. પેહેલી ત્રીકમાં એકસો અગિયાર વિમાન છે બીજી ત્રીકમાં એકસો સાત વિમાન છે. ત્રીજી ત્રીકમાં એકસો વિમાન છે. બાવીસે જોજનનાં ભોંયતળા છે. એક હજાર જોજનનાં મેહેલ ઉંચા છે, એ ત્રણ ત્રીક, ગગર બેડીઆને આકારે છે. ત્યાંથી અસંખ્યાતી જોજન ક્રોડા

ક્રોડી ઉંચા જઇએ ત્યારે પાંચ અણુતર વિમાન આવે તેનાં નામ-વીજય, વીજયંત, જયંત, અપરાજીત એ ચાર વિમાન ચારે દિશે અરધા અરધા ચંદ્રમાનાં આકારે છે અને સવાર્થસિદ્ધ વિમાન વચમાં પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. એકત્રીસેં જોજનના ભોંયતળીઆ છે, અગીઆરસેં જોજનમાં મેહેલ ઉંચા છે એ સરવે મલીને ચોરાશી લાખ સતાણું હજાર તેવીશ વિમાન છે. તેનાં ધજા પતાકા થકી બાર જોજન ઉંચા જઇએ તેવારે ઇસીપભારા નામે મુક્તિ સીલા આવે તે મુક્તિ સીલા કેવી છે, પીસતાલીશ લાખ જોજનની લાંબી પહોંલી છે, મધ્ય ભાગે આઠ જોજનની જાડી છે ઉતરતાં ઉતરતાં છેડે માખીની પાંખ કરતાં પાતલી છે, ગઠારી છે મઠારી છે રજ રહીત છે કીરણ સહીત છે પ્રતિબીંબ દેખાય છે તથા દશ ગુણે કરી શાભીત છે. ૧ રૂપાનાં પતરાં કરતાં ઉજલી છે ૨ શંખનાં તળાં કરતાં ઉજલી છે ૩ મોતીનાં હાર કરતાં ઉજલી છે ૪ સમુદ્રનાં ફીણ કરતાં ઉજલી છે ૫ શરદ રૂતુનાં ચંદ્રમાં કરતાં ઉજલી છે ૬ ગાયના દુધ કરતાં ઉજલી છે ૭ મચ્છ કુંદ મોગરાના ફુલ કરતાં ઉજલી છે ૮ કમલનાં તાંતણાં કરતાં ઉજલી છે ૯ ગાયનાં દહીં કરતાં ઉજલી છે ૧૦ પાણીનાં પરપોટા કરતાં ઉજલી છે, ઇત્યાદીક દશ ગુણે કરી શોભાયમાન છે. ચિત્તને પ્રસંદકારી છે તે સિદ્ધ સિલા ઉપર એક જોજનનાં છેલા ગાઉનાં છઠા ભાગના વીશે સિદ્ધ ભગવંતજી એકત્રીસ ગુણે કરી બીરાજમાન તે એક-

ત્રીશ ગુણ કયા તેનાં નામ પાંચ પ્રકારે જ્ઞાનાવરણી કર્મ ક્ષય કર્યા, નવ પ્રકારે દર્શના વરણી કર્મ ક્ષય કર્યા, બે પ્રકારે વેદની કર્મ ક્ષય કર્યા, બે પ્રકારે મોહની કર્મ ક્ષય કર્યા, ચાર પ્રકારે આયુષ્ય કર્મ ક્ષય કર્યા, બે પ્રકારે નામ કર્મ ક્ષય કર્યા, બે પ્રકારે ગોત્ર કર્મ ક્ષય કર્યા, પાંચ પ્રકારે અંતરાઇ કર્મ ક્ષય કર્યા એવા એકત્રીશ ગુણે કરી સહીત. આઠ કરમથી રહિત મુકિત સિલા ઉપર બીરાજમાન છે જ્યાં જન્મ નહિ જરા નહિ મરણ નહિ રોગ નહિ સોગ નહિ ભુખ નહિ તરસ્યા નહિ ટાઢ નહિ તાપ નહિ કાયા નહિ કર્મ નહિ સંજોગ નહિ વિજોગ નહિ એવા અનંતા સિદ્ધ ભગવંતજી અનંતા અનંતા આત્મીક અવ્યાબાધ સુખની લેહેરમાં બીરાજમાન છે તેમને મારી તમારી વંદણા હોજો અને એક હજાર આઠવાર ભજો ભજો કરી ખમાવું છું. તિખુતોથી જાવપજ્જુવાસામી સુધી પાઠ ભણવો.

ત્રીજી વંદણા આચાર્યજીને.

નમો કહેતાં નમસ્કાર કરૂં છઉં, આયરીઆણં કહેતાં આચાર્યજી મહારાજને. તે આચાર્યજી મહારાજ કહેવા છે, છત્રીશ ગુણે કરી બીરાજમાન છે. તે છત્રીશ ગુણ કયા તેનાં નામ પાંચ મહાવૃતનાં પાલનહાર ૫ પાંચ ઈંદ્રિવશના કરણહાર ૧૦ ચાર કષાયનાં ટાલણહાર ૧૪ નવવાડ વિશુદ્ધ બ્રહ્મચર્યનાં પાલણહાર ૨૩ પાંચ આચારનાં પાલણહાર ૨૮ પાંચ સુમત્ત સુમત્તા ૩૩

ત્રણ ગુપત્તે ગુપત્તા ૩૬ એવા છત્રીશ ગુણે કરી બીરા-
જમાન છે. સંસાર માંહી તારણાં નાવા સમાન છે,
વૃષભની પેઠે ધોરીછે, સચેતનાં ત્યાગી અચેતનાં ભોગી
કંચન કામનીનાં ત્યાગી મહા વયારાગી એવા આચા-
ર્યજી મહારાજ પ્રત્યે માહારી તમારી વંદણા હુજો.
તિખુત્તાથી જાવપજુવાસામી સુધી પાઠ ભણવો.

ચોથી વંદણા ઉપાધ્યાયજીને.

નમો કહેતાં નમસ્કાર કરૂં છું"ઉવઝઝાયાણં કહેતાં
ઉપાધ્યાયજીને. તે ઉપાધ્યાયજી કહેવા છે, પચીશ ગુણે
કરી બીરાજમાન છે. તે પચીસ ગુણ કયા તેનાં નામ
અગીઆર અંગ ૧૧ બાર ઉપાંગ ૨૩ પોતે ભણે અને
બીજાને ભણાવે એ પચીસ ગુણ. હવે અગીઆર અંગ
નાં નામ કહે છે ૧ આચારંગજી, બીજુ સુગડાંગજી,
ત્રીજું ઠાણાયંજી, ચોથુ સમાવાયંજી, પાંચમું ભગવતીજી,
છઠ્ઠું જ્ઞાતાજી, સાતમું ઉપાસગજી, આઠમું અંતગડજી,
નવમું અણુતર ઉવવાઇ, દશમું પ્રશ્નજી વ્યાકરણ, અગી-
આરમું વીપાકજી એ અગીઆર અંગનાં નામ કહ્યા.
હવે બાર ઉપાંગનાં નામ કહે છે, પહેલું ઉવાયજી
બીજું રાયપરસેણી, ત્રીજું જીવા ભીગમ, ચોથુ પન-
વણાજી, પાંચમું જંબુદ્વીપપનંતી, છઠ્ઠું ચંદ્રપનંતી
સાતમું સુર્યપનંતી, આઠમું નીરાવલીકા, નવમું કપટી
આ, દશમું પુફીઆ, અગીઆરમું પુફચુલીઆ, બારમું
વીન્હદીશીઆ, એ બાર ઉપાંગનાં નામ કહ્યા, હવે

ચાર મુળ સુત્રનાં નામ કહે છે, પહેલું ઉતરાધ્યાયાન બીજું નદી ત્રીજું અનુયોગદ્વાર ચોથુ દ્રસવીકાલીક એ ચાર મુળનાં નામ કહ્યા. હવે ચાર છેદ સુત્રનાં નામ કહે છે, પેહેલું દશાસુત સ્કંધ, બીજું વૃહધ કલ્પ ત્રીજુ વેહેવાર ચોથું નિશીથ તથા બત્રીશમો આવશગ એ આદિ સુત્ર પોતે ભણે અનેરાને ભણાવે અને સાચા સુત્ર પાઠ વાંચણીનાં આપનાર છે. મિથ્યાત્વ રૂપી અંધકારનાં દુર કરનાર છે જ્ઞાનરૂપી અજવાલાનાં કરણહાર છે, સમ્કિત રૂપી બોધ બીજનાં દાતાર છે, એવા ઉપાધ્યાયજી મહારાજ પ્રત્યે માહરી તમારી વંદણા હુજો. તિખુત્તાથી જાવપવજીવા સુધી પાઠ ભણવો.

પાંચમી વંદણા સાધુજીને.

નમો કહેતાં નમસ્કાર કરૂંછું, લોએ કેહેતાં અઢી દ્વીપ લોકનાં વીશે સવ્વ સાહુણં કહેતાં સર્વે સાધુજી તે સાધુજી કેવા છે, સતાવીસ ગુણે કરી બીરાજમાન છે, તે સતાવીસ ગુણનાં નામ, પાંચ મહાવ્રતનાં પાલનહાર છે ૫ પાંચ ઇંદ્રી વશીનાં કરણહાર છે ૧૦ ચાર કષાયનાં ટાલણહાર છે, કોહ વિજય ૧૧ માનવીજય ૧૨ માયા વીજય ૧૩ લોભ વીજય ૧૪ ભાવ સચ્ચ ૧૫ કરણસચ્ચે ૧૬ જોગસચ્ચે ૧૭ ક્ષમાવંતા ૧૮ વૈરાગવંતા ૧૯ મનસમ ધારણયા ૨૦ વયસમ ધારણયા ૨૧ કાયસમ ધારણયા ૨૨ જ્ઞાન સંપન્ને ૨૩ દંસણ સંપન્ને

૨૪ ચારિત્ર સંપન્ને ૨૫ વેદની અહીઆસીઆ ૨૬ મરણંતિ અહીઆસીઆ ૨૭ એવા સતાવીશ ગુણે કરી સહીત, તિન જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર તપનાં આરાધનાર છે, બારે ભેદે તપસ્યાનાં કરણહાર છે, સતરે ભેદે સંયમનાં પાલણહાર છે, અઢાર દોષ રહીત, બાવીસ પરસાનાં જીતણહાર છે, બેંતાલીશ તથા છનું દોષ ટાલી સુજતા અહાર પાણીના લેણહાર છે, જઘન્ય બે હજાર કરોડ સાધુજી ઉતકષ્ટા નવ હજાર કરોડ સાધુજી અઢી દવીપ પનર ક્ષેત્રનાં વીષે ભગવંતજીની આજ્ઞા સહીત જે વીચરતા હોય તેણને મારી તમારી સમય સમયની વંદણા હુજો. તિખુત્તાથી જાવપજુવાસામી સુધીનો પાઠ ભણવો.

છઠ્ઠી વંદણા પોતાનાં ધરમગુરૂ પ્રત્યે.

તે ધર્મગુરૂ કેવા છે, અનાદી કાળમાં આ જીવ મોહ મિથ્યાત્વ માંહે સુતો હતો, ધર્મ અધર્મ કાંઇ જાણતો ન હતો, તે ગુરૂદેવ મહારાજે કૃપા કરી મુને જીનેશ્વરનો મારગ દેખાડયો. તે પરમ ગુરૂનો માહરે મોટો ઉપગાર છે, તે ગુરૂ મહારાજ ગામ નગરપુર પાટણ વીચરતા હશે અને હું તેમનો દીન ચાકર ગુલામ અનુચર કીંકર સેવક આંહી બેઠોછઉં તે આંહી બેઠાં આપને હું વંદણા કરૂંછું. (આ જગ્યાએ પોતપોતાનાં ધર્મ ગુરૂનાં નામ બોલવા) તીખુતાથી જાવપજુવાસુધીનો પાઠ ભણવો.

હવે શ્રાવક તથા ચોરાશી લક્ષ જીવાજોનીને

ખમત ખામણા.

હમથી તુમથી દાનેશીયલે તપે ગુણે કરી અધીક છે. બે વખત આવશ્યક પ્રતિક્રમણનાં કરણહાર છે, મહિનામાં છછો પોસાનાં કરણહાર છે, નવ તત્વનાં જાણ છે, ત્રણ મનોરથનાં ચીતવનાર છે શ્રાવક એકવી-શ ગુણે કરી સહીત છે દુબલા પાતલા જીવની દયાનાં પાલનાર છે, પરધન પથર કરીને જાણે છે, પર સ્ત્રી બેન કરીને લેખે છે, દૃઢ ધરમી પ્રીય ધરમી દેવતાનાં ડગાવ્યા ડગે નહિં કોઇનાં ચળાયા ચળે નહિં એવા શ્રાવકજી ને ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું. શ્રાવક શ્રાવીકાને ખમાવું છું. સમ્કિત દૃષ્ટી જીવને ખમાવું છું. ઉપકારી બાઇ ભાઇને ખમાવું છું. ચોરાશી લક્ષ જીવાજોનીને ખમા-વું છું. સાત લાખ પૃથ્વીકાય, સાત લાખ અપકાય, સા-ત લાખ તેવકાય, સાત લાખ વાઉકાય, દસ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય, ચૌદ લાખ સાધારણ વનસ્પતિ કાય, બે લાખ બેરંદ્રિ, બે લાખ તેરંદ્રિ, બે લાખ ચો-રંદ્રિ, ચાર લાખ નારકી, ચાર લાખ ત્રીજંચ પચંદ્રિ, ચાર લાખ દેવતા, ચૌદ લાખ મનુષ્ય એ ચોરાશી લાખ જીવાજોનીના જીવની વીરાધના થઇ હોય તો તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં. એક° કરોડ સાડીસત્તાણું લાખ કુલ કરોડના જીવને હાલતાં ચાલતાં ઉઠતાં બેસતાં જાણતાં અજાણતાં મહારે જીવે તમારે જીવે છેદયા હોય ભેદયા હોય તે તસમિચ્છામિદુક્કડં.

——(૦)——

દરીયાપુરી સંઘાડાને અનુસરીરે વાંદણાઓ લખી છે.

વાંદણા ૧.

પેહેલી વાંદણા પંચમાહાવાદેહ ક્ષેત્રને વિશે જયવંતા જગતવાસ* તીર્થંકરદેવ બારાજે છે. ઊત્તકષ્ટા

*૧ શ્રી મંધીર સ્વામિ.
૨ શ્રી જુગમંધીર સ્વામિ.
૩ શ્રી બાહુ સ્વામિ.
૪ શ્રી સુબાહુ સ્વામિ.
૫ શ્રી સુજાત સ્વામિ.
૬ શ્રી સ્વયંપ્રભ સ્વામિ.
૭ શ્રી રષભાનન સ્વામિ.
૮ શ્રી અનંત વિરજ સ્વામિ.
૯ શ્રી સૂરપ્રભ સ્વામિ.
૧૦ શ્રી વિશાળપ્રભ સ્વામિ.
૧૧ શ્રી વજ્જરધર સ્વામિ.
૧૨ શ્રી ચંદ્રાનન સ્વામિ.
૧૩ શ્રી ચંદ્રબાહુ સ્વામિ.
૧૪ શ્રી ભુજંગ સ્વામિ.
૧૫ શ્રી ઇશ્વર સ્વામિ.
૧૬ શ્રી નેમપ્રભ સ્વામિ.
૧૭ શ્રી વીરસેન સ્વામિ.
૧૮ શ્રી મહાભદ્ર સ્વામિ.
૧૯ શ્રી દેવ[illegible]સ સ્વામિ.
૨૦ શ્રી અજીતસેન સ્વામિ.

હોય તો એકસો ને સાઠ+ તીર્થંકર દેવ બીરાજે છે, તે સર્વેને મહારી તમારી સમે સમેની વાંદણા હુજો, તે સ્વામિ કહેવા છે. અનંતુ જ્ઞાન, અનંતુ દર્શન, અનંતુ ચારીત્ર, અનંતો તપ, અનંતો વીર્જ, અનંતી ધીરજ, એ છ ગુણે કરી સહિત ચોત્રીસ અતીશે કરી બીરાજયમાન છે, પાંત્રીસ વચન વાણીના ગુણે કરી સહિત, એક હુજાર ને આઠ ઉત્તમ લક્ષણના ધણી ચોસઠ ઇંદ્રના પૂજયનિક, છકાયની રક્ષાના કરણ હાર, એવા તીર્થંકર દેવને માહારા તમારા જીવે અવિનય, અસાતના, અભકિત, અપ્રાધ કર્યો હોય તો મન વચન કાયાએ કરી ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું ને વાંદણા શકારજો. તિખુત્તોનો પાઠ ત્રણવાર કેહેવો.

વાંદણા. ૨.

બીજી વાંદણા જગન બે ક્રોડ કેવળી, ઉત્તકષ્ટા નવ ક્રોડ કેવળી તેમને કરૂં છું. તે કેહેવા છે. ચાર ગનઘાતીયાં કર્મ ખપાવ્યાં છે, ચાર બળી દોરડના આં-

---

+ પાંચ ભરત અને પાંચ ઇરવત એ દસે ક્ષેત્રમાં આ પાંચમા આરામાં તીર્થંકર હોય નહી તેથી હાલ પાંચમા આરામાં ઊત્તકષ્ટા તિર્થંકર હોય તો એકસો ને સાઠ હોય અને ચોથે આરે ઊત્તકષ્ટા તિર્થંકર એકસો ને સીતેર હોય. પણ હાલ રૂઢી પ્રમાણે આપણે પણ એકસો ને સાઠ તિર્થંકર દેવને વાંદણા કરવી.

 બળા સમાન બાકી રહ્યા છે. ચઊદ રાજલોક આખા આંબળા પ્રમાણે દેખી રહ્યા છે, અનંતુ કેવળ જ્ઞાન છે. માહારા તમારા મનની વાત જાણી રહ્યા છે. તે કેવળી ભગવંતને માહારા તમારા સબંધી અવિનય અભક્તિ અશાતના થઇ હોય તો મન વચન કાયાએ કરી ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું, વંદણા શીકારજો. ત્રિખુત્તાનો પાઠ ત્રણ વાર કહેવો.

વાંદણા. ૩.

ત્રીજી વાંદણા અનંતા સિદ્ધ ભગવંતને કરૂંછું. તે કેવા છે, અષ્ટ કર્મ ખપાવી મુક્તિ ગયા છે. તે આઠ કર્મ કીયાં. ૧ જ્ઞાના વર્ણિ. ૨ દર્શાના વર્ણિ. ૩ વેદની. ૪ મોહની. ૫ આયુષા. ૬ નામ કર્મ. ૭ ગોત્ર. ૮ અંત્રાય.

એ આઠે કર્મ ખપાવી મુક્તિ પોહોત્યા. સકળ કાર્ય સિદ્ધ થયાં. પંદરે ભેદે સિદ્ધ તે સિદ્ધ સિલ્લા કયાંહાં છે. પૃથ્વીથી સાતસેં નેવુ જોજન ઉંચા ચઢી- એ એટલે તારામંડળ આવે. ત્યાંહાંથી દસ જોજન ઉંચે સુરજનું વિમાન છે. ત્યાંથી એશી જોજન ઊંચે ચંદ્રમાનું વીમાન છે. તે ઉપર ચાર જોજન ઊંચે નક્ષત્રનાં વીમાન છે. ત્યાંહાંથી ચાર જોજન ઊંચે બુધનો તારો આવે. ત્યાંહાંથી ત્રણ જોજન ઊંચે સુક્ર- નો તારો આવે. ત્યાંથી ત્રણ જોજન ઊંચે બૃહસ્પતિનો તારો આવે. ત્યાંહાંથી ત્રણ જોજન ઊંચે મંગળનો

તારો આવે. ત્યાંહાંથી ત્રણ જોજન ઊંચે શનિશ્ચરનો તારો આવે. એ નવસેં જોજન સુધી જ્યોતિષ ચક્ર છે. તે ઉપરાંત અસંખ્યાતિ જોજનની કોડાણુ કોડી ઊંચે ચડીએ, ત્યારે પેહેલું સુધર્મા અને બીજું ઇશાનનામા દેવલોક છે. તે એકેકું અર્ધચંદ્રમાને આકારે એટલે બે મળીને પૂર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. પેહેલામાં બત્રીસ લાખ વીમાન છે. બીજામાં અઠાવીશ લાખ વીમાન છે. ત્યાંહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઉપર ત્રીજું સનતકુમાર અને ચોથું મહાયેંદ્ર એ બે દેવલોક છે. તે બે મળી પૂર્ણ ચંદ્રને આકારે છે. ત્રીજામાં બાર લાખ અને ચોથામાં આઠ લાખ વીમાન છે તે ઉપર અસંખ્યાત જોજન ઉંચે જવાથી પાંચમું બ્રહ્મદેવલોક છે. તે ચંદ્રમાને આકારે છે તેમાં ચાર લાખ વીમાન છે. તે ઉપર અસંખ્યાત જોજન ઊંચે જાય તો છઠું લંતક નામે દેવલોક આવે તે ચંદ્રમાના આકારે છે. તેમાં પચાસ હજાર વીમાન છે. ત્યાંહાંથી અસંખ્યાત જોજન ઊંચે જાય તો સાતમું માહાશ્રુક્રનામા દેવલોક આવે તે ચંદ્રને આકારે છે. તેમાં ચાલીસ હજાર વીમાન છે. ત્યાંહાંથી અસંખ્યાત જોજન ઊંચે જાય તો આઠમું સહુસારનામા દેવલોક આવે તે ચંદ્રને આકારે છે. તેમાં છ હજાર વીમાન છે. ત્યાંહાંથી અસંખ્યાત જોજન ઊંચે જાય તો નવમું આણુત અને દશમું પાણુત એ બે દેવલોક જોડાજોડ છે. તે બંનેમાં મળી ચારસેં વીમાન છે, ને તે બંને મળી પૂર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. ત્યાંહાંથી અસંખ્યાત જોજન ઊંચે જાય તો અગીયારમું આરણ અને બારમું

અચ્યુત એ બંને દેવલોક જોડાજોડ છે. એ બે મળી પૂર્ણ ચંદ્રને આકારે છે, તેમાં ત્રણસેં વીમાનો છે. ત્યાંથી અસંખ્યાત જોજન ઉપર નવનગ્રીવેગ છે. ત્યાંથી અસંખ્યાત કોડાણુકોડ જોજન ઊંચે જાય તો પાંચ અનુત્તર વીમાન આવે તેમાં ૧ વાજય, ૨ વીજયંત, ૩ જયંત, ૪ અપ્રાજીત, ૫ સ્વાર્થસિદ્ધ એ સ્વાર્થસિદ્ધ વીમાનની ધજા પતાકા થકી ચાર જોજન ઊંચે જાય તો સિદ્ધસિલ્લા છે, તે સિદ્ધસિલ્લા કેવી છે. પિસ્તાળીસ લાખ જોજનની લાંબી પોહોળી છે. તે મધે આઠ જોજન જાડી છે. ઉતરતા છેડે માખીની પાંખ કરતાં પાતળી છે. ઉજળી ગોખીર, સંખ, ચંદ્ર, અંકરત્ન, રૂપાના પટ, મોતીના હાર, ખીરસાગરના પાણી થકી પણ ઘણી ઉજળી છે, ફટકઅરજન મેરૂમય સોનાનાં પતરાં સમાન ગઠારી મઠારી સાફ સોનાનાં પતરાં થકી પણ ઉજળી છે. તેની ફરતી પરધી ૧,૪૨,૩૦,૨૪૯ જોજનથી ઝાઝી છે. તે સિદ્ધસિલ્લા ઉપર એક જોજનના છેલ્લા ગાઉના છઠ્ઠા ભાગને વિષે સિદ્ધ ભગવંત બીરાજે છે, તેને જન્મ નથી, જરા નથી, દુઃખ નથી, દળદર નથી, ભુખ નથી, ભાવટ નથી, શોગ નથી, સંતાપ નથી, અનંત સુખની લેહેરમાં બીરાજે છે. તે સ્વામિજીને માહરી તમારી વાંદણા તિખ્ખુત્તોનો પાઠ ત્રણવાર ભણીને ભુજોભુજો કરીને હજો.

વાંદણા ૪.

ચોથી વાંદણા મહારા તમારા ધર્માચાર્ય, આચાર્ય, ઊપાધિયા, ધર્મશીમુનીના સંઘાડામાંહે સાધ સાધવિ ગામે નગ્રે બીરાજે છે. તે સાધૂ સુનીરાજ કેવા છે, મહા પુરૂષ પંડિત રાજ્ય, બહુ સૂત્રી, સૂત્ર સિદ્ધાંતના પારગામિ, કલ્પવૃક્ષ સમાન, સફરી ઝાઝ સમાન, તરણુ તારણ (નાવ) સમાન, જીન સાસનના સણગાર, ધર્મના નાયક, સંઘના મુખી, બ્રહ્મચર્યના પાલણહાર, કંચન ને કામ્યનીના ત્યાગી, માહા વૈરાગી દસ વિધિ પ્રકારે સાધધર્મના પાલણહાર, બાવીશ પરીશાના વેઠણહાર, પંચ મહાવર્ત અને ચોખા ચારિત્રના પાલણહાર, છનું દોષ રહિત અહાર પાણીના લેવણહાર એવા અનેક ગુણે કરી સહિત એવા સાધૂને મહારી તમારી તિખ્ખુત્તાનો પાઠ ત્રણ વાર ભણી વાંદણા કરૂં છું તે શીકારજો. અને તેમને અવિનય, અભક્તિ, અશાતના કરી હોય તો ભુજોભુજો કરી ખમાવું છું.

વાંદણા ૫.

પાંચમી વાંદણા જગન બે હજાર ક્રોડ સાધૂને ઉત્તકષ્ટા નવ હજાર ક્રોડ સાધૂને, તે સાધૂ મુનિરાજ કેવા છે. છ કાયના પીયર, છ કાયના રખોપાના કરણહાર, સાત ભય રહિત તથા સાત વ્યસનના ટાલણહાર, આઠ મદના ટાલણહાર, પાંચ સમતે સમતા ત્રણ ગુ-

પતે ગુપતા એ આઠ પરવચન માતાના પાલણહાર, બારે ભેદ તપસ્યાના કરણહાર, સતરે ભેદ સંયમના પાલણહાર, વિસ અસમાધિના ટાલણહાર, એકવીસ સબળા દોષના ટાલણહાર, પચીશ પ્રકારની ભાવનાના ભાવનાર, બાવન અણાચારના ટાળનાર, સત્તાવીશ ગુણે કરી સહિત એવા અનેક ગુણે સહિત એવા સાધૂ અઢી દ્વિપ ને પંદર ક્ષેત્રમાં વીચરે છે તે સર્વેને તિખખુત્તાનો પાઠ ત્રણવાર ભણીને વાંદણા કરૂં છું, અને તેમને અવિનય અભક્તિ અસાતના થઈ હોય તો ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું.

વાંદણા ૬.

છઠ્ઠી વાંદણા શ્રાવક શ્રાવિકાને ખમાવું છું, દાનના દેનારને ખમાવું છું, શોઅળ સમકીતના પાળનારને ખમાવું છું, ધર્મનો રૂડો મારગ જાણનારને ખમાવું છું, માહરાથી મોહોટા તથા માહરી બરોબરીનાને તથા માહારાથી નાહાનાને ખમાવું છું, સર્વ પ્રાણી માત્રને ખમાવું છું, સાત લાખ પૃથ્વીકાય સાત લાખ અપકાય સાત લાખ તેઉકાય સાત લાય વાઉકાય દશ લાખ પ્રત્વક્ષ વનસ્પતિ કાય ચૌદ લાખ સાધારણ વનસ્પતિ કાય બે લાખ બેઇંદ્રી બે લાખ તેઇંદ્રી બે લાખ ચોઇંદ્રી ચાર લાખ નારકી ચાર લાખ તીર્યંચ પંચેંદ્રી ચાર લાખ દેવતા અને ચઉદ લાખ મનુષ્યની એમ ચોરાશી લાખ જીના યોનીને તથા હાલતા ચાલતા

ઉઠતાં બેસતાં જીવને પરીતાપના પીડા કરી હોય તેમ કોઇ પ્રાણી જીવની પાંખ દુખાણી હોય તો માહારે તમારે મિચ્છામિદુક્કડં.

(હવે બેવાર ખમાસમણું કેહેવું.)

(ઇતિશ્રી ચોથુ પડિક્રમણા આવશ્યક સંપૂર્ણ.)

પહેલા ખામણા અરિહંતને.

પહેલા ખામણા પંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રને વિષે જયવંતા તિર્થંકર દેવ બિરાજે છે તેહના નામ ૧ શ્રી સીમંધર સ્વામિ, ૨ શ્રી જુગમંધર સ્વામિ, ૩ શ્રી બાહુસ્વામિ, ૪ શ્રી સુબાહુસ્વામિ, ૫ શ્રી સુજાતસ્વામિ, ૬ શ્રી સ્વયંપ્રભસ્વામિ, ૭ શ્રી રેખભાનનસ્વામિ, ૮ શ્રી અનંત વીરજસ્વામિ, ૯ શ્રી સુરપ્રભસ્વામિ, ૧૦ શ્રી વિશાળપ્રભસ્વામિ, ૧૧ શ્રી વજધરસ્વામિ, ૧૨ શ્રી ચંદ્રાનનસ્વામિ, ૧૩ શ્રી ચંદ્રબાહુસ્વામિ, ૧૪ શ્રી ભુજંગસ્વામિ, ૧૫ શ્રી ઇશ્વરસ્વામિ, ૧૬ શ્રી નેમપ્રભસ્વામિ, ૧૭ શ્રી વિરસેનસ્વામિ, ૧૮ શ્રી મહાભદ્રસ્વામિ, ૧૯ શ્રી દેવજસસ્વામિ, ૨૦ શ્રી અજીતસેનસ્વામિ, એ-જઘન્ય તીર્થંકર વીસ, ઉતકૃષ્ટા હોય તો એકસોને સાઠ તથા વર્તમાન કાળે જે વીચરતા હોય તેમને મારી તમારી સમય સમયની વંદણા હોજો તે સ્વામિ કેવા છે, મારા તમારા મનની વાત જાણી રહ્યા છે, ઘટ ઘટની વાત જાણી રહ્યા છે, સમય સ-

મધની વાત જાણી રહ્યા છે, ચઉદ રાજલોક અંજળી પરમાણે જાણી દેખી રહ્યા છે, અનંતો જ્ઞાન છે. અનંતો દર્શન છે, અનંતો ચારિત્ર છે, અનંતે તપ છે, અનંતો ધીરજ છે, અનંતો વીરજ છે, એ ખટ ગુણે કરી સહિત છે, ૧ ચોત્રીશ પ્રકારના અતિશયે કરી બીરાજમાન છે. ૨ પાંત્રીશ પ્રકારની સત્ય વચન વાણીના ગુણે કરી સહિત છે, એક હજાર અષ્ટ ઉત્તમ લક્ષણે કરી સહિત છે, ૩ અઢારદોષ રહિત છે, ૪ બારગુણે કરી સહિત છે, ચાર કરમધન ઘાતી ક્ષય કીધા છે, ચાર કરમ પાતળા પાડયા છે, મુગતી જવાના કામી થકી વીચરે છે, ભવ્ય જીવના સંદેહ ભાગે છે, સંજોગી, સશરીરી, કેવળજ્ઞાની, કેવળદર્શની, જથાખ્યાત ચારીત્રના ધરણહાર છે, ક્ષાયક સમકિત, શુકળધ્યાન, શુકળલેસ્યા, શુભધ્યાન, શુભજોગ, ચોસઠ ઇંદ્રના પુજનીક, વંદનીક, અરચનીક છે, પંડિત, વીરજ, એ આદિ અનંત ગુણે કરી સહિત છે, ધન તે, ૧ ગામાગાર, ૨ નગર, ૩ નીગમ, ૪ રાયહણી, ૫ ખેડ, ૬ કવડ, ૭ મંડપ, ૮ દોણમુખ, ૯ પુરપાટણ, ૧૦ આસમ, ૧૧ સબાહ, ૧૨ સનીવેસ, જીહાં જીહાં સ્વામિ દેશના દેતા થકા વિચરતા હશે, ધન તે, ૧૩ રાઇસર, ૧૪ તલવર, ૧૫ માંડબી, ૧૬ કોડંબી, ૧૭ શેઠ, ૧૮ સેનાપતિ, ૧૯ ગાથાપતિ, સ્વામિની, દેશના સાંભળી કર્ણ પવિત્ર કરતા હશે, દર્શન દિદાર કરી નેત્ર પવિત્ર કરતા હશે, અસનાદિક ચોદ પ્રકારનું દાન દેઇ કર પવિત્ર કરતા હશે, તમે સ્વામિ તિહાં બિ-

રાજો છો, હું અપરાધી, હીન, કીંકર, ગુનાહીત ઇહા બેઠા છું, તમારા જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, અને તપ સંબંધી, અવિનય, આસાતના અભક્તિ, અપરાધ, કર્યા હોય તે મને, વચને અને કાયાએ કરી ભુજો ભુજો કરી ખમાવુ છું. ૧ (આંહી તિખુત્તોનો પાઠ ત્રણવાર ભણી વંદણા કરી ખમાવવું.)

બીજા ખામણા સિદ્ધ ભગવંતને.

બીજા ખામણા અનંતા સિદ્ધ ભગવંતજીને કરૂં છું. આ ચોવીશીનાં નામ કહું છું. ૧ શ્રી ઋષભદેવ સ્વામિ, ૨ શ્રી અજીતનાથ સ્વામિ, ૩ શ્રી સંભવનાથ સ્વામિ, ૪ શ્રી અભીનંદન સ્વામિ, ૫ શ્રી સુમતિનાથ સ્વામિ, ૬ શ્રી પદ્મપ્રભ સ્વામિ, ૭ શ્રી સુપાર્શ્વનાથ સ્વામિ, ૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભ સ્વામિ, ૯ શ્રી સુવોધિનાથ સ્વામિ, ૧૦ શ્રી સીતળનાથ સ્વામિ, ૧૧ શ્રી શ્રેયાંસનાથ સ્વામિ, ૧૨ શ્રી વાસુપુજ્ય સ્વામિ, ૧૩ શ્રી વીમળનાથ સ્વામિ, ૧૪ શ્રી અનંતનાથ સ્વામિ, ૧૫ ધરમનાથ સ્વામિ, ૧૬ શ્રી સાંતીનાથ સ્વામિ, ૧૭ શ્રી કુંથુનાથ સ્વામિ, ૧૮ શ્રી અરનાથ સ્વામિ, ૧૯ શ્રી મલ્લીનાથ સ્વામિ, ૨૦ શ્રી મુનીસુવ્રત સ્વામિ, ૨૧ શ્રી નમીનાથ સ્વામિ, ૨૨ શ્રી નેમનાથ સ્વામિ, ૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્વામિ, ૨૪ શ્રી મહાવીર સ્વામિ, એ ચોવીસ અનંતો ચોવીસી અનંતે ભેદે સીઝી બુઝી આઠ કર્મ ક્ષય કરી મોક્ષ પધાર્યા છે, તે આઠ કર્મના નામઃ-૧ જ્ઞાનાવર્ણી, ૨ દ-

ર્શનાવર્ણી, ૩ વેદની, ૪ મોહનો, ૫ આઊખું, ૬ નામ, ૭ ગોત્ર, અને ૮ અંતરાઇ, એ આઠ કર્મ ક્ષય કરી મુક્તિ સલ્યાએ પહોંચ્યા છે, તે મુક્તિસલ્યા કીંહાં છે; સમ પૃથ્વીથી સાતસેંહ નેવું જોજન ઊંચપણે તારામંડળ છે, તીહાંથી દશ જોજન ઊંચપણે સુરજનું વીમાન છે, તીહાંથી એંશી જોજન ઊંચપણે ચંદ્રમાનું વિમાન છે, તીહાંથી ચાર જોજન ઊંચપણે નક્ષત્રનાં વિમાન છે, તીહાંથી ચાર જોજન ઊંચપણે બુધનો તારો છે, તીહાંથી ત્રણ જોજન ઊંચપણે શુક્રનો તારો છે, તીહાંથી ત્રણ જોજન ઊંચપણે બ્રહસ્પતિનો તારો છે, તીહાંથી ત્રણ જોજન ઊંચપણે મંગળનો તારો છે, તીહાંથી ત્રણ જોજન ઊંચપણે શનિશ્વરનો તારો છે, એમ નવસેંહ જોજન લગી જ્યોતિષ્ય ચક્ર છે, તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન કોડાકોડી ઊંચપણે પેહેલું સુધર્મા અને બીજુ ઇશાન નામે દેવલોક છે; એકેકું અર્ધ ચંદ્રમાને આકારે છે; બે મળી પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે; પેહેલામાં બત્રીશ લાખ અને બીજામાં અઠાવીશ લાખ વીમાન છે, તે દરેક દેવલોકના સત્તાવીસસેંહ જોજનના ભોંયતલીયાં અને પાંચસેંહ જોજનના મેહેલ છે, તેમાં અસંખ્યાતા દેવ દેવીઓ છે, તેમની લંબાઇ સાત હાથની છે, આઉખું ઉત્કષ્ટું બે સાગરનું છે. બે હજાર વરસે આહારની ઇચ્છા ઉપજે; તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે ત્રીજું સનતકુમાર અને ચોથું માહેંદ્ર નામે દેવલોક છે, અકેકું અર્ધ ચંદ્રમાને આકારે છે, બે મળી પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે, ત્રીજામાં બાર લાખ

અને ચોથામાં આઠ લાખ વિમાન છે, તે દરેક દેવલો-
કના છવીસસેંહુ જોજનના ભોંય તલીયા અને
છસેંહુ જોજનના મેહેલ છે, તેમાં અસંખ્યાતા દેવતા
છે, તેમની છ હાથની ઊંચાઇ છે, ઉત્કૃષ્ટું સાત
સાગરનું આઉખું છે, સાત હજાર વરસે આહારની
ઇચ્છા ઉપજે, તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે
પાંચમું બ્રહ્મલોક નામે દેવલોક છે, તે એકીલું પુર્ણ
ચંદ્રમાને આકારે છે, તેમાં ચાર લાખ વિમાન છે, તેના
પચીસસેંહુ જોજનના ભોંયતળીયાં અને સાતસેંહુ જો-
જનના મેહેલ છે તેમાં અસંખ્યાતા દેવતા છે તેમની
પાંચ હાથની ઊંચાઈ છે, ઉત્કૃષ્ટું દશ સાગરનું આ-
ઉખું છે. તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે છઠું
લંતક નામે દેવલોક છે એકીલું પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે
છે, તેમાં પચાસ હજાર વિમાન છે તેના પચીસસેંહુ
જોજનના ભોંયતળીયાં અને સાતસેંહુ જોજનના મેહેલ
છે, તેમાં અસંખ્યાતા દેવતા છે, તેમની પાંચ હાથની
ઊંચાઇ છે, ઉત્કૃષ્ટું ચોદ સાગરનું આઉખું છે, તીહાં
થી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે સાતમું મહાશુક્ર
નામે દેવલોક છે, એકીલું પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે,
તેમાં ચાળીસ હજાર વિમાન છે, તેના ચોવીસસેંહુ
જોજનના ભોંયતળીયાં અને આઠસેંહુ જોજનના મેહેલ
છે, તેમાં અસંખ્યાતા દેવતા છે તેમની ચાર હાથની
ઊંચાઇ છે, ઉત્કૃષ્ટું સતર સાગરનું આઉખું છે. તી-
હાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે આઠમું સહસ્સાર
નામે દેવલોક છે એકીલું પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે,

તેમાં છ હજાર વિમાન છે, તેના ચોવીસસેંહ જોજનના ભોંયતળીયાં અને આઠસેંહ જોજનના મેહેલ છે, તેમાં અસંખ્યાતા દેવતા છે તેમની ચાર હાથની ઊંચાઇ છે, તીહાંથી અસંખ્યાતા ઊંચપણે નવમું આણત અને દસમું પ્રણિત નામે દેહલોક છે એ બે જોડા જોડ છે એકેકું અર્ધ ચંદ્રમાને આકારે છે, બે મળી પુર્ણ ચંદ્ર માને આકારે છે, તે બંનેમાં મળી ચારસેંહ વિમાન છે, તીંહાથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે અગિયારમું આરણ અને બારમું અચ્યુત્ર નામે દેવલોક છે, એ બે જોડાજોડ છે, એકેકું અર્ધ ચંદ્રમાને આકારે છે, બે મળી પૂર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે; તે બંનેમાં મળી ત્રણસેંહ વિમાન છે, તીહાં બેઊ જોડાના વિમાનના તેવીસહેં જોજનના ભોંય તળીયાં અને નવસેંહ જોજનના મેહેલ છે, અને ત્રણ હાથની અવઘણા છે, તીંહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે નવગ્રોવેગ છે,તેના નામ, ૧ ભદ્દે, ૨ સુભદ્દે, ૩ સુજાએ,૪ સુમાણુસે, ૫ પ્રીયદંસણે,૬ સુંદસણે, ૭ આ મોહે ૮ સુપડી બુદ્ધે, અને ૯ જસોધરે, પેહેલી ત્રીકમાં એકસો અગિયાર વિમાન છે, બીજી ત્રીકમાં એકસો સાત વિમાન છે, ત્રીજી ત્રીકમાં એકસો વિમાન છે, અને દેવતાની અવઘેણા બે હાથની છે તેના બાવીસ સેંહ જોજનના ભોંયતળીયાં અને એક હજાર જોજનના મેહેલ છે, તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊર્ધ ઉંચપણે પાંચ અનુત્તર વિમાન છે, તેના નામઃ-૧ વીજય, ૨ વીજયંત, ૩ જયંત, ૪ અપરાજીત, અને ૫

સર્વાર્થ સિદ્ધ: તેના એકવીસેંહ જોજનના સોંયતળીયાં અને અગિઆરસેંહ જોજનના મેહેલ છે, સઘળાં મળી કુલ વિમાન ૮૪૯૭૦૨૩ છે. તે સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનની ધજા થકી બાર જોજન ઉંચપણે મુક્તિ સલ્યા છે. તે મુક્તિ સલ્યા કેવી છે, મધ્યે પીસ્તાળીસ લાખ જોજનની, લાંબી પોહોળી, ગોળાકારે છે મધ્યે આઠ જોજનની જાડી છે. ઉતરતાં છેડે માખીની પાંખ થકી પાતળી છે, ઉજળી, ગોખીર, શંખ, ચંદ્ર, અંક, રત્ન, રૂપાનો પટ, મોતીના હાર, અને ક્ષીર સાગરના પાણી થકી આધક અધિક ઉજળી છે. તે સિદ્ધ સલ્યા ઉપર એક જોજન ઊંચપણે છેલા ગાઉના છઠ્ઠા ભાગને વિષે સિદ્ધ ભગવંતજી બીરાજી રહ્યા છે, તે સ્વામિ કેવા છે, અવરણે, અગંધે, અરસે, અફાસે, અમુરતી, અવિનાશી, ભુખ નહિ, દુઃખ નહિ, રોગ નહિ, સોગ નહિ, જન્મ નહિ, જરા નહિ, મરણ નહિ, કાયા નહિ, કર્મ નહિ, અનંત અનંત સુખની લેહેરમાં બીરાજી રહ્યા છે, તમે સ્વામિ ત્યાં બીરાજો છો હું અપરાધી, હીન, કીંકર, ગુનાહીત ઇહાં બેઠો છું તમારા જ્ઞાન, દર્શન, સબંધી અવિનય, અસાતના, અભક્તિ. અપરાધ કર્યા હોય તે મન, વચન, અને કાયાએ કરી ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું ૨ (આંહી ત્રણવાર તીખુત્તાનો પાઠ ભણી વંદના કરી ખમાવવું.)

ત્રીજા ખામણા.

ત્રીજા ખામણા, પંચ મહા વિદેહ ક્ષેત્રને વિષે જયવંતા કેવળી ભગવાન બીરાજે છે, તે જઘન્ય બે ક્રોડ કેવળી ઉતકૃષ્ટા હોય તો પ્રત્યેક ક્રોડ કેવળી તે સ્વામિ કેવા છે, મારા તમારા મનની વાત જાણી રહ્યા છે ચૌદરાજ લોક અંજલી પ્રમાણે જાણી દેખી રહ્યા છે, અનંતો જ્ઞાન છે, અનંતો દર્શન છે, અનંતો ચારિત્ર છે, અનંતો તપ છે, અનંતો ધીરજ છે, અનંતો વીરજ છે, એ ખટ ગુણે કરી સહીત છે, ચાર કર્મ ઘનઘાતી ક્ષય કર્યા છે, ચાર કર્મ પાતલા પાડયા છે મુક્તિ જવાના કામી થકા વિચરે છે, ભવ્ય જીવના સંદેહ ભાંગે છે, સંજોગી, સશરીરી, કેવળજ્ઞાની, કેવળ દર્શની, જથાખ્યાત ચારિત્રના ધરણહાર છે, ક્ષાયક સમકિત, સુકળધ્યાન, સુકળલેસ્યા, શુભ ધ્યાન, શુભ જોગ, પંડીત, વીરજ, એ આદિ અનંત ગુણે કરી સહિત છે, ધન્ય તે ગામાગર, નગર, નીગમ, રાયહણી, ખેડ, કવ્વડ, મંડપ, દોણમુહ, પુરપાટણ, આસમ, સંબાહ સનીવેસ, જીહાં જીહાં સ્વામિ દેશના દેતા થકા વિચરતા હશે, ધન તે રાઇસર. તલવર, માડંબી, કોડંબી, શેઠ, સેનાપતિ, ગાથાપતિ સ્વામિની, દેશના સાંભળી, કર્ણ પવિત્ર કરતા હશે, દર્શન દિદાર કરી નેત્ર પવિત્ર કરતા હશે, અસનાદિક ચૌદ પ્રકારનું દાન દેઇ કર પવિત્ર કરતા હશે. તમે સ્વામિ તીહાં બીરાજો છો, હું અપરાધી દીન, કીંકર, ગુનાહિત,

ઇહાં બેઠો છું તમારા જ્ઞાન દર્શન, ચારિત્ર, તપ સંબંધી, અવિનય, આસાતના, અભક્તિ, અપરાધ, કર્યા હોય તે, મન, વચન, અને કાયાએ કરી ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું (આંહી તીખુત્તોનો પાઠ ત્રણવાર ભણી વંદના કરી ખમાવવું)

ચોથા ખામણા.

ચોથા ખામણા પંચ ભરત, પંચ ઇરવત, પંચ મહાવીદેહ, અઢીદ્વીપ ક્ષેત્રને વિષે, ગણધર બાવન ગુણે કરી સહીત છે, આચાર્યજી છત્રીસ ગુણે કરી સહીત છે, ઉપાધ્યાયજી પચીસ ગુણે કરી સહીત છે, સાધુ સાધવી સત્યાવિસ ગુણે કરી સહીત તે, તેજઘન્ય હોય તો બે હજાર ક્રોડ સાધુ સાધવી, ઉતકૃષ્ટા હોય તો પ્રત્યેક હજાર ક્રોડ સાધુ સાધવી, બીરાજતા હોય તેમને મારી સમય સમયની વંદણા હોજો, તે સ્વામિ કેવા છે, પંચ મહાવ્રતના પાલણહાર, પાંચ સુમતિએ સુમતા, ત્રણ ગુપ્તિએ ગુપ્તા, છ કાયના પીયેર, છ કાયના નાથ, સાત ભયના ટાળણહાર, આઠમદના ગાલણહાર, નવવાડ વિશુદ્ધ બ્રહ્મચર્યના પાલણહાર, દશ વિધયતિ ધર્મના અજવાલીક, અગિયાર શ્રાવકની અને બાર ભિખુની પડિમાના જાણ, બાર ભેદે તપસ્યાના કરણહાર, સતર ભેદે સંયમના ધરણહાર, વીશ અસમાધિના ટાલનહાર, બાવિસ પરિસહના જીતણહાર, સત્યાવિસ સાધુજીના ગુણે કરી સહીત, તેત્રીશ આસાતનાના ટાલનહાર,

બેંતાળીસ તથા છનું દોષ રહિત આહાર પાણીના સેવણહાર, બાવન અનાચીરણના ટાળણહાર, સચેતના ત્યાગી, અચેતના ભોગી, કંચનકામનિના ત્યાગી માયા મમતાના ત્યાગી, સમતાના સાગર, દયાના આગર, આદિ આદિ અનેક શુભગણે કરી સહિત છે, ધન તે ગામ, નગર, પુર, પાટણ, તમે સ્વામિ તીહાં બીરાજો છો, હું અપરાધી, દીન, કીંકર, ગુનાહીત, ઇહાં બેઠો છું, તમારા જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, અને તપ સંબંધી અવિનય, આસાતના, અભક્તિ, અપરાધ કર્યા હોય તે મન, વચન, અને કાયાએ, કરી ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું (આંહીં તીખુત્તાનો પાઠ ત્રણવાર ભણી વંદના કરી ખમાવવું.)

પાંચમા ખામણા.

(ગુર્વાદિકને ખમાવવા વિષેનો)

પાંચમા ખામણા મહારા તમારા ધર્મ ગુરૂ ધર્મ આચાર્ય, ધર્મ ઉપદેશના દાતાર, મહાપુરૂષ, પંડીતરાજ, મુનીરાજ, ગીતાર્થ, બહુ સુત્રી, સુત્ર સિદ્ધાંતના જાણ. તરણ તારણ, તારણી નાવા સમાન, સફરી જહાજ સમાન, કલ્પવ્રક્ષ સમાન, જીન સાસનના સણગાર, ધર્મના અગ્રેસર, સંઘના મુખી, અને સંઘના નાયક એહવી એહવી અનેક શુભોપમાએ કરી બિરાજમાન હતા પુજયજી સાહેબજી શ્રી ૧૦૦૭

સ્વામિજી આદિ ઘણા ઘણા સાધુ સાધવીજી આ-લોઇ પડિક્રમી નિંદી નીસલ્ય થઇ પાચે દેવગતિએ પધારયાં છે, તેમનો ઘણો ઘણો ઊપકાર છે, આજ ચાલતા વર્તમાનકાળે તરણ તારણ, તારણી નાવા સમાન, રત્ન ચિંતામણી સમાન. પારશ્વમણી સમાન, જીન સાસનના શિણગાર, સાધુજીના સકળ ગુણે કરી બીરાજમાન પુજયજી સાહેબજી શ્રી ૧૦૦૭

સ્વામિજી આદિ ગુર્વાદિકની આજ્ઞા પ્રમાણે જ્યાં જ્યાં સાધુ સાધવીજી વીચરે છે, તે સ્વામી કેવા છે, પંચ મહા વ્રતના પાલણહાર, પાંચ સુમતિએ સુમતા, ત્રણ ગુપ્તીએ ગુપ્તા, છકાયના પીયેર, છકાયના નાથ, સાત ભયના ટાળણહાર, આઠ મદના ગાલણહાર, નવવાડ વિશુદ્ધ બ્રહ્મચર્યના પાલણહાર, દશ વિધ યતિ ધર્મના અજવાલીક, બાર ભેદે તપસ્યાના કરણહાર, સતરભેદે સંયમના ધરણહાર, બાવીસ પરીસહના જીતણહાર, સત્યાવિસ સાધુજીના ગુણે કરી સહીત, બેંતાળીસ તથા છનું દોષ રહીત આહાર પાણીના લેવણહાર, બાવન અનાચીરણના ટાલણહાર, સચેતના ત્યાગી, અચેતના ભોગી, કંચન કામનિના ત્યાગી, માયા મમતાના ત્યાગી, સમતાના સાગર, દયાના આગર, આદિ આદિ અનેક શુભોપમાએ કરી સહીત છે, ધન તે ગામ, નગર, પુર, પાટણ, તમે સ્વામિ તીંહાં બીરાજો છો, હું અપરાધી, દીન, કીંકર, ગુનાહિત, ઇહાં બેઠો છું, તમારા જ્ઞાન, દર્શન, ચારીત્ર અને તપ સબંધી અવિનય આસાતના અ-

ભક્તિ, અપરાધ કર્યો હોય, તે મન, વચન, અને કાયાએ કરી ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું.

(આંહી તીખુત્તાનો પાઠ ત્રણવાર ભણી વંદના) કરી ખમાવવું.)

છઠ્ઠા ખામણા.

છઠ્ઠા ખામણા અઢી દ્વીપ માહેના અને અઢી દ્વીપ બહારના અસંખ્યાતા શ્રાવક શ્રાવિકાને કરૂં છું, તે શ્રાવકજી કેવા છે, સમકીત સહીત બાર વૃતધારી અગીઆર પડિમાનાં સેવણહાર જીવ અજીવ આદિ નવ તત્વના જાણપણાવાળા, કોઇનાં ડગાવ્યા ડગે નહિ, કોઇનાં ચળાવ્યા ચળે નહિ, પરધન પત્થર કરી જાણે છે, પરસ્ત્રી મા બેન કરી લેખે છે, ઇત્યાદિ શ્રાવકના એકવીસ ગુણે કરી સહીત છે (તેઓ આંહેથી જેઓ) મુજથી દાન શીયળ તપ અને ભાવમાં અધીક છે તેમને ત્રણવાર નમસ્કાર કરીને મનવચન અને કાયાએ કરાને ભુજો ભુજો કરો ખમાવું છું. સાધુ સાધ્વીને ખમાવું છું, શ્રાવક શ્રાવીકાને ખમાવું છું, સમકિત દ્દષ્ટિ જીવને ખમાવું છું, ઊપકારી ભાઇ બાઇને ખમાવું છું, ચોરાશી લક્ષ જીવાજોનીનાં જીવને ખમાવું છું. સાત લાખ પૃથ્વીકાય, સાતલાખ અપકાય, સાત લાખ તેઊકાય, સાત લાખ વાઊકાય, દસ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિ કાય, ચૌદ લાખ સાધારણ વનસ્પતિકાય, બે લાખ બે ઇંદ્રિ, બે લાખ તે

ઇંદ્રિ, બેલાખ ચોરિંદ્રિ, ચાર લાખ નારકી, ચાર લાખ તિર્યંચ પંચોદ્ર, ચાર લાખ દેવતા અને ચૌદ લાખ મનુષ્ય એ ચોરાશી લક્ષ જીવા જોનીના જીવને હાલતાં ચાલતાં ઉઠતાં બેસતાં જાણતાં અજાણતાં હણ્યાં હોય હણાવ્યા હોય છેદયા હોય ભેદયા હોય પરીતાપના (માનસીક વેદના) કીલામના (શારીરીક વેદના) ઊપજાવી હોય તો અનંતા સિદ્ધ કે વલીની સાખે માહરે મિચ્છામિ દુક્કડં.

ઇહાં "બે ઇચ્છામિ ખમાસમણ" કહેવા.

ઇતિ પ્રતિક્રમણ આવશ્યક ચોથો અધ્યયન સંપૂર્ણ.

(આહીં ઉભા થઇ ગુરૂને વંદણાં કરી પાંચમાં આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી.)

[નચે પ્રમાણે બોલવું-

દેવશી પ્રાયાશ્ચત વિશુદ્ધનાર્થ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં નમો અરિહંતાણું, નમો સિદ્ધાણું, નમો આયરિયાણું, નમો ઉવઝાયાણું, નમોલોએ સવ્વ સાહુણં. કરેમિ ભંતે સામાઇયં સાવજજોગં પચ્ચખામિ જાવનિયમ પજ્જુવાસામિ દુવિહં તિવિહેણં નકરેમિ નકારવેમિ મણસા વયસા કાયસા તસ્સ ભંતે પાડક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણ વોસિરામિ.

ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં જો, મે, દેવસિઓ, અઇઆરો, કઓ, કાઇઓ, વાઇઓ માણસિઓ ઉસ્સુત્તો, ઉમ્મગ્ગો અકપ્પો, અકરણિજ્જો, દુઝાઓ દુવિચિંતિઓ, અણાયારો, અણિચ્છિયવ્વો અસાવગ પાવગો નાણે તહદંસણે ચરિત્તા ચરિત્તેય સુએ સામાઇએ તિન્હં ગુત્તીણ ચઉન્હ કસાયાણં પંચન્હ માણુવ્વયાણં તિન્હં

ગુણવ્વયાણં ચઉન્હં સિખ્ખાવ્વયાણં બારસ્સ વિહસ્સ સાવગ્ગ ધમ્મસ્સ જંખડિયં જંવિરાહિયં તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

પછી તસ્સ ઉત્તરી કરણેણંનો પાઠ પુરો ભણી જઇ ચાર લોગસ્સના પાઠનો કાઉસગ્ગ કરવો. પખી પ્રતિક્રમણ વખતે બાર લોગસ્સના પાઠનો કાઉસગ્ગ કરવો. ચોમાસી પતિક્રમણ વખતે વીશ લોગસ્સનો કાઉસગ્ગ કરવો. સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ વખતે ચાલીશ લોગસ્સનો કાઉસગ્ગ કરવો. ચોમાસી અને સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ વખતે બે પ્રતિક્રમણ કરવા. કાઉસગ્ગના અંતે એક નોકાર ભણી કાઉસગ્ગ પાળવો. પછી ઉભા થઈ લોગસ્સનો પાઠ ભણવો. પછી બે ઢીંચણ અધર રાખી બે ઇચ્છામિ ખમાસણા ભણવા.

ઇતિ પાંચમો આવશ્યક સંપૂર્ણ.

પછી ગુર્વાદિકને ત્રણવાર ઉઠી બેસી વંદણા કરી છઠા આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી તેમાં ચોવીહારનાં પચખાણ કરવા અથવા તો શક્તિ પ્રમાણે બીજાં સારાં પચખાણ કરીને નીચે બેસવું પછી નીચે પ્રમાણે બોલવું.

સામાયક, ચોવીસંથ્થો, વાંદણા, પડિકમણું, કાઉસગ્ગ, અને પચખ્ખાણ. એ છએ આવશ્યક પુરા થયા તેનાં વીધે ગાથા પદ અક્ષર કાનોમાત્રા મીંડી રસ્વ દીર્ઘ અધીક ઓછું વિપરીત કેહેવાણું હોય તો મારે તમારે મિચ્છામિ દુક્કડં.

મિથ્યાત્વનું પ્રતિક્રમણ, અવરતનું પ્રતિક્રમણ, પ્રમાદનું પ્રતિક્રમણ, કષાઅનું પ્રતિક્રમણ, અશુભજોગનું પ્રતિક્રમણ એ પાંચ પ્રતિક્રમણ સમી રીતે ન પડિક્મ્યા હોય તો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

ગયા કાળનું પ્રતિક્રમણ, વર્તમાન કાળનો સમવર, આવતા કાળના પચ્ચખાણ, કરેમિ મંગલં મહા મંગલં થુઇ થુઇ મંગલં, આંહી ત્રણ નમોથાણા ડાબો ઢીચણ ઉંચો રાખી બોલવા. તે પેહેલું નમોથુણં અરિહંત દેવને, બીજુ સિદ્ધને, ત્રીજું પોતાના ધરમ ગુરૂને તે જાવ ઠાણં સંપાવીઓ કામસ્સ સુધી પાઠ ભણવો.

અથ શ્રી નવાણું અતિચાર.

જંવાઇધં	૧	સજ્ઝાઇએનસજ્ઝાયં	૧૪
વચ્ચામેલિયં	૨	સંકા	૧૫
હિણખરં	૩	કંખા	૧૬
અચ્ચખરં	૪	વિતિગિચ્છા,	૧૭
પયહીણં	૫	પરપાસંડ, પરસંસા	૧૮
વિણયહીણં	૬	પરપાસંડ, સંથવો	૧૯
જોગહીણં	૭	બંધે	૨૦
ઘોસહીણં	૮	વહે	૨૧
સુઠુદિન્નં	૯	છવિછેએ	૨૨
દુઠુપડિછિયં	૧૦	અઇભારે	૨૩
અકાલેકઓસજ્ઝાઓ	૧૧	ભત્ત, પાણ, વોછએ	૨૪
કાલે, નકઓસજ્ઝાઓ	૧૨	સહસ્સા, ભખ્ખાણે	૨૫
અસજ્ઝાઇએસજ્ઝાયં	૧૩	રહસ્સા, ભખ્ખાણે	૨૬

સ, દારામં, ત, ભેએ ૨૭
મોસો, વએસે ૨૮
કૂડ, લેહ, કરણે ૨૯
તેન્નાહડે ૩૦
તક્કરપ્પઉગે ૩૧
વિરૂદ્ધ રજ્જાઇક્કમ્મે ૩૨
કૂડ, તોલે, કૂડ, માણે ૩૩
તપ્પડિરૂવગ વવહારે ૩૪
ઇત્તરિય પરિગ્ગહિય ગમણે ૩૫
અપરિગ્ગહિયગમણે ૩૬
અનંગકીડા ૩૭
પર વિવાહ કરણે ૩૮
કામભોગેસુ તિવ્વાભિલાસા ૩૯
એત્તવથ્થુ, પ્પમાણાઇક્કમે ૪૦
હિરણ્ણ, સોવન, પ્પમાણાઇક્કમે ૪૧
ધન, ધાન, પ્પમાણાઇક્કમે ૪૨
દુપદ, ચઉપદ, પ્પમાણાઇક્કમે ૪૩
કુવિય, પ્પમાણાઇક્કમે ૪૪
ઉડ્ઢદિસિ, પ્પમાણાઇક્કમે ૪૫
અધોદિસિ, પ્પમાણાઇક્કમે ૪૬
તિરિયદિસિ, પ્પમાણાઇક્કમે ૪૭
એત્તવુડ્ઢી ૪૮
સઇઅંતરધાએ ૪૯
સચિત્તાહારે ૫૦
સચિત્ત પડિબદ્ધાહારે ૫૧
અપ્પોલિઓ, સહિભક્ખણયા ૫૨
દુપ્પોલિઓ, સહિભક્ખણયા ૫૩
તુચ્છોસહિ, ભક્ખણયા ૫૪
ઇંગાલકમ્મે ૫૫
વણકમ્મે ૫૬
સાડીકમ્મે ૫૭
ભાડીકમ્મે ૫૮
ફોડીકમ્મે ૫૯
દંતવાણિજ્જે ૬૦
કેસવાણિજ્જે ૬૧
રસવાણિજ્જે ૬૨
લક્ખવાણિજ્જે ૬૩
વિસવાણિજ્જે ૬૪
જંતપીલણકમ્મે ૬૫
નીલચ્છણકમ્મે ૬૬
દવગ્ગિ દાવણયા ૬૭

સર, દહ, તલાગ, પ-
રિસોસણયા ૬૮
અસઇ, જણ, પોસણયા ૬૯
કંદપ્પે ૭૦
કુકુઇએ, ૭૧
મોહરિએ ૭૨
સંજુત્તાહિગરણે ૭૩
ઊવભોગ, પરિભોગ,
અઇરત્તે ૭૪
મણદુપ્પણિહાણે ૭૫
વયદુપ્પણિહાણે ૭૬
કાયદુપ્પણિહાણે ૭૭
સામાઇયસ્સ, સઇઅ-
કરણાએ ૭૮
સામાઇયસ્સ, અણવ-
ઠિયસ્સ, કરણ-
યાએ ૭૯
આણવણપઊગે ૮૦
પેસવણપઊગે ૮૧
સદ્દાણુવાએ ૮૨
રૂવાણુવાએ ૮૩
બહિયા પોગ્ગલપખવે ૮૪
અપ્પડિલેહિય, દુપ્પ-
ડિ લેહિય, સે-
જા, સંથારએ ૮૫
અપ્પમજ્જિય, દુપ્પ-
મજ્જિય સેજા,
સંથારએ ૮૬
અપ્પડિલેહિય, દુપ્પ-
ડિલેહિય, ઊ-
ચ્ચાર, પાસવ-
ણ, ભૂમિ ૮૭
અપ્પમજ્જિય, દુપ્પ-
મજ્જિય ઊચ્ચા
ર, પાસવણ ભૂમિ ૮૮
પોસહસ્સ, સમ્મંઅ-
ણણુ પાલણયા ૮૯
સચિત્ત, નિખેવણિયા ૯૦
સચિત્ત, પેહણિયા ૯૧
કાલાઇક્કમ્મે ૯૨
પરોવએસે ૯૩
મચ્છરિયાએ ૯૪
ઇહલોગા, સંસપ્પઊગે, ૯૫
પરલોગા, સંસપ્પઊગે ૯૬
જીવિયા, સંસપ્પઊગે ૯૭
મરણા, સંસપ્પઊગે ૯૮
કામભોગા, સંસપ્પઊગે ૯૯
તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં.

(પ્રાચીન સમયમાં જે પચ્ચખાણ કહેવામાં આવતા તે લખ્યા છે.)

૧ નોકાર સહિય પચ્ચખાણ બે ઘડી દીવસ ચડતા સુધીનો.

ઉગ્ગએસરે—નોકાર સહિંય ઉદીવસ ઊગ્યા પછી બે ઘડી સુધીનીનો. નોકારસી એટલે નમોકાર ગણી પાલુ ત્યાં સુધી.

પચ્ચખ્ખામિ—પ૦ પચ્ચખાણ-બંધી કરૂંછુ.

ચઊવ્વિહં પિ—ચ૦ ચાર પ્રકારના અને બીજા પણ.

આહારં—આ૦ આહારના. (જેવાં કે)

અસણં પાણં—અ૦ અન્ન પા-પાણી.

ખાઇમં સાઇમં—ખા૦ સુખડી મેવો વીગેરે સા-સોપારી. તંબોલ આદિ મુખવાસની વસ્તુઓના (તેમા)

અન્નથ્થાણા ભોગેણં—અ૦ અજાણપણે, મુખ માંહી-કાંઇ વસ્તુ, અથવા-મેઘ-વરસાદના ફોરા આવી પડે, તેનો (તથા)

સહસ્સાગારેણં—સ૦ કોઇ બલાત્કારે કોઇ વસ્તુ મોઢામાં ઘાલી દે તેનો આગાર (ગણી)

વોસિરામિ—વો૦ તજુ-વોસિરાવુંછું.

૨ પોરસહિંય પચ્ચખ્ખાણ.

ઉગ્ગએસરે—પોરસહિંય ઉ૦ દીવસ ઊગ્યા પછી પોપોહોર દીવસ સુધી.

પચ્ચખ્ખામી—પ૦ પચ્ચખાણ-બંધી કરૂંછુ.

ચઊવ્વિહં પિ—ચ૦ ચાર પ્રકારના. આહારના પિ-અને બીજા પણ

આહારં—આ૦ આહારના (જેવાં કે)

અસણં પાણં—અ૦ અન્ન પા૦ પાણી.

ખાઈમં સાઈમં—ખા૦ સુખડી મેવો વીગેરે સા–સો-
પારી તંબોલ આદી મુખવાસની વસ્તુઓ-
ના (તેમાં.)

અન્નથ્થાણા ભોગેણં—અ૦ અજાણપણે-મુખમાંહી-કાંઇ
વસ્તુ અથવા મેઘ–વરસાદના ફોરા આવી
પડે તેનો.

સહસ્સાગારેણં—સ૦ કોઇ બલાત્કારે કાંઇ વસ્તુ મો-
ઢામાં ઘાલી દે તેનો.

પચ્છન્નકાલેણં—પ૦ મેઘ તથા રજથી સુર્ય ઢંકાએલો
હોય અને તેથી વખતની ખબર ન પડે તેનો.

દિસામોહેણં—દિ૦ દીગમુઢ થઇ જવાથી ખબર ન
રહી હોય અથવા દિસાની ખબર ન રહી હોય.

સાહુવયણેણં—સા૦ વડેરા સાધુજીના કેહેવાથી પા-
લવું પડે તેનો (તથા) (ઉપરનો એક બોલ
સાધુને લાગુ છે.)

સવ્યસમાહિવત્તિયા ગારેણં-સ૦ સર્વ પ્રકારે સ–શ-
રીરે અસમાધી થવાથી ઓસડ કરવું પડે તેનો
આગાર (ગણી).

વોસિરામિ-વો–તજુ-વો સિરાવું છુ.

૩ સાઢ પોરસહિય (તથા) પુરી મઢ્ઢં પચ્ચખ્ખાણ.

ઉગ્ગએસૂરે સાઢપોરસહિય (તથા)-(ઉ૦) દીવસ ઊગ્યા
પછી સા૦ દોઢ પોહોર (તેમજ)

પુરીમઢ્ઢં-પુ૦ બે પોહોર દીવસ સુધી.

પચ્ચખ્ખામિ-પ૦ પચ્ચખાણ બંધી કરૂં છું.

ચઊવ્વિહં-વિ૦-ચ-ચાર પ્રકારના આહારના વિ૦ અને બીજા પણ.

આહારં-આ૦ આહારના જેવા કે.

અસણંપાણં-અ૦ અન્ન પા૦ પાણી.

ખાઇમં-સાઇમં-ખા૦ સુખડી મેવા વીગેરે સા૦ સો-પારી તંબોલ આદિ મુખવાસની વસ્તુઓના (તેમાં)

અન્નથ્થાણા ભોગેણં-અ૦ અજાણપણે મુખમાંહી કાંઇ વસ્તુ અથવા મેઘ-વરસાદના ફોરા આવી પડે તેનો.

સહસ્સાગારેણં-સ૦ કોઇ બલાત્કારે કાંઇવસ્તુ મોઢામાં ઘાલી દે તેનો.

પચ્છન્નકાલેણં-પ૦ મેઘ તથા રજથી સુર્ય ઢંકાએલો હોય અને તેથી વખતની ખબર ન પડે તેનો.

દિસામોહેણં-દિ૦ દિગમુઢ થઇ જવાથી ખબર ન રહી હોય તેનો.

મહતરાગારેણં-મ૦ વડેરા સાધુજીના કેહેવાથી ખાવું પડે તેનો.

સાહુવયણેણં-સા૦ વડેરા સાધુજીના કેહેવાથી પાલવું પડે તેનો (તથા) (ઉપરના બે બોલ સાધુજીને લાગુ પડે છે.

સવ્વસમાહિવત્તિયા ગારેણં-સ૦ સર્વ પ્રકારે સ૦ શરીરે અસમાધી થવાથી ઓસડ કરવું પડે તેનો આગારગણી.

વોસિરામિ-વો૦ તજુ વોસિરાવું છું.

૪ એકાસણું-પચ્ચખાણ.

એકકાસણં-એ (લોકોમાં એક ટાણું કહેવાય છે તે) દીવસ મધ્યે એકવાર એક આસને બેસીને જમવું પછીને સમધીના બે આહાર અને રાત્રે ચોવીહાર કરવા તે ઉપરાંતના.

પચ્ચખ્ખામી-પ૦ પચ્ચખાણ બધી કરૂં છું.

દુવિહં-પિ-દુ૦ બે પ્રકારના આહારના (તજવાના) પિ-અને બીજા પણ.

આહારં-આ૦ આહારના (જેવા કે)

અસણં ખાઈમં-અ૦ અન્ન ખા૦ સુખડી મેવા વીગેરે આ બે આહાર તજવાં.

અન્નથ્થાણા ભોગેણં-અ૦ અજાણપણે મુખમાંહી કાંઈ વસ્તુ અથવા મેઘ વરસાદના ફોરાં આવી પડે તેનો.

સહસ્સાગારેણં-સ૦ કોઈ બલાત્કારે કોઈ વસ્તુ મોઢામાં ઘાલી દે તેનો.

આઉંટ્ટણાપસારેણં-આ૦ આસને બેઠાં બેઠાં હસ્ત પગાદીક લાંબા ટુંકા કીધા હોય તેનો.

ગુરૂ અભ્ભુઠાણેણં-ગુ૦ ગુર્વાદીકના આવા ગમનથી જમતાં જમતાં ઉભુ થાવું પડે તેનો.

પારિઠા વણિયા ગારેણં-પા૦ પરઠવવા લાયક વસ્તુ જમવી પડે તેનો.

મહત્તરાગારેણં-મ૦ વડેરા સાધુજીના કહેવાથી જમવું પડે તેનો (તથા) (ઉપરના બે બોલ સાધુજીને લાગુ પડે છે.)

સવ્વસમાહિવત્તિયા ગારેણં-સ૦ સર્વ પ્રકારે સ૦ શરીરે અસમાધી થવાથી ઓસડ કરવું પડે તેનો આગાર (ગણી)

વોસિરામિ-વો૦ તજું—વોસિરાવું છું.

૫ એકકઠાણં પચ્ચખાણ.

એકકઠાણં-એ૦ દીવસના મધ્યે એકવાર એક આસને બેશીને અંગ ઉપાંગ હલાવ્યા ચલાવ્યાં વગર જમ્યા બાદ ચૌવિહાર કરી ઉઠવા સંબંધીના.

પચ્ચખ્ખામિ-પ૦ પચ્ચખાણ બંધી કરૂં છું.

ચઉવિહં પિ-ચ-ચાર પ્રકારના આહારના પિ. અને બીજા પણ.

આહારં-આ૦ આહારના (જેવાં કે)

અસણંપાણં-અ૦ અન્ન પા૦ પાણી.

ખાઇમં-સાઇમં-ખા૦ સુખડી મેવો વીગેરે સા૦ સોપારી તંબોલ આદી મુખવાસની વસ્તુઓના.

અન્નથ્થાણા ભોગેણં-અ૦ અજાણપણે મુખમાંહી કાંઇ વસ્તુ અથવા મેઘ વરસાદના ફોરા આવી પડે તેનો.

સહસ્સાગારેણં-સ૦ કોઇ બલાત્કારે કાંઇ વસ્તુ મોઢામાં ઘાલી દે તેનો.

સાગારીયાગારેણં-સા૦ સાધુજીને આહાર કરતાં-કોઇ સંસારીના આવવાથી પડખુ ફેરવી બેસવું પડે તેનો.

ગુરૂઅબ્ભુઠાણેણં-ગુ૦ ગુર્વાદીકના પધારવાથી જમતાં જમતાં ઉભું થાવું પડે તેનો.

પારિઠાવણિયાગારેણં-પા૦ પરઠવવા લાયક વસ્તુ જમવી પડે તેનો.

મહુત્તરાગારેણં-મ૦વડેરા સાધુજના કેહેવાથી જમવું પડે તેનો (તથા)

ઊપરના ચાર બોલ સાધુજીને લાગુ પડે છે.

સવ્વસમાહિ વત્તિયાગારેણં-સ૦ સર્વ પ્રકારે સ-સરીરે અસમાંધી થવાથી ઓસડ કરવું પડે તેનો આગાર (ગણી)

વોસિરામિ-વો૦ તજુ-વોસિરાવુંછું.

૬ આયંબીલ પચ્ચખ્ખાણ.

આયંબિલવિહં-આત્માને બિલ સમાન ગણીને દિવસ મધ્યે એકવાર વિગય રહીત (સ્વાદ વિના) જમીને રાત્રે ચોવિહાર કરવા સંબંધીનો.

પચ્ચખ્ખામિ-પચ્ચખાણ-બંધી કરૂં છું.

*ચઊવિહં પિઆહારં-ચાર પ્રકારના આહારનો.

અસણં-અન્ન

પાણં-પાણી.

ખાઈમં-સુખડી મેવો વગેરે

---

* ચઊવિહંને બદલે તેવિહં (ત્રણ પ્રકારના આહારના શબ્દ આ ઠકાણે કેહેવાય છે કેમકે તે ચોવિહારથી તેમજ તેવિહારથી પણ થાય છે ને આઠ આગાર તથા વિગય રહિતના એકટાણા સહિત થાય છે. "તેવિહં" શબ્દથી કરતી વખતે "પાણં" શબ્દ કેહેવો નહીં.

સાઇમં—સોપારી તંબોળ આદિ મુખવાસની વ-
　　સ્તુઓના.

અન્નથાણા ભોગેણં-અ૦ અજાણપણે મુખ માંહી કાંઇ વ-
　　સ્તુ અથવા વરસાદનાં ફોરાં આવી પડે તેનો.

સહસ્સાગારેણં-કોઇ બળાત્કારે કાંઇ વસ્તુ મોઢામાં
　　ઘાલી દે તેનો.

લેવાલેવેણં-લેપ સહિત નહી તેમ લેપ રહિત નહીં
　　એવી લેપાલેપ વસ્તુઓ કહેવાય તેનો.

ગિહથસંસઠેણં-ગૃહસ્થાદિકનો હસ્ત વિગયાદીકથી
　　ખરડાયો હોય અને તેણે કરી આપે તેનો.

ઉખિત્તવિવેગેણં-રોટલી વગેરે ઉપર ઠરેલું ઘી મુકેલું
　　હોય તે ઘી ઉપાડી લીધેલી રોટલી આવી
　　હોય તેનો.

ગુરૂઅભ્ભુઠાણેણં-ગુર્વાદિકના આવા ગમનથી જમતાં
　　જમતાં ઉભું થાવું પડે તેનો.

પડુચ્ચમખિએણં-ધૃતાદિકમાં પોળી પ્રમુખ કરેલી હો-
　　ય તે, તથા અન્નાદિકમાં ઘૃતાદિકના છાંટા પડેલ
　　હોય તે અજાણે આવે તેનો.

પારિઠાવણિયાગારેણં-પરઠવા લાયક વસ્તુ જમવી
　　પડે તેનો.

મહત્તરાગારેણં-વડેરા સાધુજીનાં આ દેશાથી વસ્તુ જ-
　　મવી પડે તેનો.

ઉપરના બે બોલ સાધુજીને લાગુ છે

સવ્વસમાહિ વત્તિયાગારેણં-સર્વ પ્રકારે સરીરે અસ-
　　માધી યવાથી ઓસડ કરવું પડે તેના આગાર

(પાણીના આગાર કહે છે.)

પાણાહારસ્સ લેવેણવા-લેપ સહીત પાણીનો
અલેવેણવા-કાંજી પ્રમુખના પાણીનો,
અચ્છેણવા-નિર્મળ પાણીનો
બહુલેવેણવા-ડોળા પાણીનો.
સસિંથેણવા-અનાદિકની સીત સહીતના પાણીનો.
અસિંથેણવા-અનાદિકની સીત રહીત પાણીનો આ-
ગાર (ગણી)

(ઉપરના નવ બોલ) મધ્યે જેટલા રાખવા હોય તેટલા કહેવા.

વોસિરામિ-વોસિરાવું-તજું છું.

*૭ અભત્તઠં (ઉપવાસ) પચ્ચખ્ખાણ.

(સૂરે ઉગ્ગએ) અભત્તઠં--દિવસ ઉગ્યાથી બીજે
દીવસ ઉગે ત્યાં સુધી
પચ્ચખ્ખામિ—પચ્ચખાણ કરૂછું.
ચઉવ્વિહં, પિ, આહારં—ચાર પ્રકારના આહારના
અને બીજાં પણ
અસણં-પાણં=અન્ન-પાણી
ખાઇમં-સાઇમં—ખા૦ સુખડી, મેવા વિગેરે-સા-સો-
પારી તંબોળ આદિક સુખવાસની વસ્તુઓ
અન્નથ્થાણા ભોગેણં—અજાણપણે મુખમાંહી કોઇ વ-
સ્તુ આવી પડે અથવા મેઘ વરસાદના ફોરાં
આવી પડે તેનો
સહસ્સાગારેણં—કોઇ બળાત્કારે કાંઇ વસ્તુ મોઢામાં
ઘાલી દીએ તેનો

* પારિઠાવણિયાગારેણં—પરઠવવા લાયક વસ્તુ જમવી પડે તેનો

* મહત્તરાગારેણં—વડેરા સાધુજીના આદેશથી જમવુ પડે તેનો

સવ્વ સમાહિવત્તિયાગારેણં—સર્વ પ્રકારે શરિરે અસમાધિ થવાથી ઓસડ કરવું પડે તેનો આચાર (ગણી)

વોસિરામિ—વો સિરાવુછું એટલે તજીછું

૮ દિવસ ચરિમંપચ્ચખ્ખાણ.

દિવસચરિમં-પાછલો એક પોહોર દિવસ રહે ત્યાંથી બીજે દીવસ ઉગે ત્યાં સુધી.

પચ્ચખ્ખામિ—પચ્ચખાણ કરૂછુ.

ચઉવ્વિહં પિ,આહારં—ચાર પ્રકારના આહારના અને બીજા પણ આહારના જેવાં કે

અસણં-પાણં-અન્ન-પાણી

ખાઇમં-સાઇમં-સુખડી મેવો વિગેરે સોપારી તંબોળ આદિ મુખવાસની વસ્તુઓ તેમાં

અન્નથ્થાણાભોગેણં-અજાણે મુખમાંહી કોઇ વસ્તુ અથવા વરસાદના ફોરાં આવી પડે તેનો

સહસ્સાગારેણં—કોઇ બળાત્કારે કાંઈ વસ્તુ મોઢામાં ઘાલી દે તેનો

મહત્તરાગારેણં—વડેરાના આદેશથી જમવું પડે તેનો

---

* આ બે બોલ સાધુજીને લાગુ પડે છે. * બે ઉપવાસ ને છઠ ભત્ત, ત્રણ ઉપવાસ ને અઠમભત્ત એમ દરેક અપવાસે બબે ભત્ત વધારવા.

સવ્વ સમાહિવત્તિયાગારેણં-સર્વ પ્રકારે શરિરે અ સમાધિ થવાથી ઓસડ કરવુ પડે તેનો આગાર

વોસિરામિ—વોસિરાવુંછું તજુંછું.

૯ નિવિગ હિયં પચ્ચખ્ખાણ.

નિવિગહિયંવિહં—દિવસમાં એક વખત વિગય રહિત જમીને રાત્રે ચૌવિહાર કરવો તે સંબંધોના.

પચ્ચખ્ખામિ—પચ્ચખાણ કરૂંછું.

ચઉવ્વિહં-પિ, આહારં-ચાર પ્રકારના આહારના અને બીજા પણ જેવા કે

અસણં-પાણં-અન્ન-પાણી

ખાઇમં-સાઇમં—સુખડી મેવો વિગેરે તથા સોપારી તંબોળ આદિ મુખવાસની ચીજો

અન્નત્થણાભોગેણં—અજાણપણે મુખમાંહી કોઇ વસ્તુ અથવા વરસાદના ફોરાં આવી પડે તેનો

સહસ્સાગારેણં—કોઇ બળાત્કારે કાંઇ વસ્તુ મુખમાં ઘાલીદે તેનો

લેવાલેવેણં—લેપસહિત નહિ તેમ લેપરહિત નહિ એવી લેપાલેપ વસ્તુઓ કેહેવાય તેનો

ગિહત્થસંસથ્થેણં—ગૃહસ્થાદિકનો હસ્ત વિગયાદિકથી ખરડાયો હોય ને તેણે કરી આપે તેનો

ઉખ્ખિત્તવિવેગેણં—રોટલી વિગેરે ઉપર ઠરેલુ ઘી મુકેલુ હોય તે ઘી ઉપાડી લીધેલી રોટલી આવી હોય તેનો

પડુચ્ચમક્ખિએણં—ઘૃતાદિકમાં પોલી પ્રમુખ કરેલી હોય તે તથા અનાદિકમાં ઘૃતાદિકના છાંટા પડેલ હોય તે અજાણે આવે તેનો

*પારિઠાવણિયાગારેણં—પરઠવવા લાયક વસ્તુ જમવી પડે તેનો

*મહુત્તરાગારેણં—વડેરા સાધુજીના આદેશથી જમવુ પડે તેનો

સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં—સર્વ પ્રકારે શરીરે અસમાધિ થવાથી ઓસડ કરવું પડે તેનો આગાર

વોસિરામિ—વોસિરાવું તજુછું.

૧૦ અભિગ્રહં પચ્ચખ્ખાણ.

અભિગ્રહં—દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાળ અનેભાવથી અભિગ્રહ ધારવો તે સંબંધીના

પચ્ચખ્ખામિ-પચ્ચખાણ કરૂછું

*ચઉવ્વિહં-પિ--આહારં—ચાર પ્રકારના આહારના અને બીજા પણ આહારના જેવા કે

અસણં-પાણં-અન-પાણી

ખાઇમં-સાઇમં-સુખડી મેવો તથા સોપારી તંબોળ આદી મુખવાસની વસ્તુઓ

અન્નત્થાણા ભોગેણં-અજાણપણે મુખમાંહી કાંઇ વસ્તુ અથવા વરસાદના ફોરા આવી પડે તેનો

સહસ્સાગારેણં—કોઈ બળાત્કારે કાંઇ વસ્તુ મોઢામાં ઘાલી દે તેનો

મહુત્તરાગારેણં-વડેરાના આદેશથી જમવું પડે તેનો

---

* આ બે બોલ સાધુજીને લાગુ છે * તિવિહેણં પણ કહેવાય,

સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં—સર્વ પ્રકારે શરિરે અસમાધી થવાથી ઓસડ કરવું પડે તેનો આગાર ગણી

વોસિરામિ—વોસિરાવું છે-તજુંછું

૧૧ દેસાવગાસિક વૃત પચ્ચખ્ખાણ.

દ્રવ્ય થકી—કાયાએ કરી દેસાવગાસિક વૃત કરવું તેમાં

સાવજ્જ જોગ—પાપ કર્મના વ્યાપાર

સેવવાના પચ્ચખ્ખાણ—કરવાની બંધી

ક્ષેત્ર થકી—જમીન થકી ઓછી દિશાઓનું માન કરવું તે

આખા લોક પ્રમાણે—સર્વ જાતિના લોકો પ્રમાણે

કાળ થકી—વખતમાં દેસાવગાસિક વૃત કરવું તેમાં

દિવસ ઉગ્યા સુધી—જ્યારથી આદરવામાં આવે ત્યારથો બીજે દિવસ ઉગ્યા સુધી

ભાવ થકી—પોતાની મરજીથીદેશાવગાસિક વૃત કરવું તેમાં

છકોટીએ—પાપના નવ ભાંગા મહિલા છ ભાંગાની પચ્ચખ્ખાણ—બંધી

દસમું દેસાવગાસિક વ્રત—દસમું દિસાવકાશનો રૂંધન કરવો તે વૃત તેના વિષે

* જાવઅહોરતં—એક દિવસં અને એક રાત્રી સુધી

---

* આ વ્રત અહોરાત્રિનુ કરવામાં આવે તો પ્રથમ ચોવિહારના પચ્ચખાણ કર્યાબાદ દસમા વ્રતના પચ્ચખાણ કરવાના છે કેમકે તે વૃત અલ્પ એટલે થોડા કાળનું પણ થાય છે.

પજ્જુવાસામિ—પાપમાં પ્રવર્તવું નહી.

દુવિહં-તિવિહેણં—બેકરણ-ત્રણ જોગે કરીને

નકરેમિ—નકારવેમિ—હુ પોતે પાપ કરૂ નહી. બીજા
પાસે કરાવું નહી.

મણસા, વયસા, કાયસા—મન-વચન-કાયાએ કરીને
(આ ત્રણ જોગ)

તસ્સભંતે—તે દસમા વ્રતને વિષે જે પાપ સેવ્યુ હોય

પડિક્કમામિ—નિવર્તું-છાંડછું

નિંદામિ—આત્માની સાક્ષીએ નિંદુંછું,

ગરિહામિ—ગુરૂની સાક્ષીએ ગરહુંછું

અપ્પાણં વોસિરામિ—પાપથકી પોતાના આત્માને
વોસિરાવુંછું-તજુંછું.

૧૨ પોષધ વ્રત પચ્ચખ્ખાણ.

દ્રવ્યથકી—કાયાએ કરી પોષો કરવો તેમાં

સાવજ્જ જોગ—પાપ કર્મના વ્યાપાર

સેવવાના પચ્ચખ્ખાણ—કરવાની બંધી

ક્ષેત્રથકી—જમીનથી પોષો કરવો તે

આખાલોકપ્રમાણે-સર્વ જાતિના લોક પ્રમાણે

કાળથકી-વખતમાં પોષો કરવો તેમાં

દિવસ ઉગ્યા સુધી-એક દિવસ સઉ એક રાત્રિ વિત-
તાં બીજો દિવસ ઉગ્યા સુધી

ભાવથકી-પોતાની મરજીથી પોષો કરવો તેમાં

છકોટીએ પચ્ચખાણ-છભાંગાની બંધી

અગ્યારમું પોષવ્રત-અગિયારમું ધર્મ કરણીથી આ-
ત્માને પોષવો તે વ્રત

અસણં પાણં-અન્ન-પાણી
ખાઈમં-સાઇમંનો-સુખડી મેવો-સોપારી તંબોળ આ-
આદિ-ખાવાની વસ્તુ
પચ્ચખ્ખાણ-બંધી

અબ્રહ્મનો પચ્ચખ્ખાણ-મૈથુન સેવવાની બંધી

મણિસુવણનો પચ્ચખ્ખાણ—મણી સોના વીગેરે ઘરેણાં
પહેરવાની બંધી

માલાવન્નગ-વિલેવણનો પચ્ચખ્ખાણ-પુષ્પાદિકની માળા
ના-શરીરની કાંતિ વધે તેવી સુખડ આદિ વિલે-
પન કરવાની બંધી

શસ્થમુસલાદિક-સાવજ્જ જોગનો પચ્ચખ્ખાણ-શસ્ત્ર-
સાબેલાદિક પાપ કારી ચીજના વેપાર કરવાની
બંધી.

જાવઅહોરત્તં-એક દીવસ અને એક રાત્રિ સુધી.

પજ્જુવાસામિ-સેવવું એટલે પાપમાં પ્રવર્ત્તવું નહી.

દુવિહં-તિવિહેણં-બે કરણ-ત્રણ જોગે કરીને.
નકરેમિ-નકારવેમિ-હુ પોતે કરૂ નહી-બીજા પાસે
કરાવું નહી.
મણસા, વયસા, કાયસા-મન વચન-કાયાએ કરીને
તસ્સભંતે-તે પોષધ વૃતને વિષે જે પાપ સેવ્યુ હોય
તેથી- હે પુજય.
પડિકમ્માિમ-નિવર્તુ છું.
નિંદામિ-આત્માની સાક્ષીએ નિંદુ છું.
ગરિહામિ-ગુરૂની શાક્ષીએ ગ્રહું છું.
અપ્પાણંવોસિરામિ-પાપ થકી આત્માને તજું છું.

જે જે વ્રતના પચ્ચખાણ કરી જેટલા વખત સુધી આદરવામાં આવ્યું હોય તેટલો વખત પુરો થએથી તે વ્રત વીધિ સહીત પારવુ જોઇએ તે નીચે પ્રમાણે.

જે વ્રત પારવાનું હોય તેનું નામ લઇને નીચે મુજબ પારવાની વિધિ.

સમકાએણં-ફાસિયં-પાલિયં-તિરિયં-કિટ્ટિયં-સોહિયં-આરાહિયં-આણાએ-અણુપાલિતા-નભવઇ તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં.

દસમું દેસાવગાસિક વ્રત તથા પોષધ વ્રત પારવાની વીધી.

દસમાદેસાવગાસિક વ્રતના પંચ અઇયારા-જાણિયવ્વા-નસમાયરિયવ્વા—તંજહા તે આલોઉં—આણવણ પઉગે—પેસવણપઉગે—સદ્દાણુંવાએ—રૂવાણુંવાએ—બહિયાપોગ્ગલ પખવે તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં.

અગ્યારમા પડિપુણ પોષધ વ્રતના પંચઅઇયારા જાણિયવ્વા નસમાયરિયવ્વા. તંજહા તેઆલોઉં, અપ્પડિલેહિય, દુપ્પડિલેહિય-સેજાસંથારએ અપ્પમજ્જિય દુપ્પમજ્જિય, સેજાસંથારએ અપ્પડિલેહિય, દુપ્પડિલેહિય, ઉચ્ચાર પાસવણ ભૂમિ-અપ્પમજ્જિય-દુપ્પમજ્જિય, ઉચ્ચાર પાસવણ ભૂમિ-પોસહસ્સ, સમ્મઅણણું પાલણાયા-તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં—

ઉપર મુજબ દસમા તથા અગીયારમા વ્રતના અતિચાર જુદા જુદા બોલવાને તે પછી દરેક વ્રતમાં બોલવાના બોલ નીચે મુજબ છે.

૨ દસમું દેસાવગાસિક વ્રત અથવા અગિયારમું પડિપુણ પોષધ વ્રત—

સમકાએણું-ફાસિયં-પાલીયં-તિરિયં-કિટ્ટિયં-સોહિયં-આરાહિયં-આણાએ—અણુપાલિતા-નભવઇ તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં

૩ બને વ્રતમાંહિલો જે કોઇ મનવચન કાયાયે કરી દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં

૪ બને વ્રતમાં સ્ત્રી કથા-ભત્ત કથા દેશકથા રાજ કથા એ ચાર કથા માહેલી કોઇ કથા કરી હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં (સ્ત્રીએ પુરૂષ કથા બોલવી.

૫ બને વ્રતમાં આહારસંજ્ઞા, ભયસંજ્ઞા, મૈથુનસંજ્ઞા પારેગ્રહ સંજ્ઞા એ ચાર સંજ્ઞા માહેલી કોઇ સંજ્ઞા કરી હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં

૬ બને વ્રત-વીધિએ લીધું વીધિએ પાલ્યું વીધિ કરતાં અવીધિ થઇ હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં

૭ બને વ્રત્તમાં અતિક્રમ વ્યતિક્રમ અતિચાર અણાચાર જાણતાં અજાણતાં મનવચન કાયાએ કરી જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર, અને તપ સંબંધિ કોઇ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં.

૮ બને વ્રતમાં કાનોમાત્રા મિંડી, પદ, અક્ષર, ઓછો અધિક—કે વિપરિત ભણાણો હોય તો અનંત સિદ્ધ કેવળીની સાખે માહારે તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં.

કેટલાએક ધર્મધ્યાનનો કાઉસ્સગ્ગ પાંચમાઆવસ્યકમાં કરે છે તે નીચે મુજબ.

શેકંતં ૧ ધમેઝાણે ૨ ચઉવિહે ૩ ચઉપડિયારે ૪ પનંતે ૫ તંજહા ૬ આણાવિજયે ૭ આવાયવિજયે ૮ વિવાગવિજયે ૯ સંઠાણવિજયે ૧૦ ધમસણઝાણસ ૧૧ ચત્તારિલખણા ૧૨ પનંતાતંજહા ૧૩ આણારૂઈ ૧૪ નિસગરૂઇ ૧૫ ઉવયેરૂઈ ૧૬ સુત્રરૂઈ ૧૭ ધમસણુ-ઝાણસ ૧૮ ચત્તારિઆલંબણા ૧૯ પનંતાતંજહા ૨૦ વાયણા ૨૧ પુછણા ૨૨ પરિયટણા ૨૩ ધમકહા ૨૪ ધમસણઝાણસ ૨૫ ચત્તારિ અણુપેહા ૨૬ પનંતાતંજહા ૨૭ એગચાણુપેહા ૨૮ અણિચાણુપેહા ૨૯ અસરણા-ણુપેહા ૩૦ સંસોરાણુપેહા ૩૧.

૧ શું તે? ૨ ધર્મધ્યાન, ૩ ચાર જાતનાં, ૪ ચાર ચાર પઠ ભેદ છે, ૫ પરૂપ્યા ૬ તે આ પ્રમાણે ૭ આજ્ઞાનોવિચાર કરવો ૮ દુખનો વિચાર કરવો ૯ સુ-ખને દુખ સાથી ભોગવે છે તેનો વિચાર કરવો ૧૦ લોકના આકારનો વિચાર કરવો ૧૧ ધર્મ ધ્યાનનાં ૧૨ ચાર લક્ષણ ૧૩ તે આ પ્રમાણે કહ્યાં ૧૪ ધર્મ આજ્ઞાની રૂચી ૧૫ વિત્રાગ દેવે પરૂપ્યું તેના ઉપર શ્રધા આંણવાની રૂચી ૧૬ ઉપદેશની રૂચી ૧૭ સુત્ર સિદ્ધાંતની રૂચી ૧૮ ધર્મ ધ્યાનના ૧૯ ચાર પ્રકારના આધાર ૨૦ તે આ પ્રમાણે કહ્યાં ૨૧ વાંચવું ૨૨ પુ-છવું ૨૩ સીખેલું સંભારવું ૨૪ ધર્મ કથા કરવી ૨૫ ધર્મ ધ્યાનના ૨૬ ચાર પ્રકારના વિચાર ૨૭ તે આ પ્રમાણે કહ્યા ૨૮ એકલાપણાનો વિચાર—જીવ એકલો

આવ્યો ને એકલો જશે તેનો વિચાર કરવો ૨૯ અ-
નિત્યપણાનો વિચાર કરવો—સંસાર અનિત્ય છે કોઈ
કોઇનુ નથી એવો વિચાર ૩૦ અસરણપણાનો વિચાર—
સંસારમાં કોઇકોઇને ત્રાણ સરણ નથી એવો વિચાર
કરવો ૩૧ સંસાર વીશે વિચાર—સંસાર કેવો અસ્થિર
છે તે વિશે વિચાર કરવો તે.

સંવરની વિધિ.

સમાયક ન આવડતી હોય તો સંવર કરવો તે નીચે
મુજબ.

પ્રથમ વસ્ત્ર રજોહરણ ને ગોછો પડિલેહીને મો-
હુપતિ બાંધીને પથરણા ઉપર બેસવું, બેશીને પાંચ
વાર નમોક્કાર મંત્ર ભણવા. તે પછી ઇરિયાવહિ કરવી
અથવા ત્રણ નમોક્કારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પછી ઉભા
થઇ ગુરૂને નમસ્કાર કરીને સંવર કરવાની આજ્ઞા
માગવી પછી નિચે મુજબ પાઠ ભણવો.

દ્રવ થકી ક્ષેત્ર થકી કાળ થકી ભાવ થકી બા-
હિરલા પાંચે આશ્રવ સેવવાના પચ્ચખ્ખાણ તસ્સ
ભંતે પડિક્કમામી નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણંવોસિ-
રામિ (ત્રણ નમોથ્થુણં કહેવા.)

આ પ્રમાણે બે ઘડિનો એક ઘડિનો એક રાત
દિવસનો સંવર ઉપર મુજબ ભણવાથી બંધાયો. રાત
દિવસ જો કરે તો સંવર પોસો તેને કહે છે.

હવે સંવર પાળવાની વિધિ નિચે મુજબ.

પ્રથમ પાંચવાર નમોક્કાર મંત્ર ભણી ત્રણનમોક્કારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો તે પછી આ પ્રમાણે બોલવું કે માહરે સંવર ફાસિયં પાલિયં તિરિયં કિટ્ટિયં સોહિયં આરાહિયંઆણાએ અણુપાલિતા નભવઇ તસ્સ મિચ્છામિદુક્કડં.

આ પ્રમાણે સંવર તથા સંવર પોસો લેવા અથવા પાળવાની રીત સંપૂર્ણ.

પોષાની વિધિ.

અગ્યારમું પોષધવ્રત કરવાની રીત નિચે મુજબ.

પ્રથમ આગલે દિવસથી ચોવિહારો ઉપવાસ કરવો. તે દીવસે સવારથી ઉપાશ્રયે આવવું. પોસાના કામના માટે માત્ર પાંચ લુગડાં ઓઢવા પાથરવાનાં રાખવા. પ્રથમ મોહપતિ, ગોછો, રજોહરણનું પડિલેહણ કરવું. પછી કપડાનું પડિલેહણ કરવું. લઘુનીતનું ભાજન પડિલેહણ કરી રાખવું. પછી પથરણા ઉપર બેશી નમોક્કાર મંત્રથી તે તસ્સોત્તરીના પાઠ સુધી પાઠ ભણવો. તે પછી ઇચ્છામિ પડિક્કમણાનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. કાઉસ્સગ્ગ પાળી લોગસ્સ બોલવો. પછી ગુરૂજીને તે ન હોય તો મહાવિદેહમાં બીરાજમાન વર્તમાન તિર્થંકરને ઉઠી બેશી ત્રણવાર વંદણા કરવી,

અને પોસાની આજ્ઞા માગવી, પછી હાથજોડી ઉભા રહી નીચેનો પાઠ ભણવો.

અગ્યારમું પોષધવ્રત અસણં પાણં ખાઇમં સાઇમંના પચ્ચખ્ખાણ અબ્રહ્મ સેવવાના પચ્ચખ્ખાણ સુવણના પચ્ચખ્ખાણ માલાવન્નગ વિલેવણના પચ્ચખ્ખાણ સથ્થ-મુસલાદિક સાવજ્જ જોગના પચ્ચખ્ખાણ જાવઅહોરત્તં પજ્જુવાસામિ દુવિહં તિવિહેણં નકરેમિ નકારવેમિ મણસા વયસા કાયસા તસ્સભંતે પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ.

આ પ્રમાણે બોલ્યા પછી ડાબો ઢીચણ ઉભો રાખીને ત્રણ નમોથ્થુણં ભણવાં.

હવે આખા દિવસમાં શું શું કરવું તે નિચે મુજબ.

જો ગુરૂવાદિક હોય તો તેમની પાસે ભણવું ગણવું, વ્યાખ્યાન સાંભળવું, ગુરૂવાદિક ન હોય તો વર્તમાન તિર્થંકરની આજ્ઞા માગી પોતાની મેળે ભણવું. પણ પોસાના દિવસે સુવું નહીં. કદાચીત શરીરના કારણથી સુવું પડે અને જો ઉંઘ આવી હોય તો ઉઠીને ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. જો લઘુનીત કરવી હોય તો પ્રથમ ભાજન જોઇને મુકી રાખેલ છે તે લેઈ તેમાં લઘુનીત કરવી. પછી જો રાત્રી હોય તો માથે લુગડું ઓઢવું અને દિવસ હોય તો ખુલ્લે માથે

ઉપાશ્રય બહાર નિકલવું, અને નિકલતાં [૧]"આવસહિ" "આવસહિ" એમ બેવાર બોલી બહાર નીકળવું. પછી જમીન નજરથી જોવી કે કીડીના દર વીગેરે હોય નહી તેવી જગ્યાએ શક્રેંદ્રની આજ્ઞા એમ કહીને પરઠવવું પરઠવીને [૨]"ઓવોસીરે ઓવોસીરે [૩]જસઅણું- જાણહ" એમ બોલી ઉપાશ્રયમાં પેસવું. ઉપાશ્રયમાં પેસતાં [૪]"નિસ્સહી નિસ્સહી" એમ બોલી ઉપાશ્રયમાં આવી ભાજન ઠેકાણે મુકવું. પછી પથારી ઉપર બેશી નમોક્કારથી તસ્સઉત્તરી સુધી ભણી ઇરિયાવહીનો કાઉ- સ્સગ્ગ કરવો. પછી સાડાત્રણ વાગે એટલે ઉભા થવું. જો પોતાથી કોઇ મોટા શ્રાવકે પોસો કર્યો હોય તો તેમને હાથ જોડીને ખમાવવા અને બોલવું કે પડિ- લેહણની આજ્ઞા પછી તે શ્રાવક એમ કહે કે જતના સહીત તે પછી પ્રથમ મોહપતિનું પડિલેહણ પછી ગોછાનું પછી રજોહરણનું પછી કપડાં ઓઢેલાં પેહેરેલાં તથા પાથરેલાં હોય તેનું પડિલેહણ કરવું. પડિલેહણ કરીને જમીન પૂજવી જમીન પૂજીને એક હાથ પોહોલી અને ત્રણ હાથ લાંબી પથારી કરવી. પછી નમોક્કારથી તસ્સઉત્તરી સુધી ભણવું. પછી ઇરિ-

---

૧ અવશ્ય જરૂરીઆત કામ માટે બહાર નીકળું છું.

૨ પાછળથી આ પરઠવવા સંબંધી જે પાપ થાય તેથી હું છુટો થાઉં છું.

૩ પ્રથમ શકેંદ્રની આજ્ઞા માગેલ હતી તે પાછી સોપું છું.

૪ ચીંતવેલ કામપુરૂ કરી પાછો આવ્યો.

આવહીનો તથા ત્રીજા સમણુ સુત્રનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો તે પછી પડિકમણા વખતે પડિકમણું જો પોતાને આવડતું હોય તો પોતાની મેળેજ કરવું, અને આવડતું ન હોય તો કોઈ કહે તે સાંભળવું પણ પડિકમણું જરૂર સાંજ સવાર બે વખત કરવું, અથવા સાંભળવુંજ અને કદી જો સમર પોસો કર્યો હોય ને પોતાને પડિકમણું ન આવડતું હોય અને સંભળાવનાર પણ ન હોય તો પડિકમણું કર્યા વિના ચાલે તેટલો વખત નોકારવાલી ગણવી પછી પાછલી રાત્રે ઉઠીને તરત નમોઅરિહંતાણંથી તે તસ્સોત્તરી સુધી પાઠ ભણીને (ચારલોગસ્સ) તથા પેલા સમણુસુત્રનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો એટલે પડિક્કમામિ પગામસિજ્જાએ નિગામ સિજ્જાએ ઇત્યાદિક કાઉસ્સગ્ગ પાળીને પડિકમણા ની વખત થઈ હોય તો પ્રથમના કહ્યા પ્રમાણે ક્ષેત્ર વિશુદ્ધ કરીને પેહેલા આવસ્યકની આજ્ઞા લેવી પછી દીવસ ઊગ્યા પછી પડિલેહણની વખત થાય એટલે મોટા શ્રાવકને ખમાવીને પડિલેહણની આજ્ઞા માગવી અને પોતાથી મોહોટા શ્રાવક ન હોય તો માહાવીદેહ ક્ષેત્રમાં વડેરા શ્રાવકજીની આજ્ઞા માગી પડિલેહણ કરવું પડિલેહણું કરી ઈરિયાવહીનો કાઊસ્સગ્ગ કરવો પછી પોસો જે વખતે લીધો હોય તે વખતે પાલવો પાળવાની વિધિ આગલ લખી છે.

પ્રતિક્રમણ કરવાની વિધિ.

૧ પેહેલુ સામાયક કરવું—તેમાં પહેલા ૭ પાઠ ઉભા રહીને કહેવાના છે ને "નમોથ્થુણં"નો પાઠ કહેતી વખતે બેસવાનું છે.

---

૧ પ્રથમ સામાયક આવસ્યક.

૧ સામાયક લઇને તરત પ્રતિક્રમણ કરવાનો વખત થયો હોય તો તરત પ્રથમ આવસ્યકની આજ્ઞા લેવી.

૨ સામાયક કર્યાને ઓછામાં ઓછી એક ઘડિ થઇ હોય તે પછી પ્રતિક્રમણ આદરવું હોય તો મુનિરાજને ત્રણ વખત ઉઠી બેશી વંદન કરી ક્ષેત્ર વિશુદ્ધ કરવાની આજ્ઞા માગવી ને "નમોક્કારનો" પાઠ "ઇચ્છામિ પડિકમણાનો" પાઠ "તસ્સઉત્તરીનો" પાઠ ભણી "ઇરિયા વહિ" નો કાઉસગ્ગ કરી કાઉસગ્ગ પાળી "લોગસ્સ"નો પાઠ કહી ડાબો ઢીંચણ ઉભો રાખી બે "નમોથ્થુણં" કહેવાને પછી પ્રથમ આવસ્યકની આજ્ઞા લેવી.

૩ આ પ્રથમ સામાયક આવસ્યકની આજ્ઞા માગતા પહેલા આસનથી નીચે ઉતરી ઉભા થવું ને બે હાથ જોડી "તિખ્ખુતા"નો પાઠ ભણી ત્રણ વખત મુનીને વંદન કરવું. મુની ન હોય તો સિદ્ધ ભગવંતની સાખે કે વર્ત્તમાન તિર્થંકરની સાખે આજ્ઞા માગવી,

(૧) પછી પાઠ ૧ "ઇચ્છામિણંભતે"નો કહેવો

(૨) પછી "નમોકકાર" મંત્ર ભણવો. (૩) "કરેમિભંતે"નો પાઠ ભણવો (૪) પછી પાઠના૦ ૨ નો "ઇચ્છામિઠામિ કાઉસગ્ગ"નો કહેવો (૫) પછી "તસ્સઉત્તરી"નો કહેવો (૬) પછી "નવાણું અતિચાર"નો અથવા "ચાર લોગસ્સ" અથવા બત્રિસ "નમોક્કાર"નો કાઉસગ્ગ કરવો. તે ઉપરાંત એક "નમોક્કાર"નો કાઉસગ્ગ કરી "નમો અરિહંતાણં" કહી કાઉસગ્ગ પાળવો. આ કાઉસગ્ગ ઉભા રહીને કરવો પછી અશકિતના કારણથી નીચે બેસીને પણ કરાય.

---

૨ ચઉવીસંથ્થો આવસ્યક બીજો

પછી "તિખ્ખુત્તાનો" પાઠ ભણી ગુરૂને વંદન કરી બીજા આવસ્યકની આજ્ઞા માગવી ને ઉભા ઉભા "લોગસ્સનો" પાઠ કરવો.

---

૩ વંદણા આવસ્યક ત્રીજો

પછી "તિખ્ખુત્તાનો" પાઠ ભણીને વંદન કરીને ત્રીજા વંદણા આવસ્યકની આજ્ઞા માગવી. પછી પોતાનું આસન મુકી નીચે બેસીને બે ઢીચણ ઉભા રાખીને બે હાથ જોડી પાઠ ૩ જો "ઇચ્છામિ ખમાસમણાનો" બે વખત કહેવો.

આ પાઠમાં "નિસીહિ" આવે ત્યાં ઉકડુ આસને એટલે બે ઢીચણ ઉભા રાખી ગુરૂ પાસે બેસીને "આવસિયાએ" શબ્દ આવે ત્યારે ગુરૂ પાસેથી ઉભા થઇ પાઠ પુરો કરવો ને બીજી વખત આ પાઠ બોલતા "નિસીહિ" શબ્દ આવે ત્યારે

પાછુ ઉકડુ આસને બધો પાઠ પુરો થતા સુધી બે-સવું અને "આવસિયાએ" શબ્દ બીજી વખત બોલવાનો નથી કેમકે અવગ્રહ બાહિર નિકલવું નથી, સ્થાનકે બેસી કહેવાનો છે.

---

૪ પ્રતિક્રમણ આવસ્યક ચોથો—

ઉભા થઇ "તિખ્ખુત્તાનો" પાઠ ભણી વં-દન કરીને ચોથા આવસ્યકની આજ્ઞા માગવી પછી "જ્ઞાનના" અતિચારના પાઠ ૪ થી ૨૧ મો "ચોદ પ્રકારના સમુછિમનો" છે ત્યાં સુધીના પાઠ ભણવા. પછી "ઇચ્છામિઠામિ"ના પાઠ ભણવો પછી "ન-મોક્કારનો" પાઠ ભણવો પછી "કરેમિભંતેનો" પાઠ ભણવો.

પછી જમણો ઢીંચણ ઉભો રાખી બે હાથ જોડી પગે લાગી બેસીને પાઠ ૨૨ મો "ચતારિ મંગ-લિકનો" કહેવો. પછી "ઇચ્છામિ ઠામિનો" પાઠ કહી પછી "ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉંનો" પાઠ કહેવો.

પછી ઉભા થઇ વંદણા કરી "સમણસુત્રની" આજ્ઞા લેવી. પછી બેસી "સમણસુત્ર" પાઠ ૨૩-૨૪-૨૫-૨૬ સંપુર્ણ ભણી પાઠ ૨૭ મો "નમો ચ-ઉવીસાએ" નો ભણતા "અબ્ભુઠિઓમિ આરાહ-ણાએ" એ સબ્દ આવે ત્યારે ઉભા થઈ પાઠ પુરો કરવો ને બે હાથ જોડી ગુર્વાદિકને વંદણા કરી ખામણાની આજ્ઞા માગવી.

જે સંઘાડામાં વંદણા બોલવાનો રિવાજ છે તે સઘાડાવાળા વંદણાની આજ્ઞા લેતા પહેલાં પાઠ ૨૭ માં "અબ્ભુઠિએમિ આરાહણાએ" શબ્દ આવે ત્યાં બે ઢીંચણ ઉભા કરી તે પાઠ પૂર્ણ કરી પોતાનુ આસન મુકી બે વખત ખમાસમણાનો પાઠ કહે છે—ને જેઓ ખામણા કહે છે તે ખમાસમણાનો પાઠ બે વખત ખામણા પુરા કર્યા પછી કહે છે.

પછી પાંચ વંદણા કે પાંચ પ્રકારના ખામણાનો પાઠ બેસીને બોલી શ્રાવક શ્રાવિકાને ખમત ખામણાંનો છઠો પાઠ કહી ચોરાશી લક્ષ જીવાજોનીને ખમત ખામણાનો પાઠ કહેવો.

---

૫ કાઉસગ્ગ આવસ્યક પાંચમો.

પછી ઉભા થઇ "તિખ્ખુત્તા"નો પાઠ ભણી વંદન કરી પાંચમા આવસ્યકની આજ્ઞા માગવી પછી "દેવસિ પ્રાયશ્ચિત વિશુધનાર્થં કરેમિ કાઉસગ્ગ" કહીને "નમોક્કાર" પાઠ કહી "કરેમિભંતે" નો પાઠ કહી "ઇચ્છામિઠામિ કાઉસગ્ગ"નો પાઠ કહી, "તસ્સ ઉત્તરી"નો પાઠ કહી ઉભા ઉભા કાઉસગ્ગ કરવો— કાઉસગ્ગ પોતે જાતેજ કહેવો—

આંહી દરીયાપુરી ગચ્છવાળા દિવસ તથા રાત્રિ પ્રતિક્રમણમાં ધર્મ ધ્યાનનો કાઉસગ્ગ કહે છે ને રાત્રિ પ્રતિક્રમણમાં તે ઉપરાંત તપના બાર બોલ વધારે કહે છે. બીજા ગચ્છવાળા ધર્મ ધ્યાનને બદલે દેવસિ રાયસિ પ્રતિક્રમણમાં ચાર લોગસ્સનો કાઉસગ્ગ કહે છે જયારે દરિયાપુરી ગચ્છવાળા બે લોગસ્સનો પાઠ

ભણેછે. પાક્ષી પ્રતિક્રમણમાં બાર લોગસ્સનો, ચઉ- માસી પ્રતિક્રમણમાં વીસ લોગસ્સનો ને સંવત્સરી પ્રતિક્રમણમાં ચાળીસ લોગસ્સનો કાઉસગ્ગ કહે છે. દરેક કાઉસગ્ગને અંતે એક "નમોક્કાર"નો પાઠ પુરો કરી (નમો અરિહંતાણં) શબ્દ કહી કાઉસગ્ગ પાળવો.

પછી લોગસ્સનો પાઠ બોલવો પછી બેસી આ- સન મુકી બે વખત (ઇચ્છામિ ખમાસમણાનો) પાઠ કહેવો.

---

૬ પચ્ચખ્ખાણ આવસ્યક છઠો.

પછી ત્રણ વખત ઉઠી બેસી ગુરૂને વંદના કરી છઠા આવસ્યકની આજ્ઞા માગીને પચ્ચખાણ કરાવવા ગુરૂને સવિનયે કહેવું. તેઓએ પચ્ચખાણ કરાવ્યા બાદ બધા મુનીને વાંદીને છએ આવસ્યકના નામ કહેવા. છેવટ ડાબો ઢીંચણ ઉભો રાખી બે (નમોથ્થુણં) કહીને ત્રીજુ (નમોથ્થુણં) (મમ ધમ્મ આયરિયસ્સ) એમ કહેવું.

પછી સામાયકનો વખત પુરો થઓ હોય તો પારવી.

પ્રતિક્રમણ કરવામાં ધ્યાનમાં રાખવાના સા- ધારણ નિયમ.

૧ પ્રતિક્રમણ પાંચ પ્રકારનાં છે. ૧ દેવસિ, ૨ રા- યસિ, ૩ પખ્ખિ, ૪ ચઉમાસિ, ૫ સંવત્સરિ,

૨ (રાયસિ) પ્રતિક્રમણમાં 'દેવસિ' શબ્દને બ-

બદલે 'રાયસિ' શબ્દ કહેવો ને (તપ) શબ્દ ઉચ્ચારવો.

૩ પખ્ખિ, ચઉમાસી, સંવત્સરી પ્રતિક્રમણમાં (દેવસિ) ને બદલે (પખ્ખિ, ચઉમાસી, સંવત્સરી) શબ્દ બોલવા.

૪ (દેવસિ) પ્રતિક્રમણનો વખત સુર્ય અસ્ત થતી વખતે પ્રથમ આવસ્યકની આજ્ઞા લેવી.

૫ (રાયસિ) પ્રતિક્રમણનો વખત પુર્વ દિશા પીળી થએ પ્રથમ આવસ્યકની આજ્ઞા લેવી.

૬ પ્રતિક્રમણ બનતાસુધી ઉભા રહીજ કરવાનું છે.

૭ ચઉમાસી પ્રતિક્રમણમાં બે પ્રતિક્રમણ કરવા કહેલ છે તે એવી રીતે કે પહેલું (દેવસિ) પ્રતિક્રમણ ચાર આવસ્યક સુધી કહી પછી શરૂઆતથી ચઉમાસી પ્રતિક્રમણ કહેવું. એ મુજબ સંવતસરીને દીવસે બે પ્રતિક્રમણ કહેવા.

ગચ્છવાર ફેરફાર.

દરિયાપુરી ગચ્છમાં સામાયકમાં આજ્ઞા લીધા પછી ત્રણ નમોથ્થુણં કહેછે.

સામાયક પાળવામાં ફક્ત પાળવાનો પાઠ કહી ત્રણ નમોથ્થુણં કહે છે.–આગળના પાઠ બોલતા નથી.

દરિયાપુરી ગચ્છમાં ચોથા આવશ્યકમાં નવ–દસ ને અગીયારમા વ્રતમાં (દુવિહં, તિવિહેણં, નકરેમિ, નકારવેમિ, મણસા, વયસા, કાયસા, કરંતનાણું જાણઇ વયસા, કાયસા) એ પ્રમાણે બોલવાની રીતછે.

દરિયાપુરી ગચ્છામાં પ્રતિક્રમણમાં (બાર વ્રત,

સંથારાનો પાઠ, અઢાર પાપસ્થાનને વંદણા એટલા પાઠ બોલે છે ને "મિથ્યાત, સમુર્ચ્છિમ, ને સમણસુત્ર" એટલા પાઠ કહેવાનો ચાલ નથી. ને વાંદણા કહેછે છતાં ખમાસણાનો પાઠ બેવાર છેવટ બોલે છે. પાંચમાં આવસ્યકમાં પાંચે પડીકમણામાં "ધર્મ ધ્યાન" નો અથવા "બે લોગ્ગસ્સ" નો કાઉસગ્ગ કરવામાં આવે છે.

કેટલાક પાઠ વારમવાર આવે છે તે બાબત સુચના.

૧ "કરેમિભંતે સામાય" પાઠ પડીકમણામાં ત્રણવાર આવે છે. ૧ પહેલા સામાયક આવસ્યકમાં ૨ ચોથા પ્રતિક્રમણ આવસ્યકમાં સામાયક અતિચાર આળોવવા માટે, ૩ પાચમાં કાઉસગ્ગ આવસ્યકમાં પુર્વે દોષ આળોવ્યા છે તે શુદ્ધ કરવાને પાછલો કાઉસગ્ગ કરવો છે તે માટે,

૨ "ઇચ્છામિ ઠામિ" નો પાઠ ચારવાર આવે છે ૧ પેહેલો સામાયક આવસ્યકમાં પ્રથમ કાઉસગ્ગ કરવા ૨-૩ ચોથા પ્રતિક્રમણ આવસ્યકમાં બે વખત અતિચાર આળોવવા માટે ૪ પાંચમા કાઉસગ્ગ આવસ્યકમાં છેલો કાઉસગ્ગ કરવા.

૩ "ચઉવીસંથા" નો પાઠ બેવાર આવે છે ૧ બીજા આવસ્યકમાં તે પુરો થવા માટે
૨ પાચમા કાઉસગ્ગ આવસ્યકને છેડે કાઉસગ્ગ પાળ્યા પછી જીનસ્તવન માટે.

૪ "ઇચ્છામિ ખમાસમણુનો" પાઠ ત્રણવાર આવે છે (૧) તીજો વાંદણા આવસ્યક પુરો કરવા માટે

(૨) ચોથા આવસ્યકને છેડે વંદણા કે ખામણા પુરા કર્યા પછી ગુરૂને વિશેષે વાંદવા માટે (૩) પાંચમા આવસ્યકને છેડે પડીકમણુ પુરૂ થયે ગુરૂને વાંદણા દેઇને છઠો આવસ્યક કરવો તે માટે

—*—

સાધુજીનું પ્રતિક્રમણ.

પાઠ ૧—કરેમિભંતે સામાયક સવ્વંસાવજજજોગંપચ્ચખામી જાવજીવાએતેવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં નકરેમિ નકારવેમિ કરંતંપી અન્ને નસમણુજાણામિ તસ્સભંતે પડીકમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામી. પાઠ ૨—ઇચ્છામિઠામી કાઉસગ્ગં જોમેદેવસીયો અઇયારકઓ કાઇઓ વાઇયો માણસીયો ઉસુતો ઉમગ્ગો અકપ્પો અકરણીજો દુઝાઓ દુવિચિંતિયો અણાયારો અણિછીયવ્વો સમણગપાઉગો નાણેતહદંસણે ચારિતેસુએસમાહિએ તિન્હંગુત્તીએણં ચઉન્હંકસાયાણં પંચહીમહાવ્વયાણં છન્હંજીવનીકાએણં સત્તસુપીંડેસીયાણં અઠેસુપાઉમેસીયાણં નવેવિહેબંભચેર ગુત્તીએણં દસવિહે સમણધમ્મે સમણેહં જોગએહિં જંખંડીયં જંવિરાહીયં તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં.

પહેલું મહાવ્રત.

પેહેલું માહાવ્રત સવ્વઓ પાણાઇવાયાઓ વેરમણં દ્રવ્યથકી છકાયજીવની હિંશા કરવી નહીં, કરાવવી નહી, કરતા પ્રત્તે ભલું જાણું નહિ, ક્ષેત્રથકી આખા લોક પ્રમાણે, કાલથકી જાવ જીવ સુધી, ભાવથકી ઉપીયોગ સહીત, ગુણથકી સંવર ગુણ, પેહેલા મહાવ્રતની પાંચ ભાવના, પેહેલીઇર્યા ભાવના, બીજીમન ભાવના, ત્રીજી વચન ભાવના ચોથીએષણા ભાવના પાંચમી આયાણભંડમત્તનિખેવણાભાવના એ પેહેલા મહાવ્રતની પાંચ ભાવનાને વિષે પાપ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૧ ॥

બીજું મહાવ્રત.

બીજું મહાવ્રત સવ્વાઓ, મુસાવાયાઓ વેરમણં, દ્રવ્યથકી મૃષાવાદ-જુઠું બોલું નહીં, બોલાવું નહી, બોલતા પ્રત્યે ભલું જાણું નહીં, ક્ષેત્રથકી આખા લોક પ્રમાણે, કાલથકી જાવ જીવ સુધી ભાવથકી ઉપિયોગ સહીત ગુણથકી સંવર ગુણ, બીજા મહાવ્રતની પાંચ ભાવના-પેહેલી ભાવનાએ વિવેકે વિચારીને બોલવું, વિના વિચારે બોલવું નહીં, બીજી ભાવનાએ ક્રોધે કરિ જુઠું બોલવું નહીં, ક્રોધ આવે તો ક્ષમા રાખવી, ત્રીજી ભાવનાએ લોભે કરી જુંઠું બોલવું નહી, લોભ આવે તો સંતોષ

રાખવો. ચોથી ભાવનાએ ભયે કરી જુઠું બોલવું નહી, ભય આવેતો ધીરજ રાખવી. પાંચમી ભાવનાએ હાંશે કરી જુઠું બોલવું નહી, હાંશ આવે તો મૌન્ય રહેવું. એ બીજા મહાવ્રતની પાંચ ભાવનાને વિષે પાપ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ૨ ॥

ત્રીજું મહાવ્રત.

ત્રીજું મહાવ્રત સંવ્વાઓ, અદિના દાણાઓ વેરમણં, દ્રવ્યથકી અદતા દાન લેવું નહિ; લેવરાવું નહી, લેતા પ્રત્યે ભલું જાણું નહિ, ક્ષેત્રથકી આખા લોક પ્રમાણે, કાલથકી જાવજીવ સુધી, ભાવથકી ઉપીયોગ સહીત, ગુણથકી સંવર ગુણ; ત્રીજા મહાવ્રતની પાંચ ભાવના, પેહેલી ભાવનાએ અઢાર જાતિના સ્થાનક નિર્દોષ જાચીને ભોગવવાં; વિના જાચે ભોગવવા નહી. બીજી ભાવનાએ, તૃણ કાષ્ટ કાંકરો દિનદિન પ્રત્યે યાચીને ભોગવવું વિનાજાચે ભોગવવું નહી. ત્રીજી ભાવનાએ અખડાખખડી, સ્થાનક સમારવું નહી. ચોથી ભાવનાએ, ધર્મિનું દેવનું, ઇંદ્રનું, રાજાનું, ગાથાપતીનું, સેજ્યાંતરનું, અદતા દાન લેવું નહી. પાંચમી ભાવનાએ, ગુરૂનો ગરઢાનો, રોગીનો, તપસ્વીનો, નવદિક્ષીત શિષ્યનો, આચાર્યનો, ઉપાધ્યાયનો વિનય વૈયાવચ્ચ કરવો, વનય વૈયાવચ્ચ કરતાં તપ થાય તપથી ધર્મ થાય

એ ત્રીજા મહાવ્રતની પાંચ ભાવનાને વિષે પાપ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ૩ ॥

ચોથું મહાવ્રત.

ચોથું મહાવ્રત સવ્વાઓ મેહુણાઓ વેરમણં દ્રવ્યથકી મૈથુન સેવવું નહી, સેવરાવવું નહી, સેવતા પ્રત્યે ભલું જાણું નહી, ક્ષેત્રથકી આખાલોક પ્રમાણે, કાલથકી જાવજીવ સુધી, ભાવથકી ઉપીયોગસહીત ગુણથકી સંવરગુણ, ચોથા મહાવ્રતની પાંચભાવના-પેહેલીભાવનાએ સ્ત્રીપશુપંડગરહીત સ્થાનક ભોગવવું, સહીત ભોગવવુંનહી. બીજીભાવનાએસ્ત્રીનીકથાવારતાકરવીનહી.ત્રીજીભાવનાએસ્ત્રીનાં અંગોપાંગ નિરખવાં નહી, ચોથી ભાવનાએ પૂર્વનાં કાંમ ભોગ સંભારવાં નહી; પાંચમી ભાવનાએ દિનદિન પ્રત્યે સરસ આહાર કરવો નહી, એ ચોથા મહાવ્રતની પાંચ ભાવનાને વિષે જે કોઇ પાપદોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં. ॥ ૪ ॥

પાંચમું મહાવ્રત

પાંચમું મહાવ્રત સવ્વાઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણં દ્રવ્યથકી પરિગ્રહ રાખવો નહી, રખાવવો નહી; રાખતા પ્રત્યે ભલું જાણું નહી, ક્ષેત્રથકી આખા લોક પ્રમાણે, કાલથકી જાવજીવ સુધી, ભાવથકી ઉપીયોગ સહીત, ગુણથકી સંવરગુણ, પાંચમા મ-

વ્રતની પાંચ ભાવના, પેહેલી ભાવનાએ—સારા શબ્દ ઉપર રાગ રાખવો નહી, માઠા શબ્દ ઉપર દ્વેષ રાખવો નહી, બીજી ભાવનાએ સારા રૂપ ઉપર રાગ રાખવો નહી; માઠા ઉપર દ્વેષ રાખવો નહી, ત્રીજી ભાવનાએ સારા ગંધ ઉપર રાગ રાખવો નહી, માઠા ઉપર દ્વેષ રાખવો નહી, ચોથી ભાવનાએ સારા રસ ઉપર રાગ રાખવો નહી, માઠા ઉપર દ્વેષ રાખવો નહી; પાંચમી ભાવનાએ સારા ફરસ ઉપર રાગ રાખવો નહી, માઠા ઉપર દ્વેષ રાખવો નહી; એ પાંચમા મહાવ્રતની પાંચ ભાવનાને વિષે પાપ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ૫ ॥

છઠુ રાત્રી ભોજન.

છઠુ રાત્રી ભોજન અસણં પાયણં ખાઇમં સાઇમં દ્રવ્યથકી રાત્રિ ભોજન કરવું નહી કરાવવું નહી, કરતા પ્રત્યે ભલું જાણું નહી, ક્ષેત્રથકી આખા લોક પ્રમાણે, કાલથકી જાવજીવ સુધી, ભાવથકી ઉપાયોગ સહીત, ગુણથકી સંવર ગુણ; એહેવા છઠા રાત્રી ભોજનને વિષે જો દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૬ ॥

હવે પાંચસુમતિકહે છે.

પેહેલી આલંબનનીઇર્યા સુમતિ, દ્રવ્યથકી જ્ઞાન

દર્શન, ચારિત્ર, તપ સહીત પ્રવર્તવું, અજતનાને મારગે ચાલવું નહી, ક્ષેત્રથકી ધુંસરા પ્રમાણે જોઇને ચાલવું, વિના જોયે ચાલવું નહી, કાલથકી દીવસે જોઇને ચાલવું, રાત્રીયે ચાલવું નહી. ભાવથકી ઉપીયોગ સહીત, ગુણથકી સંવર ગુણ એ પેહેલી ઇર્યાસુમતીને વિષે જો દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૭ ॥

બીજી ભાષાસુમતિ.

કઠોર ભાષા ૧ કર્કશ ભાષા ૨ નિશ્ચે ભાષા ૩ સાવધ્ય ભાષા ૪ જુઠી ભાષા ૫ મિશ્ર ભાષા ૬ હિંશાકારી ૭ છેદકારી ૮ ભેદકારી ૯ પરજીવનેં પીડાકારી ૧૦ ક્રોધકારી ૧૧ માનકારી ૧૨ માયાકારી ૧૩ લોભકારી ૧૪ રાગકારી ૧૫ દ્વેષકારી ૧૬ દ્રવ્યથકી સોલે પ્રકારની સાવધ્ય ભાષા બોલવી નહી, ક્ષેત્રથકી વાટે ચાલતાં અસંયતીની સાથે બોલવું નહી, કાલથકી પોહોર રાત્રી ગયા પછી ગાઢે ગાઢે શબ્દે બોલવું નહી, ભાવથકી ઉપીયોગ સહીત, ગુણથકી સંવર ગુણ. બીજી ભાષા સુમતિનેં વિષે પાપ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૮ ॥

ત્રીજી એષણાસુમતિ.

ત્રીજીએષણા સુમતિ–સોલ ઉદગમણના દોષ, સોલ ઉતપાતના દોષ, દશએષણાના દોષ પાંચ માંડ-

લીયાના દોષ, દ્રવ્યથકી સુડતાલીસ દોષ રહીત, આહાર પાણી ભોગવવો, સહીત ભોગવવો નહી. ક્ષેત્રથકી બે ગાઉ ઉપરાંત ગોચરીયે જવું નહી, કાલથકી પેહેલા પોહોરનો આહાર પાણી પાછલે પોહેરે ભોગવવો નહી, ભાવથકી ઉપીયોગ સહીત, ગુણથકી સંવરગુણ. ત્રીજી એષણા સુમતીને વિષે જે દોષ લાગ્યો હોય તે તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૯ ॥

ચોથી આયાણ ભંડમત્ત નિખેવણ સુમતિ

આયાણ કહેતાં લેવું, ભંડકહેતા વસ્ત્રપાત્ર, મત્ત કહેતાં માત્રીયું નિખેવણા કહેતા મુકવું, દ્રવ્ય થકી પુંજી પલેવીને મુકવું, ક્ષેત્રથકી ગ્રહસ્થીને ઘેર મુકવું નહી, કાલથકી બેટંકનું પડિલેહણ કરવું, ભાવથકી ઉપીયોગ સહીત, ગુણ થકી સંવર ગુણ–એ ચોથી આયાણભંડ મત્તનિખેવણ સુમતિને વિષે જે દોષ લાગ્યો હોય તે તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૧૦ ॥

પાંચમી ઉચ્ચાર પાસવણ ખેલજલ સંઘાણપરિ ઠાવણીયા સુમતિ.

ઉચ્ચાર કહેતા વડિનીતી, પાસવણ કહેતાં લઘુ નીતી, ખેલ કહેતા બલખો જલ કહેતાં પરસેવો, સંઘેણ કહેતા નાકનો મેલ, દ્રવ્યથકી પુંજી પુંજી પલેવીને પરઠવવું, ક્ષેત્રથકી દ્વેષ કરેતો, ગ્રહસ્થીને આંગણે પરઠવવું નહી, કાલથકી દિવસે જોઇને

રાત્રીયે પરઠવવું, ભાવથકી ઉપીયોગ સહીત, ગુણ-
થકી સંવરગુણ, સ્થાનકથી જાતાં આવસહી,
આવસહી, કીધું ન હોય, સ્થાનકમાં આવતાં નિ-
સિહી નિસિહી કીધુ ન હોય, શક્રેદ્રની આજ્ઞા માગી
ન હોય, જસઉગહં, અણુજાણહ, કીધુ ન હોય,
થોડુ થોડુ પુંજીું હોય ને ઘણું ઘણું પરઠવ્યું હોય
તો પાંચમી ઉચ્ચાર પાસવણ, ખેલ જલ સંઘાણ
પરિઠાવણીયા સુમતિને વિષે જો કોઇ દોષ લાગ્યો
હોય તો, તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૧૧ ॥

હવે ત્રણગુપ્તીકહે છે.

પેહેલી મનગુપ્તી, માઠી લેશ્યા, માઠુ ધ્યાન,
માઠા અધ્યવસાય, માઠા પ્રણામ, દ્રવ્યથકી આર્ત-
ધ્યાન, રૌદ્રધ્યાન ધ્યાવું નહી, ક્ષેત્રથકી આખા
લોક પ્રમાણે, કાલથકી જાવજીવ સુધી, ભાવથકી
ઉપીયોગ સહીત ગુણથકી સંવરગુણ, એવી પેહેલી
મન ગુપ્તીને વિષે જો કોઇ દોષ લાગ્યો હોય તો,
તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૧૨ ॥

બીજી વચનગુપ્તી.

ક્રોધકારી, માનકારી, માયાકારી, લોભકારી, રાગકારી,
દ્વેષકારી, દ્રવ્યથકી સાવદ્ય વચન બોલવું નહી, ક્ષેત્ર-
થકી આખા લોક પ્રમાણે, કાલથકી જાવજીવ શુધી
ભાવથકી ઉપીયોગ સહીત ગુણથકી સંવર ગુણ,

એ બીજી વચન ગુપ્તીને વિષે જો દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સામિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૧૩ ॥

ત્રીજી કાયગુપ્તી.

હાલતા ચાલતા ઉઠતા બેસતા પુંજતાં પલેવતાં ખાસતા છીંકતા, દ્રવ્યથકી અસંયમને વિષે કાયા પ્રવર્તાવવી નહી, ક્ષેત્રથકી આખા લોક પ્રમાણે, કાલથકી જાવજીવ સુધી, ભાવથકી ઉપયોગ સહીત, ગુણથકી સંવર ગુણ, એ ત્રીજી કાય ગુપ્તીને વિષે જે દોષ લાગ્યો હોય તે, તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં, "એ પાંચ સુમતિ ત્રણ ગુપ્તીને વિષે જે કોઈ પાપ દોષ લાગ્યો હોય તો અનંતા સિદ્ધ ભગવંત ની સાખે માહારે તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૧૪ ॥

હવે છ કાયનો આલાવો કહે છે.

કાલી માટી, પીલી માટી, ધોળી માટી, રાતી માટી, લિલી માટી, હીંગલો, હડતાલ, હરમચી, લુંણ, ખારો, અબરખ, ગેરૂ, ગોપીચંદન, ઇત્યાદીક, પ્રથવીકાય જીવ, સુક્ષ્મને બાદર, પ્રજાપ્તાને અપ્રજાપ્તાજે કોઈ જીવની વિરાધના થઇ હોય તો, તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં; ॥ ૧૫ ॥

બીજી અપકાય.

ઉસનું પાણી, હીંમનું પાણી, ઠારનું પાણી, મેઘ-

રવાનું પાણી, સમુદ્રનું પાણી, તલાવનું પાણી, કુવાનું પાણી, વરસાદનું પાણી, ઇત્યાદીક, છાંટાછટકો લાગ્યો હોયને, સુક્ષમને બાદર, પ્રજાસા અપ્રજાસા, એ અપકાયના જીવની વિરાધના થઇ હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૧૬ ॥

ત્રીજી તેઉકાય.

કુભારની અગ્ની, લુહારના અગ્ની, ભાડભુંજાની અગ્ની, ચુલાની અગ્ની, ઝાલાની અગ્ની, કટકાની અગ્ની, મુમુરાના અગ્ની, વિજલીની અગ્ની, ચકમકની અગ્ની, ઇત્યાદિક, સુક્ષમને બાદર, પ્રજામાને અપ્રજામા, એ તેઉ કાયજીવની વિરાધના થઇ હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૧૭ ॥

ચોથી વાયુકાય.

પુર્વનો વાયુ, પશ્ચીમનો વાયુ, ઉતરનો વાયુ, દક્ષીણનો વાયુ, ઉંચી દીસાનો વાયુ, નિચી દીસાનો વાયુ, વિદીસાનો વાયુ, મંડલીયો વાયુ, ઘન વાયુ, તન વાયુ, સુપડે કરી વિઝણે કરી, લુગડે કરી, પાનડે કરી, નાકે કરી, છીંકે કરી, તાલીયે કરી, ચપટીયે કરી, ખાસતા છીકતા, ઈત્યાદીક, સુક્ષમને બાદર, પ્રજાસાને અપ્રજાસા, એ વાયુ કાયના જીવની વિરાધના થઇ હોય તો, તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૧૮ ॥

પાંચમી વનસ્પતી કાય.

રૂખા, ગુછા, ગુમા, લયા વેલા લતા ત્રણા કંદમુલ ખધત્વચા, સાખા પ્રતિસાખા, કુંપલ, પાંદડા, ફુલફુલ બીજ નીલ ફુલ, કણ કપાસીયા, અંકુરા પ્રત્યેકને, સાધારણ, ઇત્યાદીક, સુક્ષ્મને બાદર પ્રજાપ્તાને અપ્રજાપ્તા, એ વનસપતી કાયના જીવની વિરાધના થઇ હોય તો, તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૧૯ ॥

છઠી ત્રસ કાયતેમા બે ઇંદ્રી કાય.

એલ મેલ લટ કીડા કરમીયા, પુરાજલો અલસીયા, કોડા કોડી સંખ છીપ ઇત્યાદિક, પ્રજાપ્તા અપ્રજાપ્તા, એ બે ઇંદ્રી કાય જીવની વિરાધના થઇ હોય તો, તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૨૦ ॥

તે ઇંદ્રી કાય.

કીડી મંકોડી મંકોડા ચાંચડ માંકણ જું લીંખ ઉધેહી ધનેરાં કાંનખજુરા ઇત્યાદિક તેંદ્રીજીવની વિરાધના થઇ હોયતો પ્રજાપ્તાને અપ્રજાપ્તાને વિષે પાપ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૨૧ ॥

ચૌઇંદ્રીકાય.

તે ભમરા ભમરી મબર તીડ પતંગીયા વિંછીડાંસ મછી કુંતી તમરી કંસારી ઇત્યાદિક ચૌઇંદ્રી જીવની

વિરાધના થઇ હોય તો પ્રજાણ્તાને અપ્રજાણ્તાને વિષે પાપદોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ૨૨ ॥

પચેંદ્રીકાય.

તે જલચરથલચર ખેચર ઉરપર ભુજપર સંજ્ઞી ને અસંજ્ઞી ગર્ભજને સમુંછિમ ઇત્યાદીક પચેંદ્રીકાય જીવની વીરધના થઇ હોય તો પ્રજાણ્તાને અપ્રજાણ્તાને વિષે પાપ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ૨૩ ॥

ઇતિ પાંચ મહાવ્રત પાંચ સુમતિ ત્રણ ગુપ્તીને છકાયના આલાવા સંપૂર્ણમ ॥

સાધુના પ્રતિક્રમણની વિધિ.

પા૦ ૧ લો—કરેમિભંતેનો ખાસ પાઠ લખ્યો છે તે સિવાય બધો શ્રાવકના પ્રતિક્રમણ મુજબ.

પા૦ ૨ જો ખાસ લખ્યો છે તે મુજબ.

પા૦ ૩ જો શ્રાવકના પ્રતિક્રમણ મુજબ.

પા૦ ૪ થો શ્રાવકના પ્રતિક્રમણ મુજબ.

પા૦ ૫ મો શ્રાવકના પ્રતિક્રમણ મુજબ.

પા૦ ૬-૭-૮-૯-૧૦ સુધીના શ્રાવકના પાંચ અણુવ્રતને બદલે પાંચ મહાવૃતનો ખાસ પાઠ લખ્યો છે તે મુજબ.

પા૦ ૧૧-૧૨-૧૩ શ્રાવકના ગુણવ્રતને ૧૪-૧૫-૧૬-૧૭ શ્રાવકના શીક્ષાવ્રતને બદલે છઠું રાત્રી

ભોજનનો પાઠ, પાંચ સુમતિને ત્રણ ગુ-
પ્તીને છ કાયના આગાવાના ખાસ પાઠ
લખેલ છે તે મુજબ.

પા૦ ૧૮ સથારાનો સાધુને બોલવાનો નથી.

પા૦ ૧૯-૨૦-૨૧-૨૨-૨૩-૨૪-૨૫—૨૬—૨૭—૨૮
થી ૩૩ ને ૩૪ તથા ૩૫ શ્રાવકના પ્રતિ-
ક્રમણ મુજબ.

---*---

ઘન ઘાતી ચાર કર્મના નામ,—

૧ જ્ઞાનાવર્ણિ, ૨ દર્શનાવર્ણિ, ૩ મોહની અને
૪ અંતરાઇ.

શ્રી સિદ્ધભગવંતજીના આઠ ગુણના નામ—(કયા
કયા કર્મ ક્ષય કરીને કઈ કઇ જાતના ગુણ તેઓ-
નાથી પ્રગટ થયેલ છે તે કહે છે) ૧ જ્ઞાનાવરણી
કર્મ ક્ષય કરીને અનંતું જ્ઞાન, ૨. દર્શનાવરણી
કર્મ ક્ષય કરીને દર્શન, ૩ વેદની કર્મ ક્ષય કરીને
આત્મયીક સુખ, ૪. મોહની કર્મ ક્ષય કરીને સમ-
કિત, ૫. આઉખું કર્મ ક્ષય કરીને અક્ષય સ્થીતિ,
૬. નામ કર્મ ક્ષય કરીને અમુરતિ, ૭ ગોત્ર કર્મ
ક્ષય કરીને અગુરૂ (લઘુ), ૮ અંતરાઇ કર્મ ક્ષય ક-
રીને અનંતી આત્મયીક શક્તિ.

કયા આઠ આચાર પ્રમાણે વરતવાથી જ્ઞાનની
વૃદ્ધિ થાય છે તે કેહેછે.

૧ બત્રીશ પ્રકારની અસઝાય વરજીને કાળ એ-
ટલે વખતસર ભણવું ૨ વીનય સહીત ભણવું ૩

જ્ઞાનનો આદર સત્કાર કરી ભણવું ૪ ઉપધ્યાન સહીત (સુત્ર શીખવાને જે જે તપ કરવો કહ્યો છે તે તે કરીને) ભણવું ૫ ઉપકારીનો ગુણ ભુલવો નહિં ૬ શુદ્ધ ઉચ્ચાર સહીત ભણવું ૭ અર્થ સહીત ભણવું ૮ પાઠ અર્થ ઇત્યાદિ શુદ્ધ ભણવું.

કયા આઠ આચાર પ્રમાણે વરતવાથી સમકિતની પુષ્ટી થાય છે તે કહેછે.

૧ જીન ભાષિતમાં શંકા ન રાખવાથી ૨ કંખા રહીત એટલે અન્યમતના વાંછના ન કરવી ૩ કરણીનાં ફળનો સંદેહ ન રાખવાથી ૪ અન્ય મતનાં આડંબર દેખી નહિં મુઝાતા અમુઢ દ્રષ્ટીપણે રેહેવાથી ૫ ઉપકારીના ગુણ દીપાવાથી ૬ પડતાને એટલે ધર્મમાર્ગથી લથડી જતાને સ્થીર કરવાથી ૭ ચતુરવિધ સંઘની યથા યોગ વાચ્છલકા (મદદ) કરવાથી ૮ જૈન મારગનો મહિમા નિર્વિઘ્નપણે પ્રણમાવવાથી.

૧૦ દશ પ્રકારના યતિધર્મ—૧ ક્ષાંતિ એટલે ક્ષમાનો ભાવ અને ક્રોધનો અભાવ, ૨ મુત્તિ એટલે નિર્લોભપણું, ૩ અજ્જવે એટલે આર્જવ, સરલચિત્ત માયા રહીત, ૪ મદ્દવે એટલે માર્દવ સુકુમાળપણે માન ત્યાગવંત. ૫ તવે એટલે ઇચ્છા, નિરોધ બાર પ્રકારના ભેદનો તપ, ૬ સંજમે એટલે આશ્રવનું રૂધન કરી સંયમ પાળવાના સત્તર ભેદ, ૭ લાઘવે એટલે દ્રવ્યથી ઉપગરણાદીક અને ભાવથી કર્માદિકનું હળવાપણું ૮ સચ્ચે એટલે સત્ય ધર્મ

અને વાચા, ૯ ચિયાએ એટલે ચોરીનો ત્યાગ અ-કિંચન, દ્રવ્ય, ભાવ અને પરિગ્રહ રહિત (અને) ૧૦ બ્રહ્મચર્ય એટલે મૈથુનનો ત્યાગ.

અગીઆર પ્રકારની શ્રાવકની પડિમા.

૧ દર્શન પડિમા એટલે પાખંડાદિક કહેતાં ત્રણ-સેં ત્રેસઠ પાખંડાનાં મત સંબંધીનાં દોષ વરજીને શુદ્ધ સમકિતનિરઅતિચારપણે એક માસ સુધી પાળે

૨ વૃત પડિમા એટલે પ્રાણાતિપાત વેરમણ પ્રમુ-ખ શુદ્ધવૃતનિરઅતિચારપણે બે માસ સુધી પાળે

૩ સામાયક પડિમા એટલે હમેશાં ઉભયકાળ (સવાર અને સાંજ બંને વખત)સામાયકવ્રતનિર અતિચારપણે ત્રણ માસ સુધી કરે.

૪ પોસહ પડિમા એટલે અષ્ટમી પ્રમુખ છતિથિ ચોવિહાર આઠ પહોરનો પોસહ શુદ્ધ પાળે અને (ચોદશ અને પુર્ણીમાં તેમજ ચૌદશ અને અમા-વાસ્યા એ ચારે તિથિઓનો સોળ પહોરનો પોસહ) નિર અતિચારપણે ચાર માસ સુધી કરે.

૫ કાઉસગ્ગ પડિમા એટલે પોસહ વખતે એક રાત્રિમાં ચારે પહોરનો કાઉસગ્ગ કરે જો એટલી શકતિ ન હોય તો પ્રત્યેક બે પહોરમાં સત્યાવિશ લોગસ્સનો કાઉસગ કરે ૧ પોસહમાં દિવસ રાત્રિ બ્રહ્મચર્ય પાળી ૨ બીજા દિવસે પણ તેમજ કરી તે રાત્રીએ તે સંબંધીનું માન કરે વળી ૩ સ્નાન ન કરે ૪ ધોતીઆનો પાછલો છેડો (કાછડો) ન

બેસે અને ૫ રાત્રી ભોજન ન કરે આ પ્રમાણે પાંચે બોલ પાળી નિરઅતિચારપણે પાંચ માસ સુધી કરે.

૬ બ્રહ્મચર્ય પડિમા એટલે બ્રહ્મચર્ય દિવસ અને રાત્રિ નિર અતિચારપણે છ માસ સુધી પાળે.

૭ સચિત પરિહાર પડિમા-એટલે સચેત આહાર ન લેતાં અચેત આહારલે એમ પહેલી પડિમાંથી પછીની સઘલી પડિમાની વિધિ સહિત રહી એ પ્રમાણે નિર અતિચારપણે સાત માસ સુધી કરે.

૮ અણારંભ પડિમા-એટલે પોતે સચેતાદિકનો આરંભ આઠમાસ સુધી ન કરે.

૯ પેસારંભ વિવજણા પડિમા-એટલે પેક્ષ (દાશ) પુત્ર કલત્ર તેમજ વાણોતર આદિની પાસે નવ માસ સુધી આરંભ ન કરાવે.

૧૦ ઉદ્દિષ્ટ કૃત પડિમા એટલે નિર્દોષ સિવાયના સદોષ અહાર પાણી સ્વનિમિત્તે કરેલ હોય તે કલ્પે નહિ, મસ્તક ખર મુંડન કરાવે, શીખા કહેતાં ચોટલી રાખવી હોય તો રાખે એવી રીતે પુર્વ ક્રીયા સહીત દસમાસ સુધી કરે.

૧૧ શ્રમણ ભૂત પડિમા એટલે રાજા સર્વજ્ઞ અને સજજન સમુદાય સમક્ષ યતિ વેષ ધારણ કરતાં પ્રખદાને કહે જે હું સર્વ વિરત્તિચારિત્રનથી લે તોપણ અગિઆર માસ સુધી પડિમા વરજુ છું એમ કરી ઘરસ્વજનની મમતા ન કરે અને સાધુની પેઠે રજોહરણ અને વસ્ત્રાદિક પાત્ર લઇને ગ્રહસ્થનાં ઘરે

જય "ભિક્ષાંદેહિ" વચન કહી ભિક્ષા માગે, શુદ્ધ આન આહાર કલ્પે, મસ્તકે દેહ શકિત લોચ કરાવે અથવા ખર મુંડન કરાવે, પુર્વેની પડિમામાં કહેલી સર્વે વિધિ પાળે, કોઇ માણસ ભેખ દેખાને વંદણા કરેતો કહે કે હું જતી નથી પણ પડિમા ધારી શ્રાવકછું. એ પ્રમાણે નિરઅતિચારપણે અગિઆર માસ સુધી પાળે. એ પ્રમાણે સઘળા મળીને અગિઆર પડિમા કરવાના છાસઠ માસ થાય.

શ્રી અરિહંતજીના કેવલ્ય પામ્યા પછીના બાર ગુણના નામ—(જ્યાં જ્યાં અને જયારે જયારે સ્વામિ વિચરે, ઉભા રહે, બેસે, સમોસરે અને પધારે ત્યાં ત્યાં અને ત્યારે ત્યારે તેઓના પુન્યના પ્રભાવે જે જે થાય છે તે તે બતાવે છે.)

પોતાનાથી બારગણું ઉચું અશોકવૃક્ષ ઉત્પન્ન થઈ છાંયા કરે. ૨ પંચવરણા અચેત પુષ્પની વૃષ્ટી થઇ ઢીંચણપુર ઢગલા થાય. ૩ દેશનાં દેતાં જોજન પૂરવાણી સંભલાય અને તેથી શ્રોતાના મન હરે. ૪ ચોવીસ જોડ ચામર વીંઝાય. ૫ સ્ફટિક રત્નમય પાદપીઠ સહીત સિંહાસન ઉત્પન્ન થાય. ૬ માથામાં અંબોડા ઉપર જે ભામંડળ (સોનેરી ચકતું) રાખવામાં આવે છે તે જગ્યાએથી તેજનો પ્રકાસ થઇ અંધકારને અલગ કરે. ૭ આકાશમાં સાડીબાર ક્રોડ જાતના ભેરી વાજાં વાગે ૮ મસ્તક ઉપર ત્રણ છત્ર ઉપરા ઉપરી બિરાજે ૯ અનંત જ્ઞાનીપણું પ્રગટ થાય. ૧૦ અનંત અર્ચ્ચા—મહીમાંથી અતિ-

શય (પરમ) પૂજ્યપણું પ્રગટ થાય. ૧૧ અનંતા વચન ઉત્પન્ન થાય એટલે એક વચનમાં અનંતગમા ગુણ હોય ૧૨ અનંત અપાયાપગમ અતિશય તે સર્વ દોષરહીત થાય.

તપનાં બાર ભેદ કહેવાનાં તેનાં નામ.

૧ અણુશણ, ૨ ઉણોદરી, ૩ પ્રતિસક્ષેપ ૪ રસ પરિત્યાગ, ૫ કાયકલેષ, ૬ પંડિસંલિહુનતા, ૭ પ્રાયશ્ચિત, ૮ વિનય, ૯ વૈયાવચ્ચ, ૧૦ સઝાય, ૧૧ ધ્યાન, ૧૨ કાઉસગ્ગ એ બાર પ્રકારનાં તપ (પેહેલાં છ બાહ્યતંર અને પાછલા છ અભ્યંતર,

બાર પ્રકારની સાધુની પડિમા—પ્રથમ એક માસની પડિમામાં એક દાત આહારની અને એક દાત પાણીની, બીજી બીજા માસની પડિમામાં બે દાત આહારની અને બે દાત પાણીની એ પ્રમાણે લાગલાગટ સાત માસ સુધીની સાત પડિમા સમજી દરેક વખતે બાવીસ બોલ સાચવવા; આઠમી સાત રાત્રિની પડિમામાં ચૌવિહાર અને એક ઉપવાસ કરે, ગામમાંહી-ઉત્તાનકાસન (ચત્તા સુઈ રહેવું તે), પાસેલંકાસન (એક પડખે સુઇ રહેવું તે), અને પલ્યંકાસન (પલાંઠી વાળીને બેસવું તે) ઉપર રહી શુભ ધ્યાન કરતો થકો દેવ, અને મનુષ્ય તરફથી થાય તે સઘળાં ઉપસર્ગ બાવીસ બોલ સાચવીને સહે, નવમીમાં દંડાસન (લાકડીની પેઠે લાંબા થઇને સુવું તે) લગડાસન (લગડાને આકારે એટલે

ચત્તા સુઇ માથું અને પગ નીચા ધરતીએ અડાડી રાખી તમામ શરીર ઉંચું રાખી રેહેવું તે. અને ઉકડુઆસન (બેકુણાભર એટલે ઉભડક પગે મસ્તક નીચું રાખી બે હાથ જોડી બેસવું તે) ઉપર, દસમીમાં ગોદાસન (ગાય દોહોવા બેસે તેમ બેસવું તે), વીરાસન (સીંહાસને બેસી પાછળથી સીંહાસન કાઢી લેતાં જેવા આકારે રેહેવાય તેમ બેસવુ તે, અથવા ધનુષ્ય બાણ ફેંકતો વખતે જેવી રીતે રેહેવાય તેમ રહેવું તે), અને અંબખુજસવાસન ધરતીપર પડેલ આંબા વીણતી વખતે જેવી રીતે વાંકો વળે તેમ રહેવું તે) ઉપર, ઉપરનીજ વાધિથી રહેતાં દસમીમાં કાઉસગે રહી વિષય ઉપસર્ગ સહે, અગિયારમી અહોરાત્રિની પડિમામાં ચૌવિહારો છઠ્ઠ કરી બાવીસ બોલ સાચવી ઉભા થઇ થોડું નમી બે હાથ લાંબા કરી પગ સંકોચીને કાઉસગ ગામ બાહાર જઇને કરે, બારમી એક રાત્રિની પડિમામાં ચૌવિહાર અઠમ ભક્ત કરે. ત્રીજા દિવસની એટલે છેલ્લી રાત્રિએ વનમાં આંખની મીટ માર્યા વિના મુક્તિ સહ્યા સામું ધ્યાન ધરીને એકાગ્ર ચિત્ત રહીને બાવીસ બોલ સાચવી જે થાય તે સઘળી જાતના ઘોર ઉપસર્ગ સહે અને ક્ષોભ પામે નહીં.

૧૩ તેર પ્રકારની ક્રિયાના સ્થાનક—(જે કરવાથી કર્મ બંધના કારણ થાય તે કહે છે) ૧ અઠ કહેતાં કામ ઉપજે આરંભ કરે તે, ૨ અણઠા કહેતાં અનર્થ

કાર્ય વિના આરંભ કરે તે, ૩ હિંસ્યા કહેતાં કોઈ પણ જીવની ઘાત કરે તે, ૪ અકસ્માત કહેતાં કોઇના ભણી બાણ નાંખતાં તેને ન લાગતાં અનેરાને લાગે તે, ૫ મિત્ર દોષ કહેતાં મિત્રને વૈરી કરી માને તે, ૬ મુસા કહેતાં મૃખાવાદ બોલે તે, ૭ અદિના દાણુ વત્તિએ કહેતાં અણુ દીધી વસ્તુ લેવી તે, ૮ અમથ્થ આધાત્મ ક્રિયા કહેતાં કારણુ વિના આમણુ દુમણો થાય અને આહ્રઠ દોહ્રઠ ચિંતવે તે, ૯ માનવત્તિયા કહેતાં અહંકાર કરે તે, ૧૦ અમિત્ત કહેતાં માતા પિતા, પુત્ર, કલત્ર, અને સેવકાદિનો થોડા અપરાધે ઘણો દંડ કરે તે, ૧૧ માયાવત્તિયા કહેતાં માયા કપટ કરે તે, ૧૨ લોભવત્તિયા કહેતાં લોભ કરે તે, (અને) ૧૩ ઇર્યાપંથિકીક્રિયા કહેતાં ચલિત ઉપગરણથી થાય તે.

૧૪ ચૌદ પ્રકારના જીવના ગામ અથવા સમુહ:- ૧--૨ સુક્ષ્મએકેંદ્રી અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા, ૩--૪ બાદરએકેંદ્રી અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા, ૫--૬ બે ઇંદ્રિ અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા, ૭--૮ તેઇંદ્રિ અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા, ૯--૧૦ ચઉરિંદ્રિ અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા ૧૧--૧૨ અસંજ્ઞીપંચેંદ્રી અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા, (અને) ૧૩-૧૪ સંજ્ઞીપંચેંદ્રી અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા.

૧૫ પંદર પ્રકારના પરમાધામિ (પરમ અધર્મિ):- (નારકિને પીડા કરનાર દેવના નામ કહે છે).૧ અંબ, ૨ અંબરિસ. ૩ સાંમ, ૪ સબલ, ૫ રૂદ્ર, ૬ વૈરૂદ્ર, ૭ કાળ, ૮ મહાકાળ ૯ અસીપત્ર ૧૦ ધનુખ્ય. ૧૧

કુંભ, ૧૨ વાળુ, ૧૩ વેતરણી, ૧૪ ખરસ્વર, (અને) ૧૫ મહાઘોષ.

૧૭ સતર પ્રકારના અસંજમના ભેદ (શું કરવાથી અસંજમનો દોષ લાગે તે કહે છે.)—૧ પ્રથ્વિકાય, ૨ અપકાય, ૩ તેઉકાય, ૪ વાઉકાય, ૫ વનસ્પતિકાય, ૬ બેઇંદ્રિ, ૭ તેઇંદ્રિ, ૮ ચઉરિંદ્રિ, અને ૯ પંચેંદ્રિ, (એ નવને હણવાથી). ૧૦ અજીવ કહેતાં પુસ્તકાદિને અવીધિએ વાપરવાથી. ૧૧ પેહા કહેતાં ભૂમિ દ્રષ્ટિએ જોયા વિના બેસવાથી, ૧૨ ઉપેહા કહેતાં અસંજમે અવિધિએ ઇર્યાપથે ચાલવાથી, ૧૩ અવહટ્ટ કહેતાં અવીધિએ પરઠવવાથી, ૧૪ અપમજ્જણા કહેતાં અવીધીએ પુંજવાથી, ૧૫ મન અવીધિએ પ્રવર્તાવવાથી, ૧૬ વચન અવીધિએ પ્રવર્તાવવાથી, (અને) ૧૭ કાયા અવીધિએ પ્રવર્તાવવાથી

૧૮ અઢાર પ્રકારના અબ્રહ્મ:—૧ મનથી ઓદારિક મનુષ્ય અને તિર્યંચના વિષયને સેવવો, ૨ સેવરાવવો, ૩ અનુમોદવો, ૪–૫–૬ વચનથી એજ પ્રમાણે અને ૭–૮–૯ કાયાથી પણ એજ પ્રમાણે કરતાં નવ પ્રકાર થયા અને એવીજ રીતે વિક્રેય સંબંધી દેવતાના નવ પ્રકાર મળી કુલ અઢાર થયા.

તિર્થંકરદેવ અઢાર દોષ રહીત છે તે દોષનાં નામ.

અજ્ઞાન ૨ ક્રોધ ૩ મદ ૪ માન ૫ માયા લો- ૬

ભ ૭ રતિ ૮ અરતિ ૯ નિંદ્રા ૧૦ શોક ૧૧ અસત્ય ૧૨ ચોરી ૧૩ મત્સર ૧૪ ભય ૧૫ પ્રાણીવધ એટલે જીવ હીંસા ૧૬ પ્રેમ ૧૭ ક્રીડા પ્રસંગ ૧૮ હાસ્ય.

ઓગણીશ પ્રકારનાં દોષ ટાળીને કાઉસગ્ગ કરવો.

૧ ઘોડાની પેઠે એક પગ સીધો અને એક પગ વાંકો રાખવાથી ૨ પવનનાં ઘસારાથી જેમ વેલો યા કુમળું વૃક્ષ ડોલે તેમ ડોલવાથી ૩ ઓઠીંગણું દઇને બેસવાથી ૪ માથાનું ઓઠીંગણુ દઇ કરવાથી ૫ આગલ બંને પગના પાગોઠા ભેળા રાખી પાછળ પહોળા રાખવાથી ૬ બને પગની પાનીનાં ભાગ એકઠા રાખી આગળનાં કૃણાનાં ભાગ પહોળા રાખવાથી ૭ ગુહ્ય આગલ હાથ રાખી કરવાથી ૮ રજોહરણ સન્મુખ રીતિ વિરૂદ્ધ રાખી કરવાથી ૯ ધુમટો લાજ કહાડી કરવાથી ૧૦ ઢીંચણ નાભી પાસે રાખી પલાંઠી જેવું કરી કરવાથી ૧૧ મચ્છર ડાંસ વીગેરે જાતીનાં જીવડાં કરડવાની બીકથી ઓઢીને કરવાથી ૧૨ આંગળી પ્રમુખ હલાવે તે

૧૩ આર્યાજીની પેઠે તમામ શરીર ઢાંકીને કરવાથી ૧૪ કાગની પેઠે ચોતરફ દ્રષ્ટી ફેરવતાં કરવાથી ૧૫ પહેરવાનું વસ્ત્ર એકઠું કરી આગલ રાખી કરવાથી ૧૬ ભુત પીચાસનાં વળગાડની પેઠે માથું હલા

વતાં કરવાથી ૧૭ મુંગાની પેઠે મનમાં બણ બણાટ કરી કરવાથી ૧૮ મદિરાપાન કરેલની પેઠે બડબડાટ સાથે કરવાથી ૧૯ મર્કટ-વાંદરાની પેઠે હોઠ હલાવતો થકો કરવાથી.

પોષો કેવી રીતે કરવાથી દોષ લાગે છે તે.

૧ અવૃતિની એટલે જેણે કાંઇપણ વ્રત ન કર્યું હોય એવાની લાવી દીધેલી વસ્તુ વાપરવાથી ૨ પોષા નિમીતે સરસ આહાર કરવાથી ૩ અંતર વારણે સંજોગ મેળવી આહાર કરવાથી ૪ શરીરની વિભૂષા કરવાથી ૫ પોષો કરવા માટે વસ્ત્ર ધોવરાવવાથી ૬ પોષામાં આભુષણ તથા બહુ મુલાં કીંમતી વસ્ત્ર પેહેરવાથી ૭ પોષામાં નખ ઉતરાવવાથી ૮ શરીરનો મેલ ઉતારવાથી ૯ દિવસે સુઇ રહેવાથી ૧૦ કામ પ્રદિપ્ત થાય તેવી કથા ૧૧ભક્ત કથા ૧૨ રાજ કથા ૧૩ દેશ કથા ૧૪ પરનિંદા કરવાથી ૧૫ માત પિતા વગેરે અવ્રતીને જવા આવવાનો ૧૬ આદેશ આપવાથી ચોરીની કથા કરવાથી ૧૭ સ્ત્રીનાં અંગ ઉપાંગ નીરખવાથી ૧૮ સ્ત્રી જે આસને બેઠેલ હોય ત્યાંથી તે ઉઠયા પછી બેઘડીની અંદર બેસવાથી ૧૯ સંસારીક કામકાજનું ચિંતવન કરવાથી ૨૦ ઉચ્ચાર પાસવણનાં ઉપગરણ પાત્ર સાથે મુકવાથી અને સેજા સંથાનાદિક પુંજ્યાવિના વાપરવાથી.

---

૨૦ મોક્ષ માર્ગને વિષે એકાન્ત ચિત્તની સ્થીરતા રાખવી તે સમાધિ અને તેથી વિપરિત તે અસમાધિ તેના વીસ સ્થાનક:—(કેવી રીતે કરવાથી અસમાધી ઉપજે તે કહે છે.) ૧ દ્રુતચારી એટલે ઉતાવળો ઉતાવળો ઇર્યાસુમતિ જોયા વગર ચાલવાથી ૨ પુંજ્યા વગર ચાલવાથી અથવા બેસવાથી, ૩ ભુંડી રીતે પુંજીને ચાલવાથી અથવા બેસવાથી ૪ આસન, સેજ્યા, પાટ, પાટલા વીગેરે ઘણા ભોગવવાથી તેમજ ઘણું બોલવાથી, ૫ રત્નાધિક ગુરૂ સામું બોલવાથી, ૬ સ્થીવરની ઘાત ચિંતવવાથી, ૭ પ્રાણી ભૂત જીવની ઘાત વાંચ્છવાથી, ૮ તતક્ષણ ક્રોધ કરવાથી, ૯ ઘણા વખત સુધી ક્રોધ રાખવાથી, ૧૦ અભ્યંતર ક્રોધાંધ એટલે ક્રોધમાં ધમધમા રહેવાથી, ૧૧ પુંઠપાછળ પારકા અવર્ણવાદ બોલવાથી, ૧૨ અધિકરણ કલહ કરવાથી અથવા નવા કલેશ ઉપજાવવાથી, ૧૩ ઉપસમેલો કલેશ ફરી ઉત્પન થાય અથવા વૃદ્ધિ પામે એવું બોલવાથી, ૧૪ જંત્ર મંત્રાદિક સાવદ્ય કર્મ કરવાથી, અકાળે સઝાય કરવાથી, અને સચિત રજે ખરડાએલા હાથ પગ હોય છતાં આહાર લેવાથી તેમજ કરવાથી, ૧૫ પહોર રાત્રિ ગયા પછી ગાઢે શબ્દે બોલવાથી, ૧૬ ક્રોધ સાથે કલહ કરવાથી, ૧૭ માંહોમાંહે એટલે પોતાના ગચ્છમાં ભેદ કરવાથી, ૧૮ ઘણી રાત્રિ ગાઢે શબ્દે બોલવાથી (એટલે ઝગડા-કજીઆ વધે એવી રીતે બોલવાથી, ૧૯ સુર્યના ઉદયથી અસ્ત

સુધી જમવાથી તેમજ અણુએખણી સુમતિ આ-હાર લેવાથી, ૨૦ પોતે તપવાથી અને બીજાને તપાવવાથી.

એકવીશ ગુણ શ્રાવકનાં તેનાં નામ.

૧ જીવ અજીવ પુન્ય પાપ આશ્રવ સંવર નિર્જરા બંધ અને મોક્ષ એ નવ તત્વ જાણે ૨ કોઇની સહાયની વાંછના કરે નહિં ૩ કોઇના ચળાવ્યા ચળે નહિં ૪ કરણી કરતાં સંદેહ રાખે નહિં ૫ સાધ સાધવીની દુગંછા કરે નહિં ૬ નિંગ્રથ પ્રવચન જાણે ૭ હાડ હાડની મિજાએ એટલે રૂવે રૂવે ધર્મ રંગ લાગેલો છે ૮ મહા ન્યાયી છે ૯ હૈયાનાં વીશે ફ્રિકટ રત્ન સમાન છે ૧૦ અભંગ દવારા છે ૧૧ અપ્રિત કાર્યે ઘેર જાય નહિં ૧૨ આઠમ ચૌદશ અને પાક્ષીનાં પોષા કરે ૧૩ અનુકંપાવંત છે ૧૪ બાર ભેદથી તપસ્યા કરે ૧૫ આરંભ પરિગ્રહથી કાંઇક વરતતાં અને કાંઇક નિવરતતા રહે ૧૬ કરણ કરાવણથી કાંઇક વરતતા અને કાંઇક નિવરતતા રહે ૧૭ પચણ પચાવણથી કાંઇક વરતતા અને કાંઇક નિવરતતા રહે ૧૮ અઢાર પાપ સ્થાનકથી કાંઇક વરતતા અને કાંઇક નિવરતતા રહે ૧૯ કૂટણ પિટણથી કાંઇક વરતતા અને કાંઇક નિવરતતા રહે ૨૦ પચેંદ્રિનાં વિષયથી કાંઇક વરતતા અને કાંઇક નિવરતતા રહે ૨૧ સર્વ પાપ જોગથી કાંઇક વરતતા અને કાંઇક નિવરતતા રહે.

૨૧ એકવીસ પ્રકારના સબળા દોષ:—(શું કરવાથી સબળો દોષ લાગે છે એટલે ચારિત્ર કાબરૂં બને છે તે કહે છે)—૧ હસ્ત કર્મ પોતે કરવાથી અને બીજા પાસે કરાવવાથી, ૨ મૈથુન સેવવાથી, (કોઇ સ્ત્રી સાધુ પુરૂષને કામ ક્રિડાનું આમંત્રણ કરે અને તે વખતે તે સાધુ બોલે અથવા નિષેધ કરે નહિ અને તે ઉપરથી પેલી સ્ત્રી પોતાનું નિમંત્રણ માન્ય રાખ્યું એમ જાણે, અથવા એ વાત રૂચે છે એમ શંકા થાય તો તેથી અતિક્રમનો દોષ લાગે, આમંત્રણ કીધા પછી પગલું સાહમું જાય તો વ્યતિક્રમનો દોષ લાગે, હાથ ચાલાકિ કરે તો અતિચારરૂપ દોષ લાગે, અને મૈથુન સેવે તો સબળો દોષ લાગે,) ૩ રાત્રિભોજન કરવાથી, ૪ આધાકરમી આહાર જમવાથી, ૫ રાયપિંડ આહાર ભોગવવાથી, ૬ વેચાતું, ઉછીનું ખુંચી લીધેલું, સહીયારૂં, અને સનમુખ આણી આપેલું એ પાંચ પ્રકારનું જમવાથી, ૭ પચખાણ કરી વારંવાર ભાંગવાથી, ૮ દિક્ષા લઇને છ મહિનામાં એક સંઘાડામાંથી બીજા સંઘાડામાં જવાથી, ૯ એકજ મહિનામાં ત્રણ મોટી નદીના લેપ લગાડવાથી, ૧૦ એકજ માસમાં ત્રણ માયાના સ્થાનક સેવવાથી, ૧૧ સેજ્યાંતરનો પિંડ-આહાર જમવાથી, ૧૨ આકુટીને પ્રાણાતિપાત કરવાથી ૧૩ આકુટી મૃષાવાદ બોલવાથી, ૧૪ આકુટી અદત્તા દાન લેવાથી, ૧૫ આકુટી એકાંત સચેત પૃથ્વીકાયના ઉપર ઉભા રેહેવાથી, બેસવાથી

અને સુવાથી, ૧૬ આકુટી માટ્ટી પાણી એકઠું કરેલ હોય તથા સચેત રજ ઉડવાથી પ્રથ્વી ખરડાયેલી હોય ત્યાં ઉભા રહેવાથી, બેસવાથી અને સુવાથી, ૧૭ આકુટી સચેત સલ્યા, પાષાણ, ત્રસજીવ, લાકડું, દારૂ, ઇડાળ વીગેરે સહીત પાટ, પાટલા વીગેરે વીગેરે આસન ભોગવવાથી ૧૮ આકુટીયે મૂલ, કંદ, ખંધ, ત્વચા, પ્રવાલ, પત્ર, ફુલ, ફળ, બીજ. અને હરિકાય, એ દશ બોલ સચેત ભોગવવાથી. ૧૯ એક વરસમાં દસ મોટી નદીના ઉદક લેપ લગાડવાથી; ૨૦ એક વરસમાં દસ માયાના સ્થાનક સેવવાથી, (અને) ૨૧ આકુટી સચેત પાણીથી હાથ પગ અને ભાજન ખરડાયેલ હોય તે થકી આહાર પાણી લઇ ભોગવવાથી.

૨૨ બાવીસ પ્રકારના પરિસહ:—૧ ક્ષુધાનો એટલે ભુખનો ૨ તૃષાનો એટલે પાણી પીવાનો, ૩ તાઢનો ૪ તાપનો, ૫ દંસ મસકનો એટલે ડાંસ માંકડ વીગેરેના ચટકાનો, ૬ અચેલને એટલે જુનાં મેલાં ફાટેલ વસ્ત્ર ધરતા દીનપણું ન કરે તેનો ૭ રતિ અરતિનો એટલે સંસારને વિષે રતિ અને સંયમને વિષે અર્રતિ કરવી તેનો ૮ સ્ત્રીનો એટલે રૂપવંતી દેખી લોભ ન પામે તેનો (તેનાથી ચલીત થવાનો) ૯ ચરિયાનો એટલે ચાલવાનો (વીહાર કરવાનો) ૧૦ નિસિહિયાનો એટલે એકજ ઠેકાણે અને એકજ આસને બેસવાનો, ૧૧ સૈયાનો એટલે સુવાની જગો ખરાબ હોય તેનો, ૧૨ આકોસનો

એટલે અશુભ વચનનો, ૧૩ વધનો એટલે મારી નાંખે તે ખમવાનો, ૧૪ યાચવાનો એટલે ભીક્ષા માગી ખાવાનો ૧૫ અલાભનો એટલે કાંઇ ન મ-ળવાનો, ૧૬ રોગનો, ૧૭ તણફાસાનો એટલે તૃણ સ્પર્શનો-ત્રણાદિકની પથારીનો ૧૮ મલનો એટલે મેલનો, ૧૯ સકાર પુકારનો એટલે સતકાર-સન્મા-નનો, ૨૦ પ્રજ્ઞાનો એટલે જાણપણાનો, ૨૧ અજ્ઞાન નો એટલે અજાણપણાનો, (અને) ૨૨ દંસણનો એટલે સમકિતાદિક દરશનની પ્રાપ્તિ ન થાય તેનો.

૨૪ દેવતાના ચોવિસ ભેદ:—દસ ભવનપતિના, આઠ વાણ વ્યંતરના, પાંચ જોતિષીના અને એક વૈમાનીકનો મળી કુલ ચોવિસ થયા.

૨૫ શ્રી ઉપાધ્યાયજીના પચવીશ ગુણના નામ—૧૧ અંગ ૧૪ પૂર્વ એનું જાણપણું ધરાવનાર એ પચવીશ પોતે ભણી અને બીજાને ભણાવે.

૨૫ આત્માને શુદ્ધ જોગમાં પ્રવર્તાવવાની પચિસ પ્રકારની ભાવના:—(પંચ મહા વ્રત રાખવાને માટે ભાવીએ તે માંહેની પ્રાણાતિપાત વેરમણ વ્ર-તની પાંચ ભાવના કહે છે) ૧ ઇર્યાની એટલે પંથને વીશે એકાગ્ર ચીત્ત રાખવાની ૨ મનની એ-ટલે સંયમને વિષે અદુષ્ટ મનથી જ્ઞાનમાં જોડવાની ૩ વચનની એટલે શુદ્ધ વચન બોલવામાં આત્માને જોડવાની. ૪ એખણાની એટલે આહાર પાણી શુદ્ધ રીતે કરી લેવાની ઇચ્છા રાખવાની (અને) ૫ આદાન ભંડ મત્ત નિખેવણની એટલે પાત્રાદિક

લેતાં મુકતાં શુદ્ધ ઉપયોગ રાખવાની (બીજા વૃતની પાંચ ભાવના કહેછે) ૬ વિચારી બોલવાની, ૭ ક્રોધનો ત્યાગ કરવાની, ૮ લોભનો ત્યાગ કરવાની ૯ ભયનો ત્યાગ કરવાની (અને) ૧૦ હાંસી મશ્કરી કરી નહિ બોલવાની, (ત્રીજા વૃતની પાંચ ભાવના કહેછે) ૧૧ અણજાચ્યું સ્થાનક નહિં ભોગવવાની એટલે ઉપાશ્રયાદિકના ધણી અથવા ધણીએ જેને ભલામણ કીધી હોય તેની પાસે જઈને તેની યાચના કરી સ્થાનકમાં રેહેવાની, ૧૨ સ્થાનકમધ્યે તૃણાદિક જોઈએ તેપણ દિનદિન પ્રત્યે યાચીને લેવાની, ૧૩ સ્પષ્ટ મર્યાદાથી અવગ્રહ માગીને રહેવાની અથવા પાટાદિકને અર્થે રૂખાદિક નહિ છેદવાની અને સ્થાનક નહિ, સમારવાની, ૧૪ ગુરૂ અથવા બીજા મુખ્ય સાધુને જણાવ્યા સિવાય સાધારણ આહારનો અદત્ત વરજી આહાર પાણી ન લેવાની, (અને) ૧૫ સાધુ, સાધર્મિક, ધરડાં ગિલાન અને વડેરાનો વિનય કરવાની (ચોથા વૃતની પાંચ ભાવના કહેછે) ૧૬ આહાર ગુપ્ત રીતે સંનિગ્ધ અથવા લુખો મર્યાદા સહિત કરવાની અને સ્ત્રી, પશુ, પંડગરહિત સ્થાનકમાં રહેવાની, ૧૭ સ્ત્રીની કથા-વારતા ન કહેવાની તથા વિભૂષા ન કરવાની, ૧૮ સ્ત્રીના અંગઉપાંગ ન નિરખવાની, ૧૯ પૂર્વની કામક્રિડા ન સંભારવાની, (અને) ૨૦ નિત્ય પ્રત્યે સરસ આહાર ન કરવાની (પાંચમા વ્રતની પાંચ ભાવના કહેછે) ૨૧ શબ્દ, ૨૨ રૂપ

૨૩ રસ ૨૪ ગંધ, (અને) ૨૫ સ્પર્ષ એ પાંચ મનોજ્ઞ હોય ત્યારે રાગ ન કરવાની અને અમનોજ્ઞ હોય ત્યારે દ્વેષ ન કરવાની.

૨૭ જેના મહા વ્રતને વિષે આગાર નથી (અને તેમને) તેમજ પોતાને રહેવાને ઘર નથી તેમને અ-ણગાર (સાધુજી) કહીએ તેમના સત્યાવિસ પ્રકારના ગુણઃ—૧ પ્રાણાતિપાત વેરમણં, ૨ મૃષાવાદ વેરમણં, ૩ અદત્તા દાન વેરમણં, ૪ મૈથુન વેરમણં, (અને) ૫ પરિગ્રહ વેરમણં, એ પાંચ મહા વ્રત પાળે, રાત્રિ ભોજન વેરમણં, અને પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયુ, વનસ્પતિ અને ત્રસ એ ખટ કાયની રક્ષા કરે, ૬ શ્રુતેંદ્રિ, ૭ ચક્ષુઇંદ્રિ, ૮ ઘ્રાણેઇંદ્રિ, ૯ રસેંદ્રિ, ૯ અને ૧૦ સ્પર્ષેદ્રિ, એ પાંચ ઇંદ્રિઓનો નિગ્રહ કરે, ૧૧ ક્રોધ. ૧૨ માન, ૧૩ માયા, અને ૧૪ લોભ, એ ચાર કષાયનો ત્યાગ કરે, ૧૫ મન, ૧૬ વચન, અને ૧૭ કાયાને ધર્મને વિષે સમી રીતે ધારે એટલે તેના જોગને અકુશળે (માઠી રીતે) ન રૂંધે, ૧૮ જ્ઞાને સંપન એટલે યથાર્થ માર્ગને ઓલખે, ૧૯ દર્શને સંપન એટલે શુદ્ધ સમકિત ધારે અને ૨૦ ચારિત્રે સંપન એટલે સંયમ ગુણથી યુક્ત રહે, (સંસાર સુખથી વિરક્ત રહી જ્ઞાન દ-ર્શન અને ચારિત્રનો ખરો રસ ઝીલે.) ૨૧ ભાવ સત્ય એટલે ખરી દૃઢતાથી ધર્મને આરાધે, ૨૨ ક-રણ સત્ય એટલે પાંડલેહણાદિક કરણ જેવું હોય તેવું વિશુદ્ધ કરે, ૨૩ યોગ્ય સત્ય એટલે મન, વ-

વચન અને કાયાથી કપટ રહિત થઇ સંયમના યોગે કરી યુકત રહે, ૨૪ ક્ષમાધારે, ૨૫ વૈરાગ્યવાન બને, ૨૬ રોગાદિક ઊપજે વેદના-બાવિસ પ્રકારના પરિગ્રહ શાંતતાથી ખમે, (અને) ૨૭ મરણાંતિક વેદના ખમે એટલે મરણથી બિલકુલ ડરે નહીં.

૨૮ સાધુજીના અઠાવિસ પ્રકારના આચાર:—(શ્રી આચારંગજી સુત્રના પચીસ અધ્યયનના નામ કહે છે) ૧ શસ્ત્રપરિજ્ઞા, ૨ લોકવિજય, ૩ સિતોસ્નીયા, ૪ સમકતં, ૫ લોકસાર, (આવંતી) ૬ ધૂતા, ૭ વિમુક્ષા, ૮ ઉપધ્યાન સૂત, (અને) ૯ માહા પરિજ્ઞા (આ નવ પ્રથમ સુતસ્કંધના છે,) ૧૦ પિંડેસણા, ૧૧ સેજ્જા, ૧૨ ઇર્યા, ૧૩ ભાષા, ૧૪ વસ્ત્રએષણા, ૧૫ પાત્ર એષણા, ૧૬ ઉગાહંપડિમા, ૧૭ ઠાણુસત્તકિયં, ૧૮ નિસિહિ સત્તકિયં, ૧૯ ઉચ્ચાર પાસવણ સત્તકિયં, ૨૦ શબ્દ સત્તકિયં, ૨૧ રૂપ સત્તકિયં, ૨૨ પરક્રિયા સત્તકિયં, ૨૩ અન્નમન્ન ક્રિયા સત્તકિયં, ૨૪ ભાવના, અને ૨૫ વિમૂત્તા (આ સોળ બીજા સુતસ્કંધના છે.) નિસિથ સુત્રના ત્રણ અધ્યયનના નામ કહે છે (અને તે આલોયણાનો અધિકાર છે.) ૨૬ ઉવ્ગ્ધાઇયં એટલે છવિસ દિવસનું લઘુ માસાદિક પ્રાયશ્ચિત, ૨૭ અણુવ્ગ્ધાઇયં એટલે સત્યાવિસ દિવસનું ગુરૂ માસાદિક પ્રાયશ્ચિતે (અને) ૨૮ આરૂહા એટલે વ્રતઆરાવણા પ્રાયશ્ચિત, એ સઘળા મળીને કુલ અઠાવિસ આચાર કલ્પ થયા.

(હવે પ્રાયશ્ચિતના અઠયાવિસ પ્રકારના આ-

ચાર કલ્પ કહે છે.) એક માસીયા આરોવણા-૧ એક માસનો યથા યોગ્ય પ્રાયશ્ચિત, ૨ એક માસ ઉપર પાંચ રાત્રિનો, ૩ એક માસ ઉપર દસ રાત્રિનો, ૪ એક માસ ઉપર પંદર રાત્રિનો, ૫ એક માસ ઉપર વિસ રાત્રિનો, (અને) ૬ એક માસ ઉપર પચિસ રાત્રિનો, એ પ્રમાણે દ્વિમાસિયા, ત્રિમાસિયા, અને ચોમાસિયાના ૧૮ મળી કુલ ૨૪ થયા, ઉવ્‌ગ્ધાઇયા આરોવણા-૨૫ ચાર માસ ઉપર સાડી સત્યાવિશ રાત્રિનો લઘુ પ્રાયશ્ચિત; અણુવ્‌ગ્ધાઇયા આરોવણા-૨૬ પાંચ માસનો ગુરૂ પ્રાયશ્ચિત, અકસિણા આરોવણા-૨૭ પાંચ માસ ઉપર સાડી સત્યાવિસ દિવશનો સંપૂર્ણ પ્રાયશ્ચિત, (અને) સકસિણા આરોવણા-૨૮ ઘણો દોષ લાગ્યો હોય તો પણ છ માસનો પ્રાયશ્ચિત; એ પ્રમાણે સઘળાં મળીને શુદ્ધ થાવાના અઠયાવીસ પ્રકારના પ્રાયશ્ચિત આચાર કલ્પ થયા.

૨૯ પાપશાસ્ત્રના ઓગણત્રીસ ભેદ:—(ઓગણત્રીસ પ્રકાર સાધુજીએ ગ્રહણ કરવાં તેમજ ભણવા નહીં તે કહે છે.) ૧ દિવ્ય એટલે વ્યંતર દેવ કૃત્ય હાસ્યાદિક અથવા સ્વપ્ન લાવે, ૨ ઉત્પાત એટલે રૂધિરાદિકની વૃષ્ટી થાય અને આકાળે પુષ્પ ફળે, ૩ અંતરિખ એટલે અંતરિક્ષ આકાશે ગૃહાદિકનું હલન ચલન થાય, ૪ ભોમ એટલે ભુમિ કંપાયમાન થાય-ધરતીકંપ થાય, ૫ અંગ એટલે શરીરના લક્ષણ તથા તેનું ફરકવું થાય, ૬ સ્વર એટલે કાકા-

દિકના સ્વરના લક્ષણ જાણવાનુ જ્ઞાન થાય, ૭ વ્યંજન એટલે મસ, તિલકાદિક (અને) ૮ લક્ષણ એટલે હાથ પગાદિકની રેષા (સ્ત્રી પુરૂષના લક્ષણ;) એ આઠેના ફળનું જ્ઞાન થાય એવા એ મુળ આઠ ભેદ, તેના સુત્રથી, અર્થથી અને કથા વાર્તાથી એ ત્રણ પ્રકારના મળીને ૨૪ ભેદ થયા. ૨૫ મંત્રાણું એટલે સર્પ, વિંછી વીગેરેના મંત્રની અને નાટકની વિદ્યા, ૨૬ વિકહાણુ એટલે કામ ભોગની વિકથાની અને ઘરાદિકનું વાસ્તુ કરવાની વિદ્યા, ૨૭ વિજાણું એટલે પ્રજ્ઞાપતિ રોહિયાદીક અને અયુર્વેદની વિદ્યા, ૨૮ યોગીણુ યોગની એટલે વશીકરણ અને ધનુર્વેદની વિદ્યા. (અને) ૨૯ અન્ય તિર્થીય પવિતાણુ યોગના એટલે અન્ય મતના પર્વ અને તિથિની વિદ્યા; એ પાંચ પ્રકારની જાણવાની વિદ્યાના મળીને કુલ ઓગણત્રીસ ભેદ પાપશાસ્ત્રના થયા.

૩૦ મહામોહની કર્મ બાંધવાના ત્રીસ ભેદ-(શું કરવાથી મહામોહની કર્મ બંધાય તે કહે છે. અને તે છાંડવાના છે.

૧ કોઇ ત્રસ જીવને પાણીમાં બુડાડીને મારવાથી, ૨ વ્યાઘ્રાદિકને મસ્તકે વીંટાને મારવાથી, ૩ હાથે કરી મુખાદિક બીડી એટલે શ્વાસ રૂધીને મારવાથી, ૪ અગ્નિ તેમજ ધુમાડો કરી મારવાથી, ૫ મસ્તક ઉપર લાઠી પ્રમુખના પ્રહાર દઈ મારવાથી, ૬ કપટે કરી વેષ ફેરવી રસ્તામાં ખડગાદિકે મારવાથી, ૭ અણાચારી થકો માયાએ કરી અસત્ય બોલી શુદ્ધ

માર્ગને ગોપવાથી, ૮ પોતે અકાર્ય કરી શિખામણ દેનારના માથે તે કરેલાં અકાર્ય નાંખવાથી, ૯ જાણતા થકા મિશ્ર એટલે ખરૂં ખોટું બોલી કોઇને કલેશ કરાવવાથી તેમજ કુડી સાક્ષિ પુરવાથી, ૧૦ વડેરાના કામભોગ રૂંધવાથી, રાજાના પ્રધાન થઇ લક્ષ્મી આવવાનો રસ્તો વણસાડવાથી, અને રાજા સુખથી વેગળો થાય એવું કરવાથી, ૧૧ પરણેલ છતાં કુંવારો બ્રહ્મચારીછું એવું કેહેવાથી, ૧૨ અબ્રહ્મચારી થકાં બ્રહ્મચારી નામ ધરાવી બગભગત પેઠે ખોટોડોળ રાખવાથી, ૧૩ જેના આશ્રયથી પોતાની આજીવિકા ચાલતી હોય તેનોજ માલ તાકવાથી-વિશ્વાસઘાત કરવાથી, ૧૪ જેણે દાલિદ્ર ટાળી પોતાને ભર્તઆહાર કીધો હોય તેની નબળી સ્થીતિ આવવાથી તેનો ઉપકાર ભુલી જઇ તેને દુઃખી કરવાથી, ૧૫ જે રાજા ભરણ પોષણ કરે તથા જ્ઞાન કળા શીખવવામાં આધાર આપે તેનેજ, સાપણી જેમ પોતાનાઇંડાંને હણે છે તેમ હણવાથી, તથા સ્ત્રીએ પોતાના ભર્તારની, વાણોતરે શેઠની, પ્રધાને રાજાની અને શિષ્યે ગુરૂની ઘાત ચિંતવવાથી, ૧૬ દેશના રાજા, વડેરા તથા નગર શેઠને હણવાથી, ૧૭ ઘણાનો નાયક જે સંસારમાં બુડતાં પ્રાણીને દ્વીપા સમાન હોય તેને મારવાથી, ૧૮ છ જીવની રક્ષા કરનાર સાધ્વાદિકને બળાત્કારે ધર્મ ભ્રષ્ટ કરવાથી ૧૯ અનંત જ્ઞાની જે તિર્થંકર દેવ છે તેમના અવર્ણવાદ બોલવાથી ૨૦ જૈનમતનો જે ન્યાય માર્ગ છે

તેની નિંદા કરી તેમાંથી ફેરવી નાંખીને કોઇને કુ એટલે ખોટા મતમાં ઘાલવાથી, ૨૧ જે આચાર્ય પાસે સુત્ર મંત્ર ભણ્યા હોય તેમને દેખી તેમની નિંદા કરવાથી, ૨૨ અહંકાર-અભિમાનમાં રહી આચાર્ય ઉપાધ્યાયની આજ્ઞા પ્રમાણે નહીં વર્તવાથી, ૨૩ બહુ સુત્રિ ન હોય છતાં બહુ સુત્રિપણું બતાવી છતાં ભાવના પરૂપકનું બિરદ ધરાવવાથી, ૨૪ તપસ્વી ન હોય છતાં તપસ્વી નામ ધરાવી મોટો ગુન્હો કરવાથી, ૨૫ છતી શક્તિએ દુષ્ટ પરિણામે કરી વડેરા તથા ગિલાણાદિકની વૈયાવચ્ચા નકરવાથી, ૨૬ અધિકરણરૂપ હિંસાકારણીક તેમજ ચતુર તિર્થના ભેદની કથા કરવાથી, ૨૭ અધર્મ જાતકના મત્તાદિક શ્લાઘાદિકને હેતે કરી પરૂપવાથી, ૨૮ મનુષ્ય દેવ સંબંધી ભોગ અતૃપતોનીદાનાદિકે વાંચ્છવાથી, ૨૯ સિદ્ધાદિક દેવતાના અવર્ણવાદ બોલવાથી, (અને) ૩૦ દેવતાના દર્શન વિના પોતાની પુજા વધારવા નિમીતે દેવતા મુજને દર્શન દેવા આવે છે એમ કહેવાથી.—એ ત્રીસ બોલ આચરવાથી મહા મોહની કર્મ ઉપરાજે છે. અને તેથી સંસારમાં ઉતકૃષ્ટા શીતેર કોડા કોડી સાગરની સ્થીતિનું મહા મોહની કર્મ બંધાય છે.

૩૧ સિદ્ધના ગુણના એકત્રિસ પ્રકાર:—(આઠ કર્મની એકત્રિસ પ્રકૃતી ક્ષય કરીને સિદ્ધ થયા તે પ્રકૃતિના નામનો પેહેલો ભેદ:—જ્યારે સિદ્ધ થયા ત્યારે એકત્રિશ ગુણ ધુરથકી ક્રમ વગર ઉત્પન થય તે કહેછે)—૧ મતિ, ૨ શ્રુતિ, ૩ મનપર્યવ, ૪ અ-

વધિ, અને ૫ કેવલ્ય, એ પાંચ જ્ઞાનાવરણી કર્મ, ૬ ચક્ષુ, ૭ અચક્ષુ, ૮ અવધિ, ૯ કેવલ્ય. ૧૦ નિંદ્રા, ૧૧ નિંદ્રા નિદ્રા, ૧૨ પ્રચલા, ૧૩ પ્રચલા પ્રચલા અને ૧૪ થીણોદ્ધિ એ નવ દર્શનાવરણી કર્મ ૧૫ સાતા, અને ૧૬ અસાતા એ બે વેદની કર્મ, ૧૭ દર્શન, અને ૧૮ ચારિત્ર એ બે મોહની કર્મ, ૧૯ નર્ક, ૨૦ તિર્યંચ, ૨૧ મનુષ્ય, ૨૨ દેવતા, એ ચાર આયુ કર્મ, ૨૩ શુભ અને ૨૪ અશુભ, એ બે નામ કર્મ, ૨૫ ઉંચ અને ૨૬ નીચ એ બે ગોત્ર કર્મ, ૨૭ દાન, ૨૮ લાભ, ૨૯ ભોગ, ૩૦ ઉપભોગ, અને ૩૧ વિર્ય એ પાંચ અંતરાય કર્મ મળીને કુલ ૩૧ થયા.

(સિદ્ધના ગુણના એકત્રિસ પ્રકારનો બીજો ભેદ કહે છે. ૧ પરિમંડલ, ૨ વાટલો, ૩ ત્રિકોણ, ૪ ચોરસ અને ૫ આયત લાંબો એ પાંચ સંઠાણ, ૬ કાળો, ૭ લીલો, ૮ રાતો, ૯ પીળો, અને ૧૦ ઉજળો, એ પાંચ વર્ણ; ૧૧ સારી, ૧૨ નઠારી એ બે ગંધ, ૧૩ તિખો, ૧૪ કડવો, ૧૫ કસાએલો, ૧૬ ખાટો, અને ૧૭ મિઠો એ પાંચ રસ; ૧૮ કઠિણ, ૧૯ સુંવાળો, ૨૦ ટાઢો, ૨૧ ઉન્હો, ૨૨ ભારે, ૨૩ હુ-ળુવો, ૨૪ લુખો, અને ૨૫ ચોપડેલો એ આઠ સ્પર્શ; ૨૬ સ્ત્રી. ૨૭ પુરૂષ, અને ૨૮ નપુંશક, એ ત્રણ વેદ; ૨૯ અશરિરપણું, ૩૦ અસંગપણું. અને ૩૧ અજ-ન્મપણું મળીને કુલ ૩૧ થયા.

બત્રીશ પ્રકારનાં દોષ ટાળીને દરેક જાતની વંદણા કરવી.

નીચે બતાવેલા બત્રીશ જાતના દોષ ટાળીને દરેક જાતની વંદણા કરવી (કેવી રીતે વાંદવાથી તે દોષ નીપજે છે તે કહે છે)—૧ આદર રહિત વાંદવાથી, ૨ જાત્યાદિક મદ તેમજ અહંકાર સહીત વાંદવાથી, ૩ ઉતાવળે ઉતાવળે વંદના કરીને જવાથી, ૪ ઘણા સાધુજીને એકજ સાથે વાંદવાથી ૫ નાના વરજી માત્ર મોટા મોટા સાધુજીને વાંદવાથી. ૬ એક આંગળી થકી વાંદવાથી. ૭ રજોહરણ અંકુશની પેઠે અગ્ર સન્મુખ રીતિ રહિત રાખીને વાંદવાથી, ૮ કાચબાની પેઠે રીકતો રીકતો વાંદવાથી. ૯ એક સાધુજીને વાંદી બીજાને ઉછાંછળાપણે માંછલાની પેઠે વાંદવાથી. ૧૦ દુષ્ટ મન રાખી વાંદવાથી, ૧૧ વેદકાંબંધ લગાડે-અવીધિએ બેશી વાંદવાથી, ૧૨ રખેને ગચ્છ બાહાર કાઢી મુકે એવી બીક રાખી વાંદવાથી, ૧૩ અમુક સાધુજીનો મારા પ્રત્યે સારો સરાગ છે એમ ધારી વાંદવાથી, ૧૪ ગ્રહસ્થા વાસના મીત્ર, સગા, હેતુના બાહાને વાંદવાથી, ૧૫ હું શ્રાવક છું એમ જણાવવાની ખાતર ગર્વ સહિત વાંદવાથી, ૧૬ જ્ઞાનાદિક આમનાઓ લેવાની વાંચ્છનાએ વાંદવાથી, ૧૭ સ્વછાંદો ગોપવી અનેરાથી પોતે આગળ થઇ વાંદવાથી,૧૮ અનેરાઓની નજરમાં મારી યશ કીરતી વિશેષ જણાય એવા હેતુએ વાંદવાથી, ૧૯ આહાર ભેળો કરવા માટે

વાંદવાથી, ૨૦ ક્રોધમાં ચકચુર બનો વાંદવાથી. ૨૧ માત્ર એકજ સાધુજીને વાંદવાથી. ૨૨ સાધુજીને વચને ધમકાવી વાંદવાથી. ૨૩ વંદણા પુરા કીધા શિવાય વચ્ચે વિકથા કરતાં કરતાં વાંદવાથી. ૨૪ સાધુજીની નજરે પડે વાંદવાથી, ૨૫ ઉત્તમાંગ-વંદણા કરવાની રીતિ રહિત વાંદવાથી, ૨૬ નિર્જરાર્થે નહિ પણ કરમાતો વેઠે વાંદવાથી, ૨૭ આવી રીતે કરવાથી કાંઈ મોક્ષ મળવાનું નથી એમ ધારી વાંદવાથી. ૨૮ આવસ્યક (પ્રતિક્રમણ) આદિ સંપૂર્ણ થયા વીના વાંદવાથી, ૨૯ પહેલા હળવે પછી મોટા શબ્દે વાંદવાથી ૩૦ મુંગાની પેઠે બણબણાટ કરી વાંદવાથી ૩૧ અવીધિ મોટે શબ્દે ઉચ્ચાર કરી વાંદવાથી. ૩૨ ઘોડાની લગામની પેઠે રજોહરણ ઝાલીને (અગ્ર રાખીને) વાંદવાથી. (ઓગણિસમો દોષ વિશેષ કરીને સાધુજીને લાગુ પડે છે.)

બત્રીશ પ્રકારની અસઝ્ઝાય ગણાય છે તેનાં નામ.

(આકાશ સંબંધીની દશ પ્રકારની અસઝ્ઝાય કેવી રીતે અને કયાં સુધી ગણાય છે તે કહે છે (૧) સ્હેજસાજ તારો ખરે. અને ઉલ્કાપાત થાય તો તેને થયા પછી થોડીવાર અને મ્હોટો તારો ખરે તો તેની ખર્યા પછી એક પ્રહર સુધી (૨) જે દિશાએ આગ જેવો લાલાશવાળો પ્રકાશ દેખાય તેની તે જયાં સુધી દેખાય ત્યાં સુધી (૩) અકાળે ગાજ (૪) વીજ (અને) (૫) કાટકા થાય તેના થયા પછી બે

ઘડી સુધી (૬) શુકલ પક્ષનાં ચંદ્રમાંની બીજનો ચંદ્ર રહે ત્યાં સુધી (૭) ભુતાદિકનો ચાળો થાય તેની તે થાય ત્યાં સુધી (૮) દિવસ ઉગ્યા પછી ધુમર ચડે તેની તે ચડે ત્યાં સુધી (૯) રાત્રિના વીષે ઝાકળ વરસે તેની પડે ત્યાં સુધી (૧૦) વાવાઝડી થઇ રજ ઉંચે ઉડવાથી દિશાઓ ધુંધળીનભ્રમિ થાય તેની થાય ત્યાં સુધી અને આકાશમાં તોપ જેવો અવાજ થાય તથા ભુમિ કંપાયમાન ધરતીકંપ થઇ અવાજ થાય તેની થયા પછી એક પ્રહુર સુધી (ઉદારીક શરીર સંબંધીની દશ પ્રકારની અસઝાય કેવી રીતે અને કયાં સુધી ગણાય છે તે કેહે છે (૧૧) હાડકાની (૧૨) માંસની (૧૩) પંચેંદ્રિ અને વિગલેંદ્રિનાં કલેવર અને લોહીની (અને) (૧૪) બિલાડા કુતરા મનુષ્યાદિકની અને ત્રિર્યંચમાં જેની દુર્ગંધ નીકલે અને નંદનિક ગણાય એવી વીષ્ટાની (આ ચાર વસ્તુ જયાં સુધી તેના મુળ રૂપમાં છે અને લોકમાં અશુદ્ધ ગણાય છે, દુર્ગંધ નીકલે છે અને ભીંત પ્રમુખનાં અંતરથી ત્યાં આવજાવ થયો નથી ત્યાં સુધી) ૧૫ સ્મશાનની તેની હદ સુધી ૧૬ સુર્ય (અને) ૧૭ ચંદ્ર ગ્રહણની ગ્રહણ મુકત થયા પછી બે ઘડી સુધી ૧૮ (કોઇ) મોટા રાજાનું મરણ થાય તેનું જગતમાં ખોટું દેખાય માટે આખા દિવસ સુધી (૧૯) રાજા રાજામાં મોટી લડાઇ થાય તેની થાય ત્યાં સુધી તે ગામમાં (૨૦) ઉપાશ્રયમાં પચેંદ્રિ આદિ ઔદારિક શરીરનો કલેવર પડયો હોય તેની હોય ત્યાં

સુધી (આ વીશ અસઝ્ઝાનાં નામ ઠાણાયંગનાં દશ મે ઠાણે કહ્યા છે (૨૧) કારતક શુદ ૧૫ (અને) (૨૨) પડવાની (૨૩) ચૈત્ર શુદ ૧૫ (અને) (૨૪) પડવા-ની (૨૫) અશાડ શુદ ૧૫ (અને) (૨૬) પડવાની ૨૭ ભાદરવા શુદ ૧૫ (અને) (૨૮) પડવાની (૨૯) પ્રભાતની બેઘડી તે સુરજ ઉગી સઝ્ઝાથી નીરમળો થાય ત્યાં સુધી (૩૦) મધ્યાન્હની એક આગળની અને એક પાછલની મળી બે ઘડી સુધી (૩૧) સં-ધ્યા સમયની (અને) (૩૨) મધ્ય રાત્રીની બબે ઘડી સુધી (આ બાર અસઝ્ઝાયનાં નામ ઠાણાંયંગના ચોથે ઠાણે છે)

ઉપર કહેલી અસઝ્ઝાય સિવાય લૌકિક પક્ષે જે નંદનિક ગણાય અને પ્રમાત્માનાં ભાષિત કલ્પમાં દોષ લાગે એમ જણાય તો તેટલો વખત પણ અસ-ઝ્ઝાયમાં ગણવો એ શ્રેયકર છે.

બત્રીશ જોગ—યોગના બત્રીશ પ્રકાર.

(મન, વચન, અને કાયાના શુભ ભલા યોગ વ્યાપાર લેવા-ગ્રહણ કરવા લાયક છે તે કહે છે.) ૧ શિષ્યે ગુરૂ સમીપે પોતાના અવગુણની આલો-યણા લેવી, ૨ ગુરૂએ તે કોઇ આગળ કહેવું નહિ, ૩ ગમે તેવી આપદા-પીડા આવી પડે તોપણ દૃઢ ધર્મ છોડવો નહિ, ૪ આ લોક તેમજ પરલોકના ફળની નિશ્રા--વાંચ્છનારહિત તપ કરવો, ૫ ગુરૂની શીખામણ માનવી, આસેવન અને ગ્રહણ શિક્ષાને

સેવવી, ૬ શરીરની સુશ્રષા--વિભુષા કે મમતા ન કરવી, ૭ તપ કરેલ હોય પણ ગોચરી જણાવવી નહિ, ૮ લોભ કરવો નહિ; ૯ પરિસહ ખમવા, ૧૦ સરલ ભાવ--ચિત્ત રાખવો, ૧૧ સત્યે અને સંયમે પવિત્રપણાથી રહેવું, ૧૨ અતિચાર રહિત શુદ્ધ સમકિત આરાધવું, ૧૩ ચિત્ત--મન સ્વસ્થપણે રાખવું, ૧૪ માયા રહિત રહી આચારવંત થવું, ૧૫ વિનયવંત થવું, ૧૬ ધૈર્ય—વિરજવંત થવું, ૧૭ સંવેગવંત થવું ૧૮ માયા કપટ રહિતપણાથી પ્રવર્તવું ૧૯ ભલી--સારી ક્રિયા સહિત પ્રવર્તવું ૨૦ હમેશા સંવર સહિત પ્રવર્તવું, ૨૧ પોતાના અવગુણો હોય તે ટાળવા, ૨૨ સકળ વિષય વિરક્ત થઇ સર્વ કામભોગથી નિવર્તવું, ૨૩ મુળગુણ પચ્ચખાણવંત રહી હમેશાં ઉ-તર ગુણ પચખાણ કરવાં, ૨૪ દ્રવ્યથી કાયાનો અને ભાવથી કક્ષાયાદિકનો ત્યાગ કરી કાયોત્સર્ગ કરવો, ૨૫ પ્રમાદ ટાળવો, ૨૬ અવસર ઉપર ન્યાય પક્ષે બોલવું, ૨૭ ધર્મધ્યાન કરવું, ૨૮ સંવરાદિક શુભ યોગથી પ્રવર્તાવવા, ૨૯ મરણાંતે ગમે તેવા ઉપસર્ગ ઉદય આવે તોપણ ખમવા. ૩૦ જે રસ્તેથી કર્મનું આવરણ થાય તેવા રસ્તાના સંગના પચખાણ કરવા, ૩૧ પ્રાયશ્ચિતની વિશુદ્ધિ કરવા માટે તપ કરવા, (અને) ૩૨ જાવજીવ સુધી જ્ઞાનાદિકને આરાધવું, તથા મરણકાળે આરાધના કરવી. (સંથારો કરવાદિકની)

આશાતનાના તેત્રિશ પ્રકાર.

(શિષ્યને કેવી રીતે કરવાથી આસાતના લાગે તે કહે છે) ૧ ગુરૂની આગળ ચાલવાથી, ૨ ગુરૂની બરોબર ચાલવાથી, ૩ ગુરૂની પૂંઠે પણ અડેલીને ચાલવાથી, એવીજ રીતે ત્રણ ઉભા રહેવાની અને ત્રણ બેસવાની મળીને ૯ થાય; ૧૦ ગુરૂ સંઘાતે ઠંડીલે ગયા પછી ગુરૂની પેહેલાં આચમન લેવાથી, ૧૧ ગુરૂ સંઘાતે બહિયા વિહારભુમીયા સઝાય કરવાની ભૂમિકાએ ગયા બાદ ગુરૂ પેહેલાં પોતાને બેસવાની ભૂમિકા સારી જોઇ ગુરૂ પેહેલાં આલોકિ તથા અવલોકે ગમણાગમણે આલોવવાથી તેમજ ગુરૂ સંઘાતે ઠંડીલે જઈ આવ્યા બાદ ગુરૂ પેહેલાં ઇરિયાવહિ પડિકમવાથી, ૧૨ ગુરૂને કોઇ પ્રશ્નાદિક પૂછે તેનો ઉત્તર ગુરૂના પેહેલાં વળી તેમની આજ્ઞા વિના આપવાથી તેમજ ગુર્વાદિકે બોલાવવા લાયક ગ્રહસ્થને પોતે પહેલાં બોલાવવાથી, ૧૩ દિવસ અને રાત્રિને વિષે ગુર્વાદિકે બોલાવ્યા છતાં પોતે સાંભળેલ હોય પણ અણ સાંભળ્યું કરવાથી, ૧૪ આહાર પાણિ વ્હોરી લાવ્યા પછી અગ્ર સાધુ શિવાયના બીજા હરકોઈ સાધુ આગળ લઇ જઈ આલોઇને પછી ગુર્વાદિક આગળે લાવીને આલોવવાથી, ૧૫ વ્હોરી લાવેલ આહાર પાણી પ્રથમ અગ્ર સાધુ શિવાયના બીજા હરકોઈ સાધુને બતાવી પછી ગુર્વાદિકને બતાવવાથી, ૧૬ આહાર પાણિ વખતે અગ્ર સાધુ સિવાયના બીજા

સાધુને આમંત્રણ કીધા બાદ ગુર્વાદિકને આમંત્રણ કરવાથી, ૧૭ ગુરૂને પુછ્યા વિના કે તેમની આજ્ઞા સિવાય પોતાની મરજીમાં આવે તે બીજા શિષ્યાદિક નાના સાધુને મન માનતો આહાર આપવાથી, ૧૮ ગુરૂ સંઘાતે ભેગા આહાર પાણી કરવા બેઠા છતાં " ખધં, ડાગં, ઉસન્નં, રસિયં, માણુન્નં, મણામં, નિદ્ધં, (અને) લુખ્ખં, " એમ સારાં સારાં આહાર પાણી ઉતાવળથી ખાઇ જવાથી; ૧૯ ગુરૂએ બોલાવ્યાથી સાંભળ્યાં છતાં ગફલતમાં રહી ન બોલવાથી, ૨૦ ગુરૂએ બોલાવ્યાથી સાંભળ્યાં છતાં પોતાને આસને બેસી રહેવાથી, ૨૧ ગુરૂ બોલાવે ત્યારે પોતે ભારે માન કરી આસને બેસી રહીને શું કહોછો, ? શું કહોછો ? એમ કરડાકીથી કહેવાથી, ૨૨ ગુરૂજી કાંઇ કામ બતાવે તો તેમને પોતાને તે કામ કરવાનું કહી સામે તોછડા-હુંકારાના શબ્દ બોલવાથી, ૨૩ ગુરૂ સામે આકરે-ઉતાવળે અથવા કોહ્મા ગેહ્યા શબ્દે બોલવાથી, ૨૪ જે મુજને કામ સોંપોછો તે તમેજ કરો તો તમોને લાભ થાસ્યે ! એમ તિરસ્કાર ભરેલા વચને બોલવાથી, ૨૫ ગુરૂની શિખામણ સાંભળી વચમાં કહે જે શું એમજ છે ? એમ કેહેવાથી, ૨૬ ગુરૂને ધર્મકથા કેહેવામાં કાંઇક બોલ સંભારવો પડે તો તે વખતે સ્વામિ ! નથી સાંભળતો ? શું ભૂલી ગયા ? એમ કેહેવાથી, ૨૭ ગુરૂ કેહેતા હોય તે ધર્મ કથા રૂડા-સારા મને કરી ન સાંભળવાથી, ૨૮ ગુરૂ પ્રખદામાં ધર્મકથા

કહેતા હોય ત્યાં આવી ઉઠો ! ઉઠો ! આહારાદિ-
કની ઘણી વેળા થઇ ગઇ છે ! એમ કેહેવાથી, ૨૯
ગુરૂની ધર્મકથાને આછાદિતા એટલે નિભ્રંછિં વચમાં
ભિંસાડાહોલ્લ કરવાથી, ૩૦ જે પ્રખદાને ગુરૂ ધર્મ-
કથા કહેતા હોય, અને તે પરખદા ઉઠી ન હોય
તેને પોતે ધર્મકથા વચ્ચે કેહેવાથી ૩૧ ગુર્વાદિકનો
સેજાસંથારો પગે કરીને ચંપાણો પોતાના જાણવામાં
આવ્યા છતાં તેના માટે હાથ જોડીને ન ખમાવવાથી,
૩૨ ગુરૂના સેજ્યાસંથારે પોતે ઉભા રહેવાથી, બેસ-
વાથી, અને સુઇ રહેવાથી, (અને) ૩૩ ગુરૂથી ઉંચા
અથવા બરોબર આસને પોતે ઉભા રહેવાથી, બે-
સવાથી અને સુઇ રેહેવાથી, (આ તેત્રીશ આસા-
તના શિષ્યે ટાળવાની તે દશાસ્રુતસ્કંધે સમવાયંગ
સુત્રમધ્યે છે.)

ચોત્રિશ અતિશયનાં નામ.

(કેવા કેવા સદ્‌ગુણ છે તે કહે છે) ૧ નખ કે
કેશ અશોભતા વધે નહિ, ૨ બિલકુલ રોગરહિતછે
તેમજ શરીરે કોઇ પણ પ્રકારનો લેપ લાગે નહિ, ૩
લોહી અને માંસ ગાયના દુધ સરખા ઉજળા છે, ૪
શ્વાસોશ્વાસ પદ્મકમળના જેવા સુગંધી છે, ૫ આ-
હારનિહાર કરતાં ચર્મચક્ષુથી કોઇ દેખે નહિ, ૬
આકાશમાં ધર્મચક્ર ચાલે, ૭ આકાશમાં છત્ર ધરાય,
૮ આકાશમાં શ્વેત ઉજવળ ચામર વીંઝાય, ૯ આ-
કાશમાં નિર્મળ સ્ફટિક રત્નમય સિંહાસન ઉત્પન
થએલું ચાલે, ૧૦ મુખ આગળે નાની હજારો ધ્વ-

જાઓ સહિત મહેંદ્રધ્વજ ચાલે, ૧૧ જ્યાં બેસે અને ઉભા રહે ત્યાં ફુળાદિસહિત પોતાથકી બારગણો ઉંચો અશોકવૃક્ષ ઉત્પન થાય: ૧૨ મસ્તકમાં અંબોડાને ઠેકાણે ભામંડળમાંથા તેજના કિરણનીકળી દશે દિશાના અંધકારને ટાળે, (વિચરે ત્યાં શું શું થાય તે કહે છે) ૧૩ ખાડા–ટેકરા રહિતની ધરતી થઈ તેનું તળીયું સરખું થાય, ૧૪ કાંટા ઉંધે મસ્તકે થઇ જાય એટલે કાંટા અવળા થાય, ૧૫ શીત ઉષ્ણાદિક નિયમિત થઇ સુખાકારી થાય, ૧૬ શીતળ સુગંધી પવન જોજન પ્રમાણે થઇ સઘળી જમીન તદન સાફ–સ્વચ્છ થાય, (સમોસરણમાં શું શું થાય તે કહે છે) ૧૭ કોઇપણ પ્રકારની રજકેરેત ઉડે નહિ, ૧૮ જાણુજળ અને સ્થલથી ઉત્પન્ન થયેલા હોય એવા અચેત સુગંધી પુષ્પના ઢીંચણ પુર ઢગલા થાય, ૧૯ અમનોજ્ઞ એટલે મનને નહિ ગમે એવા શબ્દ, રૂપ, રસ, ગંધ, અને સ્પર્શ મટી જાય (અને) ૨૦ મનોજ્ઞ એટલે મનને ગમે એવા શબ્દ, રૂપ, રસ, ગંધ અને સ્પર્શ પ્રગટ થાય, ૨૧ એક જોજન સુધી વાણી સંભળાય, ૨૨ અર્ધમાગધી ભાષાથી ધર્મ દેશના આપે, ૨૩ દેશના આપવાની ભાષાથી, આર્ય, અનાર્ય, દુપદ, ચોપદ, પશુ, પંખી વીગેરે સૌસૌની ભાષામાં સમજી શકે, ૨૪ ગમે તે જાતના વૈરી પ્રાણિને પણ તે દેશના સાંભળતાં કોઈ ઉપર વૈર ભાવ ઉત્પન્ન થાય નહિ પણ તે પ્રસન્ન થઇને સાંભળે, ૨૫ અન્ય દર્શી દેશના સાંભળવા આવેલો હોય તો તેપણ વંદના કરે,૨૬ અન્ય દર્શી

કદાચ વાદ વિવાદના કારણથી ત્યાં આવ્યો હોય તો તે વાદ વિવાદનું કારણ ભૂલી જાય છે, ૨૭ ત્યાંથી ફરતાં પચિસ પચિસ જોજન સુધી ચારે દીશામાં ઇતિ એટલે કોઇ પણ જાતની બીક રહેતી નથી, (ઇતિ એટલે શું તે કહે છે) ૨૮ કોઈ પણ જાતની મરકી, ૨૯ સ્વચક્રનો ભય, ૩૦ પરચક્રમનો ભય, ૩૧ અતિવૃષ્ટિ, ૩૨ અનાવૃષ્ટિ, ૩૩ દુભિક્ષદુઃકાળ, (અને) ૩૪ નવા રોગની ઉત્પતિ (જુના રોગ મટી જાય છે.)

પાંત્રિસ પ્રકારની વાણી

(કેવાવચન બોલેતે કહે છે)

૧ શંકારહીત બોલે, ૨ ઊંચેસ્વરે બોલે. ૩ તોછડું વચન ન બોલે, ૪ ગંભીર ઉંડાસ્વરે બોલે, ૫ બોલતાં ધ્વનિ પડછંદા પડે. ૬ સરસ વચનથી બોલે, ૭ રાગ રહિત ભાષા બોલે, ૮ થોડા સુત્રમાં ઘણો અર્થ સમાય એવી રીતે બોલે, ૯ પુર્વા પરના વચનનો વિરોધ થાય નહિ તેમ બોલે ૧૦ વચનના સંદેહ ટાળીને જુદા જુદા અર્થ થાય તેમ બોલે, ૧૧ સાભળનારને સંદેહ ઉપજે-નહિ એવી રીતે બોલે, ૧૨ અન્યદર્શી વચને દૂષણ દેઇ પરાભવી શકે નહીં તેમ બોલે, ૧૩ સાંભળનારનું મનહરે અને તેનું ચિત્ત બીજે ઠેકાણે નજાય એવીરીતે બોલે, ૧૪ દેશ કાલને ઊચિત્ત અને યોગ્ય લાગે એવીરીતે બોલે, ૧૫ અતિવિસ્તાર કરીને અ-ણમિલતું થાય એમનબોલે, ૧૬ જીવાદિક વસ્તુ તથા પદાર્થનો વિચાર કરીને મિલતાં મિલતાં વચન બોલે, ૧૭ આગળના પદ યાને શબ્દની પાછલના

પદ યાને શબ્દ સાક્ષિ રૂપથાય એવીરીતે બોલે, ૧૮ જેમ નાના બાલકને વાર્તા કહેવાથી તે જલદીથી સમજીજાય તેમ શ્રુતજનો સમજે એવીરીતે બોલે ૧૯ અતિસરસ અને મધુરી ભાષાથી બોલે, ૨૦ ઉપદેશ આપતાં કોઇના મર્મનો પ્રકાશ નથાયતેમ બોલે, ૨૧ ધર્મસહિત વચન સદહનારને થાય એવીરીતે બોલે, ૨૨ જેકાંઇ પ્રકાશકરે તે ખુલાસાથી સાંભળનારના મનને ઠસીજાય એમ અતિ વિસ્તારથી બોલે, ૨૩ સ્વસ્તુતિ કરાવવા માટે પરની નિંદા થાય એવાં વચન નબોલે, ૨૪ શ્લાઘા પ્રમાણે મધ્યસ્ત રીતેબોલે ૨૫ વ્યાકરણનો દોષ ટાલીને એટલે પુરૂષ સ્ત્રી અને નપુસક લિંગનું શુદ્ધ વચન બોલે, ૨૬ વાણી સાં- ભળનાર મનમાં ચકિતથાય (ચમતકાર પામે) એવીરીતે બોલે, ૨૭ વ્યાખાન અતિઉતાવળું તેમજ ધીમાશથી નહીં પણ સઘળાને સરખીરીતે સંભળાય તેવી રીતે બોલે, ૨૮ વાણી સાંભળનાર રોગાદીક દૂષણ રહીત થાય એમ બોલે, ૨૯ કોઇપણ જાતનાં ભરમ વિના ભાષા બોલે, ૩૦ જેપદાર્થનું વર્ણનકરે તે શબ્દનું ખરેખરૂં સ્વરૂપ સમજાય એવીરીતે બોલે, ૩૧ વચન કહેતાં તેની પરિક્ષા કરીને બોલે, ૩૨ જુદા જુદા પદના અર્થના સંદેહ ટાલીને બોલે, ૩૩ હમેશ સત્ય વચન સહિત બોલે, ૩૪ ધર્મકથન કહેતાં શ્રમ ન પામતાં અતિઉલ્હાસ સહિત બોલે, (અને) ૩૫ જીવાદિક વસ્તુનો પ્રકાશ કરતાં અતિછિન્ન (સમજી શકાય તેવાં) વચનથી બોલે.

શ્રી આચાર્યજીના છત્રિસ ગુણુના નામ—(કઇ કઇ જાતના ગુણુથી તેઓ વિભૂષિત છે તે કહેછે.) ૧ આર્ય દેશમાં ઉત્પતિ ૨ સંપુર્ણુ સ્વપક્ષી એટલે જેને પોતાનું પક્ષ યા કુળ પુરેપુરૂં છે. ૩ જાઇ કહેતા માતૃપક્ષ પરેપુરૂ છે ૪ રૂપવંત ૫ દ્રઢસંઘેણા સહિત ૬ ધૈર્યવંત ૭ કોઇપણ વસ્તુની તૃષ્ણા થાયજ નહિં ૮ કોઇએ કેવા કારણુથી પ્રાયશ્ચિત લીધેલ છે તે પોતે જાણુતાં છતાં પણુ મર્મ પ્રકાશે નહિ ૯ કપટ રહિત ૧૦ ભણેલું યા ધારેલું કદી પણુ વિસ્મૃત થાયજ નહિ ૧૧ આદેય વચન સર્વને ગમતાં થઇ પડે એવું બોલવાવાળા ૧૨ સકળ પરિગ્રહ સહનશીલ ૧૩ કાયરપણું દુર કરી જેણે નિંદ્રાને જીતેલી છે ૧૪ પક્ષપાત રહિત ૧૫ દેશકાળ ભાવના જાણુ ૧૬ ઉત્પાત તિક્ષણ બુદ્ધિવંત ૧૭ અનેક દેશની ભાષાના જાણુ ૧૮ (પાંચ આચારે યુક્ત છે તેનાં નામ) જ્ઞાન ૧૯ દર્શન ૨૦ ચારિત્ર ૨૧ તપ ૨૨ વીરજ (એ પાંચ આચાર પોતે પાળે અને બીજા પાસે પળાવે) ૨૩ સુત્ર ૨૪ અર્થ (અને) ૨૫ તદુભય (એનાજાણુ) ૨૬ કોઇપણ જાતની વાતચીતના મુળના જાણુ ૨૭ (વળી તેના) હેતુ (અને તેના) ૨૮ કારણ (તથા) ૨૯ નય (તેના વિષે નીપુણુતા ધરાવનાર ૩૦ દરેક કાર્યમાં ગ્રહણુ કરવા કુશળ એટલે થોડામાંથી સઘળું સમજવાની શક્તી ધારણું કરનાર ૩૧ સ્વ અને પર સમયના જાણુ ૩૨ તોછડાઇ રહીત ગંભીર ૩૩ તેજસ્વી દેદિપ્યમાન ૩૪ રોગરહીત ૩૫ સીતળ સ્વભાવવાળા ૩૬ પ્રવચન યથાયોગ્ય પરૂપનારા.

બીઆશી બોલ.

૨૫ પચીશ પ્રકારનું મિથ્થાત્વ તે

૧૨ અવ્રતનાં બાર પ્રકાર નીચે મુજબ.

પંચ મહાવ્રતનાં ૫, પંચ ઇંદ્રિઓનાં વિષયનાં ૫, રાત્રી ભોજનનો ૧, અને મનનો ૧, એમ કુલ મલી બાર.

૫ પ્રમાદનાં પાંચ પ્રકાર નીચે મુજબ ૧ મદ, ૨ વિષય, ૩ કક્ષાય, ૪ નિદ્રા, ૫ વિકથા,

૨૫ કક્ષાયનાં

૪ અનુતાબંધી ક્રોધ, માન, માયા, લોભ,
૪ અપ્રત્યાખ્યાની, ક્રોધ, માન, માયા, લોભ,
૪ પચ્ચખાણવરણીય ક્રોધ, માન, માયા, લોભ
૪ સંજવળનો ક્રોધ, માન, માયા, લોભ

૯ નોકક્ષાયનાં કહે છે.

૧ હાસ્ય, ૨ રતી, ૩ અરતી, ૪ ભય, ૫ શોક, ૬ દુગછા, ૭ સ્રી વેદ, ૮ પુરૂષવેદ, ૯ નપુસક વેદ,

---

૨૫,

૧૫ અશુભ જોગનાં પનર પ્રકાર નીચે મુજબ
૪ મનના ચાર જોગ સત્ય, અસત્ય, મિશ્ર, વ્યવહાર
૪ વચનનાં ચાર જોગ સત્ય, અસત્ય, મિશ્ર, વ્યવહાર

૭ કાયાનાં સાત જોગ ઔદારીક, ઔદારીકનો મિશ્ર, વૈક્રેય, વૈક્રેયનો મિશ્ર આહારક, આહારકનો મિશ્ર અને કાર્મણ કાયજોગ એ સાત

૧૫

કુલ બીઆશી.

એકસો ચોવીસ પ્રકારના દોષ.

૮૫ જ્ઞાનના ૧૪ અતિચાર વરજી ૯૯ અતિચાર પૈકીના જે બાકી રહ્યા.
 ૮ આચાર જ્ઞાનના
 ૮ આચાર દર્શનના
 ૮ આચાર ચારિત્રના
૧૨ અવ્રતના જે ૮૨ બોલ કહ્યા તેમાં.
 ૩ આચાર વીરજના
 ૧ ધર્મકાર્ય વિષે બળ ગોપવવું નહી.
 ૨ ધર્મકાર્ય કરવું તે ઉપયોગ સહિત કરવું.
 ૩ યથાશક્તિ મુજબ ક્રિયાનું અનુષ્ટાન કરવું.

૧૨૪

અઢાર લાખ ચોવીસ હજાર એકસોને વીશ મિચ્છામિ દુક્કડંનાં ભાંગાની વીગત.

૫૬૩ જીવના ભેદનાં (તેને દશગણા કરતાં)

૫૬૩૦ અભિહયાદિક દશ બોલના (તેને બમણા કરતાં)

૧૧૨૬૦ રાગ ને દ્વેશ એ બે બંધનના (તેને ત્રણ ગણાં કરતા)

૩૩૭૮૦ મન વચન અને કાયા એ ત્રણ યોગનાં (તેને ત્રણ ગણા કરતાં)

૧૦૧૩૪૦ કરણ કારણ અને અનુમોદન એ ત્રણ કરણનાં (તેને ત્રણગણા કરતાં)

૩૦૪૦૨૦ અતિત (ભુત) અનાગત (ભવિષ્ય) અને વર્તમાન (ચાલતો) એ ત્રીકાળનાં (તેને છગણા કરતાં)

૧૮૨૪૧૨૦ અરિહંતસિદ્ધ સાધુ સમકિતિ ગુરૂ અને આત્માએ ખટ ગુણના

કાલીક સુત્ર ૯

દ્રષ્ટિવાદ, ઉબ્વાઇ, રાયપસેણી, જીવાભિગમ, પનવણા, સુર્યપજાંતિ, દસવૈકાલિક, નંદી, અનુયોગદ્વાર.

ઉત્કાલીક સુત્ર ૨૩

આચારંગ, સુયગડાંગ, ઠાણાંગ, સમવાયંગ, ભગવતી, જ્ઞાતા ધર્મકથા, ઉપાસકદશા, અંતગડદસા, અણુતરાવવાઇ, પ્રશ્ન વ્યાકરણ, વીપાક, જંબુદ્વીપપન્નતી, ચંદ્રપન્નતિ, નિરયાવલીકા, કપવડસીઆ, પુફ્ફીઆ, પુફ્ફચુલીઆ, વહનીદશા, ઉતરાધ્યયન, વ્યવહવાર, વૃહતકલ્પ, નિસિથ, દસાશ્રુતસ્કંધ,

વ્યતિરિક્ત ૧

* આવશ્યક

જે ઉત્કાલિક સુત્ર કેહેવાય છે તે બત્રીશ પ્રકારની અસઝ્ઝાય વરજીને ગમે ત્યારે ભણુવા યા કેહેવાનાં છે અને જે કાલિકસુત્ર કહેવાય છે તે બત્રીશ પ્રકારની અસઝ્ઝાય વરજીને પણ દિવસ અને રાત્રીનાં પેહેલાં તથા ચોથા પ્રહરમાં ભણુવામાં કેહેવાનાં છે કેહેલા વખત સિવાય કોઇપણ સુત્ર ક્યારે પણ કેહેવાની સુત્રોક્ત રિતિથી મના છે.

નવ તત્વ.

વિવેકી સમદ્રષ્ટિ જીવને નવ પદાર્થ જેવા છે તેહવા જાણવાની જરૂર છે તેના નામ નીચે મુજબ છે.

૧ જીવ તત્વ ૨ અજીવ તત્વ ૩ પુન્ય તત્વ ૪ પાપ તત્વ ૫ આશ્રવતત્વ ૬ સંવરતત્વ ૭ નિર્જરા તત્વ ૮ બંધ તત્વ ૯ મોક્ષ તત્વ.

એ નવ પદાર્થનું જાણુપણું તેજ તત્વ કહીએ. હવે તેના લક્ષણાદિ કહે છે.

૧ જીવ તત્વ એટલે જે ચઇતન લક્ષણ સહિત, સદા સઉપયોગી, અસંખ્યાત પ્રદેશી, સુખદુખનો જાણ, સુખદુખનો વેદક, અરૂપી તેને જીવ કહીએ.

હવે જીવના ભેદ કયા કયા તે વિસ્તારેથી લખીએ છીએ.

---

* તેંત્રીશમું આવશ્યક સુત્ર છે તે કાલીક તેમજ ઉત્કાલીક નથી.

૧ એક ભેદે જીવ-સકળ જીવને ચઇતનનાં લક્ષણ છે માટે સંગ્રહ નયે એક ભેદે જીવ કહીએ.

૨ બે ભેદે જીવ- ૧) ત્રસ (હાલતા ચાલતા જીવ) (૨) થાવર એટલે ચાલે નહિ તે જીવ અથવા (૧) સિદ્ધના જીવ (૨) સંસારના જીવ.

૩ ત્રણ ભેદે જીવ-(૧) સ્ત્રી (૨) પુરૂષ (૩) નપુંસક અથવા (૧) ભવ સિદ્ધિયા (૨) અભવ્ય સિદ્ધિયા (૩) નો ભવ્ય સિદ્ધિયા, નો અભવ્ય સિદ્ધયા.

૪ ચાર ભેદે જીવ-(૧) નારકી (૨) તિર્યંચ (૩) મનુષ્ય (૪) દેવતા અથવા (૧) ચક્ષુદર્શની (૨) અચક્ષુદર્શની (૩) અવધદર્શની (૪) કેવળદર્શની.

૫ પાંચ ભેદે જીવ (૧) એકેંદ્રિય (૨) બેઇંદ્રિય (૩) તેઇંદ્રિય (૪) ચોરિંદ્રિય (૫) પંચેંદ્રિય અથવા (૧) સજોગી (૨) મનજોગી (૩) વચનજોગી (૪) કાયજોગી (૫) અજોગી.

૬ છ ભેદે જીવ-(૧) પૃથ્વીકાય (૨) અપકાય (૩) તેઉકાય (૪) વાઉકાય (૫) વનસ્પતિકાય (૬) ત્રસકાય અથવા (૧) સકસાઈ (૨) કોહકસાઇ (૩) માનકસાઇ (૪) માયાકસાઇ (૫) લોભકસાઇ (૬) અકસાઇ.

૭ સાત ભેદે જીવ-(૧) નારકી (૨) તિર્યંચ (૩) તિર્યંચાણી (૪) મનુષ્ય (૫) મનુષ્યાણી (૬) દેવતા (૭) દેવાંગના.

૮ આઠ ભેદે જીવ-(૧) સલેશી (૨) કૃષ્ણલેશી (૩)

નીલલેશી (૪) કાપુતલેશી (૫) તેજુલેશી (૬) પદ્મ-લેશા (૭) શુક્લલેશી (૮) અલેશી.

૯ નવ ભેદે જીવ-(૧) પૃથ્વીકાય (૨) અપકાય (૩) તેઉકાય (૪) વાઉકાય (૫) વનસ્પતિકાય (૬) બેઇંદ્રિય (૭) તેઇંદ્રિય (૮) ચૌરિંદ્રિય (૯) પંચેંદ્રિય.

૧૦ દસ ભેદે જીવ-(૧) એકેંદ્રિય (૨) બેઇંદ્રિય (૩) તેઇંદ્રિય (૪) ચૌરિંદ્રિય (૫) પચેંદ્રિય એ પાંચના અપર્યાપ્તા ને પર્યાપ્તા એ દસ પ્રકારે જીવ.

૧૧ અગિયાર ભેદે જીવ-(૧) એકેંદ્રિય (૨) બે-ઇંદ્રિય (૩) તેઇંદ્રિય (૪) ચૌરિંદ્રિય (૫) નારકી (૬) તિર્યંચ (૭) મનુષ્ય (૮) ભુવનપતિ (૯) વાણવ્યંતર (૧૦) જયોતિષી ૧૧ વૈમાનિક.

૧૨ બાર ભેદે જીવ-(૧) પૃથ્વીકાય (૨) અપકાય (૩) તેઉકાય (૪) વાઉકાય (૫) વનસ્પતિકાય (૬) ત્રસકાય એ છના અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા એમ બાર.

૧૩ તેર ભેદે જીવ-(૧) કૃષ્ણલેશી (૨) નીલલેશી (૩) કાપુતલેશી (૪) તેજુલેશી (૫) પદ્મલેશી (૬) શુક્લલેશી એ છના અપર્યાપ્તા ને પર્યાપ્તા એમ બાર ને (૧) અલેશી એમ તેર.

૧૪ ચૌદ ભેદે જીવ-(૧) સૂક્ષ્મ એકેંદ્રિયના અપ-ર્યાપ્તા ને (૨) પર્યાપ્તા (૩) બાદર એકેંદ્રિયના અપર્યાપ્તા ને (૪) પર્યાપ્તા (૫) બેઇન્દ્રિયના અપર્યાપ્તા ને (૬) પર્યાપ્તા (૭) તેઇંદ્રિયના અપર્યાપ્તા ને (૮) પર્યાપ્તા (૯) ચૌરિંદ્રિયના અપર્યાપ્તા (૧૦) પર્યાપ્તા (૧૧) અસં-

ન્દ્રી પંચેદ્રિયના અપર્યાપ્તાને (૧૨) પર્યાપ્તા (૧૩) સં-ગ્નીપંચેદ્રિયના અપર્યાપ્તા (૧૪) પર્યાપ્તા એમ ચૌદ.

પ્રજા કોને કહે છે-આહાર, શરીર, ઇન્દ્રિ શ્વાસો શ્વાસ ભાષા-મન એ છ વસ્તુ જીવ ઉત્પન્ન થયા પછી બાંધે છે તેને પ્રજા કહે છે ને તે દરેક જાતીના જી- વમાં જેટલી જેટલી હોય તે જ્યાં સુધી પુરી બાંધી રહે નહિં ત્યાં સુધી એ જીવ અપર્યાપ્તા કહેવાય છે ને તેટલી પુરી બાંધી રહ્યા પછી તે પર્યાપ્તા ક- હેવાય છે.

હવે ઉપર કહેલા જીવના ચઉદ ભેદનો વધારે વિ- સ્તાર લખીએ છીએ.

બધા સંસારી જીવને પર્યા-પ્રાણ, સંજ્ઞા, કષાય, લેશ્યા, વેદ, દ્રષ્ટિ, જ્ઞાન, અજ્ઞાન ને દર્શન હોય છે. આ બધી ચીજ શું છે ને તેના કેટલા ભેદ છે તે નીચે મુજબ.

૧ પર્યા- ૭ છે તેના નામ (૧) આહાર (૨)શરીર (૩) ઇંદ્રિ (૪) શ્વાસોશ્વાસ (૫) ભાષા (૬) મન.

૨ પ્રાણ-દસ છે તેના નામ (૧) શ્રોત્રઇંદ્રિ (૨) ચક્ષુઇંદ્રિ (૩) ઘ્રાણંદ્રિ (૪) રસઇંદ્રિ (૫) સ્પર્શઇંદ્રિ (૬) મન બળ (૭) વચન બળ (૮) કાયાબળ (૯) શ્વા- સોશ્વાસ (૧૦) આયુષ્ય.

૩ સંજ્ઞા ચાર છે (૧) આહારસંજ્ઞા (૨) ભયસંજ્ઞા (૩) મૈથુનસંજ્ઞા (૪) પરિગ્રહસંજ્ઞા.

૪ કષાય ચાર છે (૧) ક્રોધ (૨) માન (૩) માયા કપટ (૪) લોભ.

૫ લેશ્યા ૭ છે (મનના પ્રણામતે લેશ્યા (૧) કૃષ્ણ (૨) નીલ (૩) તેજુ (૪) કાપુત (૫) પદ્મ (૬) શુકલ.

૬ વેદ ત્રણ છે-(૧) સ્ત્રી (૨) પુરૂષ (૩) નપુંશક.

૭ દ્રષ્ટી ત્રણ છે (૧) સમકિત (૨) મિથ્યાત્વ (૩) સમમિથ્યાત્વ (બંને ભેળસેળ).

૮ જ્ઞાન પાંચ છે (૧) મતિજ્ઞાન (૨) શ્રુતજ્ઞાન (૩) અવધિજ્ઞાન (૪) મન પ્રજવજ્ઞાન (૫) કેવલજ્ઞાન.

૯ અજ્ઞાન ત્રણ છે (૧) મતિઅજ્ઞાન (૨) શ્રતઅજ્ઞાન (૩) વિભંગ અજ્ઞાન.

૧૦ દર્શન ચાર છે (૧) ચક્ષુદર્શન (૨) અચક્ષુદર્શન (૩) અવધિદર્શન (૪) કેવળદર્શન.

જીવના પ્રકાર ને તેમની ઓળખાણ તથા તેમને કેટલી પર્યા વીગેરે છે તે નીચે મુજબ.

૧ સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિય જીવ એટલે સૂક્ષ્મ પૃથ્વી, પાણી અગ્ની, વાયુ ને વનસ્પતિના જીવ આ પાંચ સુક્ષ્મ એકેન્દ્રિય જીવને (૧) પર્યા-ચાર પહેલી (૨) પ્રાણ ચાર ૫-૮-૯-૧૦ (૩) સંજ્ઞાચારે (૪) કષાયચારે (૫) લેશ્યા ત્રણ પેહેલી (૬) વેદ ૩ જો ૭ દ્રષ્ટિ બીજી (૮) જ્ઞાન એકે નહી (૯) અજ્ઞાન બીજું (૧૦) દર્શન બીજુ

૨ બાદર એકેન્દ્રિય જીવ તેના પાંચ ભેદ પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયુ, ને વનસ્પતિ

૧ બાદર પૃથ્વીકાય--પંચવરણી માટી, મીઠું, ખારો ખડી, હીંગળો, હરીયાળ, સોળ જાતના રત્ન એ આદિ ૪૩ જાતની પૃથ્વીના જીવ તે

બાદર અપકાય—પાણી, ઠાર, ઝાકળ, મેહકુંવર એ આદિ પાણીની જાતના જીવને બાદર અપકાય તેના એક સૂક્ષ્મબિંદુમાં અસંખ્યાતા જીવ હોય છે.

૩ બાદર અગ્નિકાય—ઇંગાળા, જવાળા મમુરાગ્નિ, વીજળી એ આદિ જે અગ્નિ દિઠામાં આવે છે તે બાદર તેઉકાય તેના એક ઝીણા તણખામાં અસંખ્યાતા જીવ હોય છે.

૪ બાદર વાયુકાય—ઘનવા, તનવા, ઉકલીવા, મંડલીવા, ગુંજવા, મુખવા, વોટાળીઓ એ આદિ વાયુની જાતના જીવ તે બાદર વાયુકાય તે થોડામાં થોડી અવકાશમાં પણ અસંખ્યાતા જીવ હોય છે.

૫ બાદર વનસ્પતિકાય તેના બે ભેદ ૧ પ્રત્યેક ને (૨) સાધારણ વનસ્પતિકાય, પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય એટલે એક શરીરમાં એક જીવ જેમ કે મુળ થડ, શાખા, પ્રતિશાખા, ડાકળી પત્ર,ફુલ,ફળ, બીજ જે વાવતાં પાછું વૃક્ષ થાય તે

સાધારણ વનસ્પતિકાય એટલે ગાજર મુળો, ડુગળી, લસણ,રતાળુ, કોમળ ફળઆદી જે બહુ કુમળી વનસ્પતિ જેનાં એક શરીરમાં અનંત જીવ હોય છે તે

એ બાદર પાંચ જાતના એકેંન્દ્રિય જીવને પર્યાપ્રાણ-સંજ્ઞા-કષાય એ સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિની પેઠે હોય છે. લેશ્યા અગ્નિકાયને વાયુકાયમાં પહેલી ત્રણને પૃથ્વી. પાણીને વનસ્પતિકાયનાં પહેલા ચાર. વેદ, દ્રષ્ટી, જ્ઞાન-અજ્ઞાન ને દર્શન એ પાંચે સુક્ષ્મ એકેન્દ્રિની પેઠે

૩ બેઇંદ્રિ જીવ તે સ્વાઇન્દ્રિ ને સ્પર્શ ઇંદ્રિવાળા જીવ તેને પર્યા પહેલી પાંચ, પ્રાણ ૪, ૫-૭-૮ ૯-૧૦ સંજ્ઞા ચારે, કષાય ચારે, લેશ્યા ૧-૨-૪ વેદ ૩ જો, દ્રષ્ટી ૧-૨ જ્ઞાન ૧-૨ અજ્ઞાન ૧-૨ દર્શન ૨ જો હોય છે.

૪ તેઇંદ્રિ જીવ-ઘ્રાણેન્દ્રિ એટલે નાક, રસઇંદ્રિ એટલે જીભ; સ્પર્શેંદ્રિ એટલે શરીર એ ત્રણ ઇંદ્રિવાળા જીવ કહેવાય છે. તેને પ્રજા ૧ થી ૫, પ્રાણ ૩-૪ ૫-૭-૮-૯-૧૦ સંજ્ઞા ચારે, કષાય ચારે લેશ્યા ૧-૨-૪ વેદ ૩ જો દ્રષ્ટી ૧-૨ જ્ઞાન ૧-૨ અજ્ઞાન ૧-૨ દર્શન ૨ જો.

૫ ચોરિંદ્રિ જીવ-ચક્ષુઇંદ્રિ, ઘ્રાણેંદ્રિ, રસેંદ્રિ, સ્પર્શેંદ્રિ. એચાર ઇંદ્રિવાળા જીવ-તેમને પ્રજા ૧ થી ૫. પ્રાણ. ૨-૩-૪-૫-૭-૮-૯-૧૦. સંજ્ઞાચારે. કષાયચારે લેશ્યા ૧-૨-૪. વેદ ૩ જો દ્રષ્ટિ ૧-૨ જ્ઞાન ૧-૨. અજ્ઞાન ૧-૨. દર્શન ૧-૨

૬ (૧) અસંજ્ઞી પંચેંદ્રિ—શ્રોતેંદ્રિ, ચક્ષુઇંદ્રિ, ઘ્રાણેંદ્રિ, રસેંદ્રિ, સ્પર્શેન્દ્રિ, એ પાંચઇંદ્રિ હોય પણ મન નહી ને મા બાપના સંગ વગર જે જીવ ઉત્પન થાય તે અસંજ્ઞી પંચેન્દ્રિ જીવ કહેવાય તેને પ્રજા ૧ થી ૫. પ્રાણ ૧-૨-૩-૪-૫-૭-૮-૯-૧૦. સંજ્ઞાચારે કષાયચારે. લેશ્યા ૧-૨-૩-૪. વેદ ૩ જો દ્રષ્ટિ ૧-૨. જ્ઞાન ૧-૨. અજ્ઞાન ૧-૨ દર્શન ૧-૨.

(૨) અસંજ્ઞી મનુષ્ય-અસંજ્ઞી પંચેન્દ્રિનો એક ભેદ છે. તેને પણ મન નહી ને બે ઘડીનું આયુષ્ય

હોય છે તે ચૌદ સ્થાનકીયા જીવ કહેવાય છે ને અસુચી સ્થાનકે ઉપજે છે.

તેને પ્રજા ૧ થી ૫. પ્રાણ ૧ થી ૫ને ૭ થી ૧૦, સંજ્ઞા ૪, કષાય ૪, લેશ્યા ૧-૨-૪. વેદ ૩ જો. દ્રષ્ટિ ૨ જી. જ્ઞાન નથી, અજ્ઞાન ૧-૨. દર્શન ૧-૨

૭ સંજ્ઞી પંચેદ્રિ-શ્રોતેંદ્રિ, ચક્ષુઇંદ્રિ ધ્રાણેંદ્રિ, રસેંદ્રિ, સ્પર્શેદ્રિ, એ પાંચેન્દ્રિ, તથા મન અને જે મા બાપના સંગમાંથી ઉત્પન્ન થાય છે તે.

તેને પર્યા ૬ પ્રાણ ૧૦ સંજ્ઞા ૪ કષાય ૪ લેશ્યા ૬ વેદ ૩ દ્રષ્ટિ ૩ જ્ઞાન ૫ અજ્ઞાન ૩ દર્શન ૪ હોય છે.

હવે જીવના પાંચશે ત્રેસઠ ભેદ કહે છે. ૧૪ ભેદ નારકીના, ૪૮ ભેદ તિર્યંચના, ૩૦૩ ભેદ મનુષ્યના ને ૧૯૮ ભેદ દેવતાના એ રીતે ૫૬૩ ભેદ જીવના થયા.

૧ પ્રથમ નારકીના ૧૪ ભેદ કહે છે. સાત નરકના નારકી અપર્યાપ્તાને પર્યાપ્તા એમ ચૌદ ભેદ. નરક સાત છે. રત્નપભા ૧ શર્કપભા ૨ વાળુપ્રભા ૩ પંકપ્રભા ૪ ધુમપ્રભા ૫ તમપ્રભા ૬ તમતમાપ્રભા ૭ તેનાગોત્ર—ધમા ૧ વંસા ૨ સીલા ૩ રીઠા ૪ અંજણા ૫ મઘા ૬ માઘવઇ ૭.

૨ તિર્યંચના ભેદ ૪૮ કહે છે. તેના મુખ્ય ભેદ પાંચ એકેંદ્રિયથી પચેંદ્રિ સુધી-હવે એકેંદ્રિમાં પૃથ્વી-પાણી-અગ્નિ વાયુએ ચાર સૂક્ષ્મને બાદર એટલે આઠ તેના અપર્યાપ્તાને પર્યાપ્તા મળી સોળ. એકેંદ્રિનો પાંચમો ભેદ વનસ્પતિ તેના ત્રણ ભેદ સૂક્ષ્મ પ્રત્યેક ને

સાધારણ તેના અપર્યાપ્તાને પર્યાપ્તા એમ ૭ ભેદ થયા એટલે એકેંદ્રિના કુલ ભેદ બાવીસ થયા હવે બેઇંદ્રિ, તેઇંદ્રિ, ચોરિંદ્રિના અપર્યાપ્તાને પર્યાપ્તા મલી ૬ ભેદ થયા એટલે એકંદર ૨૮ ભેદ થયા. હવે તિર્યંચ પચેંદ્રિના ભેદ ૧ જળચર ૨ થળચર ૩ ઉરપર ૪ ભુજપર ૫ ખેચર એ પાંચ સમુર્છિમ અને ગર્ભજ એટલે ૧૦ તેના અપર્યાપ્તાને પર્યાપ્તા મલીવીશ ભેદ થયા એટલે એકંદર ૪૮ ભેદ તિર્યંચના થયા.

૩ મનુષ્ય-ના ભેદ ૩૦૩ તેમાં ૧૫ કર્મભુમીના મનુષ્ય, ૩૦ અકર્મભુમીના મનુષ્ય, ૫૬ અંતર દ્વીપાના મનુષ્ય મલી ૧૦૧ તેના અપર્યાપ્તાને પર્યાપ્તા મલી ૨૦૨ તથા ૧૦૧ ક્ષેત્ર સમુર્છિમ મનુષ્યના મલી ૩૦૩.

હવે કર્મભુમી કોને કહે છે-અસી (તરવાર) મસી (લખવાની વિદ્યા) ને કસી (ખેતીવાડી) એ ત્રણ પ્રકારના વ્યાપારથી પોતાનું ગુજરાન ચલાવે છે તે-આ ત્રીછા લોકને મધ્ય ભાગે એક લાખ જોજનનો ગોળાકારે જંબુદ્વિપ છે તેને ફરતો બે લાખ જોજનનો લવણસમુદ્ર છે. તેને ફરતો ચાર લાખ જોજનનો ધાતકી ખંડ છે તેને ફરતો આઠ લાખ જોજનનો કાળો ઉદધી છે તેને ફરતો આઠ લાખ જોજનમાં અરધો પુખરદ્વીપ છે. જંબુદ્વીપમાં એક ભરત, એક ઇયરવ્રત ને એક મહા

વિદેહ એમ ત્રણ ક્ષેત્ર છે. ધાતકી ખંડમાં બે ભરત, બે ઇયરવ્રતને બે મહા વેદેહ ક્ષેત્ર છે ને તેજ મુજબ ૭ ક્ષેત્રો અરધ પુખર દ્વીપમાં છે એટલે કુલ પંદર ક્ષેત્રો થયા તેના પંદર કર્મભુમી મનુષ્ય થયા.

હવે અકર્મ ભુમી કોને કહે છે—જ્યાં અસીમસી-કસી એ ત્રણ પ્રકારનાં વ્યાપાર નથી પણ દસ જાતના કલ્પ વૃક્ષ મનવાંછિત સુખ પુરે છે તે-વા છ ક્ષેત્ર નામે હિમવએ, એરણુવએ, હરીવાસ-રમ્યગવાસ, દેવકુરૂ, ઉતરકુરૂ જંબુદ્વિપમાં છે ને તેવા બબે ક્ષેત્રો ધાતકી ખડને અરધ પુખર દ્વીપમાં છે એટલે ૩૦ જગ્યા થઇને ત્રીસ અકર્મભુમી મ-નુષ્ય કહેવાય. હવે અંતર દ્વીપના મનુષ્ય તે જંબુ-દ્વીપ માંહેના ભરત ક્ષેત્રની મર્યાદા કરનાર ચુલ હેમવંત પર્વત તેની પુર્વ તથા પશ્ચિમ દિશાએ લવણ સમુદ્રમાં દાઢા એટલે શાખા નીકળી છે ને તે દરેક શાખામાં સાત સાત દ્વીપ છે એટલે કુલ ૪ શાખામાં ૨૮ અંતર દ્વીપમાં વસનારા લોકો તથા તેજ મુજબ ઇયરવ્રત ક્ષેત્રની મર્યાદા કરનાર શીખરી નામે પર્વત છે તેને પણ ઉપર મુજબ બે બે શાખાઓમાં મળી કુલ ૨૮ અંતરદ્વીપ છે તેમાં વસનારા લોકો એટલે કુલ ૫૬ અંતરદ્વીપના વસ-નારા લોક.

૪ દેવતા ના ભેદ ૧૯૮ તેમાં ૧૦ ભવનપતિ ૧૫પરમાધામી ૧૬ વાણુવ્યંતર ૧૦ જંભકા ૧૦

જોતિષી ૩ કિલ્વિષી, ૧૨ દેવલોક ૯ લોકાંતિક ૯ નવગ્રીવેક, ૫ અણુત્તર વિમાન એમ ૯૯ જાતના દેવતા તેના અપર્યાપ્તાને પર્યાપ્તા મળી ૧૯૮ થયા.

૧ દસ ભવનપતિ દેવતાના નામ—અસુરકુમાર ૧ નાગકુમાર ૨ સુવર્ણકુમાર ૩ વિદ્યુતકુમાર ૪ અગ્નિકુમાર ૫ દ્વિપકુમાર ૬ ઉદધિકુમાર, ૭ દિશાકુમાર ૮ પવનકુમાર ૯ સ્થનિતકુમાર ૧૦

૨ નારકીને મારનાર પંદરપરમાધામી દેવતાના નામ—અંબ ૧ અંબરીખ ૨ સ્યામ ૩ સબળ ૪ રૂદ્ર ૫ વૈરૂદ્ર ૬ કાળ ૭ મહાકાળ ૮ અસી ૯ ધનુષ્ય ૧૦ કુંભ ૧૧ વાલુકા ૧૨ વેતર્ણી ૧૩ ખરખર ૧૪ મહા ઘોષ ૧૫.

૩ વાણ વ્યંતર—૧૬ જાતના તેના નામ પિશાચ ૧ ભુત ૨ યક્ષ ૩ રાક્ષસ ૪ કિન્નર ૫ કિંપુરૂષ ૬ મહોરગ ૭ ગંધર્વ ૮ આણપન્ની ૯ પાણપન્ની ૧૦ ઇસીવાદી ૧૧ ભુઇવાદી ૧૨ કંદીપ ૧૩ મહા કંદીપ ૧૪ કોહુંડ ૧૫ પયંગ ૧૬.

૪ દસ જંભકા—આણજંભકા ૧ પાણ જંભકા ૨ લયણ જંભકા ૩ સયણ જંભકા ૪ વચ્છજંભકા ૫ પુફજંભકા ૬ ફળજંભકા ૭ બીયજંભકા ૮ વિદ્યાજંભકા ૯ અવિયત જંભકા ૧૦

૫ દસ જોતિષી—ચંદ્ર ૧ સુર્ય ૨ ગ્રહ ૩ નક્ષત્ર ૪ તારા ૫ એ પાંચ અઢીદ્વીપમાં ફરતાને અઢીદ્વીપ બાહરસ્થિર છે એટલે કુલ દસ.

૬ ત્રણ કિલ્વિખી ૧ ત્રણ પલ્યોપમની સ્થીતીવાળા તે જયોતિશી ઉપર ને પેહેલા દેવલોક હેઠે છે. (૨) ત્રણ સાગરોપમની સ્થીતી વાળા તે પેહેલા બીજા દેવલોક ઉપર ને ત્રીજા ચોથા દેવલોક હેઠેછે.

(૩) તેર સાગરોપમની સ્થીતિવાળા તે પાંચમા દેવલોક ઉપરને છઠા દેવલોક હેઠે છે.

૭ વૈમાનીક ૧૨ જાતના ૧ સુધર્મા ૨ ઇનસાન ૩ સનતકુમાર ૪ માહેન્દ્ર ૫ બ્રહ્મ લોક ૬ લાંતક ૭ મહાશુક ૮ સહસાર ૯ આણુત ૧૦ પ્રાણંત ૧૧ આરણ ૧૨ અચ્યુય.

૮ નવ લોકાંતિક-પાંચમા દેવલોકે કૃશ્નરાજ વસે છે તેના સ્વામીના નામ ૧ સારસ્વત ૨ આદિત્ય ૩ વિનહુ ૪ વરૂણ ૫ ગર્દતોયા ૬ તોસીયા ૭ અવ્યાબાધ ૮ અગીચા ૯ રીઠા.

૯ નવ નવગ્રીવેક-૧ ભેદે ૨ સુભેદે ૩ સુજાએ ૪ સુમાણસે ૫ પીયદંસણે ૬ સુદંસણે ૭ આમોહે ૮ સુપડી બંધે ૯ જસો ધરે.

૧૦ પાચઅણુત્તર વૈમાનના દેવતા-૧ વિજય ૨ વિજયંત ૩ જયંત ૪ અપરાજીત ૫ સવાર્થ સિદ્ધ-

ઇતિ જીવ તત્વ સંપૂર્ણ.

બીજું અજીવતત્વ.

અજીવતત્વકોને કહીએ. જડલક્ષણ ચૈતન્ય રહિત વર્ણાદિક રૂપ સહિત અને રહિત સુખદુખને ન વેદે તેહેને અજીવ કહીએ. અજીવતત્વના બે ભેદ છે. ૧ અજીવઅરૂપી ૨ અજીવરૂપી–અજીવઅરૂપીના દસ ભેદ છે ને અજીવરૂપીના ચાર ભેદ મલી કુલ ૧૪ ભેદ અજીવનાછે. અજીવઅરૂપીના દસ ભેદ નીચે મુજબ છે.

૧ ધર્માસ્તિકાયનો સ્કંધ (૨) દેશ (૩) પ્રદેશ.

૨ અધર્માસ્તિકાયનો સ્કંધ (૨) દેશ (૩) પ્રદેશ.

૩ આકાશસ્તિકાયનો સ્કંધ (૨) દેશ (૩) પ્રદેશ.

એમ ૯ ભેદને ૧૦ મો કાળ (અદ્ધા સમયકાળ) એમ દસ ભેદ થયા.

રૂપી અજીવના ચાર ભેદ છે તેના નામ.

૧ પુદગલાસ્તિકાયનો સ્કંધ (૨) દેશ (૩) પ્રદેશ ૪ પરમાણું પુદગલ મલી ચાર.

૧ ધર્માસ્તિકાય એટલે જેથી સર્વ જીવ તથા વસ્તુ વિગેરે ચાલી શકે છે, ગતીમાન થાય છે તે શક્તિ.

૨ અધર્માસ્તિકાય એટલે સ્થિર રહેવાની શક્તિ તે બેસવું. ઉભા રહેવું જીવડે થઇ શકે છે તે ૩ આકાસ્તિકાય તે આકાશ પોલાણ ૪ સ્કંધ એટલે આખી વસ્તુ ૫ દેશ એટલે આખી વસ્તુનો એક કટકો કે ભાગ ચિંતવવો તે ૬ પ્રદેશ એટલે આખી વસ્તુનો એક નહાનામાં નહાનો ભાગ ચિંતવવો તે

(જેમ તલના લાડવામાં એક તલ ચિંતવવો તે.)

હવે વિસ્તારનયે કરીને અજીવના ૫૬૦ ભેદ કહે છે. તેમાં અરૂપી અજીવના ૩૦ ભેદ છે ને રૂપીઅજીવના ૫૩૦ ભેદ નીચે મુજબ છે.

અરૂપીઅજીવના ૧૦ ભેદ પ્રથમ કહ્યા છે તે ઉપરાંત બીજા ૨૦ ભેદ નીચે મુજબ છે જેથી કુલ ૩૦ ભેદ થયા.

અરૂપીઅજીવના ૨૦ ભેદ-ધર્માસ્તિકાય, અધર્માસ્તિકાય,આકાસસ્તિકાય ને કાળ તે હરેકના દ્રવ, ક્ષેત્ર, કાળ, ભાવ ને ગુણ એ પાંચ પાંચ ભેદ ૨૦ ભેદ થાય છે તે નીચે મુજબ.

૧ ધર્માસ્તિકાય દ્રવ્યથી એક (૨) ક્ષેત્રથી આખાલોક પ્રમાણે (૩) કાળથી આદિ અંત રહિત (૪) ભાવથી વર્ણ,ગંધ, રસ, સ્પર્ષ રહિત અરૂપી (૫) ગુણ થકી ચલણ સ્વભાવ.

૨ અધર્માસ્તિકાય (૧) દ્રવ્ય (૨) ક્ષેત્ર (૩) કાળ (૪) ભાવથી ધર્માસ્તિકાય મુજબ (૫) ગુણ થકી સ્થિર સ્વભાવ.

૩ આકાસ્તિકાય-દ્રવ્યથી એક (૨) ક્ષેત્રથી લોકાલોક પ્રમાણે (૩) કાળથી આદિ અંત રહિત (૪) ભાવથી વણ ગંધ વીગેરે રહિત ને અરૂપી (૫) ગુણ થકી અવગાહન-દાન, વિકાસ લક્ષણ (માર્ગ આપે)

૪ કાળ-૧ દ્રવ્યથી એક (૨) ક્ષેત્રથી અઢી દ્વીપ પ્રમાણે (૩) કાળથી આદિ અંત રહિત (૪) [illegible]

વળી વર્ણ ગંધ રહિત અરૂપી (૫) ગુણથી વર્તના લક્ષણ નવા પુદ્દગળને જીર્ણ કરે. ઉપર મુજબ ૨૦ ભેદ થયા. પ્રથમના ૧૦ મળી ૩૦ ભેદ અરૂપીઅજીવના કુલ થયા.

હવે રૂપીઅજીવના ૫૩૦ ભેદ કહે છે. (૫) વર્ણ (૨) ગંધ, (૫) રસ, (૫) સંસ્થાન (૮) ફરસ એ (૨૫) બોલ તે બોલ માંહી જેટલા જેટલા લાભે તે ગણતાં ૫૩૦ ભેદ થાય તેનો વિસ્તાર કહે છે.

૧) પાંચ વર્ણ (૧ કાળો ૨ લીલો ૩ રાતો ૪ પીળો ૫ ધોળો) આ એક વર્ણમાં ૨૦ ભેદ લાભે તે–બે ગંધ, પાંચ રસ, પાંચ સંસ્થાન આઠ ફરસ એટલે પાંચે વર્ણમાં દરેકમાં ૨૦ ભેદ લાભતાં ૧૦૦ ભેદ થયા.

૨) બે ગંધ (૧ સુરભી ગંધ ૨ દુરભી ગંધ) એકેક ગંધમાં ૨૩ ભેદ લાભે તે–પાંચ વર્ણ, પાંચ રસ, પાંચ સંસ્થાન આઠ ફરસ, એટલે બે ગંધમાં દરેકમાં ૨૩ ભેદ લાભતાં ૪૬ ભેદ થયા.

૩) પાંચ રસ (૧ ખાટો ૨ મીઠો ૩ કડવો ૪ કસાએલો ૫ તીખો) એકેક રસમાં વીસ ભેદ લાભે તે પાંચ વર્ણ, બે ગંધ, પાંચ સંસ્થાન, આઠ સ્પર્શ એટલે પાચ રસમાં દરેકમાં ૨૦ ભેદ લાભતા ૧૦૦ ભેદ થયા.

(૪) પાંચ સંસ્થાન (૧ વટસ્થાન (ગોળ) લાડવાને આકારે ૨ ત્રંશ સંસ્થાન (ત્રિકોણ શિંગોડાને આકારે (૩) ચોરસ સંસ્થાન (ચોરસ બાજઠને આ–

કારે (૪) આયત સંસ્થાન લાંબી લાકડીને આકારે (૫) પરીમંડળ સંસ્થાન (ચપટા ગોળ) ચુડીને આકારે, આ એકેકે સંસ્થાનમાં વીસ ભેદ લાભે તે પાંચવર્ણ, બે ગંધ, પાંચ રસ, આઠ ફરસ એટલે પાંચે સંસ્થાનમાં દરેકમાં ૨૦ ભેદ લાભતા ૧૦૦ ભેદ થયા

(૫) આઠ ફરસ (૧ હુંગાવો ૨ ભારે ૩ લુખો ૪ ચોપડેલ ૫ ઉનો ૬ ટાઢો ૭ સુંહાળો ૮ ખરખરો) આ એકેક ભેદમાં ૨૩ ભેદ લાભે તે પાંચ વર્ણ, બે ગંધ, પાંચ રસ, પાંચ સંસ્થાન ને છ ફરસ એટલે આઠ ફરસમાં ૨૩ ભેદ દરેકમાં લાભતા કુલ ૧૮૪ ભેદ થયા. આમાં આઠ સ્પર્શમાં છ સ્પર્શ લાભે તેનું કારણ જે જે સ્પર્શ હળવો છે તે ભારે ન હોય એટલે એક સ્પર્શ વિશે બોલતા તે તથા તેથી ઉલટી જાતીએ બે ભેદ તેને લાગુ પડે નહી એ રીતે વર્ણના૧૦૦ ગંધના ૪૬ રસના ૧૦૦ સંસ્થાનના ૧૦૦ ફરસના ૧૮૪ મલી કુલ ૫૩૦ ભેદ અજીવરૂપીના થયા ને પ્રથમ કહેલ અજીવ અરૂપીના ૩૦ ભેદ મેળવતાં કુલ ૫૬૦ ભેદ અજીવના થયા.

ઇતિ અજીત તત્વ સંપૂર્ણં.

ત્રીજું પુન્ય તત્વ.

શુભ કમાણીએ કરી શુભ કર્મનો ઉદય થયાથી જે ફળ ભોગવતાં આત્માને મીઠાં લાગે તે પુન્ય તત્વ કહીએ તેના નવ ભેદ છે ૧ અન્નપુણે (અન્નદાન) ૨ પાણપુણે (પાણી દાન) (૩) લયણ પુણે (સ્થાનક

દાન) (૪) સયણ પુણે (સેજયા દાન) (૫) વત્થપુણે (વસ્ત્રદાન) (૬) મણપુણે (સારા મનનું પુન્ય) (૭) વચન પુણે (સારા વચનનું પુન્ય) (૮) કાયપુણે (કાયાએ કરી સારાં કામ કરવાં તેનું પુન્ય) (૯) નમસ્કારપુણે (નમસ્કાર કરવાનું પુન્ય) એ નવ પ્રકારે પુન્ય ઉપરાજે તે ૪૨ પ્રકારે ભોગવે તે કહે છે. ૧ શાતા વેદનીય (સુખ ભોગવવું) ૨ ઉંચ ગોત્ર ૩ મનુષ્યગતિ ૪ મનુષ્યાનું પૂર્વિ (મનુષ્યના ઝાઝા ભવ બાંધવા ૫ દેવગતિ ૬ દેવાનું પૂર્વિ (દેવતાના ઝાઝા ભવ બાંધવા) ૭ પંચેન્દ્ર જાતિ ૮ ઉદારીક શરીર (મનુષ્ય ત્રીજંચનું શરીર) ૯ વૈક્રિય શરીર (દેવતા નારકીનું જે શરીર તે) ૧૦ આહારક શરીર (ચૌદ પુર્વ ધારી સાધુ હોય તે મુઢા હાથથી એક હાથનું શરીર બનાવે તે ૧૧ તેજસ શરીર (સર્વ જીવ સંસારીને આ શરીર હોય છે ને આહાર પચાવવાનો તેનો ગુણ છે) ૧૨ કાર્મણ શરીર (આપણા સંસારના બધા જીવને છે ને આહાર પચાવવો તેને બાહેર કાઢી નાખવાનો તેમાં ગુણ છે. ૧૩ ઉદારીક અંગોપાંગ (ઉદારીક શરીરના પુરા અવયવ) ૧૪ વૈક્રિય અંગોપાંગ ૧૫ આહારક અંગોપાંગ ૧૬ વજ્રરૂખભનારાચ સંઘયણ (લોઢાના જેવું સંઘયણ) ૧૭ સમ ચૌરસ સંઠાણ (પલાઠીવાળીને બેસે ને ગોઠણુથી ખભા સુધી ચારે બાજુ સરખી ચોરસ હોય તે) ૧૮ શુભ વર્ણ ૧૯ શુભગંધ ૨૦ શુભરસ ૨૧ શુભ ફરસ ૨૨ અગુરૂ લઘુ નામ કર્મ ૨૩ પરાઘાતનામ

૨૪ ઉસ્વાસનામ ૨૫ આતાપનામ ૨૬ ઉદ્યોતનામ ૨૭ શુભ ચાલવાની ગતી ૨૮ નીરમાણનામ ૨૯ ત્રસપણું ૩૦ બાદર પણું ૩૧ પર્યાસાપણું ૩૨ પ્રત્યેક પણું ૩૩ થિરનામ ૩૪ શુભનામ ૩૫ સૌભાગ્યનામ ૩૬ સુસ્વરનામ ૩૭ આદેજનામ ૩૮ જસોકીર્તિ નામ ૩૯ દેવતાનું આયુષ્ય ૪૦ મનુષ્યનું આયુષ્ય ૪૧ તિર્યંચનું આયુષ્ય (જુગલીયાતિર્યંચ) ૪૨ તિર્થંકર નામએ ૪૨ ભેદ પુન્યનાં ફળ ભોગવે ઇતિ પુણ્યતત્વ સંપૂર્ણ.

ચોથું પાપતત્વ.

અશુભ કમાણીએ કરી અશુભ કર્મનો ઉદય થયાથી જે ફળ ભોગવતાં આત્માને કડવા લાગે તે પાપ તત્વ કહીએ. પાપ થવાના અઢાર સ્થાનક છે તે નીચે મુજબ—

૧ પ્રાણાતિપાત (જીવહિંસા) ૨ મૃષાવાદ (જુઠું બોલવું (૩) અદત્તાદાન (ચોરી) ૪ મૈથુન (અબ્રહ્મચર્ય) ૫ પરિગ્રહ (દોલત) ૬ ક્રોધ ૭ માન ૮ માયા (કપટ) ૯ લોભ ૧૦ રાગ (પ્રીતી) ૧૧ દ્વેષ ૧૨ કલેશ ૧૩ અભ્યાખ્યાન (આળચડાવવું ૧૪ પૈશુન્ય (ચાડી) ૧૫ પરપરિવાદ (પારકું વાંકું બોલવું) ૧૬ રઈ અરઈ (રતી અરતી ખુશી દિલગીરી) ૧૭ માયા મોસો (કપટ સહીત જુઠું) ૧૮ મિથ્યાદર્શન સલ્ય (ખોટી શ્રદ્ધા તથા સલ રાખવું તે) એ અઢાર પ્રકારના

આમ કરવાથી જીવ પાપ બાંધે છે તે ૮૨ પ્રકારે ભોગવે છે તે કહે છે.

૧ મતિજ્ઞાનાવરણીય (બુદ્ધી નિર્મળ નહી)

૨ સુત્ર જ્ઞાનાવરણીય (સુત્ર જ્ઞાન પામે નહી.)

૩ અવધિ જ્ઞાનાવરણીય(અવધિ જ્ઞાન પામેનહી.)

૪ મન પર્યવજ્ઞાનાવરણીય (મન જાણવાનું જ્ઞાન પામે નહી.)

૫ કેવળજ્ઞાનાવરણીય (કેવળજ્ઞાન પામે નહી.)

૬ દાનાંતરાય (દાન આપીશકે નહી.)

૭ લાભાંતરાય (લાભ મેળવી શકે નહી)

૮ ભોગાંતરાય (ભોગ ભોગવી શકે નહી)

૯ ઉપભોગાંતરાય (વારંવાર ભોગ ભોગવી શકે નહી.)

૧૦ વીર્યાંતરાય (બળહીંણ) ૧૧ નિંદ્રા (ઉંઘ) ૧૨ નિંદ્રા નિદ્રા (ઘણી નિંદ્રા) ૧૩ પ્રચળા (બેઠાં બેઠાં ઉંઘ આવે તે) ૧૪ પ્રચળા પ્રચળા (ચાલતાં ચાલતાં ઉંઘ) ૧૫ થીણદ્ધી નિંદ્રા (ઉંઘમાંને ઉંઘમાં કામ કરે તે) ૧૬ ચક્ષુ દર્શના વરણીય ૧૭ અચક્ષુ, દર્શના વરણીય ૧૮ અવધિ દર્શના વરણીય ૧૯ કેવળ દર્શાના વરણીય ૨૦ નિચગોત્ર ૨૧ અશાતા વેદનીય ૨૨ મિથ્યાત્વ મોહની ૨૩ સ્થાવર પણું ૨૪ સુક્ષ્મપણું ૨૫ અપર્યાપ્ત પણું ૨૬ સાધારણ પણું (એક શરીરમાં અનંત જીવ) ૨૭ અસ્થીર પણું (શરીર કંપ્યા કરે તે) ૨૮ અશુભ નામ ૨૯ દુર્ભાગ્ય

નામ ૩૦ દુસ્વર નામ(સ્વર સારો નહી) ૩૧અનાદેજ નામ (જેનું વચન કોઇ માને નહી ૩૨ અપજસ કિર્તિનામ ૩૩ નરકગતિ ૩૪ નરકગતિનું આઉખું ૩૫ નરકાનુંપૂર્વિ (નરકના ઉપરા ઉપરી ભવ કરવા) ૩૬ અનુંતાનું બંધી ક્રોધ (જીવતા સુધી ક્રોધ રહે તે) ૩૭ અનુંતાનું બંધી માન ૩૮ અનુંતાનુ બંધીમાયા ૩૯ અનુંતાનું બંધો લોભ ૪૦ અપચખાંણા વરણી ક્રોધ (વરસ દિવસ સુધી રેહે એવો, ક્રોધ) માન ૪૧ માયા ૪૨ લોભ ૪૩,૪૪ પચખાણા વરણી ક્રોધ, (ચાર માસ સુધી રેહે તેવો) માન ૪૫ માયા ૪૬ લોભ ૪૭, ૪૮ સંજળનો ક્રોધ (૧૫ દીવસનો ક્રોધ) માન ૪૯ માયા ૫૦ લોભ ૫૧,૫૨ હાસ્ય ૫૩ રતિ ૫૪ અરતિ ૫૫ શોક ૫૬ ભય ૫૭ દુગંછા (અણગમતો) ૫૮ સ્રીવેદ ૫૯ પુરૂષ વેદ, ૬૦ નપુંસક વેદ ૬૧ તિર્યંચ ગતિ ૬૨ તિર્યંચાનુંપૂર્વિ (તિર્યંચના ઉપરા ઉપરી ભવ) ૬૩ એકેંન્દ્રિ પણું ૬૪ બેઇંન્દ્રિ પણું ૬૫ તેરેંન્દ્રિ પણું ૬૬ ચઉરેંદ્રિપણું ૬૭ અશુભ ચાલવાની ગતિ ૬૮ ઉપઘાત નામ કર્મ (કોઇનો ઘાત કરવા જતાં પોતાનો થાય તે ૬૯ અશુભવર્ણ, ગંધ ૭૦-રસ૭૧ સ્પર્શ ૭૨, ૭૩ રૂખભનારાચસંઘયણ ૭૪ નારાચ સંઘયણ ૭૫ અર્ધનારાચ સંઘયણ ૭૬ કીલકુસંઘયણ ૭૭ છેવટુ સંઘયણ ૭૮ નીગોહુપરીમંડલ સંઠાણ ૭૯ સાદી સંઠાણ ૮૦ વામન સંઠાણ ૮૧ કુબજસંઠાણ ૮૨ હુંડસંઠાણ એ ૮૨ પ્રકારે પાપના ફળ ભોગવે તે પાપ તત્વ સંપુર્ણ.

પાંચમું આશ્રવ તત્વ.

અવ્રત તથા અપચખાણે કરી તથા વિષય કષાએ કરી આત્મા રૂપ તળાવને વિશે ઇંદ્રિ આદિક ષડનાળે કરી પાપી કર્મરૂપ જળનો પ્રવાહ આવે તેને આશ્રવ કહીએ.

આશ્રવના (પાપીકર્મ) વળગવાના) ૨૦ ભેદ છે (૧) મિથ્યાત્વ, (૨) અવ્રત, ૩ પ્રમાદ ૪ કષાય ૫ અશુભયોગ, ૬ પ્રાણાતિપાત (જીવહિંશા) ૭ મૃષાવાદ (જુઠું બોલવું) ૮ અદત્તાદાન (ચોરી) ૯ મૈથુન ૧૦ પરિગ્રહ (દોલત) ૧૧ શ્રોતેંદ્રિ અસંવરે (સાંભળવાની ઇંદ્રી તે કાનવશ ન રાખે) ૧૨ ચક્ષુઇંદ્રિ અસંવરે (આંખ વશ ન રાખે) ૧૩ ઘાણેંદ્રિ અસંવરે (નાસિકા વશ ન રાખે) ૧૪ રસેંદ્રિ અસંવરે (જીભ વશ ન રાખે) ૧૫ સ્પર્શેંદ્રિ અસંવરે (કાયા વશ ન રાખે) ૧૬ મન અસંવરે (મન વશ ન રાખે) ૧૭ વચન અસંવરે (વચન વશ ન રાખે) ૧૮ કાયા અસંવરે (કાયા વશ ન રાખે) ૧૯ ભંડ ઉપગરણ અજતનાએ લીએ મુકે (વાસણ કુસણ વિગેરે જાળવ્યા વિના લે મુકે ૨૦ સુચીકુસગ કરે તે આશ્રવ (ડાભના અગ્ર ઉપર જેટલું પાણી રહે તેટલું થોડું પાપ કરે તો પણ તે આશ્રવ.)

હવે વિસ્તારે ૪૨ પ્રકાર છે તે કહે છે.

૧ પ્રાણાતિપાત ૨ મૃખાવાદ ૩ અદતાદાન ૪ મૈથુન ૫ પરિગ્રહ એ પાંચ તથા પાંચ ઇન્દ્રિ મોકળી મુકે તે આશ્રવ મલી દસ તથા ક્રોધ માન માયા ને

લોભ એ ચાર કષાયમલી ચાર તથા મનવચન કાયાના ત્રણ અશુભ યોગ તે આશ્રવ મલી સ-તાર ને ૨૫ ક્રીયા-તે કર્મ લાગવાના ઠેકાણા તે નીચે મુજબ.

૧ કાયકીક્રીયા (કાયા વગર જાળવણે વર્તે) ૨ અધિકરણકી ક્રીયા (હથીયારોથી લાગે તે) ૩ પાઊસિયા ક્રિયા (દ્વેષ રાખવાથી લાગે તે) ૪ પરીતાવણીયા (બીજાને પીડા કરે તે) ૫ પાણાઇવાય (જીવ હિંસા કરે તે)૬ આરંભીયા (આરંભ કરવાતે) ૭ પરિગ્રહીયા (દોલત ઉપર પ્રીતી) ૮ માયાવત્તિયા (કપટ કરવાથી લાગે તે) ૯ અપચ્ચખાણ વત્તિયા (વગર બંધીએ લાગે તે (ક્રિયા) ૧૦ (મિછાદંસણ વત્તિયા (મિથ્થાત્વ માર્ગથી લાગે તે) ૧૧ દિઠીયા (નજરે જોવાથી) ૧૨ પુઠીયા (સ્પર્શ કરવાથી લાગે તે) ૧૩ પાડુચ્ચીયા (માઠી ચીતવણા કરવાથી લાગે તે) ૧૪ સામતોવણીયા (પ્રમાદે કરી ઠામ વિગેરે ઉઘાડાં મુકે જેથી જીવની હિંસા થાય) ૧૫ નેસથીયા (વગર હથીયારે હિંસા કરે તે) ૧૬ સાહથીયા વિગેરે (સ્વ-હસ્ત પોતાને હાથે હથીયાર સહિત હિંસા કરે તે) ૧૭ આણાવણીયા (કોઇની પાસે વસ્તુ મંગાવવા-થી લાગે તે) ૧૮ વિદારણીયા (જીવ અજીવને કાપવાની ક્રિયાથી લાગે તે) ૧૯ આણાભોગી (જમતાં ખાણામાં માખી પડે વિગેરે વસ્તુ ભોગવતા લાગે તે) ૨૦ અણાવકંખવત્તિયા (જે કરવાથી લોકનું બુરૂ

થાય તે) ૨૧ અનાપયોગિ (ઉપયોગ ન રાખવાથી લાગે તે) ૨૨ સામુદાણી (સમુદાય-ઘણા જણ ભેગા મલી જે ક્રીયા કરે તે) ૨૩ પેજવત્તિયા (પ્રીતીને લીધે જે ક્રીયા કરે તે) ૨૪ દોસવત્તિયા (ક્રોધ કરવાથી લાગે તે) ૨૫ ઇરિયા વહિયા ક્રિયા (હાલતા ચાલતા જે ક્રીયા લાગે તે) એ કુલ ૨૫ ક્રિયા તથા ૧૭ ભેદ પ્રથમ કહયા તે મલી કુલ ૪૨ ભેદ પાપ કર્મ જીવને વળગે છે. ઇતિ આશ્રવ તત્વ સંપૂર્ણ.

છઠું સંવર તત્વ.

આત્મા રૂપી તળાવને વિશે કર્મ રૂપી આવતા જળને વ્રત પચખાણે કરી રોકીએ તે સંવર કહીએ જેથી પાપી કર્મ જીવને વળગતા બંધ થાય તે સંવર. તેના વિશ ભેદ છે ૧ સમકીત તે સંવર (૨) વ્રતપચખાણ તે સંવર ૩ અપ્રમાદ ૪ અકષાય ૫ શુભયોગ ૬ જીવદયા ૭ સત્ય બોલવું ૮ ચોરી ન કરવી ૯ સીયલ ૧૦ અપરીગ્રહ ૧૧ શ્રોતેંદ્રિ ૧૨ ચક્ષુઇંદ્રિ ૧૩ ઘ્રાણુંદ્રિ ૧૪ રસઇંદ્રિ ૧૫ સ્પર્શેંદ્રી એ પાંચ ઇંદ્રિ તથા ૧૬ મનયોગ ૧૭ વચન યોગ ૧૮ કાય યોગ તેને વશ રાખે ૧૯ ભંડ ઉપગરણ જતનાએ કરી લે મુકે.૨૦ સુચી કુસગન કરે (જરા પણ પાપ ન કરે તે). હવે વિસ્તારે ૫૭ પ્રકારે સંવર પ્રાપ્તી થાય છે તે કહે છે.

ઇર્યાસુમતિ (જોઇને ચાલવું) ૨ભાષા સુમતિ (પાપી ભાષા બોલે નહી તે) ૩ એખણા સુમતિ (દોષ

રહિત આહાર લેવો) ૪ આયાણ ભંડમત્ત નિખે-વણાં સુમતિ (જતનાએ લેવું મુકવું) ૫ પારિઠાવણી આ સુમતિ (પરઠવવું તે વસ્તુ જતનાએ નાખી દેવી) એ પાંચ સુમતિ ને ત્રણ ગુપ્તિ ૬ મન ગુપ્તિ ૭ વચન ગુપ્તિ ૮ કાય ગુપ્તિએ આઠ તથા ૨૨ પરિસહ કહેતાં ઉપદ્રવ સહેવા તે મળી ૩૦ થયા.

બાવિશ પરિસહનાં નામ.

૧ ક્ષુધાનો (ભુખ) ૨) તુષાનો (તરશનો) ૩ ૩ સીતનો (ટાઢનો) ૪ ઉષ્ણનો (તાપનો) ૫ દંશમં-શનો (મસલાં મછરનો) ૬ અચેલનો (વસ્ત્રનો) ૭ અરતિનો ૮ સ્ત્રીનો ૯ ચરિયાનો (ચાલવાનો) ૧૦ નિસહીયાનો (એક આસને બેસી રહેવાનો) ૧૧ સે-જયાનો (સ્થાનકનો) ૧૨ આક્રોશ વચનનો (કડવા વચન સાંભળવાનો) ૧૩ વધનો (માર ખાવાનો) ૧૪ જાચવાનો ૧૫ અલાભનો ૧૬ રોગનો ૧૭ તર્ણ સ્પર્શનો (તરણા સ્પર્શ સહન કરે તે) ૧૮ મેલનો ૧૯ સતકાર પુરસ્કારનો (સતકાર મળેથી માન ન કરે) ૨૦ પ્રજ્ઞાનો (બહુ ભણતરનો ગર્વ ન કરે) ૨૧ અનાણ પરિસહ (અજ્ઞાન પણાનો) ૨૨ સમકિતનો પરિસહ (દર્શનનો—સમકિતથી ડોલે નહીં) એ ૨૨ પરિસહ.

દસ વિધિએયતિ ધર્મ પાળવો તે ૧ ખંતિ (ક્ષમા-કરવી) ૨ મુત્તિ (લોભ ન કરે) ૩ અજવે (કપટ ન કરે) ૪ મદવે (મદ ન કરે) ૫ લાઘવે(નિરમળપણે) ૬ અકીંચણે (ચિયાએ) ધન

રહિત ૭ સચ્ચે (સાચું બોલવું) ૮ સંજમે (સંજમ પાળવું) ૯ તવે (તપકરવો)૧૦ બંભચરે (બ્રહ્મચર્ય પાળવું) એ દસ મળી ૪૦ થયા.

બાર ભાવના ભાવવી તે—૧ અનિત્ય ભાવના (સંસાર અનિત્ય છે તેનો વિચાર કરવો) ૨ અશરણ ભાવના (કોઇ કોઇને શરણ નથી તેનો વિચાર) ૩ સંસાર ભાવના (જીવ સંસારમાં ઘણા કાળ થયાં રઝળ્યા કરે છે તેનો વિચાર) ૪ એકત્વ ભાવના (જીવ એકલો છે તેના દુખમાં કોઇ ભાગ લેનાર નથી તેનો વિચાર) ૫ અન્યત્વ ભાવના (જીવ કાયાથી જુદો છે ને કર્મે કરી જુદી જુદી કાયા ધારણ કરે છે તેનો વિચાર) ૬ અશુચિ ભાવના (કાયા છે તે દુર્ગંધનું ઠેકાણું છે તેમાં કાંઇ સાર નથી તેનો વિ-ચાર) ૭ આશ્રવ ભાવના (પાપ કરવાથી જીવ દુખ ભોગવે છે તેનો વિચાર) ૮ સંવર ભાવના (વ્રત પચખાણે કરી પાપને રોકવાથી દુખ દુર થાય છે તેનો વિચાર) ૯ નિર્જરા ભાવના (બાર ભેદે તપ કરવાથી આત્માને કર્મ વળગ્યા હોય તે દુર થાય છે તેનો વિચાર) ૧૦ લોક ભાવના (લોકમાં બધા સ્થાનક જીવ ફરશી ચુકો છે તેનો વિચાર) ૧૧ બોધ ભાવના (ઉપદેશ સાંભળી જ્ઞાન મેળવવું) ૧૨ ધર્મ ભાવના (શુદ્ધ ધર્મનો વિચાર) એ બાર ભાવ-ના એમ પર ભેદ થયા.

આ ભાવના કોણે ભાવી તેના નામ ૧લી ભાવ-

ના ભરત ચક્રવર્તિએ (૨) જી અનાથી મુનીએ ૩ જી અનાશાળીભદ્રે ૪ નેમીરાજ રૂષિએ ૫ મૃગા પુત્રે ૬ સનંત કુમારે ૭ સમુદ્રપાલ મુનીએ ૮ કેશી ગૌતમે ૯ અર્જુન માલાએ ૧૦ શીવરાજ રૂષીએ ૧૧ રૂખભદેવ સ્વામીના ૯૮ પુત્રે ૧૨ ધર્મ રૂખી અણગારે ભાવી.

હવે પાંચ પ્રકારના ચારિત્ર કહે છે ૧ સામાયિક ચારિત્ર ૨ છેદોપસ્થાનિક ચારિત્ર ૩ પરિહાર વિશુદ્ધ ચારિત્ર ૪ સુક્ષ્મ સંપરાય ચારિત્ર ૫ યથા ખ્યાત ચારિત્ર એમ પાંચ ચારિત્ર થયા એમ ૫૭ ભેદ સંવરના થયા. ઇતિ સંવરતત્વ સંપૂર્ણ.

સાતમું નિર્જરાતત્વ.

આત્માના પ્રદેશ સાથે વળગેલ કર્મને બાર ભેદે તપસાએ કરી દુર કરવાં તે નિર્જરા કહીએ તેના બાર ભેદ છે.

૧ અણસણ (અપવાસ કરવા) ૨ ઉણોદરી (પેટ ઉણું રાખે) ૩ વૃત્તિ સંક્ષેપ (સચેતદ્રવ્યનો ત્યાગ કરવો તે) ૪ રસ પરિત્યાગ (સારા સારા રસનો ત્યાગ કરે તે) ૫ કાયકલેશ (તપે કરી કાયાને કલેશ ઉપજે તે) ૬ પડિસલીનતા (અંગઉપાંગ વશ રાખવું) એ ૬ ભેદ બાહ્યના કહ્યા. હવે ૬ ભેદ અભ્યંતરના કહે છે ૧ પ્રાયશ્ચિત (પ્રાયશ્ચિત લેવું) ૨ વિનય ૩ વૈયાવચ્ચ (સેવા ભક્તિ કરવી) ૪ સઝાય (પાઠ કરવો)

૫ ધ્યાન (ધ્યાન ધરવું) ૬ કાઉસગ્ગ (કાયા ઝુ-લાવવી નહીં) એ બાર પ્રકારે તપ કરવાથી કર્મ ઝરી દુર થાય છે. ઇતિ નિર્જરા તત્વ સંપૂર્ણ.

આઠમું બંધતત્વ.

આત્માના પ્રદેશ સાથે કર્મના પુદ્ગલ ખીરનીરની પેઠે લોહપીંડ અગ્નિની પેઠે બંધાઇ એક થઇ રહે તેને બંધ કહીએ. આવી રીતે જીવ આઠ કર્મનો બંધ બાંધે છે. બંધતત્વના ચાર ભેદ છે. ૧ પ્રકૃતિ બંધ (જે જે પ્રકૃતિએ કરી જેવા જેવા કર્મની પ્રકૃતિ બાંધે તેનું નામ પ્રકૃતિ બંધ અથવા કર્મનો સ્વભાવ)
૨ સ્થિતિ બંધ (કર્મ બાંધે તેની જેટલી જેટલી સ્થિતિનો બંધ પડે તે અથવા કર્મની સ્થિતિનું કાળમાન).

૩ અનુભાગ બંધ (કર્મ બાંધે તેનાજેવા જેવા રસનો બંધ પાડે તે અથવા તિવ્રકેમંદ રસ કર્મનો).
૪ પ્રદેશ બંધ (જીવના અસંખ્યાત પ્રદેશની સાથે આઠ કર્મના અનંતા પુદ્ગળનીવર્ગણાનું બંધાવું તે અથવા કર્મ પુદ્ગળના દળ આત્માના પ્રદેશ સાથે બંધાણા છે તે. આ ચાર બંધનું સ્વરૂપ મોદકના દ્રષ્ટાંતે કહે છે. જેમ કોઇ મોદક ઘણા પ્રકારના દ્રવ્યને સંયોગે નિપજ્યા વાયુપિત્ત કફને જેણે સ્વરૂપે કરી હણે તેને પ્રકૃતિ બંધ (સ્વભાવ) કહીએ૧ તેજ મોદક પક્ષ માસ બેમાસ સુધી સ્વરૂપે રહે તે

[સ્થિતિ બંધ કહીએ ૨. તેજ મોદક તિખો, કડવો, કસાયલો, ખાટો, મીઠો હોય તે અનુભાગ બંધ (રસ) કહીએ ૩. તેજ મોદક અલ્પ દળનો નિપજ્યો તે નાનો હોય, ઘણાં દળનો નિપજ્યો તે મોટો હોય તેને પ્રદેશ બંધ કહીએ ૪. આચાર ભેદ જીવ આઠ કર્મ બાંધેછે તેના થયા હવે—

જીવ આઠ કર્મ બાંધે છે તેના નામ

૧ જ્ઞાનાવરણી-જ્ઞાનનું આછાદન તે કર્મ જ્ઞાનીનું વાંકુ બોલવાથી કે જ્ઞાનની આસાતના કરવાથી બંધાયને તે બાંધવાથી જીવને જ્ઞાનની પાપ્તિ ન થાય.

૨ દર્શનાવરણી—એટલે ચક્ષુ દર્શન, અચક્ષુ દર્શન, અવધી દર્શનને કેવળ દર્શન એ ચાર દર્શનવાળાનું વાંકું બોલવા વીગેરેથી જીવને એ જાતના દર્શનનું આવરણ થાય એટલે ચક્ષુદર્શનાવરણી કર્મ ઉપરાજે—

૩ જું વેદની કર્મ તેના ૨ ભેદ ૧ શાતાવેદની ૨ ૨ અશાતા વેદની. શાતા વેદની તે જગતના જીવને સુખ આપવાથી શાતા વેદની બાંધે ને તેને દુઃખ આપવાથી અશાતા વેદની બાંધે ને તે કામથી જીવ સુખ દુઃખવેદે છે તે વેદની કર્મ

૪ થુ મોહની કર્મ—મોહ કરવો એટલે જેથી રાગદવેશ આવે તે ને તે કર્મ ક્રોધમાન માયા લોભ વીગેરે કરવાથી બંધાય છે.

૫ મુ આવખા કર્મ—તે શુભાશુભ કર્મ કરવાથી જીવ, નારકીતિર્યંચ મનુષ્ય, દેવતાનું આયુષ્ય બાંધે ને તે પ્રમાણે તે ગતિમાં જાય તે આવખા કર્મ

૬ ઠું નામ કર્મ—તેના બે ભેદ શુંભ નામ કર્મને અશુભ નામ કર્મ. શુભ નામ કર્મ તે મનવચન કાયાને ભલી રીતે વરતાવે તથા ખોટાં રાડ કજીયા ન કરે. અશુભ નામ કર્મ તે મનવચન કાયા માઠી રીતે વરતાવે ને ખોટા કજીયા રાડ કરે તે. આ શુભાશુભ નામ કર્મ બાંધવા પ્રમાણે જીવ સારાં નરસાં એટલે દેવતા નારકી વીગેરેના નામ પામે છે.

૭ મું ગોત્ર કર્મ તેના બે ભેદ ઉચગોત્ર ને નીચ ગોત્ર—ઉચગોત્ર કોણ બાંધે જે જાત કુળ બળ રૂપ લાભ તપ પુત્રને ઠકરાઇનો મદ ન કરે. નીચ ગોત્ર કોણ બાંધે જે તેવો મદ કરે. ઉપર મુજબ ઉચ નીચ ગોત્ર જીવ પામે છે.

૮ મું અંતરાય કર્મ—તે પાંચ પ્રકારે બંધાય છે. ૧ દાનાંતરાય (દાન આપવા ન દીએ) ૨ લાભાંતરાય (કોઇને લાભ થવા ન દે) ૩ ભોગાંતરાય (કોઇ જીવને જોરાવરીથી ભોગ ભોગવતાં અટકાવે ૪ ઉપભોગાંતરાય (ભોગ ભોગવતો હોય તેને વારે વારે અંતરાય પાડે) પવીર્યાંતરાય—જે જીવ સારે મારગે પોતાનું બળ ચલાવતો હોય તેને તે થકી અટકાવે એ પાંચ પ્રકારની અંતરાય પાડવાથી તે પાંચ જાતના અંતરાય કર્મ બાંધી ભોગવે છે. ઇતિ બંધ તત્વ સંપૂર્ણ.

નવમું મોક્ષ તત્વ.

આત્માના સર્વ પ્રદેશથી સર્વ કર્મનું છુટવું-સકળ બંધનનું મુકાવું, સકળ કાર્યની સિદ્ધિ થાય તેને મોક્ષ કહીએ. જીવ ચાર પ્રકારે મોક્ષ પામે છે. ૧ જ્ઞાન ૨ દર્શન ૩ ચારિત્ર ૪ તપ એ ચાર સેવવાથી કર્મથી મુકાઈ મોક્ષ ગતિને પામે છે એટલે સિદ્ધ થાય છે.

હવે પંદર ભેદે સિદ્ધ થાય છે તે કહેછે. ૧ તીર્થ સિદ્ધા ૨ અતીર્થ સિદ્ધા ૩ તીર્થંકર સિદ્ધા ૪ અતીર્થંકર સિદ્ધા ૫ સ્વયંબોધ સિદ્ધા ૬ પ્રત્યેક બોધ સિદ્ધા ૭ બુધ બોહી સિદ્ધા ૮ સ્ત્રી લિંગ સિદ્ધા ૯ પુરૂષ લિંગ સિદ્ધા ૧૦ નપુંસક લિંગ સિદ્ધા ૧૧ સ્વલિંગ સિદ્ધા ૧૨ અન્ય લિંગ સિદ્ધા ૧૩ ગ્રહસ્થ લિંગ સિદ્ધા ૧૪ એક સિદ્ધા ૧૫ અનેક સિદ્ધા.

હવે મોક્ષના નવ દ્વાર કહે છે.

૧ સદપદ પ્રરૂપણા (મોક્ષ નિરંતર છે.) ૨ દ્રવ્ય પરિમાણ (દ્વાર) તે સિદ્ધ અનંતાછે (૩) ક્ષેત્ર પરિમાણ (દ્વાર) તે સિદ્ધ ક્ષેત્ર ૪૫ લાખ જોજનનું લાંબુ પહોળું છે ૪ સ્પર્શના દ્વાર (તે સિદ્ધ સિદ્ધલા કરતાં કાંઇક અધીક સિદ્ધની સ્પર્શના છે). ૫ કાળ દ્વાર (તે એક સિદ્ધ આશ્રી આદિ છે પણ અંત નથી સર્વ સિદ્ધ આશ્રી આદિ નથી અને અંત નથી) ૬ ભાગદ્વાર (સઘળા જીવના અનંતમા ભાગના સિદ્ધના જીવ છે અને સિદ્ધ ક્ષેત્ર લોકને અસં-

ખ્યાતમે ભાગે છે). ૭ ભાવ દ્વાર (સિદ્ધમાં ક્ષાયક ભાવ તે કેવળજ્ઞાન કેવળ દર્શનને ક્ષાયિક સમકિત છે અને પરિણામિક ભાવ તે સિદ્ધપણું જાણવું. ૮ અંતર દ્વાર (તે સિદ્ધને ફરી સંસારમાં આવવું નથી) એક સિદ્ધ ત્યાં અનંત સિધ્ધ છે. અને અનંત સિધ્ધ ત્યાં એક સિધ્ધ છે એટલે સિ-દ્ધમાં આંતરો નથી.) ૯ અલ્પાબહુત્વદ્વાર— (તે સર્વથી થોડા નપુંસક સિદ્ધ, તેથી સ્ત્રી સંખ્યાત ગુણી સિદ્ધિ તેથી પુરૂષ સંખ્યાત ગુણા સિદ્ધા. એક સમે નપુંસક ૧૦ થાય, સ્ત્રી સિદ્ધ ૨૦ થાય અને પુરૂષ સિદ્ધ ૧૦૮ ઉતકૃષ્ટપણે થાય.

હવે કહેવા હોય તે મોક્ષ જાય તે કહે છે ૧ ત્ર-સપણે ૨ બાદરપણે ૩ સંજ્ઞીપણે ૪ વ્રજ રૂષભના રાચ સંઘયણપણે ૫ મનુષ્ય ગતિમાં ૬ ક્ષાયક સ-મકિતિ ૭ યથાર્થ ચારિત્ર ૮ પંડિત વીર્ય ૯ શુકલ ધ્યાન ૧૦ કેવળ જ્ઞાન ૧૧ કેવળ દર્શન ૧૨ ભવ્ય સિદ્ધિક ૧૩ પરમ શુકલ લેશા ૧૪ ચરમ શરીરી હોય તે એ ઉપરાંત ૧ પર્યાપ્તા ૨ અપ્રમાદી ૩ અવેદી ૪ અકષાયી ૫ સીનાતક નિગ્રંથી એમ ૧૯ બોલ-વાળા જીવ મોક્ષ જાય-જઘન્ય બે હાથની અવઘેગ્રા વાળો ને ઉતકૃષ્ટી ૫૦૦ ધનુષ્યની અવઘેગ્રાવાળો જીવ મોક્ષ જાય. જઘન્ય નવ વરસનો ને ઉત્કૃષ્ટો પૂર્વ ક્રોડનો આયુષ્યવાળો જીવ કર્મ ભુમિનો હોય તેમાંથી મોક્ષ જાય. ઇતિ મોક્ષ તત્વ સંપૂર્ણં.

ઇતિ નવ તત્વ સંપૂર્ણં.

શુદ્ધિ પત્ર.

પાનું.	લીંટી.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૧	૧૪	આયારયાણું	આયરિયાણું
,,	૧૮	ઉવઝઝાયાણુ	ઉવઝઝાયાણુ
,,	૧૯	ઉપાધ્યયજીને	ઉપાધ્યાયજીને
૩	૨૩	હારયક્કમણે	હરિયક્કમણે
૪	૫	મક્કડ	મક્કડા
,,	,,	મોટી	માટી
,,	૭	સકમણે	સંકમણે
,,	૯	વિસહિયા	વિરાહિયા
૫	૪	ઇંદ્ર	ઇંદ્રિ
૫	૧૨	કાદળ	કાદવ
,,	૨૦	ઉપજ્યો	ઉપજાવ્યો
,,	૨૫	જીવનર	જીવતર
૭	૧૨	જંભાઇએણું	જંભાઇએણું
૮	૩	એવમાઇએહં	એવમાઇએહિં
૧૦	૧૧-૨૪	જણં	જિણં
,,	૧૬	પુષ્પદંતં	પુફ્ફદંતં
૧૧	૬	માલ્લં	મલ્લિં
૧૩	૭	વિધ	વિધિ
૧૫	૨	નકારવોમ	નકારવેમિ
૧૫	૧૧	વેસિરામિ	વોસિરામિ
૧૬	૧૭	પુરૂષં માટે	પુરૂપ માહે
૧૭	૧	પુંડરીયાણુ	પુંડરીયાણું
,,	૯	લોકોના	લોકના
૨૦	૭	૦	૫૦
૨૧	૭	આદ કરવા	આદરવા

૨૪	૨૨	વિાધ	વિધિ
૨૫	૧૭	દુક્કંડ	દુક્કડં
૨૬	૧	ાવપરીત	વિપરીત
,,	૧	ભણાલો	ભણાણો
,,	૧૧	કહેવા	કહેવી
,,	૧૭	ાતખ્ખુત્તો	તિખ્ખુત્તા
,,	૧૮	મચ્યમ	મધ્યમ
૨૭	૧૩	વાંચછનાએ	વાંચ્છનાએ
૩૦	૧૯	અંચલી	અંજલી
૩૧	૧૨–૧૫	વિાધ	વિધિ
૩૨	૧૪	ાદવસ	દિવસ
,,	૧૯	દહાડે	* દહાડે
,,	૨૦	ચાારત્ર	ચારિત્ર
૩૩	૨	ાચતવનાર્થં	ચિતવનાર્થં
,,	૧૬	પડાક્રમણામાં	પડીક્રમણામાં
૩૪	૧૧	માણુસિએ	માણુસિઓ
,,	૨૧	જોગે	જોગ
૩૫	૧૨	(પેહેલાં પાંચવ્રત	(પેહેલાં પાંચવ્રત)
૩૬	૧૬	તિખુતા	તિખ્ખુત્તા
૩૭	૨	તિખુતા	તિખ્ખુત્તા
,,	૨૦	કઅસંફાસં	કાયસંફાસં
૩૮	૧૪	અવશ્ર	અવસ્ય
૩૯	૧૬	રાત્રા	રાત્રી
૪૦	૭	તિખુતો	તિખ્ખુત્તા
,,	૧૭	સત્તાગમે	સુત્તાગમે
,,	૨૧	ગ્નાનાદીકને ાવષે	ગ્નાનાદીકને વિષે
૪૧	૪	હાણુખરં	હીણુખરં
૪૩	૪	કરવી	કરી હોય
,,	૬	પરપાસંડ પરસંસા	પરપાસંડ પરસંસા—

૪૪	૩	ઈંદ્રી	ઇંદ્રી
૪૯	૮	વેરમણું	વેરમણં
૫૨	૯	ઇત્તારય	ઇત્તરિય
૫૩	૫	પારગૃહ	પરિગૃહ
,,	૮	આાદ	આદિ
,,	૧૮	કરવી	કરવી
૫૬	૪	અધો	અધો
૫૬	૪	ાદશા	દિશા
,,	૬	બને	બંને
૫૭	૯	તે જે છે	તે જેમ છે
,,	૧૭	બને	બંને
૫૯	૧૮	(તોલ તથા વખતની	(તોલ તથા વખતની)
૬૦	૧	સથણુ	સયણુ
,,	૧	વિાધ	વિધિ
,,	૧૪	પંચ્યપખાણુ	પચ્ચપખાણુ
,,	૧૫	જીવ જીવાએ	જાવ જીવાએ
,,	૨૨	સ્રાતમા	સાતમા
૬૧	૫-૧	જેછે	જેમછે
૬૧	૧૭	હેય	હોય
,,	૧૮	સા લાગે	સાથે લાગેલ
,,	૨૩	મડથાં	ભડથાં
૬૨	૭	આવાના	આવવાના
,,	૧૦	જેછે.	જેમછે
,,	૨૪	હોપ	હોય
૬૩	૧	હીધોં	કીધો
૬૩	૧૧	નીલચ્છણુ	નીલંચ્છણુ
૬૩	૧૪	કુપા	કુવા
૬૪	૧	વેરમણં	વેરમણું

,,	૫	જેછે	જેમછે
૬૫	૬	,,	,,
,,	૮	અથવા	અથવા
,,	૨૧	સમાયક	સામાયક
૬૬	૨૦	પચ અઇયારા	પંચ અઇયારા
,,	૨૪	જાણુ ઇ	જાણાઇ
૬૭	૨	સમાયક	સામાયક
,,	૧૮	ાદન	દિન
,,	૧૯	થકા	થકી
૬૮	૧	ભૂામકા	ભૂમિકા
,,	૨૧	બાવા	ખાવા
૭૦	૧	ઉપયોગ	ઉપયોગ
,,	૭	પગવે	પખવે
૭૧	૮	જાવઅહોરતાં	જાવ અહોરત્ત
,,	૨૩	પેષો	પોસો
૭૨	૧૪	અપ્પમજ્જિઝ	અપ્પમજ્જિજ્જર
૭૪	૨	પાડગ્ગલ	પડિગ્ગહ
૭૪	૧૧	ભેળા કરા	ભેળા કરી
,,	૧૨	થકી	થકા
૭૫	૧૨	વખતેં	વખતે
,,	૧૫	પેતાની	પોતાની
૭૬	૪	પિસાબની	પિસાબની
,,	૧૪	દ રૂહિને	હુ રૂહિને
,,	૨૨	કહું	કહુ
૭૭	૪	ભગવતને	ભગવંતને
,,	૧૮	પડિક્કામ	પડિક્કમિ
૭૮	૩	(પચખાણ કરૂંછું	(પચખાણ કરૂંછું)
૭૮	૪	સવ્વ	સવ્વં
૭૮	૫	આદિન્નાદાણું	અદિન્નાદાણં
,,	૭	સવ્યં	સવ્વં

,,	૮	સેવવાની	સેવવાના
,,	૧૧	પરિગ્ગહ	પરિગ્ગહં
,,	૨૦	વેપા	વેપાર
૭૯	૧૧	બધી	બંધી
૭૯	૧૭	પ્રકારની	પ્રકારના
,,	૧૮	બીજા	બીજા પણ આહારની
૮૦	૧૩	બહુમય	બહુમયં
૮૦	૧૮	(કરંડગ	(કરંડગ)
૮૧	૧૯	એવાજ	એવીજ
,,	૨૧	વોસરાવા	વોસરાવી
૮૨	૭	વખતે	તે વખતે
૮૩	૨	સંથા	સંથારા
૮૩	૭	તનું	તેનું
,,	૭	આતચાર	અતિચાર
૮૩	૧૭	હેય	હોય
૮૩	૨૧	મેથુન	મૈથુન
૮૪	૫	સ	શ
,,	૧૦	પેશુન્ય	પૈશુન્ય
૮૪	૧૦	ચાડા	ચાડી
,,	૧૭	અનુમેઘા	અનુમોધા
,,	૨૨	ખાલોઊં	આલોઊં
,,	૨૩	ખબરવાના	ખબરવીના
૮૫	૧૩	તીર્થકર	તીર્થંકર
૮૬	૬	હીંસ્યાદીદ	હીંસ્યાદીક
૮૭	૬	રહીતૂ	સહીત
૮૭	૧૬	અજાણાપણાને	અજાણુપણાને
૮૮	૧	સમુર્છિમ	સમુર્છિમ
,,	૨૧	અસુરી	અસુચી
૮૯	૧૩	સમાયક	સામાયક
,,	૧૭	ભતે	ભંતે

,,	૨૦	નંદામિ	નિંદામિ
૯૦	૩	ચાપી	આપી
૯૨	૨	ગુનુણુ	ગુણુ
૯૨	૧૧	પેદ	પદ
૯૨	૧૯	ચરિત્તે	ચરિત્તેય
૯૩	૬	સઘાઇઆ	સંઘાઇયા
,,	૭	ઓઠાણુા	ઠાણુા
,,	૮	જીવીઆઓ	જીવિયાઓ
,,	૧૭	સમણાસુત્ર	સમણુસુત્ર
૯૪	૧	પાગરણુ	ઉપગરણુ
૯૪	૧૩	બોલાવાથી	બોલાયાથી
,,	૧૫	બગાસુ	છીંક
૯૫	૮	બ્યતિચાર	અતિચાર
,,	૧૭	અહાર	આહાર
,,	૧૯	કત્રાડ	કવાડ
૯૬	૧૭	જેનો	જેના
,,	૧૮	આહર	આહાર
૯૭	૧૪	વહોવરાવનાર	વહોરાવનાર
,,	૨૨	દેવા	દેવા
૯૮	૭	મઝાય	સઝાય
૧૦૦	૧૭	અંહકાર	અહંકાર
૧૦૧	૧૧	પંડિક્કમામિ	પડિક્કમામિ
૧૦૨	૮	અટેણાં	અટેણું
,,	૮	થ્યાન	ધ્યાન
,,	૧૧	પચહિં	પંચહિં
,,	૧૬	ઉજાવવાથી	ઉપજાવવાથી
૧૦૩	૯	પાંચના	પાંચ
૧૦૩	૧૬	નીવરતુ	નીવરતું
,,	૧૮	એદિના	આદિના

૧૦૪	૧૨	નીવરતુ	નીવરતું
૧૦૫	૩	અહાર	આહાર
,,	૨૪	વારાધના	વીરાધના
૧૦૬	૧૯	માહા	માહી
,,	૨૩	ભપ	ભય
,,	૨૪	આજીવાકા	આજીવીકા
૧૦૭	૪	બભચેર	બંભચેર
૧૦૭	૫	મનીરાજ	મુનીરાજ
,,	૧૬	કામ	કામ
૧૦૮	૪	તપની	તપની
,,	૬	એટલ	એટલે
૧૦૮	૭	ચાહ	ચાહે
,,	૯	બંધવાનાં	બાંધવાનાં
,,	૧૭	સજમે	સંજમે
,,	૨૨	અસંજમે	અસંજમે
,,	૨૩	અબંભોહ	અબંભેહિં
૧૦૯	૯-૧૩	અધ્યન	અધ્યયન
,,	૧૯-૨૦	અધ્યન	અધ્યયન
૧૧૦	૨	સંગહેહિ	સંગહેહીં
,,	૫	અસાતના અવનીય	આસાતના અવિનય
,,	૭	વીથે	વિષે
,,	૧૨-૧૪	અસાયણાએ	આસાયણાએ
,,	૧૫	સાવયાણું	સાવિયાણું
૧૧૧	૮	કીધ	કીધી
,,	૯	સદવ	સદેવ
,,	૧૯	તિર્થકર	તિર્થંકર
૧૧૨	૭	રાખવા	રાખ્યા
,,	૧૦	પાડછિયં	પડિછિયં
૧૧૩	૧૧	વિધા	વિધ્યા

૧૧૫	૧૪	અંબભં	આરંભં
,,	૧૮-૨૦	અહારાદિક	આહારાદિક
,,	૨૭	છાંડું છઉં	છાંડું છું
૧૧૬	૪-૮-૧૨	કીતો	કીતો
૧૧૭	૧૫	દવીપ	દ્વીપ
,,	૧૭	પાચ	પાંચ
૧૧૮	૭	ચરિત્ર	ચારિત્ર
,,	૧૬	વિખમંતૂમે	ખમંતૂમે
,,	૧૭	મિત્તમ	મિત્તિમે
,,	૨૨	કહું છઉં	કહું છું
,,	૨૩	જાણું છઉં	જાણું છું
૧૧૯	૨	દુઃગચ્છા	દુઃગંચ્છા
,,	૩	અતચાર	અતિચાર
,,	૮	ખામણી	ખામણા
,,	૧૧	ગુર્વાધિક	ગુર્વાદિક
,,	૨૧	લક્ષણુ	લક્ષણના
,,	૨૧	વજા	વજ
૧૨૦	૨	અલંકુતિ	અલંકૃતિ
,,	૧૯	તેહેતાં	કેહેતાં
૧૨૦	૨૫	ન્યારે	ત્યારે
૧૨૧	૫	જોજનકોડ	જોજન કોડા
,,	૬	સુધંમ	સુધંમા
,,	૧૧	કોડ	કોડા
,,	૧૪	છત્રીસે	છત્રીસેં
,,	૧૭	બ્રહ્મલોક	બ્રહ્મલોક નામે
,,	૨૨	વિમાન	વિમાન
,,	૧૮-૨૨	પચીસેં જોજનમાં	પચીશક્રોડ જોજનના
૧૨૨	૧૭-૨૦	નવગ્રોવેયક	નવગ્રીવેગ
,,	૨૪	ગગર	ગાગર

૧૨૩	૧૨	ઉતરતાં ઉતરતાં	ઉતરતાં
૧૨૪	૬	અતરાઇ	અંતરાઇ
,,	૧૫	ભજ્જેભજ્જે	ભુજ્જેભુજ્જે
૧૨૫	૪	વ્યાગ્રાગી	વેરાગી
,,	૨૧	કપટીયા	કપીયા
૧૨૬	૧	ઉતરાધ્યાયાન	ઉતરાધ્યયન
,,	૧૧	પવજુવા	પજુવા
૧૨૭	૬	પરસા	પરીસા
,,	૧૦	તેણુને	તેમને
૧૨૮	૨૪	ભેદયા	ભેધ્યા
૧૨૯	૪	માહા	મહા
૧૨૯	૫	તિર્થંકર બારાજે	તિર્થંકર બીરાજે
,,	૨૪	દેવજસસરસામિ	દેવજસ સ્વામિ
૧૩૦	૯	અવિનય	આવિનય
,,	૧૫	દોરડ	દોરડા
૧૩૧	૧૨	આ સુપા	આયુપ
૧૩૨	૨	એ	એમ
૧૩૨–૧૩૩	૨૧–૧૦	ચંદ્રને	ચંદ્રમાને
,,	૫	વાજય	વીજય
,,	૭	ચાર	બાર
૧૩૪	૩	ઉપાધિયા	ઉપાધ્યાય
,,	૮	કચન	કંચન
,,	૧૧	પચ	પંચ
૧૩૫	૧૮	લાચ	લાખ
૧૩૬	૧૩	બાંદુ	બાંહુ
૧૩૭	૩	અનંતે	અનંતો
,,	૪	અનંતા	અનંતી
,,	૧૨	સંજ્જોગી	સજ્જોગી
,,	૧૯	સબાહ	સંબાહ
,,	૨૧	માંડબી	માડંબી

૧૩૮	૨૧	એ ચોત્રીસ	એ ચોવીસી
૧૪૦	૧૬	હથની	હાથની
૧૪૧	૫	પ્રણિત	પ્રાણુત
૧૪૧	૧૫	અવધણા	અવધેણા
,,	૨૪	વિસાન	વિમાન
૧૪૩	૭	અનંતો	અનંતી
,,	૧૧	સદેહ	સંદેહ
,,	૧૬	દ્રોણુમુડ	દ્રોણુમુહ
૧૪૪	૮	મહાત્રીદેહ	મહાવીદેહ
૧૪૫	૯	ત્તપ	તપ
૧૪૬	૨	પાએ	પ્રાએ
૧૪૭	૬	દવીપ	દ્વીપ
૧૪૮	૨	તિર્પેચ	તિર્યંચ
,,	૨	પચેંદ્ર	પચેંદ્રિ
,,	૧૪	પ્રાયાશ્ચત	પ્રાયશ્ચિત
,,	૧૯	પાડક્કમામિ	પડિક્કમામિ
,,	૨૬	ગુત્તીણુ	ગુત્તિણું
,,	૨૬	મણુવ્વયાણું	મણુવ્વયાણું
૧૪૯	૨	ખડિયં	ખંડિયં
,,	૧૩	ખમામણા	ખમાસમણુ
૧૫૦	૩	પ્રતિક્રમણુ	પ્રતિક્રમણાં
,,	૧૦	પાતાના	પોતાના
૧૫૧	૨૪	ફુવિય	કુવિય
૧૫૨	૨૨	બહિંયા	બહિયા
૧૫૩	૫	સહિંય	સહિયં
,,	૫	ઉ દોવસ	ઉ. દીવસ
૧૫૪–૧૫૩	૨–૧૧	અસણું	અસણું
૧૫૬	૫	પછીને	પછી તે
,,	૫	સમધીના	સમંધીના
,,	૧૬	સરસ્સા	સહસ્સા

૧૫૮	૭	અસમાંધી	અસમાધી
૧૫૮	૧૫	પ્રકારના	પ્રકારના
૧૫૯	૨૫	યવાથી	થવાથી
૧૬૧	૭	આચાર	આગાર
૧૬૩	૧૨	આભેગ્રહં	અભિગ્રહં
૧૬૪	૪	વોસિરાવું છે	વોસિરાવું છું
,,	૧૬	મહિલા	માહેલા
૧૬૫	૩	નકરોમ	નકરેમિ
,,	૩	પોને	પોતે
,,	૮	છાંક છું	છાંડું છું
,,	૨૦	સઉ	અને
૧૬૬	૧૬	તિવિહિણં	તિવિહેણં
૧૬૭	૨૧	પાલણાયા	પાળણુયા
૧૬૮	૪-૬-૧૦-૧૩-૧૫-૧૯	બને	બન્ને
,,	૧૧	પારગ્રહ	પરિગ્રહ
૧૬૯	૯	ધમકહા	ધમ્મકહા
૧૭૦	૨	આનત્ય	અનિત્ય
,,	૩	કોઇનુ	કોઇનું
,,	૮	સમાયક	સામાયક
૧૭૨	૪	સુત્રણુ	મણી સુવણુ
૧૭૩	૧૪	પડિલહેણુ	પડિલેહણુ
૧૭૪	૬	સમર	સંવર
૧૭૫	૨	પેહેલુ	પેહેલું
૧૭૬	૫	લોમરસ	લોગરસ
૧૭૭	૧	પાછુ	પાછું
,,	૨૧	સબ્દ	શબ્દ
૧૭૮	૨	સધાડા	સંધાડા
૧૭૯	૧૯	પારવી	પાળવી
૧૮૦	૧૯	કહ	કહી

૧૮૦	૨૧	આવશ્યકમાંનવ	આવશ્યકમાં છ-નવ
,,	૨૫	ગચ્છા	ગચ્છ
૧૮૧	૧૨-૨૨	પાચમાં	પાચમા
૧૮૪	૨૧	નવ દિક્ષીત	નવ દિક્ષીત
,,	૨૧	તપશ્વી	તપશ્વી
,,	૨૩	વનય	વિનય
૧૮૬	૬	દ્વેપ્ર	દ્વેષ
૧૮૬	૧૮	એહેવા	એહવા
૧૮૯	૮-૧૬	જો કાઇ	જે કોઇ
૧૮૯	૧૫	અવી	એવી
,,	૧૬	તા	તો
૧૮૯	૧૭	મિચ્છમિ	મિચ્છામિ
૧૮૯	૨૦	સાવધ	સાવધ્ય
૧૯૦	૨	તસ્સા	તસ્સ
૧૯૧	૫	મિચ્છામ	મિચ્છામિ
૧૯૨	૮	તેમા	તેમાં
૧૯૩	૧૩	કરેમિભતે	કરેમિભંતે
૧૯૩	૭	વીરધના	વીરાધના
,,	૨૨	ગુણુવ્રત	ગુણુવ્રત
૧૯૪	૧૨	ગુણુ	ગુણુ
,,	,,	જ્ઞાનાવરણા	જ્ઞાનાવરણી
૧૯૫	૧૫	નિર્વિઘ્ન	નિર્વિઘ્ન
૧૯૬	૧૧	વૃત્તાનર	વૃત્તાનિર
૧૯૯	૭	પંડિ	પડિ
૨૦૦	૭	બેસવુ	બેસવું
૨૦૦	૯	ધરતીપર	(ધરતીપર
૨૦૨	૨૩	લો ૨	૬ લો
૨૦૩	૧૧	બને	બંને
૨૦૪	૧૫	પરનિદા	પરનિંદા

૨૦૪	૧૬	૧૬ આદેશ આપવાથી	આદેશ આપવાથી ૧૬
,,	૨૨	સંથાનાદિક	સંથારાદિક
૨૦૫	૧	એકાત્ત	એકાંત
,,	૧૦	બોલાલાથી	બોલવાથી
૨૦૬	૮	નિંગ્રથ	નિગ્રંથ
૨૦૭	૨૨	।પડ	પિંડ
૨૦૮	૪	લાડકું	લાકડું
૨૦૮	૧૭	અચેલને	અચેલનો
૨૧૦	,,	ચોથો	ચોથા
૨૧૧	૮	વેરમણું	વેરમણું
,,	૧૧	અતે	અને
૨૧૨	૧	યઇ	થઇ
,,	૪	પરિગ્રહ	પરિસહ
,,	૧૯	આધકાર	અધિકાર
,,	૨૨	પ્રાયશ્ચિતે	પ્રાયશ્ચિત
,,	૨૩	આરાવણા	આરોવણા
૨૧૩	૧૪	ણાસનો	માસનો
,,	૨૧	આકાળે	અકાળે
૨૧૪	૬	યથા	થયા
૨૧૫	૬	અતે	અને
૨૧૬	૨૪	થય	થયા
૨૨૧	૧	અસઝાના	અસઝાયના
૨૨૨	૧૬	ભાવથી	ભાવથા
૨૨૩	૫	પૃઠે	પૂંઠે
૨૨૫	૭	પોનાના	પોતાના
૨૨૬	૧૦	જાજન	જોજન
૨૨૭	૬	પરચક્રમનો	પરચક્રનો

૨૨૮	૧૪	વ્યાખ્માન	વ્યાખ્યાન
૨૨૯	૨૧	કાયમાં	કાર્યમાં
૨૩૦	૧૮	પનર	પંદર
૨૩૨	૨૦	અણુત્તરાવવાઇ	અણુત્તરોવવાઇ
૨૩૪	૮	નો અભવ્યસિદ્ધિયા	નો અભવ્યસિદ્ધિયા
૨૩૫	૮	પાંચમાં	પાંચના
૨૩૭	૯	શ્રત	શ્રુત
૨૪૦	૧	સ્થાનક્રીયા	સ્થાનકીયા
૨૪૨	૧૦	ખડ	ખંડ
૨૪૬	૨૧	વણુ	વર્ણું
૨૪૭	૧	વણુ	વર્ણું
૨૪૭	૧	વતના	વર્તના
,,	૧૬	૭	—
૨૪૮	૧૯	અજીત	અજીવ
૨૫૦	૪	શુભનમ	શુભનામ
૨૫૧	૧૫	નિદ્ર	નિદ્રા
૨૫૧	૨૦	કેવળદર્શાના	કેવળદર્શના
૨૫૭	૨૦	ચુકો છે	ચુકયો છે
,, ૮	૧૭	દવ્ય	દ્રવ્ય
,,	૧૮	યાગ	ત્યાગ
,,	૨૦	પાડિસલીલતા	પડિસલીનતા
,,	૨૨	લવું	લેવું
૨૬૧	૧૧	ભે ભેદ	બે ભેદ
૨૬૨	૧૫	દવ્ય	દ્રવ્ય

[illegible]

આ પુસ્તક તેમજ જૈન સ્તુતિ, વિદ્યાર્થીઓના ઉપયોગમાં કામ ભણવામાં બરાબર રીતે સગવડ પડે તેવી શૈલીમાં તૈયાર કરેલ છે, માટે દરેક જૈન બંધુએ અવશ્ય મંગાવવું [illegible] ચુકવું નહીં, પુસ્તક મંગાવનારને આનુપૂર્વીની બુક ભેટ મળશે.

નીચેના પુસ્તકો અવશ્ય ખરીદ કરો !

(દેવનાગરી લિપીથી છાપેલાં.)

શ્રી દશવૈકાલિક સૂત્ર અર્થ પાઠ ભાવાર્થ સહિત. (આઠમી આવૃત્તિ) કિ. રૂા. ૨॥ સુખવિપાક રૂ ૦॥ [illegible] થોકડા. રૂ. ૧ જૈનતત્વ શોધક ગ્રંથ રૂા. ૧ ઉપદેશમાળા રૂ. ૨ [illegible] રૂ. ૧ જૈન પાઠમાળા ૦।= વિવિધ બોધસંગ્રહ ૦।= કમલ પ્રભા ૦।= જૈનવ્રત શિક્ષાપત્રો ૦।= પાંત્રીસ બોલનો થોકડો ૦।= [illegible] ૦।= ભક્તામર સ્તોત્ર ૦। કલ્યાણમંદિર સ્તોત્ર ૦। કલ્પસૂત્ર રૂ. ૨॥ ઢાલસાગર રૂ. ૩ શીલોપદેશ માળા રૂ. ૨॥

સૂચના—શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર અર્થ પાઠ ભાવાર્થ સહિત ડોક્ટર જીવરાજભાઈ ઘેલાભાઈ તરફથી છપાય છે.

ઉપર લખેલાં પુસ્તકો તેમજ [illegible] વિગેરેના તમામ જૈન પુસ્તકો શાસ્ત્રી અને ગુજરાતીમાં છાપેલાં અમારે ત્યાં મળે છે. સવિસ્તર લીસ્ટ જુદું છપાયેલ છે, જોઈએ તેમણે નીચેના શીરનામે પત્ર લખવા તસ્દી લેવી.

આકાશેઠના કુવાની પોળ } [illegible] રૂગનાથદાસ

અમદાવાદ. } શાહ—જૈન બુકસેલર.